T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ DUYU FİİLLERİNİN EŞDİZİMLİLİĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Alper KILIÇOĞLU

Danışman
Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL

SAMSUN
2021

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ DUYU FİİLLERİNİN EŞDİZİMLİLİĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Alper KILIÇOĞLU

Danışman

Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL

SAMSUN

2021

TEZ KABUL VE ONAYI

Alper KILIÇOĞLU tarafından, **Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL** danışmanlığında hazırlanan **"Türkiye Türkçesindeki Duyu Fiillerinin Eşdizimliliği"** başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 19.2.2021 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı **Üniversitesi** **Ana Bilim/Ana Sanat Dalı**	**İmza**	**Sonuç**
Başkan **(Danışman)**	Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇELİK Samsun Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Salih DEMİRBİLEK Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY

… / … / …

Prof. Dr. Ali BOLAT

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım yüksek lisans/doktora/sanatta yeterlik tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

İmza
19 / 02 / 2021
Alper KILIÇOĞLU

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : Türkiye Türkçesindeki Duyu Fiillerinin Eşdizimliliği

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 15/01/2021 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 8
Tek kaynak oranı : % 1 çıkmıştır.

İmza
15 / 01 / 2021
Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL

ÖZET

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ
DUYU FİİLLERİNİN EŞDİZİMLİLİĞİ
Alper KILIÇOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili Ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans, Şubat/2021
Danışman: Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL

Türkçede fiillerin eşdizimlileri üzerine yapılan araştırmalar son derece sınırlı sayıda ve fiil dili olan Türkçeyi kucaklamakta yetersizdir. Bu bağlamda Türkiye Türkçesinde mental fiil türlerinden biri olan duyu fiillerinin eşdizimlileri üzerine de bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu tezde hem istatiksel hem de anlam merkezli anlayışla Türkiye Türkçesinde tespit edilen 63 (altmış üç) duyu fiillinin eşdizimlileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla günümüz Türkçesinden çok sayıda değişik konu alanı ve metin türünün yer aldığı 50 milyonluk sözcüğe sahip bir derlem olan Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) kullanılmıştır.

Araştırmada eşdizimlileri belirlemek için şu aşamalar takip edilmiştir. İlk aşamada tezin veri tabanı olan TUD'da duyu fiillerinin eşdizimlilerini belirlemek için ilgili duyu fiilleri (+-3) aralığında standart arama ve biçimbirim aramayla taratılmış, aramalarda log-likelihood ve gözlenen eşdizimlilik değeri göz önünde bulundurulmuştur. İkinci aşamada aramalarda Cowie (1994)'teki anlam özelliklerini gösteren sözcükler TUD'dan çekilerek ham olarak tabloya işlenmiştir. Üçüncü aşamada ise sözcükler ham tablodan alınarak anlam özelliklerine göre açık eşdizimliler, sınırlı eşdizimliler, deyimsel eşdizimliler ve deyimler biçiminde incelenip sınıflandırılmıştır. Araştırmada duyu fiillerinin gruplarına göre ve tek tek sözcük bazında göstermiş olduğu eşdizimlilik eğilimi tespit edilmiştir.

Bu çalışmada duyu fiillerinin sıklıkla eşdizimlilik sergilediği, bu eşdizimlilerin dil için önemli bir zenginlik olduğu belirlenmiştir. Araştırmada tespit edilen duyu fiillerinin eşdizimlileri üzerinden TDK Güncel Türkçe Sözlük'te eşdizimli sunumu incelenmiş, Güncel Türkçe Sözlük'te eşdizimli sunumlarının sezgisel ve düzensiz olduğu ve eşdizimlilik duyarlılığı olmadığı görülmüştür.

Duyu fiillerinin eşdizimlilerini belirlemeye yönelik bu çalışma derleme dayalı olması yönüyle sözlüksel, sözcük birlikteliklerini anlamsal olarak betimlemesi yönüyle dilbilimsel, Türkçe öğretimi materyallerine kaynak teşkil etmesi yönüyle de eğitsel bir özellik göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Eşdizimlilik, Mental Fiiller, Duyu Fiilleri, Sınırlı Eşdizimli

ABSTRACT

COLLOCATION OF SENSE VERBS IN TURKISH
Alper KILIÇOĞLU
Ondokuz Mayıs University
Institute of Graduate Studies
The Department of Turkish Language and Literature
Master, January / 2021
Supervisor: Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL

Studies on collocations of verbs in Turkish are extremely limited and insufficient to embrace Turkish though this is a verbal language. However, it is also observed that no study has been carried out on the collocations of sense verbs which is a type of mental verbs in Turkish. In this thesis, an attempt was made to determine the collocations of 63 (sixty three) sense verbs that were detected in both statistical and meaning centered approach (in Turkish). For this purpose, the Turkish National Corpus (TUD), which is a collection of 50 million words that includes many different subject areas and text types from modern Turkish, was used.

The following steps were followed to determine collocations in this study. In the first stage, in order to determine the collocations of the sense verbs in the database of the thesis, TUD was scanned with standard search and morpheme search in the range of sensory verbs (+ -3), log-likelihood and observed collocation value in searches were taken into consideration. In the second step, the words showing the meaning features in Cowie (1994) were extracted from the TUD and processed in the table raw. In the third stage, the words were taken from the raw table and analyzed and classified as free collocations, restricted collocations , figurative collocations and pure idioms according to their meaning features. In this research, the collocation tendency of sensory verbs according to their groups and on the basis of individual words was determined.

In this study, it was determined that sense verbs frequently exhibit collocations and these collocations are an important richness for language. Collocation presentation in TDK Güncel Türkçe Sözlük was examined over the collocation of the sense verbs determined in the study, it has been observed that collocation presentations in Güncel Türkçe Sözlük are intuitive and irregular, and there is no collocation sensitivity.

This study, which aims to determine the collocations of sensory verbs, has a lexical feature as it is based on compilation, linguistic in terms of semantic description of word associations, and educational in terms of being a source for Turkish teaching materials.

Keywords: Collocations, mental verbs, sense verbs, restricted collocated.

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Doğal dillerde sözcükler yalnızca söz dizimi kurallarıyla sınırlandırılmış birimlerle birleşmezler. Sözcükler farklı birtakım özel yollarla da birleşebilirler. Dilde sık ve görünür olan alışılmış sözcük birliktelikleri vardır ki alışkanlıklarla ortaya çıkan bu yapılar şekil ve anlam birimleri olan sözcüklerden daha büyük, dilin hazır kalıp yapı taşları olan eşdizimlilerdir. Eşdizimliler tek tek ögeleriyle birlikte çözümlenebilir gözükseler de önceden oluşturulmuş, kalıplaşmış ve anlamları itibariyle özelleşmiş karakteristik anlatımlardır. Deyimler ve serbest sözcük birleşimleri arasında yer alan eşdizimliler önceden yapılandırıldıkları için gelenekselleşmiş, sık kullanılan, dikkat çekici anlatımlardır. Eşdizimliler dillerin zengin ve özenli bir anlatım yoludur. Eşdizimliler dili zenginleştiren, birleşimlerle ortaya çıkan yapılardır ve anlatım sırasında ifadelere de anlam olarak zenginlik katarlar. Dillerin ifade unsurları içerisinde fiziki olarak yüksek bir paya ve çok önemli bir yere sahip olan eşdizimli yapılar dilbilimin ve özellikle de sözlükbilimin araştırma sahasına girmektedir.

Bir dilin söz varlığının eksiksiz ve sağlıklı bir şekilde betimlenebilmesi için dillerin kültürel kodlarıyla oluşmuş, dilden dile farklılık sergileyen, söz varlığı ve buna karşılık ifade yeteneğinde kıymetli bir yere sahip olan gelenekselleşmiş söz birlikteliklerinden/birleşimlerinden eşdizimlilerin ayrıntılı bir şekilde ele alınıp üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir. Ana dili kullanıcıları açısından dile hâkim olmak, açık anlaşılır anlatımlar yapabilmek, dili kıvrak ve estetik bir biçimde kullanmak için toplumun üzerinde mutabakata vardığı, sıkça kullandığı tipik sözcük birliktelikleri olan eşdizimli yapıları özümsemek önemli bir ihtiyaç ve aynı zamanda aydın bir birey olabilmenin de şartlarındandır.

Eşdizimlilik merkezli bu çalışmada birinci aşamada "Türkiye Türkçesindeki duyu fiilleri" belirlenmiş, sonrasında bu fiillerin oluşturduğu eşdizimlilikler bir derlem üzerinde tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci aşamada ise tespit edilen eşdizimli sözcükler anlam merkezli yaklaşımla "açık eşdizimli, sınırlı eşdizimli, deyimsel eşdizimli ve saf deyim" ölçütlerine göre sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Üçüncü aşamada, araştırmada belirlenen eşdizimliler TDK TS'deki eşdizimlilerle karşılaştırılmıştır. Bu araştırmanın dilbilim ve sözlük çalışmalarına katkıda bulunması, Türkçeyi ana dili ve ikinci dil olarak öğrenen ve öğretenlerin de çalışmalarına yardımcı olması hedeflenmektedir.

Yüksek lisans sürecinde bilgi ve deneyimlerinden faydalandığım, çalışmamın her aşamasında değerli fikirlerini benimle paylaşan ve beni yönlendiren Danışman Hocam Prof. Dr. Özen YAYLAGÜL ÜSTÜNEL'e şükranlarımı sunarım.

Fikirlerinden istifade ettiğim değerli kardeşim Doç. Dr. Gökçe KILIÇOĞLU'na ve desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Savaşkan Cem BAHADIR'a teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca beni her zaman motive eden değerli ağabeyim Dr. Öğretim Üyesi Yılmaz İNCE'ye, kıymetli kardeşim Dr. Öğretim Üyesi Muzaffer UZUN'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Bu süreç içinde bana her zaman yardımcı olan eşim Fatmagül KILIÇOĞLU'na; baba tezin ne zaman bitecek, diye sorup isteklerini o tarihe erteleyen anlayışlı evlatlarım Ahmet Bilgehan KILIÇOĞLU ve Mehmet Atahan KILIÇOĞLU'na saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Alper KILIÇOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
SİMGELER VE KISALTMALAR ..... **ix**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **x**
ŞEKİLLER DİZİNİ ..... **xi**
1. GİRİŞ **1**
1.1. Araştırmanın Konusu 4
1.2. Araştırmanın Problemi 5
1.3. Araştırmanın Amaçları ve Önemi 6
1.4. Araştırma Soruları 8
1.5. Araştırmanın Yöntemi 9
1.6. Araştırmada Kullanılacak Eşdizimli Tanımı ve Eşdizimli Sınıflandırması 10
1.7. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları 11
2. KURAMSAL TEMELLER **13**
2.1. Evrensel Bakış Açısıyla Eşdizimlilik 13
2.1.1. Eşdizimlilerin Özellikleri 29
2.1.2. Eşdizimlilerin Sınıflandırılması 34
2.1.2.1. Sözcük Türlerine Göre Eşdizimli Sınıflandırması 35
2.1.2.2. Anlamsal Eşdizimli Sınıflandırması 37
2.1.2.3. Değiştirilebilirlik İlkesine Göre Sınıflandırma 38
2.1.3. Eşdizimlilerin Tespitine Yönelik Yaklaşımlar 39
2.1.3.1. Sıklık Merkezli Yaklaşım 41
2.1.3.2. Anlam Merkezli Yaklaşım 42
2.1.3.2.1. Açık Eşdizimliler (Serbest Birleşimler) 54
2.1.3.2.2. Sınırlı Eşdizimliler (Kısıtlı Eşdizimliler) 54
2.1.3.2.3. Deyimsel Eşdizimliler (Simgesel Deyimler) 55
2.1.3.2.4. Deyimler (Salt Deyimler) 55
2.1.3.3. Karma Yaklaşım 56
2.2. Eşdizimlilikle İlgili Türkiye'de Yapılan Çalışmalar 57

2.2.1. Doktora Çalışmaları 57
2.2.2. Yüksek Lisans Çalışmaları 60
2.2.3. Kitaplar 63
2.2.4. Akademik Dergilerde Yayımlanan Makaleler 64
2.3. Mental (Zihinsel) Fiiller 76
2.3.1. Mental Fiil Türleri 80
2.3.1.1. Duyu Fiilleri 83
2.3.1.1.1. Duyu Fiili Türleri 85
3. YÖNTEM 92
3.1. Çalışmada Yer Alan Eşdizimlilik Anlayışı 92
3.2. Verilerin Toplanması 92
4. BULGULAR VE TARTIŞMA 94
4.1. Türkiye Türkçesinde Duyu Fiillerinin Eşdizimlileri 94
4.2. Türkiye Türkçesinde Duyu Fiillerinin Kurmuş Olduğu Eşdizimli Yapıların Anlam Merkezli Sınıflandırılması 303
4.3. Türkiye Türkçesindeki Duyu Fiillerinin Eşdizimlilerinin TDK TS'deki Görünümleri 410
4.4. Anlam Merkezli Eşdizimlilerin Derlem Üzerindeki Sıklıkları 431
4.5. Tartışma 434
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER 443
6. KAYNAKÇA 451
ÖZ GEÇMİŞ 462

SİMGELER VE KISALTMALAR

(*) Anlamsal eşdizimli tablosunda TDK Türkçe Sözlük'te deyim olarak gösterilmiş eşdizimli sözcükleri belirtmek için kullanılmıştır.

(**) Anlamsal eşdizimli tablosunda TDK Türkçe Sözlük'te madde başında gösterilen eşdizimlileri belirtmek için kullanılmıştır.

(+) İşlenmemiş, ham eşdizimli tablosunda anahtar sözcüğün (baş sözcüğün) sağından eşdizimlenen sözcükleri göstermek için kullanılmıştır.

TDK	Türk Dil Kurumu
TS	Türkçe Sözlük
TT	Türkiye Türkçesi
TTDF	Türkiye Türkçesinde Duyu Fiilleri
TTDFE	Türkiye Türkçesinde Duyu Fiillerinin Eşdizimlileri
TUD	Türkçe Ulusal Derlemi

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Hirik'in mental yapı sınıflandırması (2019:806) 81

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Deyimsel çeşitlilikteki alt kategoriler (Mel'čuk, 1998: 7) 42
Tablo 2.2. Mel'čuk'un sınıflandırması (1998: 7) 47
Tablo 2.3. Türkiye'de yapılmış olan mental fiil sınıflandırmaları 81
Tablo 2.4. Levin'in algı fiilleri sınıflandırması 85
Tablo 2.5. Kamchybekova'nın duyu fiilleri sınıflandırması (2010)..... 87
Tablo 2.6. Şahin'in Türkmen Türkçesinde algılama fiilleri tasnifi 87
Tablo 2.7. Yıldız'ın duyu fiili sınıflandırması..... 87
Tablo 2.8. Kalkan'ın algılama fiilleri sınıflandırması 88
Tablo 2.9. Hirik'in duyu fiilleri sınıflandırması 88
Tablo 2.10. Yıldız'ın duyu fiilleri türlerinin sıklıkları (2018)..... 90
Tablo 4.1. Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin TUD'daki (+3…-3) aralığında tespit edilen tarama sonuçları 93
Tablo 4.2. TTDF'nin eşdizimlilerinin anlam sınıflandırılması 303
Tablo 4.3. TTDF'nin eşdizimlilerinin TS'deki sunumları 409
Tablo 4.4. TTDF'nin eşdizimlilerinin anlam merkezli görünümlerinin sıklık dağılımları 431
Tablo 4.5. TTDF'de duyu fiillerinin türlerine göre eşdizimli oluşturma değerleri 432

1. GİRİŞ

Dil bireyler arasında iletişimi sağlayan, gelişen ve değişen bir varlık; insanla var olan, aynı zamanda insanı var eden, onu diğer canlılardan ayıran, ses üzerine bina edilmiş bir düzendir. İki kişi bir araya geldiğinde hangi eylem içerisinde bulunursa bulunsun en nihayetinde dile müracaat etmek durumundadır. Toplumun düzeni, bireyler arasındaki sağlıklı ilişkiler, kişilerin eğitim ve meslek hayatındaki başarıları, insanların cemiyette edindikleri yer ve buldukları değer hep dil sayesindedir.

Bireyler dilde en küçük anlamlı birimler olan sözcükler vasıtasıyla duygu, düşünce, istek ve yargılarını birbirlerine aktarırlar. Bu aktarım sırasında belirli bir anlamı karşılamak için kullanılan anlam birimler tek bir sözcükten oluştuğu gibi en az iki sözcükten de oluşabilir. Dilde anlamlar her zaman sözcüklerin tek tek kullanılmasıyla değil de birden fazla sözcüğün bir araya geldiği kalıp sözlerle de ifade edilebilir. Bunlar atasözü, deyim, ikileme, tekerleme, ad aktarması, dolaylama gibi anlatımlardır. En az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan kalıp ifadelerden biri de eşdizimlilerdir.

Herkesin genel olarak kabul edebileceği tek bir eşdizimli tanımını yapmak mümkün değildir. Eşdizimlilerin sözlüklerde sunuluşuyla ilgili de üzerinde uzlaşılmış ortak bir sistem yoktur (Cowie 1998).

Eşdizimlilik bir dildeki sözcüklerin belli bağlamları tercih etmesi, bir sözcüğün belirli sözcüklerle diğerlerine oranla daha sık bir biçimde birliktelik oluşturma eğiliminde olması düşüncesine dayanmaktadır (Lehecka, 2015: 2). Sıklık açısından değerlendirildiğinde birbirine yakın bağlamda olan sözcüklerin (*inek-süt, kitap-okumak, çimen-yeşil*) daha yüksek sıklık sergilemesi beklenir. Sıklığa dayalı anlayışta birleşimlerin yüksek sıklık göstermesi, tekrar eden yapılar olması ana ölçüttür. Birleşimdeki sözcükler genellikle aynı bağlamdan gelmektedir ve her iki sözcük de gerçek anlamda kullanılmaktadır.

Eşdizimliler içerdikleri sözcük sayıları, sözcüklerin sözdizimsel sınıfları, sözcükler arasındaki sözdizimsel ilişkiler, sözcüklerin anlam olarak açıklığı ve kapalılığı, değiştirilebilirliği, sıklığı açısından farklılıklar gösterir. Bu farklılıklar eşdizimli tanım ve sınıflandırmalarına da yansır.

Mel'čuk'a göre eşdizimlilik belirli bir ikili dizi ya da sözcük öbeği çeşididir, daha özelde ise yarı sözcük grupları olarak kabul edilen deyimsel ifadelerdir.

Eşdizimlilerin birleşenlerinden biri konuşan tarafından anlam ve sözdizimsel özelliklerine göre özgürce seçilebilirken, diğeri bir işlevi yerine getirir, kısıtlılıklar taşır (2006: 56). Eşdizimliler öbek yapılardır, bu yapıdaki sözcükler birleşim sırasında birbirini etkiler ve anlam ortaya çıkar, bu anlamla beraber ögeler tek bir sözcük özelliği kazanır, kalıplaşır. Eşdizimliler az sözle çok şey anlatabilir, yani yarı cümle özelliği gösterebilir.

Eşdizimliler genel olarak iki şekilde tespit edilir. Bunlardan biri sözcük birlikteliklerinin sıklıkları fark edilebilir, belirgin veya sıklığı/tekrarının yüksek olması durumunu esas alan istatistiksel, diğeri ise birliktelik içindeki sözcüklerden birinin özel (mecaz) bir anlamda kullanılması durumunu ölçü alan anlamsal yaklaşımdır.

Çoğu zaman tümüyle şeffaf (açık) olmadıkları ifade edilen eşdizimlilerin ne bir deyim ne de tümüyle şeffaf (açık) özgür birleşimler olduğu söylenebilir. Eşdizimlilerin şeffaflığı eşit derecede olmadığından bu kavramın sınırlarıyla ilgili görüşler de birbirinden farklılık gösterir. (Meer, 1998: 313). Sözcük birleşimleri sırasında yapı içindeki her iki sözcük gerçek anlamda ya da sözcüklerden biri gerçek diğeri mecaz veya her ikisi de mecaz anlamda olabilir. Bununla birlikte sözcüklerin mecazlık dereceleri, sabitlikleri de farklılık gösterebilir tüm bunlar eşdizimlilik tanım ve sınıflandırmalarını değiştirmektedir.

Dillerde sabit, betimlenebilir, deyimsel olmayan öbekler vardır. Bu öbeklere tekrar eden birleşimler, sabit birleşimler ya da eşdizimliler denir (Benson vd. 2010: 19).

Eşdizimliler dil konuşurlarının bir araya getirdiği sözcüklerle ortaya çıkmaz, doğal olarak oluşurlar (Lewis, 2000: 132). Eşdizimliler dilde yaygın olarak kullanılan ancak dilin genel sözdizimsel ya da anlambilimsel kuralları dışındaki sözcük birlikteliklerini içerir. Doğal dil birleşimleri olan eşdizimliler, dilbilimsel ve sözlükbilimsel özelliğe sahip sözcüksel bir olaydır.

Nedensiz, keyfi sözcük birleşimleri, sözcüklerin değiştirilebilirliklerinde birtakım sınırlıklar bulunan sabit birleşimler olarak tanımlayabileceğimiz eşdizimliler; önceden yapılandırılmış, geleneksel, alışılagelmiş kalıp ifadelerdir. Bu ifadelerin dilde çok yaygın kullanılıyor olması sebebiyle metin üreticisi ve metin alıcısı için iletişimsel ve işlevsel fayda sağladığı söylenebilir.

Eşdizimli sözcük birliktelikleri anlamsal ve/ya da sözdizimsel nitelikleri ögelerinden tam olarak tahmin edilemeyen, bu sebeple de dil öğrenenler için izaha muhtaç, sözlüklerde yer alması gereken yapılardır (Evert, 2005: 17). Bir dili ana dili ve yabancı dil olarak öğrenenlerin doğru ve doğal bir öğrenim gerçekleştirebilmeleri için eşdizimli sözlükleri son derece önemlidir. Dillerin söz varlığının sağlıklı bir şekilde tespiti ancak dilde çok geniş bir kullanım alanı olan eşdizimlilerin belirlenmesiyle mümkündür. Eşdizimliler dillerin kültürel kodlarıyla oluşur. Her toplumun bir durum, duygu, düşünce, istek ve fiili eşdizimli olarak dile yansıtması keyfi olarak farklılıkları bünyesinde barındırır.

Eşdizimlilik iletişimi daha verimli, açık ve anlaşılır kılmakta, yanlış anlaşılmaların da önüne geçilmesini sağlamaktadır. Yabancı dil veya ikinci dil öğrenenlerin bir dili ana dili olarak konuşanlar gibi ustaca kullanabilmeleri için anlama ve anlatmada doğru, akıcı ve doğal bir üslup yakalayabilmeleri sözcükleri sözcükler, söz öbekleri, cümle ve metinlerle bir araya getirebilmelerine bağlıdır. Dillerin eşdizimli yapıları kendilerine hastır, bu yapıların bir dilden diğerine sözcük sözcük çevirisi mümkün değildir çünkü eşdizimliler çoğunlukla nedensiz sözcük birliktelikleri olarak ortaya çıkmaktadır. Dilin doğru bir biçimde öğrenimi ve öğretimi ancak eşdizimli yapılarla mümkün olabilmektedir, lakin anılan sebeplerden dolayı eşdizimli söz öbeklerinin kavranması ve kullanımının yabancı dil öğrenenler için zor bir süreç olduğu gözlemlenmektedir. Eşdizimli öbeklerin dillerde çok baskın ve önemli bir yere sahip olmaları, özellikle yabancı dil öğrenenlerin bu konuda yaşadığı problemler eşdizimli çalışmalarını teşvik eden ana unsur olmuştur.

Sık bir şekilde ve eş zamanlı ortaya çıkan sözcükler eşdizimli sözcük birlikteliklerini üretir. Eşdizimliler, dilin önemli birleşenlerinden biridir ve bugün doğal dil üretimleri, makine çeviri işlemi, bilgi alışverişi, duyarlılık çözümlemesi ve dil öğretimi-öğrenimi gibi birçok sahada tabii dili inceleme işini kolay hâle getirmek için kullanılmaktadır (Huang vd., 2017: 27).

Dilde önemi son yıllarda gittikçe artan ifade birimleri olan eşdizimliler hakkında, derlem dilbilim sahasına verilen önem ve bu sahadaki gelişmelerle birlikte birçok çalışma yapılmıştır. Bugün dilbilim alanında eşdizimlilerle ilgili yöntembilim, sözlükbilim, eşdizimli tespit ve betimleme çalışmaları; eğitim bilimleri sahasında ise eşdizimli yapıların öğretimine yönelik birçok çalışma yürütülmektedir. Belirli bir derlem üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmalar, sıklığa dayalı istatiksel ve sözcük

seçimine ilişkin anlambilimsel merkezli anlayışlarla yürütülmektedir. Ülkemizde eşdizimlilik alanında yapılan çalışmalar Batı'dan çok daha sonra, yakın bir zamanda başlamıştır, bu sebeple nitelik ve nicelik yönüyle henüz istenilen seviyede değildir. Türkiye'de eşdizimli sözcükler henüz tam olarak tespit edilip betimlenememiştir. Buna paralel olarak Türkçede eşdizimli sözlükleri yok denecek kadar az ve nicelik olarak da yetersizdir.

Bu çalışmada Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin oluşturduğu eşdizimliler belirlenip sınıflandırılacaktır. Türkçede duyu fiillerinin anlam geçişkenliği düşünüldüğünde duyu fiillerinin duyular haricinde de birçok durum, düşünce ve fiili ifade edeceği düşünülebilir. Araştırmada duyu fiilleriyle kullanımları sırasında sıklıkları belirgin bir anlamlılık sergileyen sözcükler tespit edilmiş, daha sonra oluşan bu eşdizimliler betimlenmiş böylece Türkçenin söz varlığına katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Tezde evrensel bakış açısıyla eşdizimlilik bölümünde eşdizimli tanımları, alandaki önemli isimlerin eşdizimliliğe bakışı; eşdizimlilerin özellikleri bölümünde farklı bakış açılarına göre eşdizimli özellikleri; eşdizimli sınıflandırmaları ile alanda yapılmış olan çeşitli sınıflandırmalar; eşdizimlilerin tespitinde kullanılan yöntemler başlığı altında *sıklık, anlam merkezli* ve *karma yöntem* hakkında bilgi; Türkiye'deki eşdizimlilik çalışmaları ile Türkiye'de alanda yapılmış olan doktora, makale, kitap ve yüksek lisans çalışmaları; *mental fiiller* bölümünde *zihinsel fiiller* ve bu fiillerin özellikleri ve türleri; *duyu fiilleri* bölümünde duyu fiillerinin türleri, özellikleri ve çeşitli araştırmacıların duyu fiilleri tasnifleri hakkında bilgiler verilmektedir. Araştırmada Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin eşdizimlileri ortaya konulmaya çalışılırken Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlük'ü ve Türkçe Ulusal Derlemi'nden faydalanılmıştır.

1.1. Araştırmanın Konusu

Bir dilde sözcükler birbirinden bağımsız olacak şekilde, tek tek kullanılarak son derece sınırlı anlatımlar yapılabilir. Açık, anlaşılır anlatımlarda sözcükler birbirleriyle bir ağ yapısındaki gibi bağlantı kurarlar. Aralarında bağlantı olan sözcükler dizim içinde bir araya gelerek anlamsal birliktelik oluşturur.

İnsanlar iletişim kurarken sözcükleri dizisel eksenden semantik özelliklerine göre seçerler ve dizimsel eksende bir araya getirirler. Seçme ve birleştirme

ölçütlerine göre oluşturulan bu yapılardan önemli bir kısmını eşdizimli sözcük birliktelikleri oluşturmaktadır. Eşdizimli yapılar diğer dizimsel yapılardan farklılık arz eder. Sözcükler seçme ve birleştirme kriterine göre dizisel eksenden dizimsel eksene taşınırken semantik olarak uzlaşmaya dayalı bir kalıplaşma ve nedensiz olma gibi özellikler taşımaktadır. Önceden oluşturulmuş, kalıplaşmış ve birden çok sözcükten meydana gelen eşdizimli yapıların nedensiz birleşim özelliği, bu yapıları diğer sözcük öbeklerinden ayırırken önemli bir ölçüttür.

Eşdizimli yapılar dillerin söz varlığında önemli bir yere sahiptir. Bireyler sözlü iletişim esnasında veya yazılı bir metin oluştururken sözcüklerden çok sözcük birlikteliklerinden, özellikle de eşdizimlilerden faydalanmaktadır. Bir dilin söz varlığının tam olarak betimlenmesinde ayrıca dilin akıcı, doğru ve zengin bir şekilde kullanımındaki önemine karşın ülkemizde bu konuda gerekli ve yeterli ölçüde çalışma yapıldığını söylemek mümkün değildir. Bunun ana sebeplerinden biri eşdizimlilik konusunun ülkemizde geç ele alınmış olmasıdır.

Eşdizimlilik Türkçe dilbilim çalışmaları için yeni bir kavramdır, bu alanda ivedi olarak yapılacak çalışmalarla Türkçenin eşdizimsel söz birliktelikleri belirlenmeli, türlerine göre sınıflandırılıp betimlenmelidir. Bu tür çalışmalar sözlükbilim ve dil öğretimi sahalarına doğrudan katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın konusu "*Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin eşdizimliliğidir.*" Araştırmada Türkiye Türkçesindeki (TT) duyu fiilleri (Hirik, 2018), (Yıldız 2016), (Kamchybekova, 2011), (Şahin, 2012)'den derlenmiştir. TT'deki duyu fiillerinin kurduğu eşdizimli yapılar TUD üzerinde araştırılarak eşdizimli adayı sözcükler ham tabloya kaydedilmiştir. Eşdizimli yapılar, derlem üzerinden Cowie (1994)'teki anlam merkezli bakış açısına göre belirlenip alınmış, bir sonraki aşamada da sınıflandırılmıştır. Daha sonra duyu fiilleri *duy-, gör-, hisset-, kokla-, ye-* fiilleriyle sınırlandırılarak bu fiillerin TS'deki eşdizimli görünümleri tespit edilmiştir. Elde edilen bilgilerle TTDF'nin eşdizimlilerinin TS'de ne şekilde ve ne derecede gösterilmiş olduğu da değerlendirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Problemi

Nedensiz, uzlaşıma dayalı hususiyetleri ve geleneksel kalıp ifadelerden oluşan yapılarıyla eşdizimlilerin dilde okuma, dinleme, konuşma ve yazma etkinliklerinin

aşağı yukarı %70'ini (Hill, 2005) oluşturması üzerinde hassasiyetle durulması gerekliliğini doğurmaktadır.

Bir dilin söz varlığının tam ve doğru bir şekilde tespit edilip ortaya koyulması bir keyfiyet değil zarurettir. Bu açıdan Türkçenin söz varlığının derlenmesi ve bu alanda sağlıklı bir derlem oluşturulması gerekmektedir. Eşdizimlilerin tümünün genel sözlüklerde gösterilmesi mümkün değildir ancak bu yapılara gerekli ölçülerde yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu alanda Türkçenin eşdizimli sözlüğünün hazırlanmamış olması hem dil öğretimi hem de dilin söz varlığı açısından önemli bir eksikliktir.

Duyu fiilleri, mental sürecin girdi safhasını oluşturup zihinsel süreci başlatırlar. Günümüze kadar duyu fiillerinin oluşturduğu sözcük öbekleri bütüncül olarak tespit edilip betimlenmemiştir. Duyu fiillerinin oluşturduğu sözcük öbeklerinin belirlenip anlam olarak sınıflandırılması gerekmektedir.

Bir dilin hem ana dili hem de yabancı dil olarak öğreniminde eşdizimli bilgisi ilgili dilin sosyal ve kültürel olarak özümsenmesine, sözcüklerin semantik açıdan dilin yapısına ve işlevine uygun olarak bir araya getirilmesine doğrudan katkı sunmaktadır. Bu sebeple dil öğretimi ve öğreniminde sözcüklerin hem anlam hem de dil bilgisi yönüyle doğru ve uyumlu şekilde bir araya getirilme bilgi ve becerisinin edinilmesi gözden kaçırılmaması gereken bir husustur. Ülkemizde hem ana dili hem de yabancılara Türkçenin öğretimi ders kitaplarında eşdizimli konusu hakkında bir bilgi verilmemekte, eşdizimli olabilecek sözcük birliktelikleri diğer sözcük birliktelikleri içerisinde geçmektedir, bu da dili öğrenenlerin eşdizimli sözcükleri bulup anlamlarını araştırmada birtakım problemlere sebep olmaktadır.

Türkçede eşdizimli çalışmaları henüz istenilen seviyede değildir. Eşdizimlilerin sözlüklerde gösterilişi ve adlandırılmasında birtakım sorunlar yaşanmaktadır. Ana dili ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kitaplarında durum sözlüklerden farklı değildir. İfade edilen sorunlar nedeniyle bu çalışmada mental fiiller içerisinde yer alan duyu fiillerinin eşdizimlilik açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Amaçları ve Önemi

Araştırmanın amacı, TT'deki duyu fiillerinin eşdizimlilerini bulup sınıflarına ayırarak Türkçe eşdizimli örüntülerini tespit etmek, bununla birlikte sahada yapılmış çalışmalara katkıda bulunmak ve bundan sonra yapılacak çalışmalara da yol gösterici

olmaktır. Bu temelde eşdizimli sözcük birlikteliklerini doğru ve tam bir şekilde belirlemek için dilin genelini yansıtabilen sözcük havuzuna sahip bir veri tabanı olan TUD üzerinde çalışılmıştır. Çalışmanın birinci amacı TT'deki duyu fiillerinin oluşturduğu eşdizimli yapıları anlam ve sıklık (istatistik) merkezli olarak bütüncül bir bakışla belirlemektir. Tezin ikinci amacı derlemde eşdizimli oldukları tespit edilen sözcük birlikteliklerinin anlam merkezli bir şekilde sınıflandırılmasıdır. Tezin üçüncü amacı duyu fiillerinin sınıflandırılmış eşdizimsel görünümlerinin sergilediği sıklık dağılımını ve duyu fiillerinin sınıflarına göre ortaya çıkan eşdizimsel eğilimini belirlemektir. Tezin dördüncü amacı TDK TS'de duyu fiillerinin eşdizimlilerinin tam ve doğru bir şekilde verilip verilmediğini tespit etmek ve TS'de duyu fiilleriyle ilgili eşdizimlilerin ne şekilde verildiğini ortaya koymaktır. Bu amaçlar doğrultusunda, dilde söz varlığının önemli bir bölümünü teşkil eden eşdizimli yapıların bir bölümünün tespit edilmesi, ortaya konulan sonuçların sözlük çalışmalarına, Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretimi çalışmalarına kaynak teşkil etmesi hedeflenmektedir.

Eşdizimli çalışmaları bilinen sözcüklerin daha doğru ve daha az hata yapılarak kullanmasını, konuşma ve yazma sırasında da doğal bir anlatım oluşturulmasını sağlar. Eşdizimliler akıcı dil kullanımının önemli unsurlarındandır. Anlaşılamayacak herhangi bir durum karşısında anlatılmak istenen, eşdizimli ifadelerle daha net ve açık bir şekilde ifade edilir. Eşdizimliler konuşmayı çeşitlendirir ve son derece geniş bir anlatım yelpazesi sunar.

Eşdizimliler uzlaşımsal ve geleneksel sözcük birlikteliklerdir ancak bu özelliklerinin zıddına araştırmacılar tarafından birbirinden farklı biçimlerde tarif edilmekte ve sınıflandırılmaktadır. Buna bağlı olarak eşdizimlilik araştırmaları meseleyi anlamaya ve var olan sorunları çözmeye katkı sunan adımlar olacaktır.

Bu çalışma, bir dilin söz varlığı içerisinde önemli bir yeri olan eşdizimlilik konusuna ilişkin Türkçede duyu fiillerinin kurmuş olduğu sık olarak kullanılan, uzlaşımsal ve kalıplaşmış eşdizimli yapıları bütüncül bir yaklaşımla belirlemeye yönelik ilk çalışma niteliğine sahiptir. Türkiye Türkçesinde mental fiillerden biri olan duyu fiillerinin eşdizimliliği konulu herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu anlamda bu tezin, fiillerin mental veya semantik açıdan gruplandırılarak sınırlandırılmasıyla yapılacak diğer eşdizimli çalışmalarına da ışık tutacağı düşünülmektedir.

Çalışmada duyu fiilleri ve gruplarının eşdizimlilik sıklıkları veya sıklık eğilimleri belirlenerek ilgili fiil ve gruplarının birbirleriyle kıyaslanması veya gösterdikleri sıklık açısından kültürel, dini, dilsel ve benzeri çıkarımlar da bulunmak için veriler elde edilecektir.

Araştırmada, duyu fiillerinin eşdizimlilerinin tespiti ve anlam olarak sınıflandırılmasıyla elde edilen verilere TS'de ne ölçüde yer verildiği ve bunların sunumunda nasıl bir yol izlendiği konusunda bir durum tespiti yapılacaktır.

Türkçede duyu fiillerinin oluşturduğu eşdizimli yapıların belirlenmesiyle doğrudan dilin söz varlığına, Türkçe öğreticilerine, dil öğrenenlerin dil maharetlerinin gelişmesine, program geliştirenlere, materyal geliştiren ve hazırlayanlara katkı sunulacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırma Soruları

Eşdizimliliğin dilbilim ve dil öğretimi sahalarında değişik tanımları yapılmıştır, eşdizimlilik terminoloji olarak çok çeşitlilik sergileyen bir kavram olmakla birlikte bu kavramların müşterek noktası sözcükler arasındaki dizimsel bağlantılara vurgu yapılmasıdır. Eşdizimlilik temelde iki farklı yönteme göre değerlendirilmektedir. Bunlar sözcüklerin birbirlerine belirli mesafede, bir arada sıkça kullanımından ortaya çıkan istatistik merkezli (sıklığa) eşdizimlilik ile sözcük birlikteliklerinin bir dereceye kadar kalıplaşmış (kısıtlı) bir yapı olarak görüldüğü anlam merkezli (sözcük seçimine bağlı) eşdizimliliktir. Her iki eşdizimlilik yönteminin de tartışmaya açık birtakım hususları söz konusudur. Yapılan araştırmalarda hangi yöntemin kullanılacağı kendi içinde sorunlar barındırmaktadır. Bu çalışmada, hem sıklık merkezli hem de anlam merkezli anlayış dikkate alınmıştır.

Bu çalışmada yukarıdaki hususlar göz önünde bulundurularak şu problemlere cevap aranmıştır.

1. Türkiye Türkçesindeki duyu fiilleri sıklıkla hangi dil birimleriyle birlikte kullanılmaktadır?
2. Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin eşdizimlileri anlam merkezli sınıflandırıldığında ortaya çıkan görünümler nelerdir?

3. Duyu fiillerinin eşdizimlilerine TDK TS'de yer verilmekte midir, yer verilmişse bunlara ne şekilde yer verilmektedir, bunlar anlam olarak nasıl açıklanmaktadır?
4. Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin oluşturduğu eşdizimliler anlam merkezli sınıflandırmaya göre nasıl bir sıklık sergilemektedir?
5. Türkiye Türkçesindeki duyu fiili gruplarının eşdizimlilik gösterme eğilimi hangi yöndedir?
6. Türkiye Türkçesindeki duyu fiilleri eşdizimlilik sergilemek açısından belirgin bir sıklığa sahip midir?

1.5. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmalara, doğal olguları belirlemesi sebebiyle 'doğal araştırma', araştırmacıların probleme dair öznel yargılarını içermesi sebebiyle de 'yorumlayıcı araştırma' gibi farklı adlar verilmiştir (Baltacı, 2017: 369).

Nitel araştırma, belirli bir probleme ya da problemlere sistemli ve akla uygun bir şekilde cevap verilmesine yönelik çalışmadır. Bu yöntemle araştırmacılar bilinmeyini ortaya çıkarmaya, tanımlamaya ve bazı sonuçlara ulaşmaya çalışırlar. Bu sebeple araştırma sorularını cevaplamak için bilgiler toplanır, yorumlanır ve sonuçlara ulaşılmaya çalışılır. Araştırmanın sistemli olması, çalışmanın deseninin oluşturulmasından sonuçları elde etmeye kadarki süreçte her bir aşamasının birbirini tamamlayıp desteklemesini ifade eder (Yıldırım, 1999: 7).

Bu çalışmada veri toplamak için nitel araştırmanın doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman olarak TUD ve TS kullanılmıştır.

Doküman analizi, yapılacak olan araştırmalarla ilgili var olan kayıt ve belgeleri toplayarak belirli ölçüt, kural ya da sisteme göre kodlayıp inceleme işlemidir. Bu yöntem belgesel gözlem veya belgesel tarama şeklinde de tanımlanmaktadır. Bu süreçte araştırmacı önce amacına uygun kaynakları tespit eder, bunları dikkatli bir biçimde okur, önemli noktaları not alır ve bu notları esas alarak değerlendirmelerde bulunur (Çepni, 2009: 106).

Araştırmada doküman analiziyle elde edilen bilgiler (içerik) betimsel analiz çözümlemesine tabi tutulmuştur.

Betimlemeli araştırmalar genellikle bir durumu aydınlatmak, standartlar paralelinde değerlendirmelerde bulunmak ve olaylar arasındaki muhtemel bağlantıları ortaya koymak için yapılır. Bu tip araştırmaların amacı incelenen bir durumu derinlemesine tanımlanmak ve açıklamaktır (Çepni, 2009: 64).

Bilişim alanındaki gelişmeler, hayatı her yönüyle etkilediği gibi dilbilim çalışmalarına da yansımış bugün birçok dil araştırmasında yoğun olarak tercih edilir olmuştur. Günümüzde dil üzerinde birçok biçimbilim, sözdizim ve kullanımbilim araştırması bilişim teknolojileri üzerinden yürütülmektedir. Dil verilerini işleme ve bu verileri yorumlamada kullanılan bilişim teknolojileri, kısa zamanda yüksek hacimli verilere ulaşıp, bu verileri güvenilir bir biçimde işleme konusunda araştırmacılara birçok imkân sunmaktadır. *Doğal Dil İşleme* (DDİ) adı verilen ve hızla yaygınlaşan bilgisayar aracılığıyla dil araştırmaları; makineli dil çevirisi, sözlükbilim, biçimbilim, sesbilim ve anlambilim alanlarında kullanılmaktadır. Araştırmada DDİ yöntemi tercih edilmiş ve bu paralelde TUD kullanılmıştır.

Çalışmada sözcük birleşimlerini bulmak için ilgili fiiller, bilgisayar ve bilişim sistemleri kullanılarak oluşturulmuş hazır bir derlem olan TUD'da, (+3…-3) aralığında taranıp sonrasında ulamlara ayrılmıştır. TUD'dan alınan eşdizimli sözcüklerin gözlenen eşdizimli sıklıkları en düşük 2 olanları tabloya işlenmiştir.

1.6. Araştırmada Kullanılacak Eşdizimli Tanımı ve Eşdizimli Sınıflandırması

Eşdizimliler normal birleşimlerden farklı, tipik, kısa bir metin aralığında tesadüften daha sık tekrar eden, serbest sözcük birleşimlerinden kapalı, deyimlerden oldukça şeffaf, çözülmesi kolay, prefabrike, keyfi, önceden tahmin edilemeyen (öngörülemeyen-nedensiz) iki veya daha fazla sözcükten oluşan birleşimlerdir.

Çalışmada eşdizimlilerin tümüyle değil ancak belirli bir ölçüde sabit, bir ögesinin temel anlamı dışında kullanıldığı sözcük birleşimleri olduğunu kabul eden anlam merkezli yaklaşım (sözcük seçimine ilişkin yaklaşım, öbeksel yaklaşım, deyimsel yaklaşım) ana ölçüt olarak alınmış ve sıklık yaklaşımından da istifade edilmiştir.

Çalışmada eşdizimlilerin tespiti ve sınıflandırılmasında Cowie (1994) referans alınmış ve ögelerin anlam özellikleriyle değiştirim imkânları ölçütlerine göre değerlendirme yapılmıştır. Araştırmada sınırlı eşdizimlileri diğer birleşimlerden

ayırırken eşdizimli sözcüklerin anlam yönüyle özelleştiği, sözcükler üzerinde anlamsal kısıtlılıklar oluştuğu, bu nedenle de sözcük değiştirimine sınırlı derecede izin verdiği gerçeğinden yola çıkılarak hareket edilmiştir.

Araştırmada sınırlı eşdizimliler belirlenirken Nesselhauf'un isimlerin kullanıldığı anlamda keyfi bir sınırlandırma söz konusu değildir; lakin fiiller bir anlamda belirli isimlerle bir dereceye kadar keyfi olarak kullanılır, fiiller üzerinde bir kısıtlama mevcuttur görüşü ölçü alınacaktır (2005: 32).

1.7. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu tezde Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin eşdizimlilerini tespit etmek için dil araştırmacılarına geniş bir veri havuzu sunan TUD kullanılmıştır. Derlem üzerinde Türkiye Türkçesinin geleneksel, alışılmış, sıkça tekrar eden karakteristik "*duyu fiillerinin eşdizimlileri*" belirlenmeye çalışılmıştır.

TUD'un tasarımı British National Corpus'tan örnek alınarak hazırlanmıştır. TUD eş zamanlı ve statik bir derlemdir. 50 milyon sözcüğe sahip olan derlem, 20 yıllık dönemi içine almaktadır. TUD günümüz Türkçesinden çok sayıda değişik konu alanı ile metin türünün yazılı ve sözlü misallerini içinde barındıran (%98'i yazılı, %2'si çeviri yazıya geçmiş sözlü dil verisi) geniş bir kapsama sahip referans bir derlemdir (Aksan, Aksan vd., 2014: 725).

TUD'da TTDF'nin eşdizimlilerini, olabilecek en geniş şekilde belirleyebilmek için ilgili fiiller tüm biçim birimleri içine alacak biçimde taratılmıştır. Tarama aralığı +3 -3 ile sınırlandırılmıştır.

TUD'da TTDF'nin LL ölçüsüne göre eşdizimlilik taramasında istatiksel ölçülerden "yazılı metinlerdeki toplam sayı" ve "gözlenen eşdizimlilik değeri" kayıt altına alınıp tabloda gösterilmiştir. TUD arayüzünde eşdizimli birimlerin seçimi yapılırken sıklık göz önünde bulundurulmuş ancak anlamı merkeze koyarak hareket edilmiştir.

Araştırmada eşdizimlileri aranan TTDF: *acı-, acık-, ağrı-, atıştır-, bakın-, bak-, çiğne-, çimdikle-, değ-, dikizle-, dinle-, dirsekle-, dokun-, don-, doy-, duy-, döv-, dürt-, ekşi-, elle-, em-, gıdık-, gör-, gözetle-, gözle-, gözlemle-, hisset-, iç-, işit-, izle-, ısın-, karıncalan-, kaşı-, kaşın-, kokla-, kok-, kucakla-, okşa-, ovala-, ov-, öp-, sarıl-, serinle-, seyret-, sıvazla-, sızla-, solu-, susa-, sürtün-, tat-, tekmele-, titre-, tut-, uyuş-,*

üşü-, vur-, yakala-, yala-, yaslan-, ye-, yokla-, yudumla-, yumrukla-, yut-, zonkla- ile sınırlıdır.

Bu fiillerin eşdizimlileri TUD'da "Biçimbirim Arama (Başsözcük)" bölümünde taranmıştır. Bu bölümde taramanamayan, arama kısıtlılığı olan fiillerse "Standart Arama (Temel)" bölümünde her bir biçim birim ayrı ayrı girilerek eşdizimlilere ulaşılmıştır.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Evrensel Bakış Açısıyla Eşdizimlilik

Bir dilin sözcük hazinesinin önemli bir bölümü sözcük öbeklerinden diğer bir ifadeyle çok sözcüklü ifadelerden oluşur, bu yapılar sözcüğün sınırlarını aşan, kendine özgü yorumlara sahip olan karmaşık sözcük ögelerinden meydana gelir (Sag vd., 2002: 2).

Deyimsel birimler; bir ihtiyacı karşılamak için birleşik isimler (çıkmaz sokak), öbek fiiller (dışarıya davet et-), deyimler (birine yardım et-) ve eşdizimliler (keskin kontrast, göz korkutucu görev, gereksinimi karşıla-) gibi birçok olguyu içine alır. Birçok araştırmacıya göre (Kjellmer, 1987; Stubbss, 1995; Howarth ve Nesi, 1996; Jackendoff, 1997; Mel'čuk, 1998; Lea ve Runcie, 2002; Erman ve Warren, 2000) ifade birimleri bütün tür ve alanlardaki metinlerde çok yaygın olarak kullanılır. İfade birimleri içerisinde de en yüksek kullanım oranına sahip yapılar eşdizimlilerdir (Seretan, 2011: 1).

Eşdizimliler sözlü, yazılı ve doğal olarak oluşan tüm metinlerin büyük bir bölümünü oluşturur; bu konuda farklı tahminler olsa da söylenilen, duyulan, okunan ve yazılan her şeyin %70'e yakınının eşdizimli sabit sözcük birlikteliklerinden oluşması mümkün olabilmektedir (Hill, 2000: 53). Dillerde sözcük hazinelerinin önemli bir bölümünü çok sözcüklü birimler oluştururken bu sözcük öbekleri arasında da en yüksek orana sahip olan yapılar eşdizimlilerdir.

Eşdizimlilik (collocation) terimi dilbilimi ve dil öğretimi alanlarında birbirinden farklı anlayışla ve çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Eşdizimlilikle ilgili tanım ve açıklamalarda tek ortak söylem, sözcüklerin sözdizimsel ilişkisine vurgu yapılmasıdır. Eşdizimliliğin birçok farklı kullanımı arasından iki temel görüş öne çıkar, bunlar sözcükler arasında belirli mesafenin bulunması, sözcüklerin beklenenden daha sık veya fark edilebilir sıklıktaki birliktelikleri ve eşdizimlilerin bir dereceye kadar sabitlenmiş (tamamiyle değil) bir tür sözcük kombinasyonu olmasıdır (Nesselhauf, 2005: 11-12).

Eşdizimsel bilginin gelişimini inceleyen Gitsaki, eşdizimlilerin Antik Yunan'da dahi bilinip incelendiğini ifade etmektedir (1996).

Eşdizimlilikten dilbilimsel bir terim olarak ilk kez Harris 1750 yılında sözcüklerin çizgisel dizimine ilişkin bir gönderimde bulunarak söz ederken, eşdizimlilik teriminin bugünkü kullanımını çağrıştıracak ilk betimleme Palmer tarafından 1931'de yapılmıştır (Kurtoğlu, 2015: 9).

Yirminci yüzyılın başında İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimine öncülük eden Harold Palmer'in dilde bilinen blok hâlinde 6000'den fazla öbekten oluşan ve çok sık tekrar edilen eşdizimli listesi hazırladığı bilinmektedir (Seretan, 2011: 9).

Palmer (1933)'te eşdizimliliğin belirsiz bir terim olarak kullanıldığını ifade eder; eşdizimliliği iki veya daha fazla sözcüğün ardışık olarak yan yana gelmesiyle oluşan ve bütün bir şekilde öğrenilmesi gereken yapı olarak betimler (Howarth, 1996: 25).

Eşdizimlilik terimini derlem dilbiliminde ilk kez 1951'de kullanan J. F. Firth'e göre bir sözcüğün belirgin bir sıklıkta birlikte kullanıldığı diğer sözcüklerle oluşturduğu yapılar birer eşdizimlidir ve eşdizimlilik sözcüklerin birbirlerini karşılıklı olarak gerektirmesi sonucu eşdizimsel düzeyde gerçekleşir (Firth, 1957: 195). Karakteristik ve alışılmış sözcük birleşimlerini kastedecek biçimde sözcüklerin bir araya getirilip birleştirilmesi olgusunu dilbilimcilerin dikkatine sunan İngiliz dilbilimcisi J. R. Firth, Latince "collocare" (bir araya getirmek) sözcüğünden alıntılayarak "collocation" kavramını ortaya koymuştur. Bununla birlikte eşdizimlilik ile ilgili çalışmaların daha önce başladığını ifade eden araştırmacılar da vardır.

Bunlardan Pawley ve Syder (1983)'e göre Firth'ten çok daha önce ana dili ve ikinci dil öğrenimi üzerine yapılan eğitim bilimi çalışmaları, öğrenenler tarafından bütün birimler olarak ezberlenen, dilde akıcılığı sağlayan öbekler olarak kabul edilen eşdizimlilerle ilgilenmekteydi.

John Sinclair'in "Beginning the Study of Lexis" (1966) makalesinde eşdizimliler üzerinde bilgisayar destekli çalışmalarla ilgili teorik bir zemin ile pratik problemlere dair bilgiler sunulur. Bununla birlikte bilgisayar destekli eşdizimlilik çalışmalarında verilerin işlenmesinde sorun oluşturabilecek dil çeşitleri ele alınır. Eşdizimlilik araştırmalarında günümüzde kullanılan birçok teknik terim bu makalede ele alınıp betimlenmiştir, bunlar; düğüm, aralık, eşdizimli, küme, biçimsel anlam, gündelik eşdizimli, anlamlı eşdizimli ve sözcük kümeleridir (Hori, 2004: 4).

Tabii dilde sözcüklerin rastgele ifadelerle ve cümlelerle birleştirilemeyeceğini, sözcük birleşimlerinin yalnızca söz dizimi kuralları ile sınırlandırılabileceğini ifade eden Firth (1957) ayrıca belirli ölçüler içinde oluşan eşdizimlilerin dilin kendisi ve dille içinde yaşanılan dünya için zengin bir anlatım, bilgi kaynağı olduğunu belirtilir.

Tipik ve sıkça tekrar eden sözcük birleşimleri için "eşdizimlilik" kavramını ortaya koyan Firth, bir sözcüğün anlam ve kullanımının bir dereceye kadar en karakteristik eşdizimlileriyle ayırt edilebileceğini iddia eder.[1] "Gece"nin anlamlarından biri "karanlık", "gün"ün anlamlarından biri de "aydınlık" sözcüğüyle aynı yerde bulunmasıyla ortaya çıkar (1957: 179). Firth'in örneklerini dikkate alacak olursak eşdizimlilere bağlamsal açıdan yaklaştığı, ifade birimlerinin anlamsal olarak birbirini çağrıştırdığı görülmektedir. Buradan eşdizimliliğin dilsel bir birimin başka bir dilsel birimle bir bağlamda, aynı metin içerisinde birliktelik sergilemesi şeklinde değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Eşdizimlilik kavramıyla ilgili, doğal dillerde bazı sözcüklerin birbirlerine yakın bir yerde olma eğilimi ve bir sezgiye dayanması konusunda genel kabul olmasına rağmen dilbilimdeki en tartışmalı konulardan biri eşdizimliliktir. Bu türden eşdizimliliklere "inek ve süt", "gündüz ve gece", "zil ve çan" örnek verilebilir. "Bilmek ve cam", "kapı ve yıl" gibi sözcükler ise birbirlerine eğilim göstermez, bir birliktelik oluşturmaz (Evert, 2007: 2). Evert, burada eşdizimlilikle ilgili iki ölçütü ifade etmektedir, bunlardan biri sözcüklerin metin içerisinde birbirlerine yakın bir aralıkta bulunmasıdır, diğer ölçüt ise eşdizimliliğin sezgiye dayalı, yani sözcüklerin aynı bağlam dairesinden olmasıdır. Bağlama dayalı eşdizimlilerde yapı içerisindeki sözcükler birbirlerini çağrıştırırlar, bu tip eşdizimlilerdeki sözcükler anlam olarak birbirlerini tamamlarlar.

Konuşma ve yazma esnasında birçok sözcük birlikteliğinin kullanılması söz konusudur lakin bazı birliktelikler diğerlerinden çok daha olasıdır. Bazı sözcük çiftleri çok az bir arada bulunurken bazı sözcük çiftleri de çok sık bir araya gelmektedir. Bu sık görülen, alışılmış özel sözcük birleşimlerine eşdizimli denir.

[1] "Bir sözcüğün anlamını ona eşlik eden diğer sözcüklerle çıkarırsın." (You shall know a word by the company it keeps.) Firth, J. R. (1957). ″Modes of Meaning″, Papers in Linguistics 1934-1951, London: Oxford.

Eşdizimli yapı içindeki sözcüklerden biri söylendiğinde diğerini kuvvetle çağrıştırabilir (Lewis and Hill, 1997: 6).

Lewis, eşdizimliliği sözcüklerin istatiksel yönden anlamlı ve belirgin birleşimleri olarak görür. Eşdizimliliğin doğal metinlerde ortaya çıktığını söyleyen Lewis, David Brazil'in eşdizimliliği "zekice kullanılmış dil" şeklinde betimlediğini bunun sözcüklerin kendiliğinden, doğal biçimde bir araya gelmesiyle ilişkili olduğunu vurgular (2000: 132).

Kısa bir metin aralığında tesadüfen yan yana gelmeyen ve tahmin edilenden daha sık bir araya gelen tipik sözcük birleşimleri olan eşdizimliler, anlatım birimleri arasında önemli bir yer tutarlar. Eşdizimliler anlam yönüyle deyimlerden daha açıktır. Eşdizimli yapıların deyimlere göre çözülmesi kolay fakat şifrelenmeleri deyimler gibi zordur (Seretan, 2011: 1). Deyimler, anlamları sözcüklerinden çıkarılamayan, sözcüklerin tamamen mecazlaştığı, anlamı kapalı ifadelerdir. Eşdizimlilerde ise sözcüklerin anlamı daha şeffaftır, sözcüklerin anlamından birlikteliğin anlamına ulaşılabilir. Örneğin *leyleği havada görmek* deyiminde sözcükler kendi anlamından uzaklaşarak "*şaka,* çok gezmek" anlamında kullanılmıştır, bu ifade de sözcüklerden bütünün anlamına ulaşılamaz. *İyilik gör-* eşdizimliliğinde ise sözcüklerin anlamından birlikteliğin anlamına ulaşılabilmektedir.

En az iki sözcüğün birbirlerine belirli bir uzaklıkta, bilinen, fark edilebilir bir sıklıkta bir araya gelmesiyle oluşan ve önceden hesap edilemeyen öbeklere eşdizimli denir. Özne olan "*hava*" sözcüğünün "*düzel-*" fiiliyle ortaya koyduğu "*hava düzel-*" yapısı bir eşdizimliliktir (Çalışkan, 2019: 77). Çalışkan, eşdizimlilikte sözcüklerin yan yana gelmesinin önceden hesap edilememesi ifadesiyle sınırlı eşdizimlilere vurgu yapar. Sınırlı eşdizimlilerde *oruç ye-, dayak ye-, ayaz vur-, sır tut-, ritim tut-, aşkı tat-, ruhu sızla-* örneklerinde görüldüğü gibi sözcüklerin beraberlik oluşturması önceden öngörülemez.

Sözcükler her zaman tesadüfen birlikte kullanılmazlar. Bazı sözcükler daha sık bir şekilde bir arada kullanılır, böylelikle diğer sözcüklere göre daha ayrıcalıklı bir konuma sahip olurlar. Bir sözcüğün başka sözcüklerle beraber kullanımının sıklığı neticesinde ayrıcalıklı birliktelik sergilemesi eşdizimli yapıları tesis eder (Doğan, 2015: 70). Sözcük birlikteliklerinde sık olarak tekrar eden birleşimler ön plana çıkar, fark edilebilirlikleri de yükselir, buna bağlı olarak az kullanılan birleşimlere göre

daha üstün bir konuma ulaşırlar, bu sözcük birliktelikleri eşdizimlileri oluşturur. Eşdizimliler sıklığın yanında esasen kalıplaşmış, sınırlı, yarı deyimsel ifadeler olmasıyla bu imtiyaza sahip olurlar.

Dil, eşdizimlileri kendi bünyesinde herhangi bir kurala bağlı kalmadan kendisi tayin eder. Cümle içerisindeki bir sözcüğün kendi anlam dairesi sınırları içerisinde gereksinim duymuş olduğu sözcükler onun eşdizimlileri olarak kabul edilir. Böyle bir anlam bağlantısı içinde ve aynı eksendeki sözcükler birbirlerini çağrıştırır ve belli bir anlam sahasına gönderimde bulunur (Ersoy, 2018: 1499). Aynı anlam dairesinden sözcüklerin bir araya gelmesiyle oluşan eşdizimliler açık eşdizimli (serbest sözcük birleşimi) olarak ifade edilebilir. Aynı anlam dairesinden sözcükler birleşirken herhangi bir kısıtlılık söz konusu değildir. Dikey eksende ve aynı bağlamdaki sözcükler yatay eksene sözdizimsel kurallara uygun ve serbest bir biçimde bir araya getirelebilir.

Eşdizimli yapılar Saussure'ün dil göstergeleriyle ilgili ortaya koyduğu dikey (paradigmatic) ve yatay (syntagmatic) boyuttaki çizgisellik özelliğine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yapılar dil göstergelerinin nedensiz yani uzlaşımsal ve ikincil nedenli özelliklerine sahiptir. Çizgisellik özelliğine göre dikey boyutta aynı bağlamda yer alan göstergeler dizisel bağıntıları oluşturur. Dikey boyutta aynı bağlamdaki göstergelerin yatay boyutta dizimsel yapı içerisinde birliktelik oluşturabileceği göstergeleri seçerken sergilediği kısıtlılıklar göstergelerin nedensiz-uzlaşımsal ve ikincil nedenli olmasından kaynaklanır ki dikey boyuttaki dil göstergelerinin bir kısmı dizimsel yapı içerisinde daha çok birliktelik kurarken bir kısmının daha az, kısıtlı birliktelik sergilemesi de bu sebepledir (Eken, 2016: 29). Çizgisellik özelliğine göre dikey uzantı içerisindeki sözcük dizilerinin yatay uzantıdaki sözcüklerle yan yana gelirken onları seçme veya onlarla yan yana gelirken bazı kısıtlılıklar taşıma gibi özellikleri vardır. Dikey uzantıdaki sözcükler bir diğer ifadeyle aynı bağlamda yer alan, birbirleriyle yer değiştirebilen sözcük dizileri özgürce yan yan gelemez, sözcükler birtakım kısıtlılıklar taşıyabilir veya birbirlerini seçebilir. Bu dildeki nedensiz-ikincil nedenli olma özelliğine dayanır. *Et* sözcüğü *kes-* ve *doğra-*fiilleriyle kullanabilirken *dilimle-* fiiliyle kullanılamaz. *Ekmek* sözcüğü ise *kes-*, *doğra-* ve *dilimle-* fiilleriyle kullanılabilir. *Elma* sözcüğü *kes-* ve *dilimle-* fiilleriyle yan yana gelirken *doğra-* fiiliyle birliktelik oluşturmaz.

Eşdizimliliği açıklamak için alanyazında farklı tanımlamalar yapılmıştır lakin üzerinde uzlaşılan ortak bir eşdizimlilik tanımı söz konusu değildir. Kuramsal dilbilim ve dil öğretimi alanlarında farklı biçimlerde tanımlanan eşdizimlilik terimi; klişeler (clichés), birliktelik yapıları (co-ordinate constructions), karmaşık sözcükler (complex lexemes), kompozitler (composites), geleneksel formlar (conventionalized forms), sabit ifadeler (fixed expressions), formül-kalıp dil (formulaic language), formülsel-kalıplaşmış konuşma (formulaic speech), formüller-kalıplar (formulas/formulae), fosilleşmiş formlar-şekiller (fossilized forms), donmuş metaforlar (frozen metaphors), donmuş ifadeler (frozen phrases), bütünsel (holistic), bütünsel ifadeler (holophrases), deyimsel (idiomatic), deyimler (idioms), sözcüksel ifadeler (lexical phrases), sözcükselleşmiş cümle öbekleri (lexicalized sentence stems), çok sözcüklü birimler (multiword items/units), çok sözcüklü fenomenler (multiword lexical phenomena), öbekler (phrasemes), önceden oluşturulmuş konuşma (preassembled speech), önceden kodlanmış-uzlaşılmış rutin ifadeler (precoded conventionalized routines), hazır öbekler-desenler (prefabricated routines and patterns ready), hazır ifadeler (ready made expressions), hazır sözler (ready-made utterances), yinelenen sözler (recurring utterances), alışılmış rutin formüller (rote–routine formulae), taslak (schemata), tek seçenekli yarı yeniden yapılandırılmış ifadeler (semipreconstructed phrases that constitute single choices), cümle kurucular (sentence builders), kalıp ifadeler (set phrases), sabit tanıdık ifadeler (stable and familiar expressions), basmakalıp ifadeler (stereotyped phrases), klişeler (stereotypes), stok ifadeler (stock utterances), uzlaşılmış konuşma parçaları (unanalyzed chunks of speech), analiz edilmemiş çok sözcüklü parçalar-birimler (unanalyzed multiword chunks-units), karışımlar (amalgams) gibi farklı adlandırmalarla kullanılmıştır (Wray, 2002: 9).

Bu durumun ana sebebi farklı sahada ve kuramlarla çalışan araştırmacıların eşdizimliliğe bakış açısı ve buna paralel olarak eşdizimliliği değerlendirişinin birbirinden farklılıklar arz etmesidir. Diğer bir deyişle araştırmacılar amaç ve metotlarına göre eşdizimliliği farklı adlandırıp anlamlandırmaktadır. Tüm bu farklı adlandırma ve anlamlandırmalarda eşdizimlilik kavramı ile ilgili ortak söylem en az iki sözcüğün dizimsel bir ilişki içinde olmasıdır.

Eşdizimlilik terimi geniş anlamda tekrarlayan sözcük birliktelikleri olarak kabul edilir, bu tümüyle istatiksel olan görüştür. Bir diğer görüş eşdizimli yapıdaki

ögelerin sözdizimsel yönden ilişkili olduğunu, sözcüklerin yan yana gelişinde bazı kısıtlılıklar taşıdığını ve dilsel olarak motive edildiğini kabul eder ve bu anlayış son zamanlarda daha çok kabul görmüştür. Sözü edilen bu iki anlayıştan birincisi için birlikte oluşma, ortaya çıkma, birliktelik kavramı kabul görürken ikinci anlayış için eşdizimli terimi önerilmiştir (Seretan, 2011: 14). Seretan'a göre sözcüklerin herhangi bir sınırlamaya tabi olmadan yan yana gelerek belirli bir sıklıktaki tekrarları sözcük birlikteliklerini; belirli bir sözdizimsel özelliğe sahip, sınırlılıklar taşıyan yapılarla da eşdizimlilik kavramını ifade etmektedir.

İmer vd. İngilizce collocation kavramını birliktelik ve eşdizimlilik başlıkları altında açıklamaktadır. Birliktelik "Sözcüklerin düzenli bir biçimde birlikte kullanılmaları durumu; örn. *sigara iç-, yemek ye-, toplantı yap-, konferans düzenle-*." (2011: 60). Eşdizimlilik "İki ya da daha fazla sayıda birimin aynı dizimde bulunmasıdır." (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011: 121). Araştırmacılar eşdizimliliği açıklarken sözcüklerin dizimsel ilişki içinde birliktelik oluşturmalarına ve sözcüklerin düzenli bir şekilde bir araya gelmesine, yani fark edilebilir sıklık özelliğine sahip olmalarına işaret etmektedirler. İfade edilen bu birlikteliklerin sistematik olarak tekrarlanan kalıplaşmış yapılar olduğu anlaşılmaktadır.

Birliktelik eşdizimliliğin gerçekleşmesi için öncül şartlardan biridir. Dilde anlam gerekli kıldığı sürece bir sözcük başka bir sözcükle bir araya gelerek birlikte kullanılabilmektedir. Bu noktada dizimsel açıdan ortaya çıkan ilk durum birliktelik olgusudur. Birliktelik içerisindeki sözcüklerin kullanım sıklıkları yüksek orana sahipse ve bu oran fark edilebilir bir anlamlılık taşıyorsa eşdizimli yapılar oluşur. Bu oluşumda ortaya çıkan birlikteliklerin anlamlı olması gerekmektedir (Özkan, 2007: 32). Özkan'ın bakış açısına göre kullanım oranları yüksek olan birliktelikler birer eşdizimlidir, buna göre eşdizimlilikte sıklık anlayışı öncelenmektedir. Eşdizimlilik için en az iki sözcüğün bir araya gelerek birliktelik oluşturması bir ön şarttır lakin her sözcük birlikteliği bir eşdizimli olarak nitelendirilemeyeceği gibi sözcük birlikteliklerinden oluşan eşdizimliler de kendi içinde anlam olarak sınıflara ayrılmaktadır.

Eşdizimlilik iki veya ikiden fazla dil birimin çoğunlukla aynı dizim içinde birlikte bulunmasıdır. Eşdizimlilik, sözlükbilimine sıklık ölçütünün tatbik edilmesiyle ortaya çıkmaktadır, eşdizimli ögelerin anlamları dizimde yer alan diğer birimlerle kullanımıyla doğrudan ilgilidir (Vardar, 2007: 94-95). Sözcükler birlikte

kullanıma göre anlam kazanır. Eşdizimli ögeler bir araya geldiklerinde farklı anlamlar kazanırlar veya bu birliktelik ögelerin anlamını tayin eder. Örneğin isim+fiil eşdizimliliğinde fiil isme göre anlam kazanır.

Diri (2019), eşdizimliliği şu şekilde tarif etmektedir:

a) En az iki sözcüğün oluşturduğu ve kendi anlamlarından farklı bir anlam ifade eden yapı *"ağır abi"*.

b) Sözcüklerin bir araya gelip birliktelik oluşturduklarında kendi anlamlarından daha farklı özel bir anlam içermesi durumu disk sürücüsü *(disk drive),* sosisli sandviç *(hot dog),* kayın valide *(mother in low).*

c) Sözcükler, bağlamdan bağımsız düşünülemez çünkü bağlam içinde gerçek anlamlarından daha farklı anlamlar kazanabilmektedirler.

d) Metinde neyin kaç kez tekrar ettiğindense neyle bir araya geldiği önem arz etmektedir *"Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Hava Yolları"*.

Yukarıda *ağır abi* örneğinde sözcükler bir dereceye kadar özel bir anlam kazanmakta, sözcüklerin anlamından bütünün anlamı anlaşılabilmektedir; lakin *hot dog* örneğinde sözcüklerin kendi anlamlarından tamamen uzaklaşarak yeni bir anlam ifade ettiği görülmektedir. Araştırmacı eşdizimliliği bağlam merkezli de değerlendirerek, sözcüklerin bağlam içerisindeki ilişkilerine göre anlamlar kazandığını ve sözcüklerin çok sık tekrarının eşdizimlilik için ön şart olmadığını belirtmektedir.

Eşdizimlilik bir düğüm sözcük ve onunla bir araya gelerek bu yapıyı oluşturan sözcük veya sözcüklerden oluşur. Eşdizimli yapı içindeki düğüm sözcükler anlamını kendisiyle bir araya gelen sözcüğe göre özel bir anlam kazanırlar. Örneğin *iş gör-* eşdizimliliğinde *gör-* düğüm sözcüğü anlamını *iş* sözcüğüne bağlı olarak kazanır. Burada *gör-* fiili gerçek anlamda görmeye dayalı bir fiil ifade etmez, yapı içerisinde *gör-* fiili yeni özel bir anlam kazanır ve *bir işi yapmak, bir işi bitirmek* veya *işe yaramak* anlamı oluşur.

Eşdizimlilik sözcüklerin birbirleriyle arkadaşlıkları, birbirlerine eşlik etme eğilimidir. Sözcüksel bir ilişki olan eşdizimlilikte sözcüklerin düzenli olarak çakışmaları hâlinde aralarında anlam ilişkisi bulunduğu görülebilir: "*çatal-bıçak*", *borç-para, tiyatro-oyun* gibi ancak bu anlam ilişkileri karmaşık ve dolaylı bir

biçimde gerçekleşebilir. Eşdizimlilik, sözcüklerin ne anlama geldiği ölçüt alınmaksızın bir sözcükle diğeri arasındaki bağlantıdır. Buna göre eşdizimlilik, x sözcüğüne bağlı olarak y sözcüğünün ortaya çıkma olasığının artması ve bu birleşimin yüksek bir sıklık göstermesidir. Örneğin bir metinde *yaralanma* sözcüğüyle karşılaşıldığında *ağrı* sözcüğüyle de karşılaşmak gayet tabiidir, *yaralanma* sözcüğünün ortaya çıktığı yerde *ağrı* sözcüğüyle karşılaşma olasılığı dildeki genel frekanstan daha yüksektir (Halliday, 2004: 11). Halliday'a göre sözcüklerin birbirlerini karşılıklı gerektirmesi, bir sözcüğün yüzey yapıya çıkma olasılığının diğer bir sözcük tarafından arttırılması eşdizimli yapıların oluşumunu sağlamaktadır. Bu durum *telefon ara-/konuş-, resim çiz-/boya, soru çöz-/cevapla-, yemek pişir-/ye-, balık tut-/yakala-* örnekleriyle de ifade edebilir.

Firth'ün eşdizimlilik konusunda ağırlıklı olarak stilistik çalışmalarla ortaya koymuş olduğu tespitlere Halliday kuramsal bir çerçeve çizmiştir. Halliday herhangi bir birlikteliğin eşdizimli kabul edilmesi amacıyla ölçülebilme ve belirli bir mesafede oluşma ölçütlerinin kullanılması gerektiğini belirlemiştir (Çalışkan, 2019: 77). Halliday bu yönüyle günümüzde eşdizimlilik araştırmalarında kullanılmakta olan istatistik değerlendirmeler ve sözcükler arasındaki mesafe ölçütünü bu sahaya kazandırmakla birlikte bu kavramları daha açık ve sistematik hâle Sinclair (1981) getirmiştir.

Sinclair, eşdizimliliği iki farklı ilkeye göre değerlendirmektedir. Bunlar açık seçim ilkesi ve deyim ilkesidir. Bu ilkeler şu şekilde açıklanmaktadır:

a) Açık seçim ilkesi: Birliktelik oluşturan yapılarda sözcüklerin seçimi için çok geniş bir seçim alanı vardır ve birleşimlerdeki sınırlılık anlambilimsel ve dil bilgiseldir.

b) Deyim ilkesi: Bir dil bilgisel boşluğu doldurmak için benzer anlama gelebilecek birçok dil biriminden hangilerinin seçilebileceğini belirler. Bu yapılar incelenebilir görünse de tek bir seçim ortaya koyan yarı önceden yapılandırılmış birlikteliklerdir (1991: 110-111).

Mesela *saz, ud, kemençe, davul, keman, piyano vb*. enstrümanlarla *çal-* geçişli fiilinin birliktelik oluşturması açık seçim ilkesine bağlıdır. *Kahve* sözcüğü için *koyu, acı, tatsız* sıfatlarından acı sıfatı kullanılarak *acı kahve* birlikteliği ortaya çıkar,

benzer bir şekilde *şekerli kahve* ifadesi kullanılırken *tatlı kahve* ifadesini kullanmaz. Bu kullanımlar veya sınırlılıklar deyim ilkesiyle açıklanmaktadır.

Dillerdeki atasözü, deyim, kalıp söz, ikilemeler ve birleşik sözcüklerin haricinde henüz donmamış ve sözlükselleşme safhasını tamamlamamış veya deyimleşmemiş sözcük birliktelikleri vardır, bu birliktelikler eşdizimli yapılardır (Svensén, 2009: 170). Eşdizimliler serbest sözcük birleşimleriyle deyimsel ifadeler arasında yer alırlar. Eşdizimli yapı içindeki sözcüklerden birinin mecaz anlamda kullanılmasıyla sözcüklerin değiştiriminde bir sabitlik görülür, eşdizimliler bu özelliğiyle deyimlere yaklaşırken sözcüklerin anlamından bütünün anlamının çıkarılabilmesiyle de serbest sözcük birleşimlerine yakınlık gösterir. Eşdizimliler tamamen donmuş yapılar değildir.

Eşdizimlilik, dizgedeki birimlerin aynılığı ile ortaya çıkar ve dizimsel eksende değişmeyip sabit kalan bir dizimle oluşur. Öte yandan eşdizimli yapılar yalnızca yapısal benzerliklerin örüntülenmesi şeklinde oluşmaz. Eşdizimliliğin diğer özelliği dizimsel eksende yer alan sözcüklerin anlamsal olarak birliktelik sergilemesidir. Dizimsel eksende bir araya gelen dil göstergeleri belirli bir nedenlilik içerisinde öbek oluştururlar (Özkan, 2010: 55). Sabit sözcük birliktelikleri olan eşdizimli sözcükler bir bütün oluşturarak bir davranışı, durumu, olguyu, niteliği karşılamaktadır. Diğer bir ifadeyle eşdizimli sözcükler kalıp ifadelerdir ve bir bütün olarak tek sözcük özelliği göstermektedir.

Deyim ve serbest sözcük birleşimlerinden farklı bir dilbilgisel yapı olan eşdizimlilik deyimlerle serbest sözcük birleşimlerinin arasında bir yerdedir. Kalıplaşmış bir yapı olan deyimler anlam yönüyle eşdizimli yapılara göre daha yoğunken eşdizimliler deyimlere göre daha esnektir. *Kafa ütülemek* deyiminde her iki sözcüğün kendi anlamları dışında yeni bir çağrışım oluşturduğu, daha az anlam yoğunluğu olan eşdizimli yapılarda ise *adam adama savunma* örneğinde olduğu gibi sözcüklerin fiziksel anlamından tümüyle uzaklaşmamış ve somut bir anlama sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle eşdizimli sözcüklerin yeni bir anlam ortaya koyarken ilk anlamından yarı bağımsız, deyimlerin ise sözcüklerin anlamından tümüyle farklı olduğu görülmektedir (Kumanlı, 2018:253). Eşdizimlilikte birleşim sırasında belirli kısıtlılıklar neticesinde sözcükler kendi öz anlamlarından uzaklaşabilir. Bu durum genellikle eşdizimli sözcüklerden birinin kendi öz anlamını koruması diğerinin ise yeni bir anlam kazanması şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Eşdizimlilik, sık sık yan yana gelerek birlikte kullanılan ve zamanla kalıplaşıp tek bir anlam ifade eder hâle gelen sözcüklerin dizimsel durumudur. Bu sebeple kavramın öncelikli kıstası söz dizimidir. Örneğin *kişi başına düşen, er kişi, hatun kişi, örnek kişi* gibi (Korkut, 2018: 79). Sözcüklerin sıklıkla birlikte kullanılması onları kalıplaştırır ve zamanla tek bir sözcük gibi algılanmasını sağlayabilir. Sözcüklerin kalıplaşması veya birleşimlerin tek bir sözcük gibi algılanması eşdizimli sözcüklerin özelliklerindendir, lakin bu durumda ortaya çıkan yapı serbest eşdizimli veya sınırlı eşdizimli de olabilir.

Evert, eşdizimliliği iki farklı şekilde tarif eder. Bunlardan birincisi birliktelik, (co-occurrences) eş-kullanım terimiyle ifade edilen eşdizimlilik, gözlemlenebilir frekans bilgisi ve istatiksel ilişkilerin bir belirtisidir. İkincisi ise bir derlemdeki frekans bilgisi ve istatiksel verilere dayanmayan yoğunluk olarak tanımlanmış semantik ve sözdizimsel yapılardır (2005: 17). Bu yapılardan sözcüklerin herhangi bir kısıtlılık taşımadan yan yana geldiği, yüksek sıklıkta tekrar eden şekillerine serbest eşdizimli; sözcüklerin anlam olarak özelleştiği ve yerine koymada kısıtlılıklar taşıyanlarına ise sınırlı eşdizimli denmektedir.

Deyimler gibi kalıplaşmayan lakin aynı dizimde yer alıp birliktelik oluşturan biçimbirimlerin sergilediği alışkanlıklar eşdizimli yapıları ortaya koymaktadır (Hirik, 2017: 720). Eşdizimliler kullanım sıklıkları açısından değerlendirilebilir ve kullanım sırasında tercih edilen sözcüklerin zamanla alışkanlık oluşturması anlamlı ve belirgin bir birlikteliğe işaret eder.

Eşdizimlilikte sözlüksel ögelerden biri anlam bakımından bu birliktelikten bağımsızken diğeri birlikteliğe yeni anlamlar katar. Eşdizimli bir yapının anlamı sadece köklerin ve köklerden oluşan beraberliğin anlamı değildir. Eşdizimliliğin anlamı sözlüksel unsurların kök anlamları ve bu anlamlara ilave edilen ek anlamlardan oluşmaktadır (Ağca, 2019: 12). Ağca, eşdizimlilerin kök anlamlarını koruyarak birleşen sözcüklerden diğer bir ifadeyle serbest sözcük birleşimlerinden değil de dizimdeki sözcüklerin kök anlamlarına yeni, ilave anlamlar eklenmesiyle meydana geldiğini ifade etmektedir.

Metinlerde bağdaşıklık ilkesine bağlı olarak eşdizimliler karşımıza çıkar. Sözcükler arasında sistematik bir ilişki, sözcüksel bir uyum vardır. Sözcüklerin yan yana gelip gruplaşmaları rastlantı sonucu değildir. *Kuzey-güney, dolar-sent, albay-*

tuğgeneral, bodrum-çatı, sandalye-masa, ağız-çene, yol-ray sözcük çiftleri arasında fark edilebilir anlamsal bir ilişki vardır (Halliday ve Hasan, 1976: 285-286). Bağdaşıklık ilkesine göre sözcükler birbirini çağrıştırabilir, bazı sözcüklerin birbirleriyle ilgili öncelikleri vardır, sözcüklerden biri kullanıldığında sezgisel olarak *sandalye* denince *masayı*, *ağız* deyince *çene* veya *dişleri* düşünülebilir.

Metin dilbilim ile ilgili çalışmalarda, sözcüksel bağdaşıklık başlığı altında eşdizimliliğin bu tanımından faydalanılmaktadır. Metin dilbilimdeki sözcüksel bağdaşıklıkla ifade edilen eşdizimlilik anlayışı Rus deyim biliminden farklıdır. Bu anlayışa göre metnin inşasında sözcüksel bağdaşıklığa uygun olarak işlenilen konunun paralelinde sözcükler bir araya gelir. Metnin konusuyla bağdaşık sözcüklerin birlikte kullanımının eşdizimlileri ürettiği ifade edilir. Bu bakış açısı eşdizimliliğe bağlamsal açıdan yaklaşan araştırmacılarda görülmektedir. Bağlamsal çalışmalara yönelik eşdizimlilik anlayışına örnek olarak Adalar (2005), Mert (2013) gösterilebilir.

Eşdizimliliği bağlamsal açıdan değerlendiren Adalar, sözcüklerin aynı bağlam içerisinde yer almaları neticesinde birbiriyle ilişki kurduğunu ve bu ilişkilerin zamanla eşdizimli bağlantıları ortaya koyduğunu, bu eşdizimli yapıların sözcükler ve cümleler arasında bir bağlaşıklık oluşturduğunu, sözcük ve cümlelerin ancak bu şekilde metin olarak anlam kazanabileceğini ifade eder (2005: 63).

Vahşet konulu bir metinde *yok etme* ve *savaş* sözcüklerinin birlikte kullanılma sıklıkları metnin eşdizimli bağdaşıklığına destek olmaktadır. Metnin bütününde belli bir nedenlilikle ve belirli bir amacı gerçekleştirmek için benzer kavram alanlarından gelen sözcüklerin birliktelikleri eşdizimlilik olarak ifade edilebilir. (Mert, 2013: 810).

Bir sözcüğün anlamı eş hiponimler tarafından belirlenebilirken diğer bir şekilde birlikte olduğu sözcüklerle de belirlenebilir. Mesela "*kuru bir şarap*", "*kuru giysiler*"den farklı bir şey ifade eder. "*Kuru bir zekâ*" ya da "*kuru taştan bir duvar*" ifadelerinde *kuru* sözcüğü birbirinden farklı anlamlara sahiptir. Sözcüklerin hangi birliktelik içerisinde yer aldığı bilinmedikçe, onlara bir anlam yüklemek zordur. Eşdizimli yapı içindeki sözcükler bu birliktelikle anlam kazanmaktadır. Sözcükler bazen çok sınırlı eşdizimlilik de sergileyebilir mesela *sarışın* sözcüğü saç ve saçın

anlam alanı içerisindeki *peruk, bıyık, örgü* ile *ahşap* da *meşe, çam* ve benzerleri ile bir araya gelir (Bauer, 1998: 34).

Eşdizimlilik, anlam yönüyle ortak bir ifadeye sahip olan iki ya da daha çok sözcük arasındaki ilişkiyi betimler. Eşdizimli sözcükler arasında birlikte kullanılma eğilimi vardır, bu eğilim birimlerin fark edilebilir bir sıklıktaki beraberliklerinin sonucudur. Birlikte kullanılan sözcüklerin sık sık tekrar etmesi, bir süre sonra insan zihninde bu sözcüklerin otomatik olarak beraber düşünülmesini sağlar ve bu yapıların dil düzeni içerisinde birlikte ortaya çıkması beklenir. Toplum bu yapılara aşina olup üzerinde ittifak eder (Bulut, 2016: 83-84).

Eşdizimli yapılar birçok zaman deyim ve serbest sözcük birliktelikleriyle karıştırılsa da eşdizimlilik diğer sözcük birlikteliklerinden bazı kıstaslara göre ayrılabilmektedir. Bu kıstaslar eşdizimli yapıların nedensiz olması, dile özgü olması, anlamlarının bağlamdan çıkarılabilmeleri ayrıca teknik dilde ortak olmalarıdır (Ayabakan ve Elmas 2017: 164). Eşdizimli yapı içerisindeki sözcüklerin yerine eş anlamlı ve yakın anlamlılarının getirilememesinin bir nedeni yoktur. Eşdizimliler anlam bağımlıdır ve bağlamdan anlaşılabilirler. Sözdizimsel, sözlüksel ve anlamsal özelliklere sahip olan eşdizimli yapılar bu nitelikleriyle dile özgüdürler.

eşdizimli sözcük (collocates)… düğüm sözcük (node)…eşdizimli sözcük collocates

aralık (span)

Eşdizimliliği yukarıdaki şekilde gösteren Stubbs'a göre bir düğüm (baş) sözcük ve kendisiyle sola ve sağa doğru belirli bir aralıkta eşzamanlı olarak ortaklaşan, birliktelik oluşturan sözcüklerle oluşan yapıya eşdizimli denir (2002: 29). Stubbs, eşdizimliliği sıklığa dayalı olarak değerlendirmekte ve sözcüklerin eşzamanlı ortak oluşumu olarak görmektedir.

ödüle + doy + bilmez

+-3

Doy- fiili düğüm sözcük olarak kabul edildiğinde, +-3 aralığında yapılan aramada ortaya çıkabilecek eşdizimli yapılardan biri, soldan düşünüldüğünde *ödüle doy-*, sağdan ise *doy- bilmez*dir.

Eşdizimli yapıların diğer kalıp sözlerden farkıyla ilgili olarak Doğan, "Önceden üretilmiş, kullanıma hazır ve gelenekselleşmiş, keyfi kullanımı olan,

nedensiz, uzlaşımsal, psikolojik olarak dikkat çekici, önemli dil birimleridir. Eşdizimliler bu nitelikleriyle diğer kalıplaşmış dil birimleriyle çeşitli açılardan benzerlik gösterse de prototipik özellikleri bakımından ilk başta onlardan ayrılır." ifadelerini kullanmaktadır (2016: 18). Dil tabii bir varlıktır bu sebeple bazı davranış, durum ve nitelikleri ifade etmek için sözcükler nedensiz ve keyfi olarak bir araya gelir ve kalıplaşır. Toplum tarafından kabullenilip gelenekselleşen bu hazır kalıp yapılar eşdizimlileri oluşturur.

Eşdizimlilik, belirli bağlamlar içinde, belli bir standart aralıkta sözcüklerin en sık beraber olduğu ögelerle oluşturduğu yapı şeklinde tanımlanabilir ve bu yurt sözcüğünün "*iç ve dış*" edatlarıyla sıklıkla birliktelik oluşturarak ortaya koyduğu "*yurt içi*" ve "*yurt dışı*" eşdizimlileriyle örneklendirilebilir (Aksan, 2011: 346).

Sözcüklerin yan yana veya birlikte kullanılması eşdizimli olmasını gerektirmez. Dildeki sözcükbirimlerin çizgiselliğine bağlı olarak oluşan eşdizimli birimler, dilin seçme ve birleştirme özelliğine göre bir araya gelip bağlamsal yapıyı oluşturan temel unsurlardır (Eken, 2015: 45). Sözcükler, bir araya gelirken anlamsal açıdan bir istem neticesinde karşılıklı seçme ve sözcüklerin birbirini gerektirmesiyle eş zamanlı olarak bir yandan bağlama göre birleşip birliktelik oluştururken, diğer yandan bağlamın kendisinin de birer inşa unsuru olurlar.

Nesselhauf, sözcük kombinasyonlarında sözcüklerin semantik gerekliliklerinden söz ederken "*bir gazete okuyun*" kombinasyonunun "*bir gazete içmek*" biçiminde söylenmesinin olağandışı olduğunu "*iç-*" sözcüğünün "*sıvı*" sözcüğünün semantik alanı içerisindeki bir isimle birleşebileceğini ifade etmektedir (2003: 225). Nesselhauf, sözcüklerin dizimsel ilişkilerinin birtakım kısıtlamaları da beraberinde getirdiğini, sözcüklerin birleşebilmesi için anlamsal alanların ortak ve uyumlu olması gerekliliğini dile getirmektedir.

Ne tam olarak şeffaf ne de tümüyle özgür birliktelikler olduğu söylenen eşdizimliler, alışılagelmiş bir şekilde oluşan sözcük kombinasyonlarıdır. "*Cinayet işle-, örneği takip et-, bir karar al-*" gibi birliktelikler, bir dilde biçim ve anlam birimi olarak kullanılan sözcüklerden daha büyük, hazır dilbilimsel yapı taşlarıdır. Bahsedilen bu yapılar, parçalarına göre analiz edilebilir gözükse de önceden yarı yapılandırılmışlardır (Meer, 1998: 313-314). Gelenekselleşmiş anlatımlar olan eşdizimlilerin belirli kısıtlılıklar taşıması ve birleşimdeki sözcüklerden birinin kendi

anlamından uzaklaşıp yeni bir anlam kazanması sebebiyle sözcüklerin anlamlarından bütüne giderken özellikle bir dili yabancı dil olarak öğrenenler için zorlukları beraberinde getirmektedir. Nihayetinde bütünün anlamı sözcüklerin bağlamından çıkarılsa da bir dili yabancı dil olarak öğrenenlerin mantıken kendi dillerinden sözcük sözcük çeviri yapması bu yapıların yanlış anlaşılmasını beraberinde getirmektedir.

Kjellmer'e göre dildeki her bir sözcüğün diğer sözcüklere göre belirli sözcüksel bağlamları seçtiği görülür, şöyle ki bir sözcük belirli, bazı sözcüklerle diğer sözcüklerle sergilediği birliktelikten daha sık beraber olma eğilimi gösterir. Bu sık birlikte olma eğilimi neticesinde ortaya çıkan yapı, eşdizimliliği ortaya çıkarmaktadır. Mesela çimen ile yeşil; mektupla yazma ve okuma sözcükleri birlikte kullanılır (1996: 83). Kjellmer'in eşdizimliliği bağdaşıklık özelliği açısından değerlendirdiği görülmektedir. Burada verilen örnekler *yeşil çimen, mektup yaz-, mektup oku-* eşdizimlileriyle değerlendirildiğinde sözcüklerin serbest bir şekilde yan yana geldiği açık eşdizimliliğin oluştuğu görülür.

Eşdizimli yapılar, prefabrik veya yarı prefabrik yani en azından yarı yapılandırılmış kendine özgü, özel, karakteristik sözcük birlikteliklerdir ancak tüm sözcük birliktelikleri eşdizimli olarak kabul edilemez. Örneğin "*bir kitap satın almak*" gibi sıradan bir anlatım kendine özgü, özel, karakteristik bir anlatım değildir. Bu tip yapılar eşdizimli olarak değerlendirilemez (Hausmann, 1985: 118). Eşdizimliliği anlam merkezli betimleyen Hausmann, eşdizimlileri serbest birleşimlerden ayırmakta ve eşdizimli birleşimleri; kalıplaşmış, değiştirimi kısıtlılıklar taşıyan, yarı deyim özelliği gösteren tipik sözcük birliktelikleri olarak görmektedir.

Eşdizimlilik, sözcüksel ögelerin birleştirilebilirliği üzerinde kendine has bir kısıtlamadır. Örneğin *sarışın* sıfatının kullanım alanı kısıtlılık gösterir. Bu sıfat insan ya da insan gruplarıyla ilgili isimlerle kullanılır. *Sarışın çocuk, sarışın aktris, sarışın ırk* gibi (Wouden, 2004: 5-6).

Poulsen, çalışmasında farklı kuram ve alanların eşdizimlilik anlayışlarını şu şekilde maddelemiştir:

a. Eşdizimlilik, sözcüksel ögelerin bir metin çevresinde ya da bir metin derleminde sözdizimsel bir yapı oluşturması ve sözcüksel ögelerin birlikte ortaya çıkma eğilimleridir.

b. Sözdizimsel bir birliktelik, sözcüksel ögelerin birlikte bir araya gelmesi, meydana çıkması sadece genel seçim kısıtlamalarıyla sınırlandırılmıştır, bu tip yapılar; serbest/açık eşdizimli veya serbest/açık kombinasyon biçiminde de adlandırılmaktadır.

c. Sözcüksel birimlerin sözdizimsel bir yapıda birlikte ortaya çıkma istemi, sadece genel seçim kısıtlılıklarıyla değil, bununla birlikte bir ögede kendini gösteren kullanım kısıtlılıklarıyla da sınırlandırılmaktadır. Bu durum kısıtlı/sınırlı eşdizimli olarak adlandırılır.

d. Sözcüklerin genel seçme kısıtlılıkları ve / ya da kullanım kısıtlılıklarıyla ters düşen ve beklenmeyen, yaratıcı bir üslupla birliktelik sergilemesi, bu birleşimler eşdizimli yerine daha çok yaratıcı (sanatsal) kombinasyon olarak adlandırılmaktadır.

e. Sözcüksel bir birimin mastar (isim-fiil) ya da yan cümle, edat veya dil bilgisel bir yapıyla beraber ortaya çıkma istemi, bu durumda ortaya çıkan yapı sözcüksel eşdizimli yerine dil bilgisel eşdizimli biçiminde adlandırılır (Poulsen, 2005: 14-15).

Poulsen'in belirttiği eşdizimlilik tanımlarında bağlamsal, anlamsal, sözlüksel ve dilbilgisel eşdizimlilik dile getirilmektedir.

Eşdizimlilik, ilgili kaynakların büyük bir bölümünde anlamlı sözcüklerin birlikteliği olarak kabul edilmektedir. Bu birlikteliklerin kalıplaşma seviyesi yapı içerisindeki sözcüklerin anlamlarını koruması ya da kendi anlamlarından uzaklaşması diğer bir ifadeyle yeni anlamlar kazanması gibi bağlamlarda değerlendirilmektedir (Çalışkan, 2019: 78). Bu açıdan değerlendirildiğinde eşdizimli yapı içerisinde kazanılan özelleşmiş anlam derecesi arttıkça eşdizimli sözcüklerin kısıtlılık derecesi, sabitliği artmakta, yapı içerisindeki sözcükler donmaktadır. Yani anlam deyimselleşmektedir.

Eşdizimlilik kavramı dilbilim literatüründe birbirinden farklılık arz edecek biçimlerde kullanılmıştır. Bu farklılığın genellikle semantik durumla ilgili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Firth geleneğini benimseyen birçok araştırmacı

eşdizimliliği istatiksel ve bağlamsal bir anlayışla ve genel seçim ilkelerine göre tanımlamaktadır. Bu görüşe göre eşdizimlilik, iki ya da daha fazla sözcüğün istatiksel olarak anlamlı bir farklılık (belirgin, çok tekrarlanma) sergileyen ortak oluşumları şeklinde izah edilirken bu birleşimler anlam özelliklerine göre herhangi bir sınıflandırmaya tabi tutulmaz. Rus deyim bilimini, Cowie, Howart ve Mel'čuk gibi isimleri takip eden araştırmacılar eşdizimliliği, belirli kısıtlılıklar içinde sözcüklerin sabitleşmiş birliktelikleri olarak kabul etmektedir.

Eşdizimlilikle ilgili yapılan tanımlardaki ortak noktalar şunlardır: Eşdizimli yapıların iki ya da daha çok sözcükten meydana gelmesi, hazır kalıp sözcük grupları olması, sözcükler arasındaki dizimsel ilişki neticesinde ortaya çıkması, belirli bir kullanım sıklığına sahip olması ve eşdizimli sözcükler arasındaki semantik ilişkidir.

Sözcük birlikteliklerinin eşdizimli olarak kabul edilmesinde kullanılan ölçütler temelde ikiye ayrılır. Bu ölçütlerden biri istatiksel olarak birlikte kullanım sıklığı yüksek sözcüklerin eşdizimli kabul edilmesini, diğeri ise birleşimdeki sözcüklerin anlam kısıtlılıkları taşımasını, yani sözcüklerden birinin kendi anlamından uzaklaşarak yeni bir anlam kazanmasını esas alarak eşdizimliliği ortaya koyan anlayıştır. Anlama dayalı eşdizimlilikte her iki sözcük de gerçek anlamda kullanılıyorsa bu *serbest* (açık) *eşdizimli* (birleşim), sözcüklerden biri mecaz anlam kazanıyorsa bu da *sınırlı eşdizimli* kabul edilmektedir. Sözcüklerin sıklığını esas alan anlayış, sözdizimsel birliktelik içerisindeki yapıların yüksek sıklıkta tekrarını ölçü olarak alır ve anlamsal bir ayrıma gitmeden yüksek sıklıktaki birliktelikleri eşdizimli olarak tanımlar.

2.1.1. Eşdizimlilerin Özellikleri

F. de Saussure'e göre sözcük birleşimlerinde dikey eksende aynı anlam alanında bulunan göstergeler yatay eksendeki göstergelerle sınırsız bir şekilde kullanılabilir, dizimsel eksendeki bu birleşimler dilin nedensizlik ve çizgisellik özelliğine göre gerçekleşir (Kıran ve Kıran, 2018: 176-177). Sözcükleri çizgisellik özelliğine göre dil dizgesinde bir araya getiren sözdizimsel kurallardır, sözcükler yatay eksende yan yana gelirken dilin nedensizlik ilkesine göre *ders gör-*, *tedavi gör-* örneklerinde olduğu gibi eşdizimli yapılar oluşturabilirler.

Anlam merkezli anlayışı benimseyen araştırmacılardan biri olan Howart deyimbilimde, anlamlı eşdizimlilerin geleneksellik özelliğine vurgu yapar. Howart (1996: 6) eşdizimlilerle ilgili şu özellikleri sıralar:

a) Dil üretiminde önemli bir rol üstlenen geleneksel şekillerdir.

b) Gelenekselliğin bir sebebi de eşdizimli yapıların hazır sözlük birimler olarak ezberlenmeleri veya önceden üretilmiş olmalarıdır.

c) Eşdizimliler dilbilgisel yapıların, sözdizimsel ve pragmatik görevlerin bir göstergesi ile muhafaza edilir.

d) Eşdizimlilerin ana dili kullanıcıları tarafından hem formları hem de işlevleri hususunda tanıdık, alışıldık birliktelikler oldukları kabul edilir.

Sözcük birliktelikleri içerisinde en az bağlılık gösteren yapı serbest sözcük birleşimleridir. Deyimlerse anlamları yapı içerisindeki sözcüklerin anlamlarını ifade etmeyen donmuş birlikteliklerdir. Deyimler ve serbest sözcük birleşimleri arasında deyimlerden daha gevşek, serbest sözcük birleşimlerinden daha sabit ve sıkı birleşimler olan eşdizimli yapılar yer alır. Eşdizimliler; sıklıkları yüksek, kolayca hatırlanabilir, psikolojik olarak belirgin ve dikkat çekici sözcük birlikteliklerdir (Bahns, 1993: 57).

Smadja (1993: 146-147)'de eşdizimliliğin dört özelliğini şu şekilde tespit etmiştir:

a) Eşdizimliler keyfidir: *Kapıyı aç-* birlikteliğini kelimesi kelimesine çevirmek her iki dilde de anlaşılır bir sonuç verirken; *kapıyı kır-* ve *kapıyı zorla-* ifadelerini kelimesi kelimesine çevirmek tam olarak birbirlerini karşılamayan zayıf bir sonuç verir. Bu örneklerden *kapı* ve *açık* sözcüklerinin birlikteliği açık/serbest birleşimken *kapı ve zorla-* birlikteliği bir eşdizimlidir.

b) Eşdizimliler etki alanına bağımlıdır: Alana özgü birçok eşdizimli vardır. Alana bağlı eşdizimlilerde alan dışındakilerin anlayamayacağı teknik jargonlar söz konusudur. Bu eşdizimlilerde bilinen, tanıdık sözcükler farklı bir anlamı ifade edecek şekilde kullanılmaktadır, yani bu birliktelikler görünüşe göre teknik bir sözcük içermemekte fakat kullanılan sözcükler teknik bir anlam ifade edecek şekilde bütünüyle değişik bir anlam

kazanmaktadır. Örneğin *kuru* bir *elbise* gerçekte *kuru* olan bir *elbise* değil denizcilerin kötü hava şartlarında *kuru kalmak, ıslanmamak* için kullandıkları özel bir giysi çeşididir.

c) Eşdizimliler yinelenirler: Belirli bağlamlarda daha çok yinelenirler. *Karar ver-*, *rekor kır-*, *işlem gerçekleştir-* gibi birliktelikler dilin karakteristik eşdizimlileridir; "*kısa (vadeli) satın al-*", " *yelkeni (vinç kolunu) hafiflet-*" eşdizimlileri de belirli alanlara yönelik tipik birlikteliklerdir. Örnek verilen iki tür eşdizimli de bağlamları içerisinde çok sık bir şekilde tekrarlanır.

d) Eşdizimliler bağdaşık sözcük gruplarıdır: Birliktelik içerisindeki bir sözcük eşdizimli içerisinde yer alacak diğer sözcük veya sözcükleri hatırlatır. Sözcükler bağımsız değişken değildirler. Birliktelik içerisindeki düğüm sözcüklerin anlam birimcikleri onunla bağdaşık sözcük grupları, yani eşdizimliler oluşturur. Mesela *okul* deyince *ders, çalışma, başarı, not* gibi sözcükler ima edilir.

Smadja, keyfi ve sıklığa dayalı sınırlı eşdizimlilikten ayrıca alana bağlı ve bağlamsal eşdizimlilikten söz etmektedir. Smadja eşdizimlilikte sıklık özelliğini belirtirken örneklerini karakteristik özelliğe sahip sınırlı eşdizimlilerden seçmiştir.

Sözcüklerden daha büyük, kurucu sözcükleri semantik olarak değişmeyen dilin hazır yapı taşları olan eşdizimli yapılar içerisindeki sözcükler anlamsal olarak tümüyle şeffaf değildir, bu yüzden bu kavramın çerçevesinin çizilip sınırlandırılması gerekmektedir. Bu sebeple eşdizimliliğin özelliklerinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Meer, model bir eşdizimliliğin niteliklerini şöyle açıklamaktadır:

a) İki veya daha çok sözcükten oluşmaktadır.

b) Mecazi anlamda kullanılmazlar.

c) Bir dilin sık bir şekilde kullanılan, dilde tabii biçimde meydana gelen geleneksel yapı taşlarıdır.

d) Dil kullanıcılarının bir bütün yapı olarak sahip olduğu bu kalıp öbekler, toplumun bütününün üzerinde ittifak ettiği, yerleşik, geleneksel kavramları ifade eder.

e) Sözcükleri gramer olarak biçimlendirilmiştir, kurucu sözcüklerin dil bilgisi açısından niteleyen ve nitelenen bağlantısı sergiledikleri görülür.

f) Eşdizimli öbekteki kurucu sözcükler doğal olarak birbirini seçer, öbekteki niteleyen sözcük semantik olarak nitelenen sözcüğü de içine alır (tersi de olabilir). Eşdizimliler sıradan olmayan anlamsal olarak motive edilmiş yapılardır.

g) Eşdizimliler ekseriyetle daha büyük dilsel bir öbeğin parçası olarak görev alırlar. Bununla birlikte tam bir cümle veya cümlenin kendisi de değildirler (1998: 315).

Meer'e göre eşdizimler sıradan olmayan, doğal olarak oluşan karakteristik anlatım birimleridir.

Seretan (2011)'de verilen eşdizimli tanımlarından yola çıkarak eşdizimliliğin özellikleriyle ilgili şu ifadelere yer verilebilir:

a) Eşdizimliler prefabrike ifadelerdir. Dil ediniminde çocukların tek sözcükleri ezberlediği gibi sözcük gruplarını ezberlediği gerçeği eşdizimlileri ortaya çıkarmıştır. Dilin yapı taşlarından olan eşdizimliler, dile akıcılık ve doğallık katan hazır veya prefabrik öbeklerdir.
b) Eşdizimliler keyfidir. Kurallara uygunluğun yerine aksine keyfilik söz konusudur. Eşdizimlilerde kendine özgülük vardır.
c) Eşdizimliler tahmin edilemezler, öngörülemezler. Eşdizimliler keyfi olmaları sebebiyle bir dilin gramer kurallarına göre açıklanamazlar.
d) Eşdizimliler sıkça tekrar eden yapılardır, eşdizimlilerin en çok söz edilen özelliği sık tekrar edilmeleridir.
e) Eşdizimliler iki veya daha fazla sözcükten oluşur. Eşdizimlilerle ilgili yapılan çalışmalarda, eşdizimlilerin çok yüksek oranda iki sözcüksel ögeden oluştuğu görülmekle beraber teorik olarak uzunluk sınırlaması söz konusu değildir.

Seretan, eşdizimliliği anlamsal olarak değerlendirmekte ve birleşimdeki sözcüklerin kalıplaşıp hazır prefabrik yapı özelliği gösterdiğini ifade etmektedir.

Eşdizimliliğin özelliklerini ortaya koyan araştırmacıların temelde ittifak ettikleri maddeler şunlardır:

a) Nedensizlik: Eşdizimli sözcüklerin bir araya gelişlerinde bir nedensizlik söz konusudur. Bu tip birliktelikler sadece dizisel değil aynı zamanda uzlaşıma dayalı, kalıplaşmış ve nedensizdirler. Dildeki sözcüklerin

eşdizimlilik oluşturup oluşturamaması, hangi sözcüğün hangi sözcükle eşdizimlilik oluşturabileceği hakkında kesin bir kural bulunmamaktadır. Eşdizimli sözcüklerin aynı bağlam içinde bulunan dikey eksendeki sözcüklerle; eş veya yakın anlamlılarıyla yer değiştirememesinin herhangi bir nedeni bulunmamaktadır. Mesela *imza at-* eşdizimliliğinde *at-* yerine *yaz-* sözcüğünü kullanamayız, bunun sebebini izah edemeyiz. Bu durumu aynı zamanda bir keyfilik olarak da kabul edebiliriz.

b) Sıklık: Eşdizimli yapıların dikkat çekici oranda tekrar etmesi, onları diğer sözcük birlikteliklerinden ayırt etmede önemli bir ölçüttür. Bu durum eşdizimlilerin tespitinde kolaylık sağlamaktadır. Bununla birlikte sıklığı yüksek olmayan fakat eşdizimli olan veya sıklığı yüksek olup da eşdizimli olmayan yapılar bulunduğu da unutulmamalıdır.

c) Dile has olma: Eşdizimlilerin sözdizimsel yapı olmaları, anlamsal ve sözlüksel özellik sergilemeleri bu yapıların dile özgü olduğunu gösterir.

d) Kalıplaşmış sözcük grubu olma: Eşdizimli sözcüklerin bütün yapı, tek sözcük özelliği göstermesini ifade eder. Eşdizimliler yarı yapılandırılmış hazır öbek anlatımlardır.

e) Gelenekselleşmiş olma: Eşdizimliler dilin tabii varlık olma özelliğine bağlı olarak oluşmaktadır. Eşdizimli sözcükler o dilin kültürel kodlarıyla nedensiz ve keyfi olarak yan yana gelmekte, toplum tarafından üzerinde uzlaşı sağlanarak süreklilik arz etmektedir.

f) Alana bağlılık: Eşdizimliler özel bir alana bağlı olabilirler. Eşdizimliliğin edebiyat, ekonomi, kültür, sanat, politika gibi alanlara has özel kullanımları vardır.

Eşdizimli yapılarda sözcüklerin bir araya gelişinde bazı kısıtlamalar vardır; birleşimlerde sözcüklerden birinin anlamı özelleşir, bu yönüyle eşdizimli yapının anlamı parçalarının anlamını belli bir dereceye kadar ifade edebilir. Kullanım sıklıklarının yüksek, gelenekleşmiş, alışılmış hazır kalıp yapılar olması ayrıca ifadeye ve akıcılığa zenginlik katması, dildeki en az çaba yasası özelliklerini bünyesinde barındırmasıyla eşdizimliler psikolojik olarak belirgin ve dikkat çekici hâle gelmekte, rahatça hatırlanabilmektedirler.

2.1.2. Eşdizimlilerin Sınıflandırılması

Dillerde sık kullanılan sabit, tanımlanabilir, geleneksel, kalıplaşmış, deyimsel, sözcük birliktelikleri olan eşdizimliler çeşitli şekillerde sınıflandırılır.

Araştırmacılar sözcük birlikteliklerini birbirlerinden ayırabilmek için genellikle sözcüklerin anlam olarak açıklığını ve değiştirilebilirliğini ölçüt olarak almakla birlikte sınırlı eşdizimlileri, serbest sözcük birleşimlerinden ve deyimlerden ayırabilmek için belirtilen ölçütleri farklı şekillerde uygulamışlardır. Bunlardan Haussman (1989) sınırlı eşdizimlileri serbest sözcük birlikteliklerinden değiştirilebilirlikle, deyimlerden açıklık ilkesine göre ayırırken, Aisenstadt (1979, 1981) ve Mel'čuk (1998) gibi bazı araştırmacılar da eşdizimlileri serbest sözcük birlikteliklerinden değiştirilebilme, deyimlerdense açıklık ve değiştirilebilme özelliklerine göre ayırmışlardır.

Nesselhauf (2005: 21-23)'te sınırlı eşdizimlileri ele alır ve bunları sözdizimsel, anlamsal ve ögelerinin değiştirilebilirliğine göre üç grupta sınıflandırır:

a) Sözdizimsel-kısıtlanmış eşdizimlilik: Bu türde eşdizimli ögelerin sözcük türüne göre bir sınıflandırması yapılır (sıfat+isim, zarf+fiil gibi). Nesselhauf sözcük türlerine göre yapılan ayrımdan yine sözcük türleriyle ilişkili olarak daha temel bir şekilde yapılan iki sözlüksel ögenin bir arada bulunduğu sözlüksel eşdizimlilikten ve sözlüksel unsur ile daha dilbilgisel bir unsurun (edat, mastar gibi) birlikteliği neticesinde meydana gelen dilbilgisel eşdizimlilik sınıflandırmasından söz eder.

b) Anlamsal eşdizimlilik: Birlikteliğin semantik özelliklerine dayanan yapıdır. Bunlardan biri isim-fiil eşdizimliliğidir. Bu eşdizimlilik fiilin anlam özelliklerine dayanır. Anlama dayalı diğer sınıflandırma tüm gramer tiplerine uygulanır. Bu yönüyle daha ayrıntılı ve kapsamlıdır. Eşdizimlilerin Sözlüksel işlevlerine göre yani eşdizimliliğin anlamına göre sınıflandırılabileceğini iddia eder.

c) Değiştirilebilirlik: Sınırlı eşdizimlilik için üçüncü sınıflandırma, birliktelik içindeki sözcüklerden birinin değiştirilebilirliğine dayalıdır. Birliktelikteki sözcüklerden her ikisi veya sadece birinin değiştirilebilirliğine göre ikiye ayrılmaktadır.

2.1.2.1. Sözcük Türlerine Göre Eşdizimli Sınıflandırması

Sınırlı eşdizimliler, kendisini oluşturan sözcüklerin türüne göre sınıflandırılır.

Hausmann (1989: 1010)'da eşdizimlileri iki sözcüğün karakteristik kombinasyonu olarak tanımlar; eşdizimlilerin serbest sözcük birleşimlerinden sözcüklerinin sınırlı birleşebilirliği, deyimlerdense sözcüklerin donmamış ve şeffaf olması ile ayrılabileceğini ifade eder ve eşdizimli sözcük birlikteliklerini şu şekilde sınıflandırır:

a) sıfat+isim: *müzmin bekâr* (confirmed bachelor)
b) isim+fiil: *öfkesi kabarmak* (his anger falls)
c) isim (nesne)+fiil: *para çekmek* (to withdraw money)
d) zarf+fiil: *aşırı-şiddetli yağmur yağıyor* (it is raining heavily)
e) zarf+sıfat: *ağır yaralı* (seriously injured)
f) isim+isim: *bir öfke rüzgarı* (a gust of anger)

Aisenstadt (1981)'de Hausmann'a benzer bir sınıflandırma yapmakla birlikte isim+fiil birleşimini "*karar ver-*" (make a decision) isim+fiil+edat "*bir karara varmak için*" (come to a decision) olarak daha ayrıntılı bir şekilde sınıflandırır.

Eşdizimlileri deyimler ve serbest sözcük birleşimleri arasında yarı sabit birliktelikler olarak gören Benson vd. eşdizimlilik kavramını farklı bir biçimde değerlendirerek iki türe ayırır (2009).

Benson vd. (2009, 13); bir dilde, belirli sözcükler düzenli bir şekilde başka sözcüklerle veya dilbilgisel yapılarla birlikte kullanılabilir. Dilbilgisel eşdizimliler hâkim bir sözcük (isim, sıfat, sıfat-fiil, fiil) ve bir edat veya dilbilgisel yapıdan oluşmaktadır. Bunlar "isim+edat, isim+mastar, edat+isim, sıfat+edat, yüklem sıfatları+mastar" şeklinde sınıflandırılmaktadır. Sözcüksel eşdizimlilerde başat bir sözcük yoktur; fiil, isim, sıfat, zarf gibi sözcüklerin birleşimleri söz konusudur. Sözlüksel eşdizimliler "sıfat+isim, isim+fiil, isim+isim, zarf+sıfat, zarf+fiil" birlikteliklerinden oluşmaktadır.

Benson'un sınıflandırması Hausman'a göre daha geniş ve ayrıntılıdır. Benson eşdizimlileri ana iki gruba ayırarak kendi içinde sınıflandırmaktadır, buna göre eşdizimliler sözlüksel öge ile dil bilgisel bir ögeden meydana geliyorsa buna dil bilgisel eşdizimlilik, en az iki sözlüksel ögenin birleşimiyle oluşuyorsa buna da sözlüksel eşdizimlilik denilmektedir.

Dilbilgisel eşdizimlilik yapı içerisinde baskın bir sözcükle (isim, sıfat, fiil) mastar ya da yan cümlecik gibi, bir edat veya dilbilgisel yapıdan oluşan birlikteliktir. Sözlüksel eşdizimlilik, dil bilgisel eşdizimlilikten farklı olarak edat, mastar ya da yan cümle unsuru içermemektedir. Karakteristik sözlüksel eşdizimliler isim, fiil, sıfat ve zarflardan meydana gelmektedir.

Konuşma ve yazmada birçok sözcük birleşiminin oluşumu mümkündür, ancak dilde bazı sözcük birleşimlerinin kullanımı diğerlerine göre çok daha yaygındır (Hill and Lewis, 1997: 6). Araştırmacılar sözlüklerinde eşdizimli sözcük birlikteliklerini aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır:

a) sıfat + isim: *ölümcül kaza, altın fırsat*
b) isim + fiil: *özgüvenini sarsmak, kavga çıkmak*
c) zarf+sıfat: *çok uygun, potansiyel olarak utanç verici*
d) zarf+fiil: *sakince tartışmak, sonunda açmak.*

Eşdizimliliği genel olarak sözcüklerin birlikte oluşması veya ortaya çıkması biçiminde tanımlayan Lewis (2000)'de aşağıdaki eşdizimli sözcük gruplarının düzenli olarak bir arada bulunduğunu dile getirmektedir. Lewis'in eşdizimlileri sınıflandırması diğerlerine göre daha geniştir:

1. Sıfat+isim: zor bir karar (*a difficult decision*).
2. İsim+fiil: bir rapor gönderin (*submit a report*), sis kapanmak (*the fog closed in*).
3. İsim+isim: radyo istasyonu (*radio station*).
4. Zarf+fiil: iyice inceleyin (*examine thoroughly*).
5. Zarf+sıfat: son derece/fazlasıyla uygunsuz (*extremely inconvenient*).
6. Sıfat+isim+fiil: orijinal planı revize edin (*revise the original plan*).
7. Söylem işaretçisi: başka bir deyişle (*to put it another way*).
8. Çok sözcüklü edat öbeği: birkaç yıl önce (*a few years ago*).
9. Öbek fiiller: çevirin (*turn in*).
10. Sıfat+edat: farkında (*aware of*).
11. Birleşik isim: yangın çıkışı (*fire escape*).
12. İki terimli: ileri geri (*backwards and forwards*).
13. Üç terimli: kanca, misina ve kurşun (*hook, line and sinker*).
14. Sabit ifade: öte yandan-diğer taraftan (*on the other hand*).

15. Eksik sabit ifade: bir çeşit… (*a sort of*).
16. Sabit deyim: fazlasıyla-ziyadesiyle (*not half*).
17. Yarı sabit ifade: Sonra/yarın/pazartesi görüşürüz. (*see you later/tomorrow/on monday*).
18. Bir atasözünün parçası: çok fazla aşçı… (*too many cooks*).
19. Bir teklifin parçası: olmak ya da olmamak (*to be or not to be*).

2.1.2.2. Anlamsal Eşdizimli Sınıflandırması

Cowie (1991, 1992)'de eşdizimlileri isim-fiil eşdizimliliği üzerinden sınıflandırır, bu sınıflandırmada fiilleri; figüratif, deleksik, teknik veya yarı teknik şeklinde betimler ve *konuşma yap-, tavsiyelerde bulun-, davaya bak-* şeklinde örneklendirir (1992: 6).

Cowie, anlama dayalı bir diğer sınıflandırmayı serbest eşdizimliler, sınırlı eşdizimliler, figüratif deyimler ve saf deyimler şeklinde ortaya koyar (1994).

Eşdizimlileri anlam olarak sınıflandırmaya yönelik bir diğer çalışma Mel'čuk'un ortaya koymuş olduğu *sözcüksel işlev* denen kavrama dayalıdır. *Sözcüksel işlev,* çeşitli sözcük birimlerle ortaya çıkan karakteristik genel bir anlamı ifade eder. Eşdizimli yapıda bu anlamı ifade eden sözcük birimler anahtar sözcükler tarafından seçilir (Nesselhauf, 2005: 22).

Howart, eşdizimlileri anlam yönüyle iki grupta incelemektedir. Bunlar eşdizimli birimlerin semantik açıklık (*semantic trancparency*) ve opaklığı (*opacity*) üzerinedir. Anlam olarak birinci tür eşdizimlilikte serbest eşdizimlilerin semantik açıklık-şeffaflığı (*the semantic transparency of free collocations*) eşdizimli sözcükler bütünüyle şeffaftır, anlam olarak sözcükler tek tek de bütün olarak da rahatça anlaşılabilir. Her iki öge de gerçek anlamda kullanılır. İkinci tür eşdizimlilikte kısıtlı eşdizimlilerin anlam şeffaflığı (*the semantic transparency of restricted collocations*) sınırlı eşdizimliler bir bütün olarak mecazi değildir, birleşenlerin anlamları bütünün anlaşılmasına katkıda bulunur *faturayı doldur-* gibi. Sınırlı eşdizimliler bütün bir anlamsal birim ortaya çıkarmaz, eşdizimlilerin anlamları birleşenlerinin anlamlarından birçok zaman dolaylı olarak çıkarılabilir (1996: 38).

Howart, iki tip eşdizimlilik ifade eder. Bunlardan birincisi sözcüklerin anlamlarının şeffaf olduğu açık eşdizimliler, ikincisi ise opaklıkla ifade edilen sözcüklerden birinin anlamının şeffaf olmadığı sınırlı eşdizimlilerdir.

2.1.2.3. Değiştirilebilirlik İlkesine Göre Sınıflandırma

Sınırlı eşdizimlilerde üçüncü sınıflandırma, eşdizimli sözcüklerin yer değiştirip değiştirememesine dayanmaktadır.

Aisenstadt (1979, 1981)'de eşdizimlileri değiştirilebilirlik çerçevesinde sınıflandırmıştır. Eşdizimli yapı içerisindeki her iki ögenin veya sadece birinin değiştirilebilirliğine göre sınırlandırılan eşdizimliler iki grupta toplanır. Aisenstadt, *omuz silkmek* "*shrug one's shoulders*" (*aldırma-, önem verme-* anlamında) birleşimindeki her iki sözcüğün de sınırlı olduğunu ve değiştirilemeyeceğini varsayar. Diğer taraftan *karar ver-* ve *karar al-* ya da *kumral saç* birleşimlerinin ise sadece bir ögesinin değiştirilebiliğinin kısıtlandığını, bunların *karar* ismiyle *kumral* sıfatı olduğunu ifade eder (1981: 56-57). Verilen *omuz silkmek* örneğinde sözcükler tamamen mecazlaşarak kalıplaşmış, ifade deyimselleşmiştir. *Karar al-* veya *karar ver-* örneklerinde ise sözcüklerin değiştirimi tamamen kısıtlanmamıştır, burada *al-* ve *ver-* fiillerinin değiştirimi mümkündür.

Howart (1996)'da serbest ve sınırlı eşdizimli arasında ayırıcı çizgiyi çizmek için serbest eşdizimliliğin nerede bittiği ve sınırlamanın nerede olduğu belirlenmeye çalışılmış ve sınırlı eşdizimlilerin de kendi içinde kısıtlılık dereceleri olduğu vurgulanmıştır. Bu araştırmada *isim+fiil* eşdizimliliğinde ögelerin değiştirilebilirliği üzerinde hakim olan kısıtlılıkların hem isim hem de fiil unsurları için geçerli olduğu gösterilmiştir:

1. İsimde yerine koyma özgürlüğü; açık bir isim kümesi fiil seçiminde birtakım kısıtlılıklar
   Adlarda açık sözcük kümeleri
   Fiillerde az sayıda eşanlamlı sözcük
   "adopt / accept / agree to a proposal / suggestion / recommendation / convention / plan etc"
2. Her iki ögede de birtakım yerine koyma, değiştirilebilirlik
   Buna göre fiille birlikte sınırlı miktarda ad bir araya gelebilir.
   Sınırlı sayıda eşanlamlı fiil söz konusudur.
   "introduce / table / bring forward a bill / an amendment"
3. Fiillerde bazı yer değiştirmeler, adların seçimlerinde tümüyle kısıtlama
   Buna göre ilgili fiillerle başka hiçbir adın kullanılamaması söz konudur.

Sınırlı miktarda eşanlamlı fiil bulunur.

"pay / take heed"

4. Fiillerin belirlenmesinde tümüyle kısıtlama, isimde kısıtlı bazı değiştirimler

   Buna göre ilgili fiillerle sınırlı sayıda isim bir araya gelebilir.

   Fiillerde eşanlamlı sözcükler söz konusu değildir.

   "give the appearance / impression"

5. Hem isimde hem de fiilde tam kısıtlama vardır.

   Fiilin verildiği anlamda fiille başka hiçbir isim bir araya getirilemez

   Fiillerin eşanlamlıları yoktur.

   "curry favour" (101-102).

Howart'ın *isim-fiil* eşdizimliliği çerçevesinde ortaya koymuş olduğu bu sınıflandırmada sözcüklerin yer değiştirilebilirliklerine dair ölçüler ve kısıtlılık seviyeleri beş bölümde incelenmiştir.

Eşdizimlileri ifade eden tanımlar belli ölçütlere dayanmaktadır. Cowie (1994)'te olduğu gibi çok yaygın olarak kullanılan ölçü opaklık (anlamsal kapalılık) ve değiştirirebilirliktir. Sözcüklerin gerçek anlamda mı mecazi anlamda mı kullanıldığına karar vermenin zor olduğunu ifade eden Nesselhauf (2005: 26-27)'de bu sorunun çözümü için tek bir ölçüt olmasının doğru olduğunu, özellikle de serbest sözcük birleşimleriyle sınırlı eşdizimliler arasında ayrımın değiştirilebilirlikle çizilebileceğini ifade eder. Nesselhauf serbest eşdizimlilerle sınırlı eşdizimlileri ve de sınırlı eşdizimlilerle deyimleri ayırmada değiştirilebilirliği ölçüt olarak alır.

2.1.3. Eşdizimlilerin Tespitine Yönelik Yaklaşımlar

Eşdizimliliğin değişik bakış açıları ile ve farklı sahalarda ele alınıp değerlendirilmesi sonucu birbirinden farklı birçok eşdizimlilik anlayışı, kavram, tanım ve cevap ortaya çıkmış olmakla birlikte 20. yy'ın ikinci yarısından itibaren eşdizimliliğin iki yönden değerlendirildiği görülmektedir. Bu yaklaşımlar yapısal ve anlamsal olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Kısıtlı ve yarı sabit yapılar olması sebebiyle eşdizimlileri belirlemede hem sözdizimsel hem de anlambilimsel yaklaşımların kullanılması gerekmektedir. Bu yaklaşımlardan birincisi derlem dilbilim ve bilişsel dilbilbilimde kullanılmakta olan sözcüklerin belirli bir dizim üzerinde ve belirli bir mesafede birlikte kullanımları

neticesinde ortaya çıkan sıklık dağılımıdır ki buna sıklığa yönelik yaklaşım (frequency-based approach) (Nesselhauf, 2005: 12) veya istatiksel (sayısal) merkezli yaklaşım (statistically oriented approach) (Herbst, 1996) denir. Eşdizimlileri tespit etmede bir diğer yaklaşım da sözcüklerin tamamen değil ama bazı ölçütlere göre birliktelik sergilediğinin kabul edildiği anlam merkezli yaklaşım (significance oriented approach) (Herbst, 1996) veya öbeksel yaklaşım (phraseological approach) (Nesselhauf, 2005: 12) ya da sözcük seçimine dayalı yaklaşımdır.

Eşdizimlilikle ilgili sorgulanan veya halen tartışılan temel meseleler şunlardır; eşdizimlilikler anlam merkezli mi, dizimsel merkezli midir? Bir derlemde bir defa karşılaşılan ama dil kullanıcıları tarafından bir söz öbeği şeklinde görülebilen birliktelikler eşdizimli olarak kabul edilebilir mi? Eşdizimlilik bitişik veya ayrık birlikteliklerle mi oluşur? Eşdizimli yapıları belirlemek için kullanılan derlemlerin büyüklüğü ne kadar olmalıdır? Eşdizimlilikte ögelerin değiştirilebilirliği, açıklığı veya opaklığı nasıl ve ne şekilde ölçü alınmalıdır? Öbek yapılardaki sözcüklerin değiştirilebilirliğiyle ilgili olarak bu yapıların eşdizimlilik derecelerinde bir değişimin ortaya çıkıp çıkmayacağı? (Kennedy, 1998: 111). Eşdizimli yapılar üzerine inceleme yapılırken araştırmacıların sağlıklı bir veriye ulaşması için bu sorulara cevap bulmaları gerekmektedir.

Eşdizimlilik farklı ekol ve temsilcilerince farklı biçimlerde tanımlanıp tasnif edilmekte ve bunlara göre araştırılmaktadır. Amerikan yapısalcılığına göre eşdizimlilik yapısal birlikteliklerden meydana gelmekte ve istatistiksel verileri temel alarak çalışılmaktadır. Amerikan yapısalcıları (Firth gibi) genellikle deyimleri göz ardı ederken bitişikliği bir kıstas olarak kabul etmektedirler. Kıta Avrupası (Mel'čuk, Cowie, Howarth, Nesselhauf gibi) veya Prag ekolüne göre eşdizimli yapılar, semantik birliktelikler olarak görülmekte, öbek analizi ve sözlükbilim çalışmalarıyla mantıksal dayanaklar ışığında belirlenmektedir. Ada ekolünde (Sinclair gibi) anlam yaklaşımı da kullanılmaktadır, fakat eşdizimlilik önce yapısal olarak birliktelik oluşturan bir öbek şeklinde görülmekte, belirlenirken istatistik verilerin kullanması gerektiği kabul edilmektedir (Eken, 2015: 52-53).

Sıklık yaklaşımı İngiliz dil bilimi, anlam yaklaşımı Rus dil biliminden beslenmektedir.

2.1.3.1. Sıklık Merkezli Yaklaşım

Bu yaklaşımda sözcüklerin birbirlerine standart, belirli bir uzaklıkta belirgin, fark edilebilir bir sıklıkta kullanılıp kullanılmamasına göre değerlendirme yapılır.

Sıklığa yönelik veya istatistik merkezli yaklaşım genellikle derlem dilbilim ve bilgisayarlı dilbilim alanlarında çalışan araştırmacılarca desteklenmektedir.

Sıklığa yönelik yaklaşımın ilk temsilcileri sırasıyla Firth, Halliday ve Sinclair'dir.

Bu ekol, Neo-Firthian ekolü olarak adlandırılan okullarda Firth'ün belirli bir metinde tekrar eden sözcük birleşimleri olarak ifade ettiği eşdizimlilik anlayışının ampirik (görgül) yönünü ele alarak eşdizimlilerin biçimsel ve operasyonel tanımını geliştirmiştir. Neo-Firthian ekolü eşdizimlileri tanımlayıcı bir amaca hizmet eden, doğrudan gözlemlenebilir bir miktar olarak kabul eder (Evert, 2005: 15).

Sıklık yaklaşımının çıkış noktası J. R. Firth'tür (1957, 1968). Firth eşdizimliliği sözcüklerin birbirlerini gerektirmesi ve alışılmış sözcük birliktelikleri yani belli bir sıklıkta kullanılan yapılar olarak görür. Firth'ün eşdizimlilik anlayışı Halliday ve Sinclair tarafından işlenerek daha açık hâle getirilmiştir. Halliday (1966)'da eşdizimliliği, sözcüklerin dizimsel eksende birbirlerine standart bir uzaklıktaki tüm birliktelik ihtimalleri şeklinde tanımlamaktadır.

Firth (1957)'de eşdizimlilik dilbilimsel açıdan değerlendirilmekte, sözcüklerin anlamlarının eşdizimli yapılar içinde oluştuğu, bir sözcüğün anlamının birlikte kullanıldığı diğer sözcüklerle anlaşıldığı ifade edilmektedir. Bu duruma *yemek kaşığı* veya *tatlı kaşığı* örnekleri verilebilir.

Özgün, karakteristik sözcük birliktelikleri olan eşdizimliler sözcüklerin birlikte olma eğilimi sergilemesiyle oluşur (Sinclair, 1991: 71). Sinclair eşdizimliliği (1991: 170) bir metin içerisinde kısa bir aralıkta meydana gelen iki veya daha çok sözcüğün birlikte kullanımı olarak görmektedir. Sinclair, Firth'ün sınırlarını çizmediği, Halliday'in metinle sınırlandırdığı aralığı, düğüm sözcükle birlikte en çok dört sözcük olacak şekilde sınırlandırmıştır.

Sıklık yaklaşımı sözcüklerin belirlenmiş bir mesafedeki sözdizimsel birlikteliklerdir. Sık olan birliktelikler eşdizimli kabul edilirken, sık olmayan birliktelikler eşdizimli kabul edilmez. *Sıklık yaklaşımı* ya da *istatistiksel yaklaşımla*

dil bilgisel birliktelikler değil, sözlüksel birliktelikler tespit edilir, bu sebeple *sıklık yaklaşımı* belirli bir derlem üzerindeki verileri esas alarak eşdizimlilikleri belirlemektedir.

Eşdizimlilik analizinde odak öge olan düğümün sağında ve solunda yer alan sözcüklerin yayılma alanlarını sayarak potansiyel eşdizimlileri belirlemek mümkündür. Bazı sözcükler şansın öngördüğünden daha yüksek bir sıklıkta bir araya gelirse eşdizimli olarak kabul edilir (Fontenelle, 1998: 193). Sıklık anlayışına göre sözcüklerin düşük sıklıktaki birliktelikleri şansa bağlanır ve eşdizimli olarak kabul edilmez.

2.1.3.2. Anlam Merkezli Yaklaşım

Eşdizimlilik kavramı, dilbilim ve dil öğretimi sahalarında birbirinden farklı bakış açılarıyla farklı manalarda değerlendirilmektedir (Firth, 1957; Halliday, 1966; Hausmann, 1989; Cowie, 1994; Howarth, 1996; Mel'čuk, 1998; Nesselhauf, 2005). Sözdizimsel bir yapı olan eşdizimlilikle ilgili iki farklı değerlendirme söz konusudur. Bunlardan biri dilde sözcük birlikteliklerinin sıklıkları yüksek olanlarını eşdizimli kabul eden *sıklık merkezli yaklaşım*, diğeri de birliktelik içerisindeki sözcüklerin değiştirimdeki kısıtlılıklarını, yapı içerisindeki birimlerin özel bir anlam kazanıp sabitleşmesini ölçü alan *anlam merkezli yaklaşımdır*.

Sıklık anlayışı J. R. Firth'le birlikte ortaya koyulmuş, sonrasında M. A. K. Halliday ve J. Sinclair'ın çalışmalarıyla geliştirilmiştir. Bu anlayış sözdizimsel ilişkileri hesaplamayla çözümlemeye çalışan araştırmacılarca benimsenmiştir. Bir diğer yaklaşım Rus deyimbilim çalışmalarından etkilenen anlam merkezli-deyimsel yaklaşımdır. Bu akımın önemli temsilcileri Cowie, Mel'čuk, Hausmann, Howart ve Nesselhauf'tur.

Anlam merkezli-deyimsel yaklaşımın ortak noktası eşdizimliliğin belirli ölçüler içerisinde kalıplaşmış sözcük birliktelikleri olarak görülmesidir. Anlam merkezli yaklaşımda, sözcüklerin bir araya gelerek oluşturdukları birlikteliklerin sadece sıklık (istatistik) düzlemine göre değerlendirilemeyeceği, sözcük birlikteliklerinin anlama dayalı esaslar üzerine temellendirilmesi gerektiği hususuna dikkat çekilmektedir. Sözcüğün anlamını esas alan eşdizimlilik anlayışı, Rus deyim bilimcilerinden etkilenmiştir.

Rus modelinde sınırlı eşdizimliler, bir sürekliliğin orta kısmında yer alır veya Howart'ın ifadesiyle en serbest şekilde ortaya çıkan sözcüksel ögelerden ve şeffaf-açık birleşimlerden en katı yapılara ve donuk deyimsel ifadelere bir yol izlemektedir (1996: 32). Rus deyimbilim çalışmalarıyla beraber eşdizimliler, anlamı parçalarından çıkarılamayan deyimlerden ve anlamı bir kompozisyon olarak görülen, parçalarından bütünü anlaşılabilen serbest birleşimlerden ayrılır.

Tablo 2.1. Deyimsel çeşitlilikteki alt kategoriler (Mel'čuk, 1998: 7)

Sözcük Birleşimlerinin Alt Kategorileri				
Yazar	**Genel Kategori** (general category)	**Opak-Donuk Değişmez birim** (Opaque invariable unit)	**Kısmen Motive Olmuş Birim** (Partially motivated unit)	**Deyimsel Bağlı Birim** (Phraseologically bound unit)
Vinogradov (1947)	**Deyimsel İfade birimi** (Phraseological unit)	**Deyimsel birleşme (**Phraseological fusion)	**Deyimsel Birlik (**Phraseological unity)	**Deyimsel birleşme (**Phraseological combination)
Amosova (1963)	**Deyimsel İfade birimi** (Phraseological unit)	**Deyim** (Idiom)	**Deyim** Idiom (not differentiated)	**Sözcük Öbeği veya Sözcük Örtüsü** (Phraseme, or Phraseoloid)
Cowie (1981)	**Birleşik** (Composite)	**Saf Deyim** (Pure idiom)	**Figüratif-Deyimsel Eşdizimli** (Figurative idiom)	**Sınırlı Eşdizimli-Sınırlı Sıralama** (Restricted collocation)
Mel'čuk (1988b)	**Semantik İfade** (Semantic phraseme)	**Deyim** (Idiom)	**Deyim** (Idiom) (not differentiated)	**Eşdizimli** (Collocation)
Gläser (1988a)	**Adaylık** (Nomination)	**Deyim** (Idiom)	**Deyim** (Idiom) (not differentiated)	**Sınırlı Eşdizimli-Sınırlı Sıralama** (Restricted collocation)
Howarth (1996)	**Bileşik Birim** (Composite unit)	**Saf Deyim** (Pure idiom)	**Figüratif-Deyimsel Eşdizimli** (Figurative idiom)	**Sınırlı Eşdizimli-Sınırlı Sıralama** (Restricted collocation)

Anlam merkezli yaklaşımın önemli temsilcilerinden Cowie, soyut bir sözcük birleşimi olarak gördüğü eşdizimliliği deyimlerden ve serbest birleşimlerden ayırarak ortaya koyar (Cowie 1981, 1994). Cowie bir taraftan eşdizimliliği tanımlarken diğer taraftan eşdizimli yapıları değişik sözcük birlikteliklerinden de ayırmaktadır. Cowie sözcük birlikteliklerini birleşikler (composites), kalıp ifadeler (formulae) şeklinde iki gruba ayırmaktadır. Kalıp ifadelere "*Nasılsınız*?" ve "*Günaydın*" gibi pragmatik bir görev üstlenen birliktelikleri örnek verir (1994: 3169). Cowie, sözdizimsel bir işlevi

olan eşdizimlileri birleşikler (kompozitler) içinde bir tür olarak değerlendirir ve eşdizimli yapıları diğer birleşiklerden ayırırken iki ölçü kullanır, bunlar *açıklık-şeffaflık-saydamlık* (transparency) ve *değiştirilebilirlik-yerine koyma*dır (commutability/substitutability). Cowie'nin açıklıktan kastı birleşimdeki sözcüklerin gerçek veya gerçek dışı, bir diğer ifadeyle mecazi (non-literal) anlamlarda kullanılıp kullanılmadığıdır; değiştirilebilirlik veya yerine koyma ise birleşimdeki sözcüklerin kısıtlı olup olmadığı, bir kısıtlılık varsa bu kısıtlılığın ne derecede olduğudur.

Cowie (1994), sınırlı eşdizimlilik temelinde sözcük birleşimlerini dört başlık altında incelemektedir:

Serbest birleşimler (örneğin *çay içmek, trompet üflemek*):

a) Birleşimdeki sözcüklerin yerine koyma veya değiştirilebilirlikteki kısıtlılıkları semantik olarak açıklanabilmektedir.
b) Birleşimdeki sözcüklerin tümü gerçek anlamını korumaktadır.

Sınırlı-kısıtlı eşdizimliler (örneğin *görevi yerine getir-/görevi gerçekleştir-*) :

a) Birleşimdeki sözcüklerin yer değiştirmesi mümkündür, lakin yerine koyma üzerinde keyfi sınırlandırmalar söz konusudur.
b) Birleşimdeki sözcüklerden en az biri gerçek anlamı dışında, mecaz bir anlamda kullanılırken yine sözcüklerden biri de gerçek anlamıyla kullanılır. Birleşimden ortaya çıkan anlam açıktır.

Figüratif simgesel-sembolik deyimler (Örneğin bir kişinin siyasetini veya davranışını tümüyle değiştirmesi anlamında kullanılan *U dönüşü yap-*):

a) Birleşimdeki sözcüklerin değiştirilmesi pek mümkün değildir, nadiren değiştirilebilirler.
b) Birleşim figüratif-sembolik anlam taşımakla birlikte birleşimdeki sözcükler gerçek anlamlarıyla düşünüldüğünde gerçek anlamlarını korurlar.

Saf deyimler (Örneğin *sırrı açığa çıkar-* 'blow the gaff'):

a) Birleşimdeki sözcüklerin yerlerinin değiştirilmesi imkânsızdır.
b) Birleşimdeki sözcükler gerçek anlamlarından tamamıyla uzaklaşıp mecazi anlam kazanırlar. Ortaya çıkan anlatım figüratif-sembolik bir anlamdır, gerçek anlamda yorum mümkün değildir (1994: 3168).

Bu sınıflandırmada serbest sözcük birleşimlerinde sözcükler yer değiştirebilir ve gerçek anlamlarıyla kullanılır. Sözcüklerin kendi anlamından birlikteliğin veya

birlikteliğin anlamından sözcüklerin anlamı çıkarılabilir. Sınırlı eşdizimlilikte sözcükler bazı kullanım sınırlılıklarıyla bir araya gelir. Sözcüklerin yer değiştirmesi serbest birleşimlere göre daha sınırlıdır ve sınırlılıklar nedensiz ve keyfidir. Birlikteliğin anlamı ise serbest birleşimler kadar açık olmasa da bir dereceye kadar açıklık söz konusudur. Yapı içerisindeki sözcüklerden biri gerçek, diğeri de mecaz anlamda kullanılmaktadır. Sembolik deyimler mecazi anlamlarının yanında gerçek anlamlarını da korur, değiştirime nadiren izin verirler. Sözcüklerin mecazi anlamda olması yönüyle salt deyimlere, gerçek anlamını muhafazasından kaynaklanan açıklıktan dolayı serbest birleşime ve eşdizimliliğe benzerler. Saf deyimler sözcüklerin tamamen mecaz anlamda kullanıldığı kalıplaşmış, sabit, değiştirime kesinlikle izin vermeyen, birleşimin kesin bir anlamı olan, sözcüklerin anlamından bütüne gidilemeyen birleşimlerdir.

Cowie, eşdizimli kavramını değerlendirirken eşdizimli yapı içindeki ögelerden birinin gerçek anlamı dışında, mecazi anlamda kullanılmasını ve yerine koymada bir sınırlılığı ölçü olarak alırken bazen serbest birleşimleri de eşdizimli içinde görmekte, yalnız bu tip durumlarda serbest birleşimlerle sınırlı eşdizimliler arasında bir ayrıma gitmektedir. Bununla birlikte özel bir anlamda kullanılan sözcüğün başka bir sözcükle birliktelik oluşturabildiğini *bill the food* (parasını vermek / hesabı ödemek) örneğiyle verir ki burada *food* sözcüğünün ortaya çıkan anlamı 'kısıtlı-sınırlı eşdizimliler' (1998b: 221) sınıfı altında verilmektedir. Ancak daha önceki bir makalesinde bu tür birleşimlerin deyimler ve eşdizimliler (1981: 228) arasında bir kategori oluşturduğunu ifade etmektedir. Cowie'nin eşdizimli tanımının farklılaştığı üçüncü nokta, eşdizimli yapının elementlerinin sözlükbirim (lexem) olduğunu varsayması ve Halliday ile Sinclair'in 'sözcüksel ögelerine' benzer şekilde bu elementlerin kök (roots) (1994: 3169) olduğunu ve bu köklerin tüm çekimli ve türemiş sözcük durumlarını içine alan soyut birimleri ifade ettiğini öne sürmesidir.

Birçok araştırmacı, eşdizimlilik kavramını hem serbest birleşimleri hem sınırlı eşdizimlileri kastedecek şekilde kullanıp daha fazla ayrım yapmazken (Firth, 1957; Halliday, 1961; Sinclair, 1991), bazı araştırmacılar da Cowie gibi serbest birleşimler ve sınırlı eşdizimlileri (Aisenstadt, 1981; Howarth, 1998; Mel′čuk, 1998; Nesselhauf, 2005) birbirinden ayırmaktadır. Öbeksel yaklaşımı benimseyen araştırmacılar, Cowie'nin sınırlı eşdizimlilik kavramı yerine serbest birleşim veya birlikte yaratımlar şeklinde farklı kavramları tercih ederler (örn. Benson vd. 1997;

Hausmann 1984; Bahns 1993). Eşdizimlilikle ilgili kısıtlı ve bulanık alana dair sınıflandırma sayısı araştırmacılar arasında farklılıklar göstermektedir. Cowie, deyimleri "figüratif-simgesel" ve "saf deyimler" gibi iki çeşide ayırırken bu ayrım diğer araştırmacılar tarafından yapılmamaktadır. Benson vd. farklı bir yaklaşımla eşdizimliler ve deyimler arasında "geçiş birleşimleri" ve "geçiş eşdizimlileri" biçiminde adlandırdıkları bir sınıflandırma ortaya koymuşlardır (1996: 254).

Farklı türlerde pragmatik olmayan sözcük birleşimlerini birbirlerinden ayırt edebilmek için araştırmacılar çoğunlukla Cowie gibi opaklık (anlamdaki donukluk, bulanıklık) ve değiştirilebilirlik (yerine koyma) ölçütlerini uygulamaktadır. Bununla beraber bazı araştırmacılar sınırlı eşdizimliler ve serbest birleşimler arasındaki ayrım için ölçütleri daha farklı kullanırlar. Hausmann, sözcüklerin bir kısıtlılıkla ve keyfi-nedensiz olarak bir araya gelmesi ölçütlerine göre eşdizimlileri serbest birleşimlerden ayırt etmenin temel etkeni kabul ederken açıklık-şeffaflık kriterini de eşdizimlileri deyimlerden ayırmanın temel etkeni olarak kabul eder (1989: 1010). Aisenstadt (1979, 1981) sınırlı eşdizimlileri serbest birleşimlerden ayırırken değiştirilebilirliği, deyimlerden ayırırken değiştirilebilirlik ve açıklık-şeffaflık kriterlerini kullanır. Bu kriterler Mel'čuk için de geçerlidir.

Mel'čuk'a göre eşdizimli yapı içindeki iki sözcükten birinin anlamı serbestçe seçilebilirken diğer sözcüğün anlamı serbestçe seçilen sözcüğe göre oluşmaktadır, bundan dolayı anlam olarak serbestçe seçilen sözcüğe bağlı sözcükte bir kısıtlama da ortaya çıkar. *Bebek bak-*, birlikteliğinde *bak-* fiilinin anlamı *bebek* tarafından tayin edilir. Buradaki *bak-* fiilinin yerine *ilgilen-* getirilemez yani değiştirilebilirlik ilkesine göre bir kısıtlılık söz konusudur, ayrıca anlam olarak da açıklık yönüyle deyimlerden ayrılabilmektedir (1998: 31).

Bir ifadenin saf deyim veya figüratif-deyimsel eşdizimli olarak sınıflandırılması analiz edilebilirliğe ya da motivasyona bağlı bir şekilde yapılır. Figüratif-deyimsel eşdizimliler tam olarak çözümlenebilir ve şeffaf olma yönüyle açık bir şekilde motive edilmiş olarak nitelendirilebilirler, saf deyimlerin motivasyonsuz ve oldukça opak olduğu söylenebilir (Howart, 1996: 24).

Tüm bu kriterlere rağmen araştırmacılar eşdizimli tespitinde aynı kıstası kullansa dahi farklı sözcük birleşimleri arasındaki ölçütleri kullanımları ve bu ölçütlerin sınırları birbirinden değişik olabilmektedir. Serbest birleşimler ve

eşdizimlilerin farkını değiştirilebilirlikle (yerine koyma) izah eden araştırmacılar sınırlı eşdizimlileri Cowie'nin sınıflandırmasına göre daha geniş veya daha dar bir şekilde tutabilmektedirler. Örneğin eşdizimlilikte değiştirilebilirliği çok sınırlı kabul eden bir çalışmada *yumurta*ların yenilemeyecek kıvamda yani bozuk olduğunu anlatmak için kullanılan *cılk* sözcüğü özellikle *yumurta* ile kullanılmaktadır. Yine *yumurta* ile ilgili *rafadan* sözcüğü de sadece *yumurta*yla sınırlı olarak kullanılmaktadır, dolayısıyla *cılk ve rafadan* sözcüklerinin değiştirilebilirliği son derece kısıtlıdır. *Koyu kahve* ve *sıkı çalışma* örneklerinde kullanılan *koyu ve sıkı* sözcüklerinde böyle bir kısıtlama söz konusu değildir (Fernando, 1996: 36). Buradan araştırmacıların sözcüklerin değişebilirliği üzerinde farklı anlayışlara sahip olduğu görülebilmektedir. Yine bazı araştırmacılar da *değiştirilebilirlik-yerine koyma ve açıklık-şeffaflık* kriterlerine ilave olarak sözcüklerin birlikte ortaya çıkma sıklığını diğer bir deyişle frekansa bağlı kriteri kullanmaktadır (Nation, 2001: 317; Herbst, 1996: 389; Benson: 1986: 253). Adı geçen araştırmacılar için bir sözcük birlikteliğinin eşdizimli olabilmesi için gereken kıstaslar kısıtlılık, açıklık ve sıklıktır.

Sıklık yaklaşımından farklı olarak deyimsel (öbeksel) yaklaşım eşdizimli sözcüklerin sözdizimsel açıdan ilişkili olmasını gerektirir (Nesselhauf, 2005: 17). Hausmann, sözdizimsel ilişki içerisindeki birleşimleri sıfat+isim, isim+fiil, isim+isim, zarf+sıfat, zarf+fiil, isim + (nesne) fiil şeklinde formüle eder. Bu diziliş yalnızca iki sözcük birleşimini ifade eder. Benson vd. sözlüksel bir birime edatı da eklerler (1997: 9). Eşdizimli yapıdaki sözcük sayısı sıklık merkezli yaklaşımda olduğu gibi Hausmann'da da ikidir (1989: 1010). Eşdizimli yapıda iki veya daha fazla sözcük de görülebilir (Aisenstadt, 1981: 54), (Cowie, 1994: 3169).

Nesselhauf, birinin omuz silkmesi, (*birinin + omuzları + silkmesi*) gibi üç ögeden veya (*omuz + silkme*) iki ögeden oluşan eşdizimliler olarak görülebilir. Çoğu araştırmacı sözcükbirim, sözcükbiçim ya da sözlüksel ögeleri eşdizimlilerin sözcükbirimleri olarak görür. Bir kök sözcüğün kombinasyonları ile oluşan eşdizimliler aynı eşdizimliliğin değişik biçimleri olarak ifade edildiği gibi farklı bir manayı da somutlaştırdığı varsayılır (2005: 17). Yukarıda görüldüğü gibi belirli sayıda araştırmanın dışında eşdizimli yapıda kaç sözcük bulunması gerektiği üzerine bir soru çoğunlukla doğrudan ele alınıp irdelenmemiştir, ancak eşdizimli yapıyı sözcük türüne göre sınıflandıran araştırmalar dolaylı olarak bu soruya cevap oluşturabilirler.

Deyimsel yaklaşımda araştırmacıların farklılaştığı noktalardan biri de eşdizimli yapının unsurları arasındaki ilişkidir. Bu konudaki genel kabul eşdizimli yapı elemanlarının arasında bir fark olmadığı yalnızca elemanlardan birinin kısıtlandığı görüşüdür. Hausmann ve Mel'čuk ise eşdizimli yapının elemanların arasında bir fark bulunduğunu dile getirirler, bunu eşdizimli yapıda anahtar sözcüğün belirleyici unsur olduğunu ve anahtar sözcüğün ifade etmek istediği anlamı vermek için diğer birimi seçtiğini ifade ederek açıklarlar.

Anlam merkezli araştırmacılar arasında Cowie ve Howart'la birlikte bir diğer önemli isim olan Mel'čuk, Rus deyimbilim geleneğinden etkilenmiştir. Mel'čuk (1998)'de iki temel sözcükten oluşan eşdizimli yapı içerisindeki sözcüklerden biri merkez sözcük olarak kabul edilip serbestçe, herhangi bir kısıtlama olmadan seçilir. Yapı içerisindeki öbür sözcüğün anlamı serbest bir şekilde seçilen birime göre şekillenir.

Mel'čuk (1998) "anlam-metin teorisi"nde (Meaning-Text Theory) eşdizimli birimleri sözlüksel fonksiyonları açısından kuramsallaştırmış ve eşdizimlileri sabit öbekler (set phrases) veya öbekler (phrasemes) olarak sistematize etmiştir. Eşdizimliler kullanımbilimsel ve anlambilimsel öbekler olarak kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Kullanımbilimsel yapılar Cowie'nin "kalıplaşmış ifadeler"ine karşılık gelirken anlambilimsel öbekler de "birleşikler" sınıfını karşılamaktadır. Kullanımbilimsel öbeklerin uzantısına "pragmatemler" (pragmatemes) adı verilir. Bu öbekler içinde selamlaşma ifadeleri, atasözü ve özlü sözler gibi kalıp yapılar vardır. Anlambilimsel öbeklerin alt dallarında ise deyim, eşdizimli ve yarıdeyimler yer almaktadır. Mel'čuk (1998: 7)'deki sınıflandırmayı şu şekilde tablolaştırabiliriz:

Tablo 2.2. Mel'čuk'un sınıflandırması (1998: 7)

Öbek İfadeler (Phrasemes)			
Kullanımbilimsel Öbekler (Pragmatic Phrasemes)	**Anlambilimsel Öbekler** (Semantic Phrasemes)		
1. Kullanıma Dayalı Pragmatik Öbekler (Pragmatemes)	**2. Deyimler** (Idioms)	**3. Eşdizimliler** (Collocations)	**4. Yarı Deyimler** (Quasi-idioms)

Herhangi bir L dilinin AB eşdizimli öbeği L dilinin semantik bir öbeğidir. A+B sözcükleri X anlamını verir, yine A+C birleşimi de X anlamını verir. Bu bize B sözcüğünün anlamının A'ya bağlı olarak ortaya çıktığını ifade eder. Buradaki eşdizimli oluşumunun şartı B biriminin yalnızca A birimine bağımlı olmasından

kaynaklanır. Mel'čuk bu ifadelerinin paralelinde eşdizimliliğin dört farklı şekilde örneklendirir (1998: 7-8):

1. Destek fiilleri / yardımcı fiillerle oluşan eşdizimliler: *iyilik et-/yap- "[to] do a FAVOR", bakış at-, göz at- "[to] give a LOOK", adım at- "[to] take a STEP", temyize başvur- "[to] launch an APPEAL", bir yeri kuşat- "[to] lay SIEGE [to N]".*
2. Yalnızca bir veya birkaç sözcükle kullanılan eşdizimliler: *Koyu kahve* "black COFFEE", *Fransız pencere* "French WINDOW", *"Fr. BIÈRE bien frappée ‹*battue› (well cooled [lit. (beaten)] beer)".*
3. Farklı sözcüklerle yan yana geldiğinde de benzer anlamda kullanılabilen fakat kendisiyle eşanlamlı olan diğer sözcüklerle yer değiştiremeyen bağlı bir sözcük bulunduran eşdizimliler: *güçlü kahve* eşdizimliliğinde *strong* sözcüğü kullanılabilirken *powerful* eşanlamlısı kullanılmaz *"strong ‹*powerful› COFFEE", ağır sigara tiryakisi* eşdizimliliğinde *heavy* kullanılabilirken yerine *weighty* eşanlamlısı kullanılamaz*"heavy ‹*weighty› SMOKER", "deeply ‹*profoundly› MOVED".*
4. Eşdizimli yapı içindeki sözcüklerden birinin diğerine tabi olduğu eşdizimlilik. Bir türe has, bir türe bağımlı olarak kullanılan sözcüklerle oluşan bir eşdizimlilik söz konusudur: *at kişnemesi*nde *kişne-* sözcüğü "*the HORSE neighs*", *kartal gagası*nda *gaga* "*aquiline NOSE*", *ekşimiş tereyağı*nda *ekşi-* veya *artezyen kuyusu*nda *artezyen* gibi "*rancid BUTTER or artesian WELL". Kişne-, gaga, ekşi-* ve *artezyen* sözcükleri bir türe bağımlı ortaya çıkan sözcüklerdir.

Eşdizimlileri anlam temelinde sınırlı eşdizimlilik anlayışına göre inceleyen Nesselhauf'un (2005: 32-33) sözcük birleşimlerini sınıflandırması şu şekildedir:

a) Serbest birleşimler: Birleşimde bulunan fiil ve isimler başka sözcüklerle değiştirilebilir, sözcükler üzerinde keyfi bir sınırlandırma yoktur. Örneğin; *bir araba iste-, gazete oku-* gibi.

b) Eşdizimliler: İsimlerin kullanıldığı anlamda keyfi bir sınırlandırma söz konusu değildir, lakin fiiller bir anlamda belirli isimlerle bir dereceye kadar keyfi olarak kullanılır ve fiiller üzerinde bir kısıtlama mevcuttur. Örneğin *omuzlarını silk-, karar ver-* gibi. Örnekteki *silk-* sözcüğü, *1.üstündeki şeyleri düşürmek veya temizlemek için bir şeyi kuvvetle sallamak, sarsmak;*

2. ani bir hareketle sarsmak anlamlarına gelmektedir, *silk-* fiilinin sözlük anlamlarını incelediğimizde *omuzlarını silk-* eşdizimli örneğinde bir kısıtlamadan söz edilebilir. İkinci örnekteki *ver-* fiilinde de kısıtlama vardır. *Ver-* fiili örnekte *Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek* anlamından uzaklaşmış, keyfi bir kullanıma sahiptir.

c) **Deyimler**: Fiil ve isimler için ayrı bir anlam tanımlanamaz ya da her iki öge de belirli bir anlamda sadece sınırlı durumlarda kullanılır. Sözcükler ayrı ayrı gerçek anlamında değerlendirilemez, her iki sözcük de belirli sınırlılıklar içerisinde mecazi bir anlatım sunarlar. Örneğin *allayıp pulla-, göz boya-* (*sweeten the pill*), *mevta ol-, cehennemi boyla-, ruhunu teslim et-* (*kick the bucket*).

Nesselhauf, Cowie'den farklı olarak deyimleri bütün olarak değerlendirmiştir. Cowie, deyimleri deyimsel eşdizimliler ve saf deyimler diye sınıflandırarak vermiştir. Nesselhauf'un deyim sınıflandırmasında sadece saf deyimlere yer verilmiş, deyimsel eşdizimlilere yer verilmemiştir. Deyimsel eşdizimlilerde mecaz anlamda kullanılan sözcüklerin aynı zamanda gerçek anlamda da kullanıldığı düşünülürse bu farklılığın sınıflandırmaya yansımadığı anlaşılmaktadır. Nesselhauf, serbest birleşimleri eşdizimlilerden ayırmak için fiilleri, eşdizimlileri deyimlerden ayırmak için isimleri temel alır.

Sözcük kombinasyonlarının analiz edilip sınıflandırılmasında sözcüklerin opaklık ve şeffaflığı ölçüt olarak kullanılmaktadır. Kombinasyon içindeki sözcüklerin opaklığı sınırlı eşdizimlileri, tam şeffaflığı da serbest-açık kombinasyon veya eşdizimlileri belirlemede vazife görmektedir (Sonja, 2005: 22).

Sonja, sözcüklerin birlikte ortaya çıkmaları olarak gördüğü eşdizimliliği beş farklı ana başlıkta, her birini merkezi bir unsur kabul ederek şöyle tanımlar:

a) Sözdizimsel ögelerin bir kalıp oluşturup oluşturmamasına bakılmaksızın, bir metin ya da metin topluluğunda birlikte olma eğilimi.
b) Sözcüklerin sözdizimsel kalıpta genel seçim kısıtlamalarıyla serbest-açık eşdizimli (*free/open collocation*) ya da serbest-açık birleşim (*free/open combination*) olarak ortaya çıkması.

c) Sözcüklerin sadece genel seçim kısıtlamalarıyla değil de bir ögedeki kullanım sınırlılıkları ile kısıtlanmış sözdizimsel bir yapıda ortaya çıkma durumu sınırlı eşdizimli (*restricted collocation*).
d) Sözlü ögelerin genel seçim kısıtlamaları veya kullanım kısıtlamalarından farklı, yaratıcı bir biçimde ortaya çıkması, bu tür eşdizimli yapılar yaratıcı kombinasyon (*creative combination*) olarak da adlandırılır.
e) Sözlüksel bir unsurun bir edat veya dilbilgisel yapı ile birlikte olma durumu bu durum dilbilgisel eşdizimlilik (*grammatical collocation*) şeklinde adlandırılır (2005: 14-15).

Sonja, sözcük birleşimleri sınıflandırmasında serbest sözcük birleşimi, sınırlı eşdizimlilik, yaratıcı eşdizimlilik ve dilbilgisel eşdizimliliğe yer verirken deyimsel ifadelere ve saf deyimlere yer vermemiştir.

Eşdizimliliği anlam merkezli değerlendiren Howart, sözcük birleşimlerini deyimsel olan birleşimler, deyimsel olmayan birleşimler biçiminde bir ayrıma tabi tutar ve bu birleşimleri dört grupta sınıflandırır (1996: 47):

a) Serbest eşdizimliler (free collocations): Birleşimdeki sözcüklerin gerçek anlamlarında kullanıldığı iki veya ikiden fazla sözcüğün oluşturmuş olduğu kombinasyonlardır. Birleşimdeki her bir sözcük diğer sözcüğün anlamına etki etmeden ayrılabilmekte yani sözcükler yer değiştirebilmektedir.

b) Sınırlı eşdizimliler (restricred collocations): Birleşimdeki sözcüklerden birinin gerçek, diğer sözcüğünse özel anlamda kullanılmasıyla ortaya çıkan eşdizimliliktir. Birleşimdeki sözcüklerden birinin anlamı mecazi-sembolik (figurative), katkısız (delexical) veya herhangi bir şekilde teknik olabilir ve bu anlam diğer birleşende sınırlı eşdizimliliğin önemli bir belirleyici ögesi olur. Bu biçimdeki kombinasyonlar bütünüyle motive edilmiştir.

c) Sembolik-deyimsel eşdizimliler (figurative idioms): Bütün bir şekilde mecazi anlam taşıyan birleşimlerdir. Birleşimdeki bir veya daha çok ögenin değiştirilmesi mümkündür. Bu birleşimler hem simgesel anlamda yorumlanabilecekleri gibi hem de gerçek anlamda yorumlanabilirler. Bu birleşimler açıkça motive edilebilmektedir.

d) Saf deyimler (pure idioms): Birleşimdeki sözcüklerin anlamlarından bütünün anlamının çıkarılamadığı münferit, üniter bir anlama sahip

kombinasyonlardır. Birleşimdeki sözcükler hiçbir şekilde yer değiştiremez, motive edilemezler.

Rusya'da dilbimciler 1940'lardan 1960'lara kadar öbeksel yaklaşımı bir disipline dönüştürürler. Rus deyişbiliminin önde gelen uzmanları V.V. Vinogradov ve N. N. Amosova, öbek birimlerini bir ifadenin sürekliliği üzerinde farklı öbek anlatımlar olarak kabul ettiler. Rus öbekbilim sınıflandırmasının birinci basamağında cümle benzeri (ya da pragmatik) birimler sözcüksel (ya da anlamsal) birimlerden ayırt edilmiştir. Sözcük birleşimlerinin farklı kısıtlılık dereceleri onları sınıflandırmak için bir anahtar olarak kabul edildi. Eşdizimliliğe yönelik öbeksel yaklaşım, tüm ifade öbeklerini değişkenlik gösteren kısıtlılık çizgisi boyunca sınıflandırma çalışmaları, Rus deyimbilim geleneğinden etkilenmiştir. Ruslar tarafından yapılan bu çalışmalar, daha sonra İngiliz araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. İngiliz araştırmacılar anlatım birimlerini, anlamsal şeffaflıklarının yanında sözcüksel ve dilbilgisel değişkenlik durumlarına göre de sınıflandırmışlardır.

Sözcük birleşimleri dil bilgisel şekillenmişlik, genelleşme, anlam olarak açıklık-kapalılık, sözcüklerin yer değiştirimi veya yerine koyma kısıtlılık dereceleri, anlam bütünlüğü ve motive edilebilme yönünden birbirlerinden farklılıklar göstermektedir. Eşdizimli yapıların diğer birleşik yapılar arasındaki yerinin tespit edilip anlaşılabilmesi, deyimselleşme kriterine göre dilbilgisel şekillenmişlik ve anlamsal kurallar haricinde hiçbir değiştirme sınırlılığı taşımayan serbest birleşimler ile tamamen kalıplaşmış deyimlerin belli ölçüler içerisinde karşılaştırılmasıyla gerçekleşebilmektedir (Doğan, 2016: 135).

Anlama yönelik yaklaşımda eşdizimlilerin tespit edilmesi için sözcüklerin bir derlem üzerindeki sıklıkları, istatistik çıktıları değil, dil bilgisi ve söz dizimi özelliklerine göre ortaya çıkan semantik yönü değerlendirilir. Anlama yönelik yaklaşımda eşdizimli yapıları deyimlerden ve serbest sözcük birleşimlerinden ayırt etmek ve onları betimlemek esastır (Doğan, 2016: 24). Anlama yönelik yaklaşım, sözcük birleşmeleri sonucu ortaya çıkan birlikteliklerin açıklık kapalılık ve buna paralel oluşan kalıplaşma derecelerine göre onları betimleyen bütüncül bir yöntem izler. Anlama yönelik yaklaşıma göre ortada bulanık bir bölgede bulunan eşdizimli yapıları diğer sözcük birlikteliklerinden ayırmak ve betimlemek için çeşitli kıstaslar dikkate alınır.

Doğan (2016)'da bu durum şu şekilde ifade edilmektedir:

a) Dil bilgisel şekillenmişlik: Sıklık yaklaşımında eşdizimlilerin, sözcük birimlerin birbirleriyle kurdukları sözlüksel kalıp yapılar olduğu ve dil bilgisel kalıplardan ayrı düşünülmesi gerektiği kabul edilirken, anlama yönelik yaklaşımda eşdizimliler dil bilgisi yönüyle iyi şekillenmiş sözlüksel bir yapı olarak değerlendirilir.

b) Genelleşme: Eşdizimliler zihinlere kaydedilmiş, toplumun dil hafızasında yer edinmiş, gelenekleşmiş, alışılmış, hazır kalıp birlikteliklerdir ve tüm bunlar bu birlikteliklerin kullanım sıklığını sağlamıştır.

c) Anlam açıklığı ve kapalılığı: Eşdizimli sözcüklerin anlamının tümlenmesinden bütünün anlamına ulaşılabiliyorsa anlam açık; eşdizimliliğin anlamı eşdizimli sözcüklerin tümlenmesinden anlaşılamıyorsa yani eşdizimli yapı içindeki sözcüklerin münferit anlamlarının toplamından ortaya çıkarılamıyorsa anlam kapalıdır. Birliktelikteki sözcüklerin gerçek anlamda kullanıldığı ve bütünün anlamını yansıttığı yapılara serbest sözcük birleşimi; sözcüklerden birinin öz, diğerinin mecaz anlamda kullanıldığı ve sözcüklerin tümlenmesinden bütünün anlamının çıkarılamadığı yapılara sınırlı eşdizimli denir.

d) Değiştirilebilirlik: Bir birliktelikte söz dizimi ve anlambilimi ölçütleri izin verse de birleşimdeki sözlüksel unsurların değiştirimi mümkün olmayabilir. Serbest sözcük ve basit sözcük birleşimlerinde söz dizimi ve anlambilimi kısıtlılıklarının izin verdiği ölçüde sözcüklerin sınırsız bir değiştirim imkânı söz konusu iken sınırlı eşdizimliler ve deyimler için böyle bir durum mümkün değildir. Eşdizimli yapıdaki sözcüklerin değiştirilme imkânları son derece kısıtlıdır.

Anlam merkezli anlayışta temel ayrım deyimsel olan sınırlı eşdizimlilerle serbest birleşimler arasındadır. Sınırlı eşdizimlilerde artan bir sabitlik, sınırlı bir yer değiştirme söz konusu olduğu görülmektedir. Deyimsel eşdizimli ve saf deyimlerdeki tüm sözcükler mecazi anlamda kullanılır, bu iki deyim türünü birbirinden ayırırken deyimsel eşdizimli içindeki her iki sözcüğün de gerçek anlamda düşünülmesinin mümkün olduğu gerçeğinden hareket edilir.

Bu araştırmada eşdizimli yapılar değiştirimi kısıtlı, yarı sabit, sözcüklerden birinin anlamı mecazlaşmış, kalıplaşmış sözcük birliktelikleri olarak görülmekte ve anlam merkezli olarak aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir.

2.1.3.2.1. Açık Eşdizimliler (Serbest Birleşimler)

Sinclair'in açık seçim kuralıyla paralellik arz edecek biçimde ilgili dilin dil bilgisi ve söz dizimi kurallarına uyan ve birleşimdeki sözcüklerin değiştirilmesine izin veren birleşimlerdir. Birleşimdeki iki sözcük de temel anlamda ve bağımsız (özerk) biçimde kullanılır, bu yönüyle aynı zamanda anlamsal olarak da açıktırlar. Bu birleşim çeşidi sözcük birleşimleri içinde en az uyumlu olanıdır. Açık eşdizimliler genelleşmemiştir. Birleşimin ögelerinin anlamından bütünün anlamı çıkarılabilir. Birleşimdeki sözcükler özerk olup birbirlerini anlam yönüyle etkilemediği için başka sözcüklerle yer değiştirip rahatça kullanılabilir. Birleşimdeki sözcüklerin gerçek anlamlarının ortaya koyduğu bütünlük yani iki sözcüğün anlam olarak toplamı birleşimin anlamını verir.

Örneğin; *su iç-, kahve iç-, meyve suyu iç-; yazı yaz-, mektup yaz-, makale yaz-; kitap oku-, dergi oku-; kalem al-, ekmek al-; güzel çiçek, kırmızı gül, okul çantası…*

2.1.3.2.2. Sınırlı Eşdizimliler (Kısıtlı Eşdizimliler)

Sınırlı eşdizimliler birtakım keyfi kullanımlar sonucu bir araya getirilen gevşek bir biçimde sabitlenmiş, tipik ve sıklıkla bir araya gelen birleşimlerdir. Sınırlı eşdizimliler anlam yönünden serbest birleşimlerdeki kadar olmasa da şeffaftır, yani eşdizimli yapının anlamı birleşenlerinin anlamlarından çıkarılabilir. Sınırlı eşdizimlilerin ögeleri serbest birleşimlerdeki gibi özgürce yer değiştiremez.

Sınırlı eşdizimlilikte ögelerden birinin mecaz, diğerinin ise temel anlamda kullanıldığı kabul edilir. Sınırlı eşdizimli yapının ögelerinden biri özelleşmiş, yani mecaz anlamda kullanıldığından bu yapı içindeki ögelerin eş, yakın veya anlamsal yönden bağlantılı olduğu başka ögelerle yer değiştirmesinde kısıtlılıklar oluşur. Yapı içerisindeki sözcüklerin bir araya gelişinde kısıtlamalar nedensiz ve keyfidir. Herhangi bir birleşimin sınırlı eşdizimli olarak kabul edilebilmesi için ögelerden birinin özelleşmiş (mecazi) bir anlamda kullanılması veya ögelerin değiştirilebilirliklerinin sınırlı olması gerekmektedir. Örneğin *şiddetli* "normalden çok, daha fazla" anlamına gelen *şiddetli yağmur* eşdizimliliğinde *şiddetli* ismi serbest bir şekilde yer değiştiremez, yine *sağanak yağmur* ve *yoğun trafik* eşdizimlilerinde

sağanak ve *yoğun* sözcükleri kısıtlılık taşımaktadır. Kısıtlılık taşıyan sözcüklerin kısıtlılık ölçüleri birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Örneklerdeki *şiddetli ve sağanak* sıfatları birbirinin yerine kullanılırken *şiddetli* sözcüğü *yağmur, kar* ve *rüzgârla* kullanılabilir fakat *sağanak* sıfatının kısıtlılık derecesinin daha yüksek olduğu ve kullanımının *yağmur* ile kısıtlandığı görülmektedir.

Tadına bak-, telefona bak-, kız bak-, nabza bak-, literatüre bak-, konuya bak- gibi eşdizimlileri değerlendirecek olursak eşdizimli sözcüklerden *bak-* fiilinin temel anlamı dışında özel, mecazi bir anlam kazandığı görülmektedir.

2.1.3.2.3. Deyimsel Eşdizimliler (Simgesel Deyimler)

Ögelerinin anlamından bütünün anlamı çıkarılamayan birleşimlerdir. Deyimsel eşdizimliler iki farklı anlam özelliği sergiler. Bunlardan birincisi ve esas olanı deyimsel eşdizimliliğin ögelerinin sembolik, kendi anlamlarının dışında farklı bir anlam ifade etmesidir, diğer niteliği ise deyimsel eşdizimli içerisindeki ögelerin kendi temel manalarını da korumasıdır ki dolayısıyla bu birleşim hem deyim hem serbest birleşim özelliği göstermektedir. Sözcüklerin özelleşmesi, anlamsal olarak değişime uğraması ve yapının sözcük değiştirimine izin vermeyip katı bir kısıtlılık sergilemesi yapıyı deyimlere yakınlaştırır. Deyimsel eşdizimli yapı içerisindeki her iki öge de özelleşmiş (mecazi) bir anlam kazanır, bu yönüyle sınırlı eşdizimlilerden farklılaşırlar. Sınırlı eşdizimliler ise ögelerinden sadece birinin anlamının özelleştiği, yerine koymada daha esnek ve değiştirimin iki yönlü olduğu yapılardır. Deyimsel eşdizimliler sınırlı eşdizimliler ve salt deyimler arasında yarı deyim olarak nitelendirilebilir.

2.1.3.2.4. Deyimler (Salt Deyimler)

Salt deyimler deyimselleşme kriteri içerisinde en ileri noktada yer alan, sözcüklerin yer değiştirmesi mümkün olmayan ve sözcüklerin anlamından bütünün anlamı çözülemeyen birleşimlerdir. Deyimsel eşdizimliler hem mecazi hem de temel anlamda iki yönlü kullanılabilirken salt deyimler sadece mecazi anlamlarıyla kullanılırlar. Mesela "*vites yükselt-*" deyimsel eşdizimliliği *"aracın hızını artırmak için daha yüksek vitese geçmek"* biçiminde gerçek anlamda ve özelleşerek mecazi olarak *"işleri hızlandırmak"* anlamında iki yönlü kullanılabilmektedir. Aynı şekilde "*vites düşür-*" gerçek anlamda *"aracın hızını azaltmak için daha düşük vitese geçmek",* mecaz anlamda *"işleri yavaşlat-"* anlamında kullanılır. Bu anlatımlar

gerçek anlamdaki birlikteliklerin özelleşip mecaz bir anlatım kazanmasıyla oluşmuştur. *"Mürekkep yala-", "diş bile-", "çizmeyi aş-"* örneklerindeki birleşimleri hem gerçek hem de mecaz anlamda düşünemeyiz. Bu birleşimlerdeki sözcükler gerçek anlamlarından tümüyle sıyrılmıştır ve yapı içerisindeki sözcüklerden herhangi birinin değişimi hiçbir şekilde mümkün değildir.

Genel olarak düşünüldüğünde eşdizimli yapılar anlamsal açıklıklarıyla deyimlerden ayrılabilir. Eşdizimli birleşimlerde birtakım kısıtlılıklar söz konusu olsa da birleşimdeki ögelerin anlamından eşdizimliliğin anlamına ulaşılabilir. Deyimlerde ise anlam açısından tam bir kapalılık (opaklık) vardır. Deyimin birleşenlerinin sözlük anlamlarından birleşimin anlamına ulaşılamaz.

Anlama yönelik yaklaşım sözcük birlikteliklerini sözlükselleşme veya deyimleşme süreci olarak görmektedir. Serbest birleşimlerden başlayarak nihai noktadaki deyimleşmeye ulaşıncaya kadar değiştirimdeki kısıtlılıklar ve anlamdaki kapalılık artmaktadır. Bu çizgi üzerinde eşdizimliler değiştirilebilirliğe kısıtlı izin vermekte ve sözcüklerden birisinin anlamı özelleşmektedir. Anlam açısından eşdizimlilerin deyimlere oranla daha açık yapılar olduğu da görülmektedir.

2.1.3.3. Karma Yaklaşım

Sıklık ve anlama dayalı yaklaşımların ikisini de belli bir derecede kullanan yaklaşımdır. Mitchell (1966, 1971), Greenbaum (1970, 1974), Kjellmer (1984, 1987, 1991, 1994), Stubbs (1995), Altenberg (1993, 1998), ve Nesselhauf (2003, 2005) sıklık ve anlama dayalı yaklaşımı beraber uygulayan araştırmacılar arasında gösterilebilir (Eken, 2015: 85).

Eşdizimliler çekim ve türetme eklerinden bağımsız kök sözcüklerden oluşan alışkanlığa dayalı kullanımlardır. Eşdizimlilikle ilgili araştırmaların dilbilgisi ve anlambilimin beraber kullanıldığı bir düzlemde gerçekleştirilmesi gerekir (Mitchell, 1971: 54).

Stubbs (1995)'te eşdizimli yapıların belirlenmesinde bir yandan sıklık anlayışını temel alıp kullanırken diğer yandan dilbilgisel bağı da göz önünde bulundurmaktadır.

Nesselhauf (2003, 2005)'te eşdizimliliği nedensiz, kısıtlı sözcük birliktelikleri şeklinde betimler; eşdizimlilik tespit çalışmalarında anlama dayalı anlayışı esas almakla birlikte sıklığa dayalı anlayışı da kullanır.

İfade edilen eşdizimlilik yaklaşımları karşılaştırıldığında sıklık yaklaşımının eşdizimli yapıları tespitte yetersiz kaldığı görülmektedir. Sözcüklerin bir derlem üzerinde sıklığını ölçüt alarak yapılan araştırmalarda "*bir, şey, gibi, çok, ki, her, ama, ancak, en, ve, da, bu, ona, gerek*" ve benzeri birimlerin yüksek sıklık göstermesi yanıltıcı olabilmektedir. Bununla birlikte *gör-* fiili TUD'da +-3 aralığında sıklığa göre tarandığında: "*kendisine gör-* (382), *iki gör-* (2050), *burada gör-* (955), *Türk gör-* (804), *aslında gör-* (773), *ortaya gör-* (632), *Türkiye gör-* (552), *devam gör-* (542), *söz gör-* (512), *belli gör-* (381), *dış gör-* (279)" ifadelerinin yüksek sıklık göstermesine rağmen herhangi bir eşdizimlilik değeri taşımadığı anlaşılmaktadır. Sıklık anlayışı yüksek sıklığa göre sözcükleri eşdizimli olarak nitelendirirken birleşimdeki sözcüklerin anlam özelliklerini yani açıklığı-kapalılığı, değiştirilebilirliği ve nedensizliği bir değerlendirmeye tabi tutmaması önemli bir eksikliktir. Buna mukabil anlam merkezli anlayış, tekrarlayan bu yapıları açık-şeffaf yapılardan donmuş yapılara, yani açık eşdizimlilerden deyimlere kadar sınıflandırarak anlaşılır kılmaktadır. Anlam merkezli anlayışın izlediği bu yöntem, sözlük çalışmalarına doğrudan katkı sağlarken bir dili, ana dili ve yabancı dil olarak öğrenenlere de katkı sağlar.

2.2. Eşdizimlilikle İlgili Türkiyede Yapılan Çalışmalar

Türk dilbiliminde eşdizimlilik çalışmaları Batı'ya göre yenidir, bu sebeple de sınırlı sayıdadır. Alandaki çalışmalar doktora, yüksek lisans, kitap ve makale şeklindedir.

2.2.1. Doktora Çalışmaları

Türk dilbilimi sahasında eşdizimlilik konusundaki ilk doktora çalışması *Türkiye Türkçesinde Belirteçlerin Fiillerle Birliktelik Kullanımları ve Eşdizimliliği*'dir. Bu çalışmada belirteç-fiil birliktelikleri ve eşdizimliliklerini inceleyen Özkan (2007), derlem tabanlı bir uygulamayı tercih etmiştir. Türkiye Türkçesi yazın dilinden seçilen 306 eserden elde edilen "12.321.000 (+-)" sözcüğe sahip bir derlem sayısallaştırılarak MYSQL veri tabanı programıyla tümce biçiminde derlenebilecek duruma getirilmiştir. Bunun akabinde TDK'ye ait TS (2005)'te tanımlanmış 2616 madde başı ve madde içi belirtecin geçmiş olduğu fiil tümceleri incelenmiştir. Bu araştırmada Türkçenin söz varlığını belirteç-fiil birlikteliği ve eşdizimliliği açısından betimlenmeye çalışılmıştır.

Öztuna'nın (2014) doktora çalışmasının konusu katılım yükü varsayımının yabancı dilde eşdizimli sözcük öğretimindeki rolüyle ilgilidir. Öztuna, çalışmasında dil öğrenme faaliyetlerinin etkililiğinin öğrenenin bilişsel ve güdümsel iştirakine bağlı olduğu fikrini savunan ve gereksinim, araştırma, değerlendirme temel ögelerinin birleşiminden oluşan "katılım yükü varsayımı"ndan yola çıkmıştır. Sözcük öğretimi konulu bu araştırmada ilgili kuramdan yola çıkılarak eşdizimli sözcükler tercih edilmiştir. Çalışmada "katılım yükü varsayımı" yabancı bir dilde eşdizimli sözcüklerin öğretiminde kullanılacak olan görev seçimi ve görevlerin etkililiğiyle ilgili önceden tahminde bulunma gerçekliğinin denenmesi temel araştırma konusu, yabancı dil öğrenen Türk öğrenciler üzerinde, *ad-eylem* türündeki eşdizimli yapıların öğretiminde deneysel olarak sınanmıştır. Bu çalışmada diğerlerinden farklı olarak eşdizimli sözcüklerin grafik düzenleyiciler ile öğretimi konusundaki etkililik de ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarının eşdizimli yapıların öğrenimiyle irtibatlandırılması neticesinde, eşdizimlilerin öğreniminin bilgisayar üzerinde sunulan dil etkinlikleriyle sağlanabileceği belirtilmektedir.

Eken (2015)'te eşdizimli yapıların eğitim-öğretim bağlamlı olarak yeterince ele alınmadığı düşüncesinden hareketle anlatı metinlerinden seçilmiş bir derlem içerisindeki sözcük birliktelikleri biçim, sözdizim, anlam ve kullanım yönünden ele alınmakta ve bu sözcük birlikteliklerinin ana dili olarak Türkçe öğretiminde nasıl işlenmiş olduğuna dair değerlendirmelere yer verilmektedir. Araştırmada Cowie (1994)'te belirlenmiş anlam kısıtlılıklarına göre Türkçe sözcük birliktelikleri ile ilgili saptamalarda bulunulmaktadır. Çalışmada anlatı metinlerindeki sözcük birlikteliklerinin nelerden oluştuğu, bunların türleri ve söz varlığı içerisinde sergilediği dağılıma ilişkin sorulara cevap aranmaktadır.

Türkçede yaygın olarak kullanılan eşdizimli yapıların anlam ve sıklık yöntemi birleştirilerek araştırıldığı Kurtoğlu (2015)'da, Hitit Türkçe Öğretim Seti'ndeki ders kitapları, çalışma kitapları ve dinleme materyallerinden oluşturulan yaklaşık 211.700 sözcükbirimlik derlem (corpus) oluşturularak Türkçede sıklıkla kullanıldığı düşünülen ad-eylem eşdizimlilikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Derlemden 1114 aday (nesne) ad-eylem eşdizimli listesi belirlenmiştir. Bu aday eşdizimliler önce istatistik yönteme tabi tutulmuş ve eşdizimli olarak kabul edilebilecek 863 ad-eylem eşdizimli yapı, eylemlerin kısıtlılık ve katkısızlık derecelerine göre sınıflandırılmıştır. Tezde tespit edilen eşdizimli yapılar bir taraftan fiillerin

birleşimde sergilediği davranışlardaki kısıtlamalara diğer taraftan da anlamları tümleçle şekillenen, katkısız fiil çeşitlerine göre sınıflandırılmıştır. Bu araştırma Türk dilbilimi alanyazınında karma yöntemin yani istatistiksel ve anlamsal yöntemin beraber kullanıldığı ilk çalışmadır. Çalışmada ayrıca uygulanmış olan metotla birlikte (nesne) ad-eylem eşdizimliliklerinin belirlenmesi için ilgili alanyazına yöntem bilimsel açıdan katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Kırmızı (2018)'de Garibnâme'de insan vücudu ile alakalı adları belirlemiş, akabinde sıklığı yüksek olan "*yüz, beniz, rûy, surat*" vücut adlarıyla araştırmasını sınırlandırmıştır. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Eski Oğuz Türkçesi, Âşık Paşa ve Garipnâme hakkında ve bunlarla ilgili çalışmalar konusunda bilgi verilmekte, eserdeki temel sözler ve organ adları ve bunlarla ilgili çalışmalara değinilmekte, son bölümde de eserdeki organları bölgesel ve yapısal olarak sınıflandırılmaktadır. İkinci bölümde anlambilim, bağlam, kavram ve alanları, anlam ve alanları, temel-yan anlam konularında bilgi verilmektedir. Üçüncü bölümde ise kavram oluşturma, eşdizimli yapılar ve eşdizimlilik ile alakalı çalışmalar incelenmektedir. Dördüncü bölümde "*yüz, beniz, rûy ve surat*" sözcüklerinin oluşturduğu eşdizimlilikler gösterilmekte, sözcüklerin dil bilgisel beraberlikleri tablo hâlinde verilirken, ilgili sözcüklerle oluşan birliktelikler biçim ve anlam yönüyle incelenmekte, ilgili organ adlarının kavram alanları ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Günümüzde yabancı dil öğretiminde sözcük öğretiminin ne şekilde olması gerektiği konusu üzerinde farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bu alanda çalışanlar sözcüklerin açık ve doğrudan, kapalı ve dolaylı veya anlam olarak sınıflandırılarak öğretilmesi konusunda araştırmalar yapmaktadırlar. Hamamcı (2019)'da İngilizceyi yabancı bir dil olarak öğrenmekte olanlara, eşdizimli yapıların "biçime odaklanma" ve "biçimlere odaklanma" modellerine bağlı olarak öğretimini değerlendirmiştir. Diğer bir ifadeyle araştırma, ikinci dil/yabancı dil öğretiminde bu modellerin eşdizimli yapıların öğretim ve öğreniminde etkililiklerinin sınanmasına ilişkin bir çalışmadır. Araştırmada bu modellerin eşdizimli yapıların öğretilmesi konusunda kullanılmakta olan mevcut öğretim metotlarından daha etkili olduğu ortaya konmaktadır. Ayrıca bu modellerle dil öğrenen deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre algılama ve üretici becerileri açısından belirgin bir gelişim gösterdikleri tespit edilmiştir. Çalışmada eşdizimli sözcük öğretiminde sözü edilen

iki modelden "biçimlere odaklanma"nın "biçime odaklanma"dan bir dereceye kadar daha etkili olduğu da ortaya konulmuştur.

2.2.2. Yüksek Lisans Çalışmaları

Adalar (2004)'te ilkokul iki ve üçüncü sınıf Türkçe ve Arapça (Libya, Ürdün, Suriye, Lübnan) ana dili öğretimi kitaplarında seçilen ortak konular üzerinde eşdizimli yapılar tespit edilmiş, akabinde Türkçe ve Arapça metinlerden elde edilen eşdizimliler karşılaştırılmıştır. Araştırmada Arap ve Türk öğrencilere ana dillerinde sunulan ortak metinlerdeki kavram alanlarından yola çıkılarak Arap ülkeleri hem kendi içinde hem de Türklerle arasındaki ortak ve farklı yönler açısından değerlendirilmektedir.

Soyer (2006)'da Arapça-Türkçe ve Türkçe-Arapça çevirilerde eşdizimli yapıların çevrimleri sırasında yaşanan problemleri ve problemlerin çözümüne yönelik seçenekleri ortaya koymaya çalışmıştır. Soyer araştırmada eşdizimlilerin öğretimi üzerine deney ve kontrol grubu oluşturmuş ve araştırmadan ortaya çıkan sonuçlara göre eşdizimli yapıların öğretimine yönelik çıkarımlarda bulunmuştur.

Çiçek (2012)'de "İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin anlatısal metin yazma becerilerinde eşdizimsel örüntüleme görünümleri" konulu araştırmada öğrencilere metinler yazdırılıp bu metinlerde kullanılan eşdizimliler belirlenmiş ardından öğrencilerin kavram becerilerinin hangi değişkenlere bağlı olarak geliştiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Arap dilini temel alarak eşdizimli sözcükleri kendi içlerindeki anlamsal ilişkilerine göre ve anlambilimi içinde inceleyen Önder (2014)'te Arap dilinin belirli klasik dilbilim kaynaklarındaki eşdizimlileri ve ayrıca sınırlandırılmış biçimde Kur'an-ı Kerim'deki bazı ayetler içerisindeki eşdizimlileri tespit etmeye çalışmıştır.

Alsarray (2015)'te TDK'nin Güncel Türkçe Sözlük'ünde geçen sıklığı yüksek olan adların eşdizimlilikleri TUD'da sorgulanmıştır. Yüksek sıklığa sahip olan "zaman" kavramının alanı içinde yer alan "an, ay, gün, gece, saat, yıl" sözcüklerinin oluşturduğu eşdizimli yapılar belirlenmiştir. Belirlenen eşdizimliler bağlam içerisinde de gösterilmiştir. Araştırmada tespit edilen eşdizimliler "ad-fiil, sıfat-ad, ad-ad" biçiminde sınıflandırılmıştır.

Türkçe Sözlük üzerinde eşdizimli yapıları araştıran Ayabakan (2015)'te TS'de eşdizimlilerin ne şekilde verildiğini belirledikten sonra bu yapıların nasıl

değerlendirilmesi gerektiği konusunda değerlendirmelerde bulunmaktadır. Araştırmada TS'den basit rastlantılı örnekleme ile iadeli seçim metodu kullanılarak sekiz harf (a, f, h, m, s, t, ü, v) seçilmiş ve bu harfler ile başlayan sözcüklerin oluşturduğu eşdizimli yapılar incelenmiştir. Tespit edilen eşdizimli yapılar anlam ve sözdizim özellikleri açısından TUD'da gözlenen eşdizimli sıklığına göre serbest sözcük birleşimi ve deyimlerden ayrılıp kendi arasında değerlendirilerek buna göre üçlü eşdizimliler ve katkısız eylemler tespit edilmiştir. Çalışmada tümevarımla ulaşılan veriler betimlenerek, İngilizce eşdizimli sözlükleri üzerinden Türkçe Sözlük üzerinde bazı saptamalar yapılmıştır. Araştırmada sözlükbilimsel ve anlambilimsel çıktılara ulaşmak için gözleme dayalı veri toplama tekniği kullanılmıştır.

Kurt (2016)'da Arapça yazılı basınındaki spor metinleri üzerinde nitel araştırma deseni kullanılarak tarama modeli ile seçili gazetelerdeki spor metinlerinden 163 eşdizimli tespit edilmiştir. Bu eşdizimliler yapı, gramer ve anlam yönünden sınıflandırılmıştır.

Dil öğretiminde sözcük öğretimi son derece önemlidir ve sözcük öğretimi sırasında kullanılan metotlar da birbirinden farklıdır. Sözcük öğretiminde mobil uygulamalar üzerine bir araştırma yapan Özcan (2017)'de eşdizimli yapıların mobil uygulamalarla öğretimi üzerine bir deney yapılmıştır. Eşdizimli sözcük birlikteliklerinin sınıf dışında mobil uygulamalarla öğretimi ve sınıf içinde kartlarla öğretiminin karşılaştırıldığı çalışmada eşdizimlilerin mobil ortamda öğretiminin başarı yönünden daha yüksek ve anlamlı olduğu saptanmıştır.

Karadağ (2018) bir dilin yabancı dil olarak öğretimi üzerine yapılmış bir çalışmadır. Araştırma Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde eşdizimliliği ele almıştır. Çalışmada İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nın A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinden her kur kitabındaki "hedef sözcük listesi"nden seçilmiş 45 sözcük belirlenerek bu sözcüklerin sıklıklarına ve oluşturdukları eşdizimliliklere bakılmıştır. Çalışmanın ekler bölümünde, araştırma neticesinde tespit edilen eşdizimli yapılardan sınıfta kullanılabilecek etkinlikler oluşturulmuştur.

Turan (2018)'de TDK'nin genel ağ üzerindeki sitesinde yer alan Güncel Türkçe Sözlük'te sunulan fiiller ve bunların eşdizimli hâlleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada 27447 fiilden 10083'ünün iki ya da daha çok sözcükten

meydana gelen eşdizimli yapı olduğu ifade edilmekte, eşdizimli yapıların nesne alıp almamasına ve nesne alan fiillerin de tek geçişli, çift geçişli olmasına göre sınıflandırılmaya çalışılmış ve bunların sözlüklerde yer alması önerilmiştir.

Bağlama dayalı bir çalışma olan Özdağlı (2019)'da TBMM'de 26. Dönem'de (2016-2018) yer alan siyasi partilerin programlarındaki "millet" sözcüğünün kavram alanı içerisine giren öteki kavramlar ile ilişkilerini ifade eden sözcük veya söz öbekleriyle oluşturduğu birliktelikler tespit edilmiş, bu birliktelikler karşılaştırılıp yorumlanmıştır. Çalışmada "millet" sözcüğünün kavram alanına giren başka hangi sözcükler bulunduğunu ve partilerin bu sözcüklerden hangilerini tercih ettiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Tezde "millet" kavramı içerisinde yer alan öteki sözcüklerin (ulus, halk, toplum gibi) parti programı metinlerinde oluşturmuş olduğu eşdizimli yapılar belirlenmiş ve bu yapıların partilere göre farklılıkları tespit edilmiştir. Bu çalışma politik bir söylem çözümlemesidir. Çalışmada "millet, ulus, toplum, halk" sözcüklerinin oluşturduğu eşdizimsel yapılardan yola çıkılarak söylem yorumlaması yapılmıştır.

"Arap Basınında Eşdizimsel İfadeler"i araştıran Arslan (2019) eşdizimlileri; Arap basınından siyaset, ekonomi, sağlık ve spor alanında seçtiği metinlerden tespit ederek listeler hâlinde göstermiştir. Seçilen haber metinleri Türkçeye çevrilerek metin içerisindeki eşdizimliler bağlama dayalı olarak verilmiştir.

Yakasız (2019) çalışmasında TS'de yer alan "p ve z" madde başları arasında yer alan isimlerin fiillerle birlikte oluşturduğu sınırlı eşdizimlileri belirlemeye çalışmıştır. Çalışmada veriler TUD'da önce sıklık frekanslarına göre tespit edilmiş sonrasında ise anlambilimsel kriterlere göre öteki sözcük birlikteliklerinden ayrılmıştır.

Aktaş (2019)'da eşdizimliler anlam merkezli anlayışa göre tespit edilmeye çalışılmıştır. TUD'da belirlenen sözcük birliktelikleri birbirinden ayrılırken anlam olarak açıklık-kapalılık ve değiştirilebilirliklerine göre değerlendirilmiştir. Araştırma TDK'nin Türkçe Sözlük'ünde madde başı (I-Ö) harfleriyle ile başlayan adlarla sınırlandırılmıştır. Araştırmada ilgili adların fiiller ile kurmuş olduğu eşdizimlilikler belirlenip liste hâlinde düzenlenmiştir.

2.2.3. Kitaplar

Dedeoğlu ve Şen (2010)'da "İngilizce-Arapça-Türkçe Eşdizim*"* adlı çalışmalarında siyaset, iktisat, tıp ve benzeri konularda yaygın bir şekilde kullanılan eşdizimli yapıların İngilizce ve Arapçalarının cümle içinde kullanımlarını ve bunların Türkçe karşılıklarını ortaya koymuşlardır.

Özkan (2011)'de dilbilim-mühendislik çalışması olan DDİ ile birlikte derlem dilbilim çalışması yapmıştır. Özkan'ın bu eseri Türkiye'de derlem dilbilimle ortaya çıkan ilk eserdir. Bu eser kuramla ilgili açıklamalar ve araştırmalar, yöntem, sözlük, sonuç, sıklık dizinleri gibi bölümlerden meydana gelmiştir. Özkan eserinde belirteçlerin fillerle birlikte söyleme dönüştüklerini, fiillerin dizgelerde ana öge olması sebebiyle anlam yönüyle farklı ögelerle tamamlandıklarını, fakat bu ögeler içerisinde doğrudan belirteçlerle bağ kurduklarını, bu durumu sağlayan ana unsurun sözcüklerin birliktelikleri ve eşdizimlilikleri olduğunu ifade eder. Çalışmada bir derlem üzerinde fillerin belirteçlerle ilişkisi sıklık değerlerinden yola çıkılarak belirtilmektedir.

Çalışkan (2014) zaman sözcüğü üzerine bir derlem çalışmasıdır. Eşdizimlilik konusunda önemli araştırmalardan biri olan araştırma birkaç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sözcük sıklığı çalışmalarına genel bir bakış, yüksek sıklıktaki sözcükler, yüksek sıklıktaki sözcükler içinde adlar, araştırma soruları ve tanımlar; ikinci bölümde ilgili araştırmada kullanılmış olan derlem, kapsam, sınırlılıklar ve araştırmada tercih edilen yazılımla ilgili bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise sözcük sınırlarını aşan birimler başlığıyla sözcüksel nitelik taşıyan birimler ve dil bilgisel nitelik taşıyan birimler incelenmektedir. Eşdizimlilik konusu sözcüksel nitelik taşıyan birimler bölümünde ayrıntılı bir biçimde incelenmiş, yine bu bölümde "zaman" düğüm sözcükbiriminin eşdizimlileri "ad+eylem, ad+ad, sıfat+ad" şeklinde sınıflandırılmış, "zaman" sözcükbirimiyle oluşan ikilemeler, iki terimliler, deyimler, sloganlar, tür işaretleyicileri gösterilmiştir. Dil bilgisel nitelik taşıyan birimler bölümünde dil bilgisel örüntü konusu yer almaktadır. Dördüncü bölümde "zaman" sözcükbiriminin ODTÜ Türkçe Derlem'de ve TUD'daki görünümü, beşinci bölümde değerlendirme ve sonuç yer almaktadır, buna ilave olarak özel ad, terim, kavramlar dizini ve kaynaklar da son bölüm içerisinde verilmiştir.

Doğan (2016a)'da "Türkiye Türkçesinde Fiillerin Eşdizimliliği" çalışmasını üç ana bölüme ayırmıştır. Bu bölümler; kuramsal hazırlık, deyim bilimi ve Türkçede fiillerin eşdizimlileridir. Kuramsal hazırlık bölümünde eşdizimlilik hakkında literatüre bağlı bilgi verilmiş, eşdizimlilik türlerinden bahsedilmiş, Türkçede eşdizimlilik ve eşdizimli yapıların tespiti çalışmalarının öneminden söz edilmiştir. Çalışmada birinci bölüm içerisinde yöntemlere yer verilmiştir. İkinci bölümde deyim bilimi başlığı altında Türkçede sözcük birleşim çeşitleri olan deyim, atasözü, birleşik sözcük, ikilemeler, kalıp sözler verilmiştir. Bu bölümdeki diğer konular sözcük birleşmelerinin sınıflandırılması, sözlükselleşme ve aşamaları, deyimleşme, eşdizimlileri betimleyici ve ayırıcı ölçütler, eşdizimlilik türleri, eşdizimli ve birleşik sözcük, eşdizimsel anlam, eşdizimlilerin geçişkenliğinden oluşmaktadır. Üçüncü bölümde Türkçede fiillerin eşdizimleri başlığıyla seçilmiş bazı fiiller madde başı şeklinde verilmiş, bu fiillerle eşdizimli olan sözcükler gösterilmiş, ilgili fiille eşdizimlilik oluşturan sözcükler cümle içerisinde birlikte kullanılarak eşdizimli yapılar örneklenmiştir. Çalışmada sınırlı eşdizimliler anlam merkezli bir anlayışla belirlenmiştir.

2.2.4. Akademik Dergilerde Yayımlanan Makaleler

Yağcıoğlu (1999), "Gazete Köşe Yazılarında Eşdizimsel Örüntüleme ve İdeoloji" isimli çalışmasında, Türkiye'de sürekli aydınlık için bir dakika karanlık eyleminin yapıldığı zaman zarfında bu konu üzerine yazı yazılan 8 adet günlük gazete seçilmiş, bu gazetelerden tesadüfi örneklemle üçer köşe yazısı alınmış, toplamda 24 metin üzerinde çözümleme yapılmıştır. Araştırmada Osgood (1959) tarafından ortaya konulmuş olan bağlantı-ilişki yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle ögeler tek tek değil de ögeler arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada hangi sözcüğün hangi sözcükle birlikte olduğu hesaplanmaya çalışılmıştır. Araştırmada kullanılan bağlantı-ilişki yöntemi, sözcük birimler arasındaki ilişkinin metin yazarının zihnindeki ilişkileri yansıttığı varsayımına dayanmaktadır. Buna göre metinlerde bulunan anahtar kavramlar tespit edilip bu kavramların diğer tümcelerde yer alıp almadığı belirlenmeye çalışılmış ve bu şekilde ilgili kavramların beraber görünme sıklıkları hesaplanmıştır. Araştırmada eşdizimli yapıların ortaya çıkardığı örüntülemelerin metinsel düzenlemelerde, bir bağlam oluşturmada ve metinsel tutarlılığı sağlamada önemli bir role sahip olduğu, söylem süresince söylemi canlı

tuttuğu savı ortaya konmaktadır. Bu çalışmada eşdizimlilerin tespitinde herhangi bir istatistik yöntem kullanılmamıştır.

Taşıgüzel (2004)'te, ilköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe dersi kitaplarının söylem yapıları metindilbilimsel çıktılar ışığında çözümlenmiş öte yandan kitaplardaki metinlerin kendi içlerinde ve metinler arası sözcük bağdaşıklıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada sözcük bağdaşıklıklarının cümleleri birbirine bağlarken bağdaşıklık unsurunun önemini ifade etmek için ilgili kitaplarda öğretici özelliğe sahip metinlerdeki eşdizimsel örüntü tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada eşdizimliler bağlamsal bakış açısına göre belirlenmiştir.

Adalar (2005), "Arapça ve Türkçe Ders Kitaplarındaki "Yardımlaşma" ve "Arkadaşlık" Konulu Metinlerin Karşılaştırılması: Bir Eşdizimsel Örüntüleme Çözümlemesi Örneği" konulu çalışmada, Arapça ve Türkçe ana dili öğretimi ilkokul 2 ve 3. sınıf ders kitaplarında yer alan aynı konulardan oluşmuş metinlerde kullanılmış olan sözcükler eşdizimlilikleri yönüyle ele alınıp aralarında bir karşılaştırma yapılmıştır. Karşılaştırma önce Arap ülkelerinin metinleri (Libya, Ürdün, Suriye, Lübnan) kendi içinde, sonra Arap ülkeleriyle Türkiye arasında olacak şekilde yapılmıştır. Konusu yardımlaşma ve arkadaşlık olan metinler; kavramlar ve bunların eşdizimlilikleri yönüyle karşılaştırıldığında, Arapça metinlerin kendi içinde ve Türkçe metinlerle bazı ortaklıkları ve farklılıkları tespit edilmiştir. Araştırmada ülkeler arasında kavram alanları açısından çok belirgin farklılıklar olmadığı sonucuna varılmıştır.

Pilten (2008), çalışmada "arıġ" sözcüğünün "*yemek, mekân, günah, karakter, dil, güzellik*" gibi bir kavram alanı içerisindeki sözcüklerle kurduğu eşdizimlilikler uygunluk analizi yöntemiyle Türk dilinde "*temiz"* sözcükbiriminin eşdizimsel kabiliyetlerinin gelişimi, daralması ve aktarılması konuları incelenmektedir.

Çetinkaya (2009) "Eşdizimli Sözlükler" konulu araştırmada, tek dilli ve iki dilli eşdizimli sözlükler ve eşdizimlilik ile ilgili kuramsal bilgi verilmektedir. Tek dilli ve iki dilli sözlüklerin ortaya çıkışında önemli unsurlardan birinin dil öğretimi olduğunu ifade eden araştırmacı, yabancılara Türkçenin başarılı bir şekilde öğretimi için Türk dilinin eşdizimli sözlüğünün hazırlanması gerektiğini dile getirmektedir.

Ağca (2010)'da "*gülmek*" fiilinin eşdizimlilik yönünden göstermiş olduğu değişimler ışığında, özellikle Budist Türk dinî metinleri ve İslâm'ın kabulünden

sonra ortaya konan eserlerde, din ile kültürdeki farklılıkların ve farklı sosyo-kültürel özelliklerin eşdizimlilere etkisi açısından değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmada tarihî Türk dili sahalarında "gülmek" fiilinin anlam özellikleri, kavram alanları, "gülmek" fiilinin diğer sözcükler ile kurduğu birliktelikler vasıtasıyla ifade edilmektedir.

Altıkulaçoğlu (2010), "Yabancı Dil Sınıflarında Eşdizimli Sözcük Öğretimi ve Anadilinin Rolü" konulu araştırma öğretim odaklı bir çalışmadır. Bu çalışmada eşdizimlilik ve eşdizimlilerin sınıflandırılmaları, eşdizimlilik bilgisinin gerekliliği, yabancı dil öğrencilerinin hedef dili doğru ve doğal bir şekilde kullanabilmeleri için eşdizimlilerin önemine dikkat çekilmekte, yabancı dil öğrenenlere yaşattığı zorluklara değinilmektedir. Bu yazıda eşdizimli yapıların kullanılması esnasında yabancı dil öğrencilerinin kendi ana dillerinin rolüyle ilgili bir çalışma ve sınıf etkinlikleri sunulmaktadır.

Bakırlı ve Düzdemiş (2010)'da, Hemingway'in bir kurgu romanı olan "Silahlara Veda" adlı eserinin yalnızca savaşı değil, aynı zamanda savaşın insanların hayatındaki olumsuz etkilerini de işlediği ifade edilerek, işlenen bu konuların ne şekilde ele alınıp yapılandırıldığını dilbilimsel olarak açıklamanın edebî değerlendirmelerin geçerliliği için önem arz ettiği vurgulanır. Araştırmada bu anlayış paralelinde, edebi metinlerde işlenmekte olan konuların dil bilimsel veriler ışığında, nasıl değerlendirileceğini göstermek amacıyla dilbilimde bir sözcüğün kendinden önce veya sonra gelen cümlelerle kurmuş olduğu münasebeti göstermek için eşdizimlilik esas alınarak, romanda savaş sözcüğünün eşdizimlileri, Concord-WordSmith Programı kullanılarak belirlenmiştir. Bakırlı ve Düzdemiş bu şekilde romanın dilbilimsel açıdan değerlendirilmesinin mümkün hale geldiğini ifade etmektedir.

Çetinkaya (2010) "Eşdizimli Sözlükler ve Türkçenin Eşdizimli Sözlüğü" konulu çalışmada eşdizimli sözlükler hakkında bilgi verilirken Türkçede bu alanda bir boşluk olduğu ve eşdizimli sözlüklerine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir.

Özkan (2010), "Türkçenin Öğretiminde Sıfatların Eşdizim Sözlüğü: Yöntem ve Uygulama" konulu çalışmada TS'deki sıfat sözlükbirimlerinin ad sözlükbirimlerle beraberliklerini *derlem tabanlı* (corpus-based) bir çalışmayla eşdizimlilik çerçevesinde yöntem ve uygulama yönüyle ortaya koymaya çalışmaktadır. Türkiye

Türkçesi Eşdizimli Sözlüğü ve buna paralel Türkçenin yabancılara öğretimi konusu için temel veri oluşturmayı hedefleyen Özkan, sıklığa dayalı olarak sıfat-ad eşdizimliliklerini tespit etmeyi hedeflemektedir. Bir sözlükbilim çalışması olan araştırmada kullanılan derlem, Özkan'ın *"Türkiye Türkçesinde Belirteçlerin Fiillerle Birliktelik Kullanımları ve Eşdizimliliği"* adlı doktora tezindeki 12 milyon (+/-) sözcükbirimlik derlemin farklı metin tür ve internet ortamındaki metinlerle takviye edilerek 25 milyon (+/-) sözcükbirimlik hale dönüştürülmesiyle ortaya çıkmıştır.

Demir (2012)'de MEB'e ait ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki değer ögelerinin metin bağlamı içerisinde eşdizimli örüntüleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Doküman incelemesi metoduyla yapılan çalışmada, ilgili metinlerin değer aktarımını sağlamada eşdizimli yapıları zengin bir şekilde kullandığı sonucuna varılmıştır.

Özkan (2012), "Türkiye Türkçesi Eşdizim Sözlüğü" çalışmasında genel ve özel amaçlı sözlüklerin yetersiz ve sınırlı kaldıklarını, özel amaçlı sözlüklerin bir çeşidi olan eşdizimli sözlüğü için Türkiye Türkçesi söz varlığı çalışmalarında gerekli hassasiyetin gösterilmediği, eşdizimli sözlük çalışmalarının önemli bir çalışma alanı olduğu dile getirilmektedir. Özkan'ın çalışmasının amacı TT'nin söz varlığı içinde madde başı ve içi şeklinde sözlükbirim hâline dönüştürülmüş fiil, belirteç, sıfat ve adları eşdizimlilik yönüyle derleme dayalı bir uygulamayla sözlükbirim olarak ortaya koymaktır. Bunu yaparken Güncel TS'deki fiil, belirteç, sıfat ve ad kaynaklı bir derlem denetlemesi uygulanıp dil öğretiminde önem arz eden eşdizimli sözcükler belirlenmeye çalışılmaktadır.

Can ve Öztürk (2013)'te metinler içerisinde ideolojilerin yansımaları olduğu düşünülen eşdizimli sözcük birlikteliklerinin sergilediği tablo, gazete haberleri metinleriyle oluşturulan derlemden bilgisayar yardımıyla tespite çalışılmış ve gazetelerin farklı siyasi konumlarından hareketle okuyucuları etkileyebilecekleri ifade edilmiştir.

Mert (2013)'te, ilköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki öykülerde verilen değerler, eşdizimli yapılar üzerinden incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın problem cümlesi "İncelenen öykü metinlerindeki eşdizimsel örüntüler ışığında, metinlerde en çok vurgulanan değerler hangileridir?" biçiminde oluşturulmuştur. Araştırmada doküman incelemesi metoduyla belirlenen değerler üzerinde eşdizimli

sözcük birliktelikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda ilgili kitaplardaki öykülerde sınıflar yükseldikçe öğrencilerde sözcük bağlamında kavram gelişimine uygun tutarlı bir artış veya azalış görülemediği, öykülerin mesajları ile eşdizimli sözcüklerle vurgulanmak istenen değerlerin örtüştüğü ifade edilmektedir.

Ördem (2013) "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Leksikal Yaklaşım: Bir Eşdizimlilik Çalışması Modeli" konulu araştırmada eşdizimlilerin öğretimi ve öğrenimine yönelik modern bir dil öğretim metodu olan leksikal yaklaşımın sınıf içinde ve dışında uygulanması için bir model önerilir. Model, uygulamalı dilbilim ve bellek çalışmaları neticelerine göre oluşturulmuştur. Yabancı bir dili öğrenmede bildiklerini hatırlayamamanın önemli bir problem olduğundan hareketle leksikal yaklaşım dilin geleneksel bir şekilde dil bilgisi anlatımıyla değil de sözcük bilgisiyle öğretimini savunur. Araştırmacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin leksikal yaklaşıma göre temel eşdizimlilik prensibini uygulayarak, sözcük kullanımı için gerekli özellikleri kazanıp eşdizimli sözcükleri öğrenebileceğini, bu şekilde hatırlama seviyelerini de artırabileceklerini belirtmektedir. Bu çalışmada eşdizimlilerin öğretimi ve öğrenimi üzerine Türkçe eşdizimli örnekleriyle bir uygulama da sunulmaktadır.

Özkan (2013)'te "Yöntem ve Uygulama Açısından Türkiye Türkçesi Söz Varlığının Derlem Tabanlı Sözlüğü" konulu çalışmasında sözlük bilimin bilişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel bir şekilde derlem tabanlı çalışmalara yöneldiğini, TT söz varlıklarının derlendiği sözlüklerinse çağdaş uygulamalara göre oluşturulmadığını dile getirmekte ve TT için derleme dayalı bir sözlük oluşturmak amacıyla yaptığı çalışmaları yöntem olarak tanıtmaktadır. Çalışmada sözlük çalışmalarının geçmişi ve hâli hazırı hakkında bilgi verilip oluşturulmak istenen sözlükteki yöntem ve kullanılan derlem modeli tanıtılmakta, yöntemin uygulaması ve sonuçları ile ilgili bilgiler aktarılmaktadır.

Çelik (2014)'te "*Füruzan"* öyküleri içinden "*Kuşatma"* öyküsü seçilerek bu öyküdeki eşdizimli sözcüklerle *kadınlık* olgusu hakkında tespitlerde bulunulmaya çalışılmıştır. Çelik, araştırmasında eşdizimliliğe bağlamsal açıdan yaklaşmaktadır.

Çıkrıkçı ve Akkök (2014)'te Türkçe öykü metinlerinde yer alan "*boyut*" sıfatının eşdizimlileri tespit edilip bu eşdizimli sözcüklerin sıfat anlambilimi yönüyle ortaya koyduğu sınıf dağılımının özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Kayaselçuk (2014)'te, "*zaman*" sözcüğünün "*zaman geç-, zaman harca-, zaman kazan-, zamanı değerlendir-*" gibi olağan eşdizimlilerinden farklı olarak sıra dışı kullanımları ele alınmakta ve bu sıra dışı kullanımlar "*zaman*" sözcüğünün kavramsallaştırılması açısından değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Araştırmada ODTÜ Türkçe Derlem kullanılmıştır.

Öztürk ve Can (2014), bu araştırmada *kanser* ve *aids* anahtar sözcüklerinin eşdizimlileri 15'i '*Kanser'*, 12'si '*AIDS'* konulu 27 gazete haberi metniyle oluşturulan derlemden tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada belirlenen gazetelerin bu iki konuya bakış açısı gazete metinlerinden tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik Concord-WordSmith programı kullanılmış ilgili iki sözcüğün eşdizimlileri sağ ve soldan beş sözcük genişliği içerisindeki sözcükler ve öbekler Virtannen'in "Polls and surveys show" adlı çalışması temeline göre çözümlenmiştir.

Doğan (2015)'te TS'de fiillerin eşdizimli hâlleri incelenir ve TS'de eşdizimlilikle ilgili bir farkındalık olmadığı, eşdizimli türlerinden isim+fiil birlikteliğinden oluşan yapıların sözlükte bilimsel bir metotla değil de genellikle sezgiyle ve de rastgele betimlendiği tespitinde bulunulmaktadır. Doğan, çalışmasında TS'nin fiillerin eşdizimli hâllerini bazen tamamen yok saydığını, bazen fiillerin tanım ve örnekleri arasında verdiğini, bazen de birleşik yapılar başlığı altında genellikle deyimler ve birleşik fiiller içinde betimlediğini ifade etmektedir.

Kurtoğlu (2015)'te eşdizimliliğe dil öğretimi eksenli yaklaşılmaktadır. Türkçeye dayalı bu çalışma herkesin üzerinde ittifak edebileceği, anlamlı eşdizimli sözcük birlikteliklerine hangi yolla ulaşılabileceği problemi çevresinde şekillenmektedir. Araştırmada eşdizimlilikle ilgili iki ana yaklaşımın eşdizimliliği nasıl değerlendirdiği hakkında bilgiler verilmekte ve özellikle yabancı dil öğretimi gayesi ile yürütülen çalışmalarda bütünleyici yani hem sıklık hem de anlam merkezli bir anlayışın hâkim olması gerektiği savunulmaktadır.

Bulut (2016)'da "*göz"* sözcüğünün "*göz ardı etmek, göz yanılgısı, göz hastalığı*" gibi eşdizimlilerinden farklı olan sıra dışı eşdizimli hâlleri ve *göz* sözcüğünün TT'de ne şekilde kavramsallaştığı, hangi metaforlar ile ilgili olduğu araştırılmaktadır. Bu çalışmada ODTÜ'nün Türkçe Derlem'i kullanılmış, eşdizimlilik analizleri ise Antconc 3.2.4 programıyla yapılmıştır. Araştırmada sıradışı

eşdizimliler iki başlık altında incelenmiştir. Bunlar "metaforik merkezli sıradışı eşdizimlilik" ve "metonimi merkezli sıradışı eşdizimlilik"tir.

Doğan (2016a)'da eşdizimlilik ve eşdizimli çeşitleri, sözlüklerin işlevi ve eşdizimli öbekler, ana dili ve ikinci dil öğrenenlere yönelik sözlüklerde eşdizimli yapıların sözlükte sunum biçimi, modern yabancı dil öğrenci sözlükleri, Türk dili öğrenci sözlükleri, iki dilli sözlükler hakkında bilgi verilir. Çalışmada bir dilin söz varlığının öğretiminde eşdizimli sözcüklerin ihmal edilemeyeceği, dünyadaki çağdaş öğrenci sözlüklerinin eşdizimli sözcük öğretimine önem verirken Türkçe öğrenci sözlüklerinin bu açıdan çok yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Ayrıca ilgili sözlüklerde fiil eşdizimliliklerinin baştan savma betimlendiği veya bu eşdizimliliklerden hiç söz edilmediği genellikle deyimler, kalıp sözler ve birleşik fiillerle karıştırılıp bu başlıklar altında verildiği tespitinde bulunulmaktadır.

Doğan (2016b)'de eşdizimlilik kavramı hakkında bilgi verilir ve eşdizimlilik sıklık merkezli ve anlam merkezli düzlemde irdelenerek eşdizimlilikte anlam merkezli bakış açısından yana tavır alınır. Doğan, TS'de sıfatların eşdizimliliğinin hiçbir şekilde göz önünde bulundurulmadığını, sözlükte sıfat eşdizimliliklerinin birçok kere birleşik isim olarak betimlendiğini veya eksik açıklamalarla verildiğini belirtir, ayrıca sözlüklerin serbest sözcük birleşmelerini değil, sınırlı eşdizimlileri betimlemesi gerektiğini dile getirir.

Eken (2016)'da alanyazında eşdizimli yapıları tespit ve betimleme amaçlı teori ve çalışmaları incelemekte ve içeriklerini karşılaştırmaktadır. Bu araştırmada literatür taraması tercih edilmiştir. Ulaşılan kaynaklar doküman incelemesi metoduyla incelenmiştir. Eken, Türkçede eşdizimlileri saptamaya ve betimlemeye yönelik araştırmaların hem nitelik hem de nicelik olarak artması gerektiğini, ulaşılan bilgilerin ve sözcük birlikteliklerinin kaynak niteliğindeki kitaplarda ve sözlüklerde gösterilmesinin önemli bir ihtiyacı karşılayacağını ifade etmektedir.

Kumanlı (2016, 2018)'de eşdizimlilik ve türleri hakkında bilgi verildikten sonra Türkçe Sözlük'ün 2005 yılı 10. baskısı ve 2011 yılı 11. baskısında eşdizimlilerin sunumunda duyarlılık gösterildiği ve TS'lerin eşdizimlileri çeşitli biçimlerde sunduğu dile getirilmektedir. TS'lerde eşdizimli yapıların Oxford Collocations Dictionary (Oxford Eşdizimlilik Sözlüğü) ve benzerleri gibi sunulması

için Türkçede eşdizimlilik çalışmalarının arttırılması, ayrıca özel eşdizimli sözlüklerinin hazırlanması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Eşdizimliler tespit edilirken çeşitli yöntemler söz konusudur. Metin ve Karaoğlan (2016)'da "Türkiye Türkçesinde Eşdizimlerin İstatistiksel Yöntemlerle Belirlenmesi" konulu çalışmada eşdizimlilerin tespitinde sıkça kullanılan istatistiksel yöntemler TT üzerinde değerlendirilmiştir. Derlem (corpus) olarak Bilkent ve OSTAD'ın kullanıldığı çalışmada, TT'den oluşturulmuş bir derlem üzerinden eşdizimlilerin otomatik bir biçimde tespiti noktasında çeşitli "istatistiksel teknikler, gözlenme sıklığı, noktasal karşılıklı bilgi katsayısı ayrıca hipotez testleri" kullanılmıştır. Eşdizimli yapılar tespit edilirken sözcük ve bu sözcüklerden oluşmuş gövdeler de dikkate alınmıştır. İstatiksel yöntemlerin performansını F-ölçütüyle (F-measure) değerlendiren araştırmacılar, Ki-kare hipotez testinin ve noktasal karşılıklı bilgi katsayısının TT'deki eşdizimlileri belirlemede diğer yöntemlerden daha başarılı olduğu görüşünü ortaya koymaktadır.

Sert (2016)'da, Türkçe için eşdizimliliğin henüz yeni, gelişen ve disiplinler arası bir alan olması sebebiyle birçok kavramı içerdiği, tüm bunların Türkçede eşdizimlilik alanında terminoloji sorununun yaşanmasına sebep olduğu ve bunların başında da çok terimlilik geldiği ifade edilmektedir. Araştırmacı, terminolojik sorunların önüne geçilebilmesi için seçip taradığı eserlerden aldığı örneklerle terminolojik sorunları ortaya koymaya çalışarak bu konuya çözüm üretmeye çalışmıştır. Sert, yüksek lisans ve doktora tezleri gibi hacimli çalışmalarda geçen terimlerin açıklamalarını, bu terimlerin alındığı dillerdeki karşılıklarının yanında alanyazında bulunan diğer adlandırmaların da ayraç içerisinde gösterilmesini önerir. Araştırmacı, alandaki bütün kavram ve terimleri içine alacak şekilde "Derlem Dilbilim Terimleri Sözlüğü"nün oluşturulması gerekliliğini dile getirir.

Aksan ve Demirhan (2017)'de görsel bir duyu olan "*bak*-" fiilinin anlam özellikleri ve değişik dil bilgisel biçimlerindeki görünümü incelenmektedir. Çalışmada "*bak*-" fiilinin emir biçimleri tespit edilmiş, ilgili fiilin dikkat ve ünlem görevlerinin çeşitleri ve bu sözcüklerin bağlamları araştırılmıştır. Çalışma TUD'da sözlü metinlerin de dâhil edilmesiyle gerçekleştirilmiştir.

Ayabakan ve Elmas (2017) "Yabancı Dil Öğretimi Kitaplarında Eşdizimli Sözcüklerin Sunumu" konulu çalışmada, yabancı dil öğretimi ve öğreniminde

eşdizimli yapıların işlevi ve önemi vurgulanır. Çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan kitaplarda eşdizimli sözcüklerin ne şekilde verildiği incelenmiş ve bunlar öğrencilerin yazılı metinleri ile karşılaştırılmıştır. Kitaplarda verilen eşdizimlilerin öğrenci metinlerine yansımadığı sonucuna varılmış, bunun önüne geçilmesi için kitaplarda sözcük öğretimini destekleyen etkinliklere yer verilmesi gerektiği, ayrıca öğretmenlerin de sınıftaki etkinliklerle bu konuda bir farkındalık oluşturması gerekliliği dile getirilmiştir.

Hirik (2017)'de eşdizimliliği biçimbirim yönünden değerlendirilmekte, biçimbirimlerin kullanım sıklıkları ve anlam birlikteliklerinin eşdizimli yapıları oluşturduğu ifade edilerek birer biçimbirim olan kipliklerin gösterdiği eşdizimlilikler gösterilmeye çalışılmıştır. Örneğin "*Muhakkak o, benden önce gelmiştir*." cümlesindeki varsayımın "*muhakkak*" sözcüğü ve "*-dır*" kipliğiyle ortaya çıktığı bu tip yapıların birer eşdizimli olduğu kabul edilmektedir (Hirik, 2017: 719). Hirik araştırmasında tahmin kiplerinin birçok işaretleyici kipliği olduğunu lakin bu kipliklerin bazen "*tahmin*" anlamını vermede işlevini tam olarak yerine getiremediğini, bu yüzden farklı biçimbirimler ile bir araya geldiğini ifade etmektedir. Bu durumu tek başına istenilen anlamı ifade edemeyen bu birimlerin kimi zaman bağımlı, kimi zaman da bağımsız biçimbirimler ile birliktelik oluşturduğu, yani eşdizimli yapıları ortaya çıkardığı şeklinde açıklamaktadır. Hirik, araştırmasında tahmin ifade eden cümlelerde, sözlüksel ögelerde ifade edilmek istenen anlamı vermek üzere bir biçimbirim isteği görüldüğününü, bunun sonucunda oluşan birlikteliğin *istemsel eşdizimlilik* şeklinde adlandırılabileceğini belirtmekte, bu eğilimin *tahmin kiplikleri* kullanımında sıkça tekrarlanan bir durum olduğu tespitinde bulunmaktadır.

Kurtoğlu (2017)'de isim-fiil eşdizimliliği Türkçe üzerinde uygulanarak yöntem bilimsel tahlil yapılmıştır. Araştırmada derlem olarak Hitit Türkçe Öğretim Seti kullanılmıştır. Derlemdeki fiillerin birleşim özelliklerine dayalı, anlam merkezli bakışla tarandığı ve TDK ve Dil Derneği'nin genel ağ ortamındaki GTS'lerinde fiillerin tanım ve sınırlamaları göz önünde bulundurularak 1114 ham isim-fiil eşdizimliliğin tespit edildiği, akabinde bu eşdizimlilerin istatiksel anlam sürekliliğinin değerlendirildiği, istatiksel olarak anlamlı çıkmayan ham eşdizimlilerin elendiği, sonrasında eşdizimlilik türüne sözlüklerdeki bilgilerden ulaşılamayan yapıların TUD'da arandığı burada bir neticeye ulaşılmamışsa da ana dili

konuşurlarına başvurulduğu ifade edilmektedir. Araştırma sonucunda hem anlam hem de istatistik olarak ilişkili 868 isim-fiil eşdizimliliğine ulaşıldığı görülmektedir. Araştırmada anlam ve sıklık merkezli her iki yaklaşım da bütünleyici olarak kullanılmış, tespit edilen eşdizimliler fiillerin birleşim sınırlılıkları ve anlamı tümleçle ortaya çıkan katkısız fiillere göre sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Araştırmada değiştirilebilirlikteki sınırlılıklar ile fiillerin katkısızlık dereceleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşıldığı belirtilir.

Ağca (2019)'de tarihi metinlerin anlaşılmasında eşdizimliliğin önemine vurgu yapılmaktadır. Tarihi metinlerdeki sözcük birlikteliklerinin TT'ye aktarılırken anlamlarını bütün olarak görmenin doğru ve hızlı bir aktarım sağlayacağı ifade edilmektedir. Araştırmacı, hâli hazırdaki metinlerin bazılarında deyim ve birleşik fiillere, dizin bölümlerindeki maddelerin içinde veya sonunda farklı başlıklarla yer verildiğini, bazı metinlerde ise bu sözcük birlikteliklerine hiçbir şekilde yer verilmediğini belirtir; bununla birlikte eşdizimli öbeklere ise az sayıda metinde, maddelerin içinde, plansız olarak anlamlarıyla beraber yer verilmekte olduğunu dile getirir. Ağca, çalışmasında eşdizimlilikle ilgili bilginin planlı bir şekilde sunulduğu tarihi metin yayımına ve eşdizimli sözlüklerine örnek vermektedir. Araştırmacı, tarihi metinlerin eşdizimlilik bilgisinin düzenli şekilde verilmesi hâlinde metnin kültürel birikimine sahip olmayan bir kişinin bu metinlerle ilgili akademik çalışma yapabileceği gibi sıradan bir okurun da ilgili metinleri kolayca anlayabileceğini bu yüzden tarihi metinlerin çözümlenmesinde eşdizimli sözcüklere gereken önemin verilmesi gerektiğini dile getirmektedir.

Ersoy (2018)'de Türkçenin metin olarak en eski yazılı belgesi olan Orhun Yazıtları'ındaki eşdizimli sözcükler sıklık açısından değerlendirilmiş, yazıtlarda tercih edilen sözcükler anlam ve sıklık yönüyle belirlenmeye çalışılmıştır. Ersoy'un çalışmasının amacı, Türk dilinin ilk dönem dil yapısı ve işleyişinin sonraki dönemlerle karşılaştırılmasına bir zemin oluşturmaktır.

Korkut (2018)'de insan yerine kullanılan genel isimler içinden önce "*kişi* ve *kimse*" sonra "*bir kişi* ve *bir kimse*" sözcük ve söz öbekleri sıklıkları ve kullanım sahaları ölçü alınarak incelenmiştir. Araştırmada kaynaklarda genellikle eş ya da yakın anlamlı olarak verilen bu sözcüklerden konuşurlar tarafından tercih edilen, diğer bir ifadeyle kullanım sıklığı daha fazla olanı tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca "*bir kişi*" ve "*bir kimse*" söz öbeklerini sağında ve solunda yer alan ögelerle

gösterip bu öbeklerin hangi bağlamlar içerisinde eş değer oldukları belirlenmek istenmiştir. Araştırmada derlem olarak TUD kullanılmıştır.

Arslan (2019b)'de "Dilin Anahtar Yapıları Eşdizimler ve Arapçada Eşdizim" adlı makalede eşdizimlilikle ilgili tanım ve görüşlere yer verilir. Araştırmada eski dönem ve günümüz Arap dilbilimcileri referans alınmıştır. Çalışmada Arapça eşdizimli türleri adı altında eşdizimliler sınıflandırılmakta ve eşdizimliliğin önemi vurgulanmaktadır.

Çalışkan (2019a) "Yüklem Konumundaki Sıfatlar ile Fiilimsi Tamlayıcıları Arasındaki Eşdizimlilik İlişkileri" konulu çalışmada *"-mAk+sıfat, -mAk-DA+sıfat, -mAk-DAn+sıfat, mAklA+sıfat, -mA-sI+sıfat, -mAyA+sıfat, -mAsInA+sıfat, -mAsIndA+sıfat, -mAsIndAn+sıfat, -mAsIylA+sıfat; -DIğI+sıfat, -DIğInA+sıfat, -DIğIndA+sıfat, -DIğIndAn+sıfat, -DIğIylA+sıfat; -AcAğI+sıfat, -AcAğInA+sıfat, -AcAğIndA+sıfat, -AcAğIndAn+sıfat, -AcAğIylA+sıfat*" yapısındaki birlikteliklerden yola çıkılarak sıfatların fiilimsi tamlayıcılarıyla oluşturduğu eşdizimlilik ilişkileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmacı çalışmasında adlaştırma işlevi üstlenen fiilimsilerle sıfatların birlikte kullanımlarını, düzenli ifadeleri arama tekniğini kullanarak ODTÜ Türkçe Derlemi'nden elde etmiştir. Araştırmada belirtilmiş olan fiilimsilerin en sık beraber olduğu sıfatlar sıklık verileri ile ortaya koyulmuş, sıfatların özne-nesne denetleme göreviyle kullanıldığı durumlara örnekler verilip belirlenen eşdizimliliklerle oluşan kipliklere ve konuşur tutumuna bağlı anlamlara vurgu yapılmıştır. Çalışkan, akabinde konunun Türkçenin yabancılara öğretiminde ele alınışının ne şekilde olması gerektiği ile ilgili görüşlerini dile getirmiştir.

Çalışkan (2019b) "Yabancı Dil Sınıflarında Tümleç Yan Cümlelerinin Öğretimi: Eşdizimlilik ve Semantik Eğilimler Merkezli Bir Yaklaşım" konulu çalışmada, "*-mA ve -DIK*" eklerinin en sık kullanılan yükleme hâli biçimiyle sınırlandırılmış, buna paralel TUD'dan "*-mayı ve -duğunu*" eklerinin eşdizimlilikleri çıkarılıp listelenmiştir, listedeki sözcüklerin bağlam içindeki kullanımlarından tümleç yan cümlesiyle birlikte eşdizimlilik oluşturan ana cümlelerin yüklemleri belirlenmiş, belirlenen yüklemler anlamsal açıdan sınıflandırılarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dikkat edilmesi gereken noktalara işaret edilmiştir.

Doğan (2019a)'da sözcüklerin dil bilgisi kurallarına uygun olarak yan yana geldiği lakin sözcüklerin sürekli dil bilgisi kurallarına uygun şekilde birliktelik

oluşturmadığı, bazı durumlarda sözcüklerin grameri/sözcüğün kendine has kalıpları ile dil bilgisel isteminin farklı yapıları kabul ettiği, bu kabullerin sözcüklerin kendine has gramerini ortaya çıkardığı ifade edilmekte, sözcük grameri anlayışından yola çıkılarak Türkçede sözcükler ile gramer arasında çok belirgin bir bağ olduğu ileri sürülmektedir. Bu araştırma Türkçede sözcüklerin oluşturduğu dil bilgisel biçimleri veya sıkça bir araya geldiği gramer şekillerini tespit etmeye yönelik derlem merkezli çalışmadır. Araştırmada sözcüklerin dil bilgisiyle ilişkisini tespit etmek için sınırlandırılmış belirli sözcükler ve bu sözcüklerin tayin ettiği dil bilgisel biçimler kullanılmıştır.

Doğan (2019b) eşdizimli yapıların öğretimi odaklı bir araştırmadır. Araştırmada Samsun OMÜ Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma çalışmaları incelenmiş ve eşdizimli sözcük kullanımının yeterli ölçüde gelişmediği sonucuna varılmıştır. Araştırmada öğrencilerin Türkçe metin yazımında, Türkçe eşdizimliler yerine kendi dillerindeki veya ikinci dil olarak öğrendikleri dillerdeki eşdizimlileri kullandıkları görülmektedir. Araştırmacı var olan bu sorunun Türkçe Öğretim Merkezinde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nın eşdizimli farkındalığına sahip olmamasından, ayrıca eşdizimli söz varlığına gerekli önem ve yeri vermemesinden kaynaklandığını ileri sürmektedir.

Gündoğdu (2019a)'da TT'de sıklığı yüksek sıfatlardan "*geniş*" sözcüğünün kurgu ve bilgilendirici metinlerde sergilediği eşdizimlilikler ve anlam yönelimleri araştırılmış, veri tabanı olarak TUD tercih edilmiştir. Araştırmada metinlerin türlerine göre farklı eşdizimlilikler ve anlam ulamlarının ortaya çıktığı; kurgu metinlerinde düz anlamların, bilgilendirici metinlerde değişmeceye dayalı anlamların öne çıktığı ifade edilmektedir.

Gündoğdu (2019b)'de eşdizimli öbekler vasıtasıyla dilde ortaya çıkan bilişsel şekillenme ile ilgili nasıl çıkarım yapılabileceği üzerinde çalışılmıştır. Araştırmada yakın anlamlı kabul edilen fakat dizgede birbirinden farklı kullanım ve gönderimlere sahip olan "*aşk, sevgi, sevda*" sözcüklerinin sergilediği bağımlı dizin biçimler TUD'da gözlemlenmiş ve bu kullanımların gönderimde bulunmuş oldukları anlamların nasıl bir bilişsel sınırlandırmayla dil düzleminde yer aldığı tespit edilmek istenmiştir. Çalışmada ilgili sözcüklerin yakın anlam alanı içinde olmasına rağmen birbirlerinden farklı sözcükler ile eşdizimlilik ilişkisine girdiği ve ortaya çıkan

eşdizimli öbeklerin söylem olarak farklı duygu değerleri yansıttığı değerlendirilmesinde bulunulmaktadır.

Kozan (2019)'da eşdizimlilik kavramı yabancı dil ve çeviri eğitimi yönüyle değerlendirilmiştir. Araştırmada Türkiye'de eşdizimlilik üzerine yapılan çalışmalarda eşdizimliliğin şekilsel olgu gibi değerlendirilerek hareket edildiği yönünde bir tespitte bulunulmuştur. Çalışmada Mel'čuk ve Jolkovski'nin geliştirmiş olduğu sözcük işlevi bir diğer ifadeyle üst dil sınıfları ile anlamların sözcük hâline dönüştürülmesini tasvir eden yaklaşımdan hareketle eşdizimlilik kavramına dair bir betimleme örneğine yer verilmiştir.

Turan ve Çubukçu (2019) dil öğretimi odaklı bir çalışmadır. Çalışmada dil öğretiminde sözcük öğretimi yaklaşımından yola çıkılarak TDK'nin Güncel Türkçe Sözlük'ünde yer alan iki ve ikiden fazla sözcükten meydana gelen eşdizimli fiillerin alt ulamlarının nitelikleri tespit edilmeye çalışılmış ve bu tespitlerden yola çıkılarak sözlüklerle ilgili önerilerde bulunulmuştur.

2.3. Mental (Zihinsel) Fiiller

Dil ses bilimi, şekil bilimi, anlam bilimi, cümle (dizim) bilimi, köken bilimi, lehçe bilimi, sözlük bilimi gibi alt dallara ayrılır. Mental fiiller bu alanlardan özellikle anlam bilimin araştırma sahasında yer alır.

Mental fiiller anlam bilimi araştırma sahasında olmakla birlikte disiplinler arası bir metodla incelenebilecek özelliklere sahiptir. Mental fiillerin *psikoloji, nöroloji, sosyoloji* ve *dilbilimi* gibi alanlarla da doğrudan ilgisi söz konusudur. Mental fiiller zihinde oluşan süreçleri ifade eder. İnsanın ruhunu dolaylı olarak psikolojisini etkileyen tüm değişkenler sürece eklenir, bu yönden psikolojiyle birinci dereceden ilgilidir. Birey dış dünyayı beş duyu girdisiyle algılar, girdiler beyinde işlenir ve tepki verir, bu aynı zamanda nörolojik bir süreçtir. Sosyal bir varlık olan bireyin toplumla etkileşiminin insan ruhuna etkisi, ilgili süreçlerin dile sözcük olarak yansıması sosyolojinin mental fiillerle bağlantısını gösterir. Dünyadaki tüm dillerde mental fiillerin bulunması ve bu sözcüklerin farklı dil bilgisi sınıflarıyla ilişki içinde olması mental fiillerin dilbilimle bağlantısını gösterir (Hirik, 2018: 22-23).

Türkiye'de bilişsel dilbilim sahasında zihinle ilgili kavramlar, *zihinsel* sözcüğünün eşanlamlısı olan *mental* sözcüğüyle ifade edilirken zihinle ilgili fiiller

de (*sevin-, kız-, üzül-, mutlu ol-, ürk-*) "mental fiil" (Yaylagül, 2005; Savaş, 2012; Yıldız, 2016; Hirik, 2018) kavramıyla karşılanmaktadır.

Fiiller hareket, durum ya da şart bildiren sözcüklerdir. Fiiller fiziki ya da zihinsel bir hareketle ilişkiliyse hareket fiili; özneyi açıklamaya, betimlemeye çalışan bir fiilse durum ya da oluş fiili şeklinde adlandırılabilmektedir. Özneyle ilgili fiiller hareket değil, öznenin oluş durumuna yönelik fiildir. *At-, konuş-* fiziki*; sorgula-, kavra-* mental fiildir. *Koş-, yürü-, tırman-* ve benzeri fiiller fiziki bir hareketi ifade ederken *hayal et-, düşün-, um-, inan-, beğen-, iste-, anla-, bil-, karar ver-, düşünüp taşın-, planla-, şaşır-* gibi fiiller mental bir hareketi ifade etmektedir (Yaylagül, 2005: 20). Fiiller genellikle hareket ve durum fiilleri şeklinde iki bölümde incelenmektedir. Mental fiiller hareket fiili kabul edilebilir, lakin bu fiillerdeki hareket fiziksel bir hareketten ziyade zihinsel bir harekettir. Bu hareketler mental bir sürecin içerisinde zihindeki hareketlerdir.

Zihin bir iradenin ürünü olan davranış, his ve algıların merkezini oluşturur. Kavrama, algılama ve duygular insan zihninde gerçekleşir. İnsan zihni, şuurlu ruhsal etkinlikleri harekete geçiren ruh ve sinir yeteneklerinin ve bilişsel yetilerin bütünlüğünden doğan etkinliktir. Şuurlu bir şekilde icra edilen tüm hareket ve düşünceler ilk önce zihinde biçimlenir yani duygu, algı, idrak akılla zihinde değerlendirilip biçimlendirilir. Bilinç de insanın kendisini, çevresini algı, anı ve düşünceleri fark edecek biçimde gözlemleyebilmeyi, davranış ve biliş etkinliklerini başlatıp sonlandırmayı sağlayabilecek denetlemeyi sağlar (Şahin, 2012: 40). Şuuru etkinleştiren zihin, dille paralel hareket eder. Düşünme, anımsama, anlama, ilgiyi yöneltme, algılama ve benzeri zihin etkinlikleri dil etkinleri ile gerçekleşir.

Algılama ve algıların anlamlandırılması safhasının herhangi bir basamağında ortaya çıkan mental (zihinsel) fiiller, farklı basamaklarda gösterdiği özelliklere göre çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır.

Zihindeki süreçlerin ilk basamağı algılamadır. Algılama yetisinin görevi, duyular yoluyla gelen iletileri beyinde yer alan dil merkezine aktarmaktır. Dil süreci öncelikle herhangi bir iletiyi algılamakla başlar, algılarla elde edilen iletilerin anlamlandırılıp yorumlanmasıyla devam eder. Bu süreç içerisinde duyular vasıtasıyla gelen iletiler işleme alınırken daha öncesinde beyinde kodlanmış bilgiler ve dış çevreden gelen bilgiler arasında bağlantı kurulur. Bu şekilde anlamlandırma

gerçekleşmiş olur. Anlamlandırmanın gerçekleşmesinden sonra, tepki verme ya da kendini ifade etme yani çıktı safhasına geçilir. Bu, süreçteki son merhaledir (Viberg, 2001: 1294). İnsan organizması çevreyi duyularından gelen uyaranlarla, iletilerle fark edip bunları algıları yoluyla belleğe gönderir. Bellek bu uyaranları önceki bilgi ve deneyimleriyle karşılaştırıp bağdaştırır. Akabinde dış çevreden gelen bilgi ve uyaranları anlar, yorumlar ve dile dönüştürüp geri dönüt vererek açıklar. Bu safhada kullanılan fiiller mental fiillerdir.

Duygu, düşünce ve algılarla ilgili olan mental fiiller zihnin iç ve dış uyaranları algılamasından sonra bu uyaranları incelemesi, anlaması idrak etmesi bazen de gözlemlenebilen çıktı oluşturması sürecidir. Fiiller bir iş, oluş, hareket ifade etmektedirler. Mental fiillerdeki hareket, zihin vasıtasıyla gerçekleştiği için bazen gözlemlenemez, gözlemlenebilir olsalar da hareketin merkezinde zihinsel faaliyetler vardır.

Fiillerin özellikleri ve günlük hayattaki karşılıklarını ölçüt alarak yapılan sınıflandırmalarla ortaya çıkmış olan mental fiil kavramı, insan belleğinde gerçekleştiği kabul edilen olayları ifade etmede kullanılır. Mental evre, ruhsal süreci başlatan hareketler ve bu hareketlerin sonuna kadar süren evrede gelişen bütün olguları içine alır. Bu olguların dildeki karşılıkları mental fiil olarak adlandırılır (Hirik ve Çolak, 2017: 262-263).

Mental fiiller doğrudan düşünce ve algıyla ilişkilidir. Duyu organlarının algıyı, algının da zihinsel süreci etkilemesi sonucunda psikolojik temele dayanan birtakım dilsel geri dönütler yani mental fiiller oluşur. Fiillerin bazıları gözle görülebilirken bazıları üçüncü kişilerce takip edilemez, çünkü bu fiiller zihinde gerçekleşen mental fiillerdir. Mental fiiller genellikle tetikleyici bir unsurla harekete geçen, düşünceyle gerçekleşen psikolojik ve duygusal etkenlerle birinci derecede ilgili bir türdür (Hirik, 2018: 22).

Mental fiillerle ilgili "Longman Grammar of Spoken and Written English"te şu bilgiler verilmektedir (Biber vd., 2003: 107-108):

1. Mental fiiller zihinsel durum ve faaliyetleri ifade etmektedir.

Örneğin: *Bizi unuttu sanırım.*

Onunla çok konuşmak istedim ama nedense geri durdum.

2. Mental fiiller anlam olarak fiziki bir eylem ifade etmezler.
3. Mental fiillerden bazıları bir iradeyle yani isteğe bağlı gerçekleşirken bazıları irade-istem dışı gerçekleşirler. Mental fiiller geniş bir yelpazede anlam ifade ederler. Örneğin:

Zihinsel durum ve süreçlerle ilgili olarak: *düşün-, bil-…*

Duygu, tutum ve arzularla ilgili olarak: *aşk, iste-…*

Algılarla ilgili olarak: *tat-*

İletişimi algılayıcılarla ilgili olarak: *oku-, duy-…*

4. Mental fiiller çok çeşitli anlamları ifade eder, anlamı geniş bir biçimde sunar.

Zihinsel durum ve süreçler (*anla-, hayal et-* gibi)

Duygu, tutum ya da istekler (*aşk, üzül-, sinirlen-* gibi)

Algılar (*işit-, gör-, kokla-, tat-* gibi)

İletişimin algılanması (*oku-, duy-, dinle-* gibi)

5. Birçok mental fiil, semantik açıdan bir dereceye kadar etkin olan mental faaliyetleri betimlemektedir.

Televizyon izlemeye karar verdiler.

Ve sonra Berkeley'de Rusça okudum.

Hatta zamanının diğer yazarlarından daha az sayıda soyut isim kullandığını bile keşfedebiliriz.

6. Bazı mental fiiller anlam yönüyle daha belirgindirler. Bu tip mental fiiller bir eylemden çok bir durumu betimler. Bu fiiller içinde inanma, hatırlama, anlama gibi zihni durumları betimleyen fiillerin yanında zevk, korku, nefret ve tercih gibi duyguları ya da davranışları ifade eden birçok fiil yer alır.

Mental durumlar:

Ah evet, hepimiz buna inanıyoruz.

Bir şekilde şüpheliyim.

Duygular / tutum:

Bu, haftalık banyo ritüelinden nefret ediyordu.

Hayatı olduğu gibi kabul ettim.

İdrak fiilleri girdi işlevlerle (bir şeye dikkat etme ve görme) ilerleyip oradan anı işlevlere (anımsama gibi) sonrasında çıktı işlevlere (karar verme ve açıklama) doğru ilerleyen bir bilgi sürecidir. Yaşanan bu mental süreç şu şekildedir: *Algılama → Tanıma → Anımsama → Anlama → İleri İdrak → Değerlendirme.* Algı seviyesinde konuşan birey algı işi bildirimi yapar, tanıma seviyesinde kişi ve kavramlar ile yakınlığı anlar, kavramları tanır. Anımsama aşamasında anımsanan olgularla ilgili bilgiden söz edilir. Anlama seviyesinde kavram çatısı ya da mantıklı düşünme ya da muhakemeler ifade edilir. Bir diğer seviye olan ileri idrakte mental işler hakkında farkındalık tartışılır. Altıncı ve son aşama değerlendirme, durum gerçeklikleriyle ilişkili davranışlar ve inançlarla ilgilidir (Yaylagül, 2005: 22-23). Mental sürecin çıktı noktasında üretilen düşünme merkezli idrak fiilleri, insan zihninin algılar yoluyla elde ettiği iç ve dış uyarıcıları çözümleyip anlamlandırmasıyla oluşurlar.

Mental fiiller düşünme, hissetme, algılama, idrak etme, sezme, anımsama, açıklama, değerlendirme, duygu, tutum, davranış, duyu ile ilgili idrak fiilleridir (Biray, 2007: 310).

2.3.1. Mental Fiil Türleri

Mental fiiller, zihinsel sürecin herhangi bir basamağında gösterdiği özelliklere göre çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır.

"Türk Runik Harfli Metinlerde Mental Fiiller" adlı makalesinde Yaylagül, girdi ve çıktı işlevler arasındaki mental süreçte oluşan fiilleri anlamlarına göre dört başlık altında sınıflandırmaktadır:

1. Duyu Fiilleri: Mental faaliyetlerin oluşması için lüzumlu girdi yani uyaranların elde edilmesi işlevini ifade etmektedir, bir diğer ifadeyle idrak safhasını başlatan fiillerdir.

a. Kulak duyu organıyla ilişkili duyu fiilleri: *işit-, dinle-, duy-.*

b. Göz duyu organıyla ilişkili duyu fiilleri: *gör-, gözle-, gözet-.*

2. Duygu Fiilleri:

a. Bütünsel davranış tepki fiilleri: Bu fiiller tehlikeli bir durum karşısında ilk anda gösterilen tepkileri betimler; *ürk-, kork-, sakın-, hiddetlen-, kız-, öfkelen-* gibi.

b. Olumsuz duygu fiilleri: Bütünsel davranış tepki fiillerine göre daha uzun bir zihinsel süreç neticesinde ortaya çıkan fiillerdir örneğin; *yas tut-, ayıpla-, ağla-, pişman ol-, kederlen-* gibi.

c. Olumlu duygu fiilleri: *sevin-, neşelen-, arzu et-, uygun bul-, memnun ol-, doy-* olumlu duyguları ifade etmektedir.

3. Anı ve Uslamlama Fiilleri: Duyma eylemleriyle alınan mesaj-girdi beyne yerleştirilir ve depolanır, gerekli olduğunda bu bilgiler çağrılır, bu süreçte kullanılan fiiller anı uslamlama fiilleridir. *Bil-, unut-, düşün-, anımsa-, yanıl-, şaşır-, kaygılan-* fiilleri bunlara örnek olarak gösterilmektedir.

4. Açıklama Fiilleri: Uslamlama fiilleri beyindeki uzun ve karmaşık etkinlikleri ifade eden fiillerdir. Anı ve uslamlama süreci sonunda oluşan davranışları ifade eden fiillerdir. Bunun sonucunda ortaya çıkan söz veya davranışları gösterir. Bunlar çıktı eylemleridir. Mental süreç bu basamakla yani açıklama fiiliyle son bulur. *De-, söyle-, bildir-, buyur-, öğüt ver-, öv-* fiilleri gibi. (Yaylagül, 2005: 24-47).

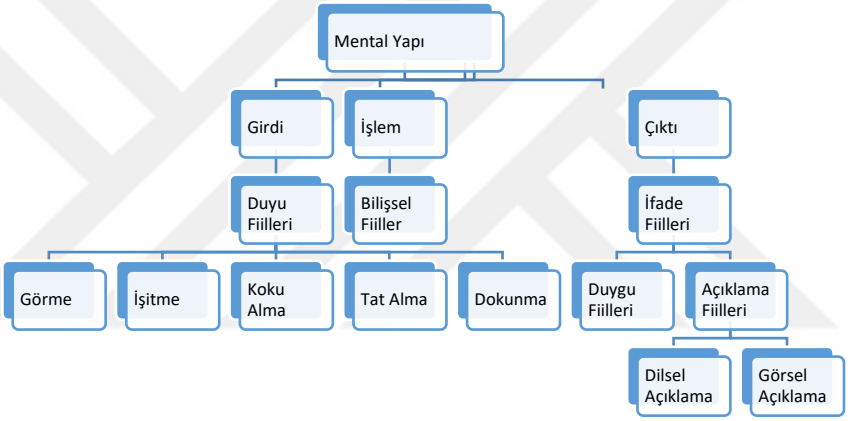
Birçok bilişsel süreci içeren mental fiiller, insanın kendisini ve çevresini algı, anı ve düşünceleri anlayacak biçimde gözlemlemesini, çevresinin farkına varmasını, davranış ve biliş etkinliklerini başlatıp sonlandırmasını sağlayacak biçimde kontrol etmesini kapsar. Mental fiiller şuurlu bir şekilde gerçekleştirilen fiillerdir (Şahin, 2012: 49).

Şahin "mental fiilleri" üç başlıkta tasnif etmektedir:

1. İdrak fiilleri: Zihnin anlama etkinlikleri neticesinde oluşan fiillerdir. (*anla-, düşün-, kavra-, anımsa-* vb.)
2. Duygu fiilleri: Mental süreçler sonucu oluşan tepkisel duygular *sinirlen-, sevin-, ürk-, kederlen-* gibi hâlleri anlatan fiiller duygu fiilleridir.
3. Algılama fiilleri: Mental safhaların ilki duyu organlarıyla elde edilen bilgilerin zihinde anlamlı hâle getirilmesidir, bunun sonucu olarak ortaya çıkan fiiller algılama fiilleridir. (*dokun-, temas et-; duy-, işit-; kokla-, koku al-; tat-, tat al- vb.*) (2012: 50).

Yıldız (2016)'da mental fiiller; biliş fiilleri, psikolojik durum fiilleri ve algı fiilleri olmak üzere üç ana grupta sınıflandırılıp incelenmektedir. Çalışmada "*zihin*" sözcüğü yerine "*biliş*" sözcüğü tercih edilmekte, biliş fiilleri 18 alt grupta ve 72 terimle sınıflandırılmaktadır. Duygu fiilleri olarak da adlandırılabilecek psikolojik durum fiilleri, bir süreç içerisinde veya bir anda şekillenen duygulara bağlı fiiller olmak üzere iki ana grupta 45 farklı terimle, duyularımızla ilgili olan algı fiilleri ise altı ana başlık altında 20 terimle incelenmektedir.

Mental faaliyetler bir süreç üzerinde gerçekleşirler. Mental faaliyetlerin başlaması ve süreç içerisindeki fiillerin oluşumu için aşamalar önem arz eder (Hirik, 2019: 806). Hirik, mental yapıyı; mental süreç, mental fiil türleri ve mental fiil alt türleri olarak aşağıdaki şekilde tasnif etmiştir:

Şekil 2.1 Hirik'in mental yapı sınıflandırması (2019: 806)

Türkiye'de mental fiiller üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde mental fiillerin Yaylagül (2005), Sandalyeci (2016) ve Seçkin (2019)'da dört gruba; Şahin (2012), Yıldız (2016), Kalkan (2016), Özeren-Alan (2018), Hirik (2018), Darabi (2018)'de ise üç ana gruba ayrıldığı görülmektedir.

Tablo 2.3. Türkiye'de yapılmış olan mental fiil sınıflandırmaları.

Mental Fiil Sınıflandırmaları				
Yaylagül 2005	*Duyu fiileri*	*Duygu fiilleri*	*Anı ve uslamlama fiilleri*	*Açıklama fiilleri*
Şahin 2012	*İdrak (kognitif) Fiilleri*	*Duygu fiilleri*	*Algılama fiilleri*	-
Yıldız 2016	*Biliş fiilleri*	*Psikolojik durum fiilleri*	*Algı fiilleri*	-

Kalkan 2016	*İdrak fiilleri*	*Duygu fiilleri*	*Algılama fiilleri*	-
Sandalyeci 2016	*Algılama (duyu) fiilleri*	*Duygu fiilleri*	*İdrak fiilleri*	*Açıklama fiilleri*
Özeren-Alan 2018	*Biliş fiilleri*	*Psikolojik durum fiilleri*	*Algılama fiilleri*	-
Hirik 2018	*Duyu fiilleri*	*Bilişsel fiiller*	*İfade fiilleri*	*-Açıklama fiilleri*
Darabadi 2018	*İdrak fiilleri*	*Duygu fiilleri*	*Duyu fiilleri*	-
Seçkin 2019	*Algı fiilleri*	*Duygu fiilleri*	*İdrak fiilleri*	*İrade fiilleri*

Türkiye Türkçesinde mental fiil sınıflandırmalarında birbirinden farklı terimler kullanılmıştır. Mental fiiller; duyu fiilleri, algı fiilleri, algılama fiilleri; anı ve uslamlama fiilleri, idrak fiilleri, biliş fiilleri, bilişsel fiiller; duygu fiilleri, psikolojik durum fiilleri, ifade fiilleri; açıklama fiilleri gibi farklı biçimlerde adlandırılmıştır.

2.3.1.1. Duyu Fiilleri

Dilde işlevsel sürecin başlangıcı algıdır, algılama insanın kendisi ve dış dünyayla iletişiminin temelidir. Algılama işi organizmaya dıştan veya içten gelen uyaranların duyu organları vasıtasıyla tespit edilmesi sonucu gerçekleşir. Algı *"Bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak."* (TS, 2011: 92) şeklinde tanımlanırken duyu ise*"İnsanların ve hayvanların, dış dünyanın uyaranlarını görme, işitme, koklama, dokunma ve tatma organlarıyla algılama yeteneği, duyum."* biçiminde açıklanmıştır (TS, 2011: 730). İnsanın çevresindeki uyaranları duyularıyla fark etmesi, alması *duyu*dur, bunları anlamlı kılması ise *algılama*dır ki insanın tüm etkinlikleri algılamayla başlamaktadır.

Mental yapı bir süreç içerisinde gelişir. İlgili süreç *girdi, işlem ve çıktı* basamaklarından oluşmaktadır. Mental yapı sürecinin başlaması ve süreç içindeki fiillerin dilde kullanılabilmesi için girdi basamağı önem arz eder. Öyle ki girdi basamağı etkinleşmezse diğer basamaklar da gerçekleşmezler. Girdi basamağı dilde duyu fiilleri olarak adlandırılmaktadır (Hirik, 2019: 806)

Dilde mental süreçlerin ilk basamağı algılamadır. Algılama eylemlerinin fonksiyonu, farklı duyulardan elde edilen iletileri beyinde yer alan dil merkezine aktarmaktır. Dolaylı olarak dil süreçleri algıyla başlar. Duyu fiilleri, dış dünya ve insan bünyesinde bulunan uyaranları, duyular aracılığıyla zihne aktaran bir ya da

birden fazla sözcüğün meydana getirdiği algılama fiilleridir (Kamchybekova, 2011: 88-91).

Mental sürecin algılama basamağında duyu filleri yer alır. İnsan vücudundaki duyularla algılama gerçekleşirken bu algılarla birtakım fiiller oluşur. Bu fiillere duyu fiilleri adı verilir. Duyular mental sürecin başlaması için çevrede ve insan vücudunda bulunan bilgileri, iletileri ve uyaranları istekli veya refleks olarak algılar. Bu algılar belleğe ulaştırılır. Bu şekilde duyular, mental sürecin hem bir parçası hem de bu sürecin başlatıcısı konumunda önem arz ederler.

Dış dünyadaki uyaranlar algılar ile alınır ve zihinde çözülerek anlamlı hale getirilir, sonra dille sözcüklere dönüştürülür. Algılanan duygu, düşünce, arzular ve benzeri her şey dilde bir kavramı karşılamaktadır. Zihinsel sürecin birinci basamağı olan duyuların zihinde anlamlı hale getirilip sözcüklerle somutlaşması, algılama fiilleri olarak kabul edilmektedir. Algılama fiilleri dokunma duyusuyla *dokun-, değ-;* işitme duyusuyla *işit- duy-;* koku alma duyusuyla *kokla-, koku al-;* tat alma duyusuyla *tat-*; görme duyusu *gör-*, *bak-* ile ilişkili fiillerdir (Şahin, 2012: 49-50). Görme, duyma, koku alma, tatma, dokunma duyularıyla birlikte yani algılama ile başlayan zihinsel sürecin sonunda, bir anlam ortaya çıkar ve bunlar dille somutlaşırlar.

Dilbilimde algılama eyleminin görevini çoğunlukla duyu fiilleri yerine getirir. Duyu fiilleri insanların çevresinde meydana gelen olayları, durumları ve varlıkları istemleriyle veya istemleri dışında algılamasını sağlayan fiillerdir (Abdiraim, 2011: 89).

Dış dünyadaki uyaranların duyu organları vasıtasıyla farkına varmak, varlığını hissetmek duyu, bu uyaranları manalandırmak ise algılamaktır. Dilbiliminde algılama görevini duyu fiilleri yerine getirmekte olduğu için mental fiillerle ilgili sınıflandırmalarda her iki başlık da kullanılabilmektedir (Sandalyeci, 2016: 161).

Mental sürecin hem bir parçası hem de bu sürecin başlatıcısı olan duyu fiilleri, insanın çevresindeki ve bünyesindeki uyaranları istekli veya isteksiz bir biçimde algılayıp belleğe ulaştırmasıyla mental sürecin başlamasını sağlayan fiillerdir (Ayan, 2015: 99). Mental süreçte girdi safhasında algılama hareketlerini ifade eden fiiller duyu fiilleridir (Seçkin, 2019: 24).

İnsan belleğinin duyular vasıtasıyla ışık, ses, koku ve tat gibi çeşitli uyarıcılarla nesne ve olguların farkına varıp bunların bilincine varması, betimlemesi, sonrasında tabir etmesi biçiminde oluşan algı, idrak ile alakalı önce fiziki sonrasında zihnî şekilde gelişen bütün süreçleri içine almaktadır. Belleğin kavrama, fark etme, düşünme, karara varma ve benzeri kabiliyetleriyle ve bununla birlikte beş duyu ile alakalı olan duyu fiillerinin anlam içeriği doğrudan bellekle bağlantılıdır. Algılar istemli veya istemsiz gerçekleşebilmektedir. Mesela görme, duyma ve koklamayla ilgili duyumsamalar genellikle istemsiz gerçekleşirken dokunma ve tat alma algılarının gerçekleşmesi istemli olarak gerçekleşir. Buradan yola çıkarak görme ve duyma algıları pasif, bilinç dışı; dokunma ve tat alma etkin yani şuurlu bir biçimde gerçekleşen algılar olarak betimlenebilirler (Sarı, 2019: 133).

Türkçede duyu fiilleri üzerinde yapılan çalışmalarda duyu, algı ve algılama terimleri kullanılmıştır. Yaylagül (2005), Kamchybekova (2011), Ayan-Türkdil (2015), Hirik (2017), Çelik (2019), Bayraktar (2017) duyu fiilleri terimini; Gökçe (2015), Yıldız (2018), Darabadi (2018), Sarı (2019), Seçkin (2019) algı fiilleri terimini; Şahin (2012), Sandalyeci (2016), Kalkan (2016), Özeren-Alan (2018) algılama fiilleri terimini tercih etmiştir.

2.3.1.1.1. Duyu Fiili Türleri

Duyu fiilleri, belirli algı alanları çerçevesi içinde isteğe bağlı olmayan, dış çevrede veya insan vücudunda gerçekleşen hareketleri tasvir eden fiillerdir. Duyu fiillerinin taşıdığı anlam özellikleri hareketlilik, isteklilik, hedeflilik, süreklilik, temaslılık, sonluluk, duygusallık ve olumsuzluk şeklinde sıralanabilir (Kamchybekova, 2011: 25).

Algılama esnasında duyuların işlevleri esas alınarak duyular ikiye ayrılabilir. Bunlardan birincisi fizyolojik açıdan farklı bölümlerden oluşmayan temel duyulardır ki belirli bir alıcı (duyu) tarafından belirli bir aktarıcı ile zihne iletilirler. Diğer duyu tipi ise farklı fizyolojik unsurların birlikte hareket etmesiyle oluşan birleşik duyulardır. Dokunma duyusuyla yağlı bir maddeye el sürüldüğünde hem dokunma hem de ısı hücreleri uyarılır, hülasa ifade edilen bu maddeyi elle diğimizde onun hem yağlı hem de sıcak veya soğuk olduğu anlaşılabilir (Koptagel, 1991: 23).

Bilim insanları arasında duyuların sayısı ve nitelikleriyle ilgili çeşitli çalışma ve tartışmalar devam etmekle birlikte duyu fiilleri değerlendirildiğinde çoğunlukla beş duyuya dayanan sınıflandırmalar görülmektedir.

Levin, algı fiillerini görme, gözlemleme, gözetleme fiilleri (verbs of perception) (1993: 185-187) ve dokunma (temas) fiilleri (touch verbs) (1993: 155) şeklinde sınıflandırırken tatma ve koklamaya dayalı fiillerin diğer algı fiilleri gibi geniş bir seçenek yelpazesi sunmadığını, tatma ve koklamaya dayalı sınırlı sayıda fiile ulaşılabileceğini ifade eder, çalışmasında tatma ve koklama fiillerine yer vermez.

Tablo 2.4. Levin'in algı fiilleri sınıflandırması

Algı Fiilleri		
	İngilizce Algı Fiilleri	**Türkçe Algı Fiilleri**
Görme Fiilleri (see verbs)	detect, discern, feel, hear, notice, see, sense, smell, taste	*tespit et-, ayırt et-, hisset-, duy-, dikkat et-, gör-, algıla-, kokla-, tat-*
Gözlemleme Fiilleri (sight verbs)	descry, discover, espy, examine, eye, glimpse, inspect, investigate, note, observe, overhear, perceive, recognize, regard, savor, scan, scent, scrutinize, sight, spot, spy, study, survey, view, watch, witness	*fark et-, keşfet-, gözüne çarp-, incele-, izle-, göz at-, denetle-, araştır-, dikkat et-, gözlemle-, kulak kabart-, algıla-, tanı-, bak-, tadını al-, tara-, koku al-, iyice incele-, gözlemle-, ayırt et-, gözetle-, incele-, yokla-, seyret-, izle-, şahit ol-*
Gözetleme Fiilleri (peer verbs)	check (on), gape, gawk, gaze, glance, glare, goggle, leer, listen (to), look, ogle, peek, peep, peer, sniff, snoop (on), squint, stare	*gözden geçir-, şaşkın şaşkın bak-, bön bön bak-, gözünü dik-, göz gezdir-, göze bat-, şaşı bak-, eğri niyetle bak-, dinle-, bak-, göz süz-, dikizle-, kaçamak bak-, dikkatle bak-, kokusunu al-, gizlice ara-, şaşı bak-, hayretle bak-*
Uyarıcı Konu-Algı Fiilleri (stimulus subject perception verbs)	feel, look, smell, sound, taste	*hisset-, bak-, kokla-, ses çıkar-, tat-*
Dokunma Duyusuyla İlgili Fiiller (touch verbs)	caress, graze, kiss, lick, nudge, pat, peck (=kiss), pinch, prod, sting, stroke, tickle, touch	*okşa-, sıyır-, öp-, yala-, dürt-, sıvazla-, gagala- (dokun-, değ-), kıstır-, dürt-, sok-, vur-, gıdıkla-, temas et-*

Türk lehçelerinin fiil semantiğini inceleyen Kuliev, duyu fiillerini dört gruba ayırmaktadır:

1. Görme duyusuna dayalı fiiller: *gör-, bak, izle-*
2. İşitme duyusuna dayalı fiiller: *dinle-*, *duy-, işit-*
3. Koku alma duyusuna dayalı fiiller: *kokla-*, *kok-*
4. Tatma duyusuna dayalı fiiller: *tat-*, *lezzet al-, tadına bak-* (1998: 86-102).

Duyu fiillerini belirli bir duyu organı veya farklı fizyolojik unsurların bir araya gelip işlev görmesine göre sınıflandıran Kamchybekova'nın (2010: 28-34) tasnifi şu şekildedir:

1. Temel Duyu Fiilleri

Belirli bir duyu organı tarafından algılanıp merkeze gönderilen duyuları ifade eden fiillerdir. Bunlar,

a) Görme duyu fiilleri: Dış dünyanın ışığın yayılımına göre gözle algılanması neticesinde ortaya çıkan fiiller görme fiilleridir. Örneğin *gör-*.

b) İşitme duyu fiilleri: Çevredeki sesler kulaktaki sinir hücreleriyle algılanıp beyne aktarılır. Bu şekilde ses frekansları ile algılanan fiiller işitme duyu fiillerini oluştururlar. Örneğin *duy-*.

c) Tat alma duyu fiilleri: Genelde yenilebilen ya da içilebilen maddelerin ağza alınması sonucu dil ve ağızdaki tat alma hücreleri yoluyla algılanan duyular tatma duyu fiilleriyle anlatılır. Örneğin *tat-*.

d) Koku alma duyu fiilleri: Burun yoluyla hissedilen duyumları koku duyu fiilleri ifade eder. Örneğin *kokla-*.

e) Dokunma duyu fiilleri: Deri üzerinde bulunan doku hücreleri ya da vücuttaki sinir uçlarıyla algılanıp elde edilen bilgileri beyne gönderen duyularla alakalı eylemler dokunma fiilleriyle ifade edilir: Örneğin *dokun-*.

2. Birleşik Duyu Fiilleri: Algılanan unsurun içsel ve dışsal durumuna göre iki gruba ayrılır. Bunlar sezgiye dayalı olarak çevreyi algılayan fiiller (dışsal) *sez-, hisset-, fark et-* gibi. Kendi bünyesindeki hareketleri algılayan vücut durumu duyu (içsel) fiilleri de *içi ezil-, cızla-, yürek burkul-, canı boğazına gel-* gibi vücudun hâlini ifade eden ya da *titre-, karıncalan-* gibi vücuttaki fiziki etkinliği anlatan fiillerdir.

Tablo 2.5. Kamchybekova'nın duyu fiilleri sınıflandırması (2010).

Duyu Fiilleri	
I. Temel Duyu Fiilleri	II. Birleşik Duygu Fiilleri
1. Görme duyu fiili	Sezgi duyu fiili
2. İşitme duyu fiili	
3. Tat alma duyu fiili	Vücut duyu durum fiilleri
4. Koku alma duyu fiili	
5. Dokunma duyu fiili	

Şahin (2012b)'de Türkmen Türkçesinde algılama fiillerini şu şekilde tasnif etmiştir:

Tablo 2.6. Şahin'in Türkmen Türkçesinde algılama fiilleri tasnifi

Algılama Fiiileri	
1. Görsel algılama fiilleri	*bak-, gör-, gözle-, seyret-*
2. İşitsel algılama fiilleri	*işit-, duy-*
3. Tatma ile ilgili algılama fiilleri	*tat-*
4. Koklama ile ilgili algılama fiilleri	*koku al-, kokla-*
5. Dokunmak ile ilgili algılama fiilleri	*değ-, elle-*

Yıldız (2016)'da algı fiilleri altı ana başlık altında on dört alt başlık ile incelenmiştir. Tat ve denge fiilleri ana başlıklarının alt başlıkları yoktur. Yıldız, algı fiillerini diğer sınıflandırmalardan farklı olarak beş grupta değil de altı grupta incelemekte ve "denge fiilleri" adı altında yeni bir başlık kullanarak bu fiillerle ilgili *sarsıl-, sendele-, silkil-, titre-, sallan-* örneklerini vermektedir.

Yıldız (2016)'da duyu fiillerini diğerlerinden farklı olarak altı grupta incelemiş ayriyeten bunlardan *göz, kulak, burun ve temas* fiillerini de kendi içinde alt gruplara ayırarak vermiştir, Yıldız'ın sınıflandırması aşağıdaki şekildedir:

Tablo 2.7. Yıldız'ın duyu fiili sınıflandırması

Algı Fiilleri	
Göz fiilleri	1. Görme fiilleri 2. Görünme fiilleri 3. Bakma fiilleri 4. Gözlem fiilleri 5. Gözetme fiilleri 6. Gösterme fiilleri
Kulak fiilleri	1. İşitme fiilleri 2. Dinleme fiilleri
Tat fiilleri	
Burun fiilleri	1. Kokma fiilleri 2. Koklama fiilleri

Temas fiilleri	1. Dokunma fiilleri 2. Sarma fiilleri 3. Tutma fiilleri 4. Vurma fiilleri
Denge fiilleri	---

Kalkan (2016)'da Başkurt Türkçesindeki mental fiilleri idrak, duygu ve algılama ekseninde ele alıp örnekler vermektedir. Araştırmada duyu fiileri algılama başlığıyla verilerek sınıflandırılmıştır:

Tablo 2.8. Kalkan'ın algılama fiilleri sınıflandırması

Algılama Fiilleri	
1. Görsel algılama fiilleri	*gör-, bak-, anla-, sez-.*
2. İşitsel algılama fiilleri	*işit-, duy-, dinle-.*
3. Tatma ile ilgili algılama fiilleri	*tat-, ağzına at-, ye-.*
4. Koklama ile ilgili algılama fiilleri	*kokla-, solu-, burna çek-, nefes al-.*
5. Dokunma ile ilgili algılama fiilleri	*değ-, dokun-, elle-, temas et-, çarp-, vur-.*

Hirik (2018)'de Türkçede duyu fiilleri ve kılınış arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında duyu fiillerini tasnif ederek aşağıdaki şekilde örneklendirmiştir:

Tablo 2.9. Hirik'in duyu fiilleri sınıflandırması

Duyu Fiilleri	
1. Görme duyu fiilleri	*bak-, gör-, seyret-, izle-* vd.
2. İşitme duyu fiilleri	*dinle-, duy-, işit-, kulak ver-* vd.
3. Tat alma duyu fiilleri	*tat-, tadına bak-, ye-, iç-* vd.
4. Koku alma duyu fiilleri	*kokla-, koku al-* vd.
5. Dokunma duyu fiilleri	*değ-, elle-, dokun-* vd.

Temel Duyu Fiilleri

1. Görme Fiilleri

İnsan çevresini, ışığın yayılımı ve gözle birlikte belirli bir bakış açısıyla görür. Bu şekilde oluşan eylemler görme duyu fiilleriyle karşılanır.

2. Duyma Fiilleri

Sesler kulaktaki sinir hücreleriyle birlikte beyne gönderilir. Belirli ses frekansları içerisinde algılanan iletiler duyma fiillerini oluşturur.

3. Tatma Duyu Fiilleri

Çeşitli besinlerin veya maddelerin yenilmesi ve içilmesi sırasında ağızdaki ve dildeki tat alma sinirleriyle oluşan eylemler tat alma fiilleridir.

4. Burun Koklama Fiilleri

Çevredeki kokuların kokuya duyarlı sinirler tarafından beyne iletilmesi sonucu oluşan fiillerdir.

5. Dokunma-Temas Fiilleri

İnsan derisinde bulunan dokular ve bunlar üzerindeki sinir hücreleriyle hissedilen uyaranların oluşturduğu eylemler dokunma fiilleridir.

Birleşik Duyu Fiilleri

Birleşik duyu fiilleri farklı duyuların aynı anda beraber çalışmasıyla oluşur. Algılanan unsurların insan organizmasının içinde ve dışında olması durumuna göre iki bölümde ele alınan bu fiiller, dış çevrenin sezgiyle algılanması yoluyla oluşması hâlinde birleşik dış duyu fiili veya insanın kendi organizmasındaki hareketleri algılaması sonucu oluşan birleşik iç duyu fiilleri (vücut durum) şeklinde incelenmektedir.

Duyular arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Bu aynı zamanda ilgili duyuları ifade eden sözcüklerin anlam açısından da ilişki içerisinde olacağını gösterir. Bu ilişki koku ve tat alma ile olabileceği gibi dokunma ve tat alma arasında da olabilir. Mesela koku ve tat alma duyuları herhangi bir gıdanın özelliklerini anlamak için gerekli ve birçok zaman beraber kullanılan duyulardır, çünkü gıdaların hem kokuları hem de bu kokulara paralel tatları söz konusudur ki insan kokusundan hoşlandığı gıdaların tadını da sevmektedir. Uzaktan insan burnuna gelen hoş bir yemek, ızgara, pasta kokusu insan zihninde güzel bir lezzet, güzel bir tat hissi veya hayalini oluşturabilmektedir.

Yıldız (2018)'de "Atebetü'l-Hakayık'ta Algı Fiilleri" konulu çalışmasında mental fiiller veya algı fiilleriyle ilgili yapılmış olan dört tezin verilerini ve Atabetü'l-Hakayık'taki verileri "duyu fiillerinin sıklıkları" yönüyle karşılaştırıp bunları tabloda aşağıdaki şekilde göstermiştir:

Tablo 2.10. Yıldız'ın duyu fiilleri türlerinin sıklıkları (2018)

Fiil Türü	Kamchybekova 2010	Şahin 2012	Türkdil 2013	Yıldız 2016	AH
Göz	101	12	56	55	27

Kulak	39	9	19	24	7
Tat	52	1	39	17	9
Koku	34	2	21	28	1
Temas	54	3	58	126	8

Kamcybekova (2010), Şahin (2012), Türkdil (2013) Yıldız (2016) ve Atabetü'l Hakayık'taki farklı duyu fiillerinin sayısal dağılımlarına göre *temas* fiilleri ve *göz* fiilleri en fazla verisi bulunan yani en sık tekrar eden duyu fiilleridir, en az tekrar eden duyu fiili ise *koku* fiilleridir.

3. YÖNTEM

Çalışma nitel araştırma deseninde doküman analizi ve betimsel analiz yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde araştırmada uygulanacak olan eşdizimlilik anlayışı, araştırmanın kapsamı ve sınırlılıkları doğrultusunda araştırma sorularını cevaplamak için kullanılan veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması aşamasında kullanılan yöntem ve tekniklerle ilgili bilgiler sunulmaktadır. Çalışmada önce TTDF'nin eşdizimlileri tespit edilmiş sonra bu eşdizimliler anlamsal özelliklerine göre sınıflandırılmıştır. Eşdizimlilerin tespiti sürecinde bütünleyici yaklaşıma göre değerlendirme yapılmıştır. Tespit edilen eşdizimliler dört alt kategoride sınıflara ayrılmıştır.

3.1. Çalışmada Yer Alan Eşdizimlilik Anlayışı

Bu çalışmadaki eşdizimlilik anlayışı sözlük birlikteliklerini anlam merkezli olarak değerlendiren Cowie (1994)'e dayanmakta ve sözcüklerin birlikte kullanım sıklıkları da dikkate alınmaktadır. Çalışmada eşdizimli sözcüğü ile kastedilen sınırlı eşdizimlilik kavramıdır. Sözcük birliktelikleri sınıflandırılırken birliktelik yapısı içerisindeki sözcüklerin değiştirilebilirliklerine, kısıtlı özel bir anlam kazanıp kazanmadıklarına göre ayrıştırılmıştır. Çalışmada TT'deki duyu fiillerinin eşdizimlileri tespit edilmiştir.

3.2. Verilerin Toplanması

Eşdizimlilerin saptanmasında derlemler ana kaynak olarak yer almaktadır. Bu çalışmada tasarımı British National Corpus'tan örnek alınarak hazırlanan ve araştırmacılara geniş bir veri havuzu sunan, 50 milyon sözcükten oluşan Türkçe Ulusal Derlemi kullanılmıştır. TUD eş zamanlı ve statik bir derlemdir (Aksan, Aksan vd., 2014: 725).

TUD'da TTDF'nin eşdizimlilerini olabilecek en geniş şekilde belirleyebilmek için ilgili fiiller tüm biçim birimleri içine alacak biçimde taratılmıştır. Tarama aralığı olarak (+3 -3) tercih edilmiştir. Bu aralığın kullanımına veri kaybı yaşanmaması için (+4 ve +5) aralıklarıyla karşılaştırıldıktan sonra karar verilmiştir.

TUD'da eşdizimli listeleri dil bilgisi kategoriyle birlikte çeşitli istatistiksel hesaplamalar (Log-likelihood, MI, MB, T, dice coefficient ve log dice coefficient değerleri) kullanılarak hesaplanmaktadır. Eşdizimli ögelerin derlemdeki metinlerde

sıklıkları, gözlenmiş olan ve beklenen sıklıklarla ilgili değerler, ne kadar (kaç) değişik metinde geçmiş oldukları TUD "Tanıtım Sürümü ara yüzü" kullanılarak otomatik olarak hesaplanabilmektedir. Araştırmada tarama süreci "log-likelihood istatistisel anlamlılık ölçüsü" kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İki sözcük birim ne kadar çok eşdizimlilik sergilerse, sözcüklerin birlikteliği için kuvvetli bir ispat var olduğu kabul edilir. "log-likelihood" (LL) ölçüsü yüksek frekansa sahip eşdizimlilikler yanlısı hareket eder. Bu ölçü puanları oldukça başarılı istatiksel sonuçlara ulaşmayı sağlar. LL ölçüsü özellikle sık eşdizimlilik oluşturan sözcüklerle ilgili etki büyüklüğü kriterini göz ardı etmektedir. Bu şekilde listeler hem sık hem seyrek eşdizimli sözcükleri bir arada göstermektedir (Aksan ve Demirhan, 2014: 285). LL ölçüsü eşdizimliliği sıklığa dayalı değil, eşdizimlilik frekansına göre ölçmesi yönüyle anlam merkezli eşdizimlilik çalışmalarına daha uygundur.

Çalışmada TTDF'nin LL ölçüsüne göre eşdizimlilik taramasında istatiksel ölçülerden "yazılı metinlerdeki toplam sayı" ve "gözlenen eşdizimlilik değeri" kullanılarak tabloda gösterilmiştir. TUD arayüzünde eşdizimli birimlerin seçimi yapılırken sıklıklarından faydalanılarak anlam merkezli yaklaşım kullanılmıştır.

Çalışmada eşdizimlileri aranan TT'deki *acı-, acık-, ağrı-, atıştır-, bakın-, bak-, çiğne-, çimdikle-, değ-, dikizle-, dinle-, dirsekle-, dokun-, don-, doy-, duy-, döv-, dürt-, ekşi-, elle-, em-, gıdıkla-, gör-, gözetle-, gözle-, gözlemle-, hisset-, iç-, işit-, izle-, ısın-, karıncalan-, kaşı-, kaşın-, kokla-, kok-, kucakla-, okşa-, ovala-, ov-, öp-, sarıl-, serinle-, seyret-, sıvazla-, sızla-, solu-, susa-, sürtün-, tat-, tekmele-, titre-, tut-, uyuş-, üşü-, vur-, yakala-, yala-, yaslan-, ye-, yokla-, yudumla-, yumrukla-, yut-, zonkla-* olarak yer alan duyu fiilleri TUD'da "Biçimbirim Arama (Başsözcük)" sekmesiyle ve "Standart Arama (Temel)" sekmesiyle her bir biçim birim ayrı ayrı girilerek taranmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu çalışmada araştırma sorularından "Türkiye Türkçesinde duyu fiillerinin kurmuş olduğu eşdizimli yapılara, Türkiye Türkçesinde hangi duyu fiilleri ve duyu fiilleri grubunun daha çok eşdizimlilik eğilimi sergilediğine, anlam merkezli eşdizimli birlikteliklerinin derlem üzerindeki sıklıklarına ve duyu fiillerinin tespit edilen eşdizimlilerine Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlük'ünde yer verilip verilmediğine, verilmişse bunlara hangi biçimde yer verildiğine ve bunların anlam olarak nasıl açıklandığına" cevap aranmaktadır.

Bu bölümde çalışmanın amacı doğrultusunda Türkiye Türkçesinde duyu fiilerinin eşdizimlileri tespit edilip, anlam merkezli ölçüte göre sınıflandırılacak ve TDK TS'deki duyu fiillerinin eşdizimlileri ve gösterimleri belirlenecektir. Çalışmada bu bulgular ışığında duyu fiilleri ve gruplarının sıklık ile anlam açısından gösterdiği eşdizimlilik eğilimlerine, TDK TS'de eşdizimlilik anlayışına yer verilecektir.

4.1. Türkiye Türkçesinde Duyu Fiillerinin Eşdizimlileri

Tablo 4.1. Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin TUD'daki (+3…-3) aralığında tespit edilen tarama sonuçları

Sorgulama Yapılan Duyu Fiili	**Eşdizimli Sözcükler**	**Yazılı Metinlerdeki Toplam Sayı**	**Gözlenen Eşdizimlilik Değeri**
acı- metin sayısı:1119 görünme:3243 frekans: 65.3			
	ayağı	1256	3
	bayağı	1128	3
	boynu	524	4
	burnu	711	3
	canı	1161	2
	canları	221	6
	derinden	1140	5
	elleri	2063	7
	emeğine	80	2
	feci	422	3
	fena	2091	4
	gözleri	6859	12
	hafif	5038	5
	içi	7055	36

	kolu	1270	4
	omuzları	286	2
	parmağı	482	3
	yüreği	1240	8
acık- (+3, -3 aralığında) frekans: 20.4 görünme:1013 metin sayısı:476			
	çabuk	4790	2
	çok	219323	150
	iyice	8939	19
	karnı	507	66
	kurt gibi	1302	12
ağrı- (+3, -3 aralığında) frekans: 25.05 görünme: 1244 metin sayısı: 622			
	adaleleri	19	2
	aralıksız	415	2
	ayağı	1256	2
	ayakları	1310	4
	bacağı	321	4
	bacakları	579	10
	başı	903	143
	başları	532	4
	baya	293	2
	beli	218	3
	bileği	151	2
	bilekleri	75	2
	boğazı	335	9
	boğazları	59	2
	boynu	524	5
	çatlarcasına (başı)	11	3
	çenesi	195	2
	çok	219323	127

	dişi	1684	24
	dizi	3049	7
	dizleri	181	4
	epeyce	1099	2
	feci	422	3
	felaket	869	3
	fena	2091	7
	göğsü	243	2
	gözleri	6859	5
	gözü	3564	5
	hafif (hafif)	5038	2
	kafası	1126	3
	kalbi	1279	2
	karnı	507	21
	kasıkları	15	3
	kasları	225	2
	kemikleri	397	2
	kolları	1253	7
	korkunç	3175	2
	kötü	14352	6
	kulağı	435	2
	midesi	220	16
	miğdesi	2	2
	omuzları	286	4
	omuzu	41	2
	sırtı	502	10
	stresten	101	2
	sürekli	15980	9
	şiddetle	1276	3
	şiddetli	2180	3
	üzüntüden	136	2
	vücudu	817	2
	yeri (bir)	8767	7
	yerleri (bir)	2171	5
	yorgunluktan	329	3
atıştır- (+3, -3 aralığında)			
	ayaküstü	282	2

	bir şeyler	15961	2
	hızlı	10398	2
bakın- (+3, -3 aralığında)			
	çaresizlikle	83	2
	çevreye	1635	2
	dikkatle	2159	2
	düşünceli düşünceli	589	2
	endişeyle	181	2
	etrafa	744	3
	etrafına	857	87
	korkuyla	860	8
	sağa sola	2046	2
	sağına soluna	212	11
	sıkıntıyla	309	3
	şaşkın şaşkın	2170	17
	şaşkınlıkla	764	5
	telaşla	685	3
	ürkek ürkek	720	5
	yöresine	91	4
bak- (+3, -3 aralığında) frekans: 2026.49 görünme: 100644 metin sayısı: 3733			
	acele	1624	37
	aceleyle	446	23
	acı (acı)	7386	87
	acıyla	575	28
	aç	2934	96
	açıdan	7014	950
	adama	2486	321
	adrese	217	22
	afişlere	32	14
	ağabeyine	105	14
	ağaca	651	33
	ağlamaklı	404	22
	ağzına	1749	72

	alaycı	681	34
	alaylı	393	39
	alık (alık)	71	27
	anlamlı	4666	98
	anlamsız (anlamsız)	1660	58
	anlamsızca	77	23
	anlatılanlara	86	15
	anlayışla	852	24
	annesine	1292	98
	anasına	236	29
	ansiklopediye	20	10
	aptal (aptal)	1257	73
	arabalara	169	25
	arada	17130	257
	ardına	1413	84
	ardından	14463	326
	arkadaşına	687	47
	arkasına	2322	302
	arkaya	1322	82
	aslına	579	392
	aşağı	5507	164
	aşağıdan	497	39
	at	3779	73
	ateşe	920	27
	ateşine	124	19
	aval (aval)	134	83
	avluya	352	50
	ayağa	3516	95
	ayaklarına	530	37
	aynada	481	99
	aynadan	158	32
	aynasından	80	24
	aynaya	670	469
	babasına	1132	73
	babaya	338	19
	bahçeye	1229	133
	balıklara	125	16
	balkona	464	34
	balkondan	213	34

	başlığına	103	13
	başlıklarına	64	13
	batıya	829	45
	baygın (baygın)	311	33
	bebeğe	253	26
	bebek	3043	51
	bedenine	436	25
	biçimine	755	26
	bilete	33	11
	birbirimize	1609	201
	birbirine	8078	173
	birbirlerine	4495	397
	birden	11982	305
	birine	3926	115
	birini	6171	101
	birlikte	45902	281
	bomboş	583	40
	boş (boş)	8930	493
	boşluğa	622	67
	boşuna	1883	33
	boyuna	972	30
	bön (bön)	105	63
	bugünden	663	64
	bugüne	5302	74
	bulutlara	221	54
	buradan	4597	123
	buruk	445	20
	bütününe	212	28
	büyüteçle	36	12
	caddeye	363	65
	cama	404	26
	camdan	614	173
	cebine	865	31
	ciddi	10379	101
	cümleye	171	15
	çaktırmadan	307	25
	çalışmalara	1167	28
	çantasına	223	16
	çapkın (çapkın)	265	21

	çaresine	188	185
	çaresiz	1573	36
	çerçeveden	123	45
	çevrelerine	255	26
	çevreye	1635	85
	çiçek	4549	82
	çiçeklere	222	39
	çocuğa	2434	185
	çocuk	23097	492
	çocuklara	2802	139
	çocukları	5234	69
	dağa	674	31
	dağılıma	71	12
	dağılımına	338	129
	dalgın (dalgın)	724	135
	davalara	104	42
	davalarına	90	33
	davaya	372	56
	davranışlarına	391	31
	dediğine	337	41
	deftere	340	20
	değerlerine	675	34
	değişik	10737	84
	dehşetle	233	38
	delikten	283	29
	denize	3286	325
	dercesine	361	94
	dergilere	144	21
	derin	8743	196
	dışarı	5532	376
	dışarıdan	1931	222
	dıştan	445	38
	dik (dik)	2099	258
	dikkatle	2159	516
	dikkatli	2511	249
	dikkatlice	395	147
	dimdik	592	52
	dişlerine	68	14
	doğaya	848	28

	doğru	45485	945
	doğrudan	9406	82
	doğuya	501	29
	doktor	5906	153
	donuk (donuk)	457	64
	dosdoğru	251	31
	dosyaya	161	25
	doya (doya)	543	40
	duruma	5327	133
	duvara	1494	77
	duvarlara	519	56
	dünyaya	6154	260
	dürbünle	78	30
	dürüst	2643	47
	düşmanca	268	20
	düşünceli	589	26
	ekrana	672	68
	eleştirel	1038	64
	eline	4457	156
	endişeyle	181	32
	eşyalara	127	20
	etkisine	475	20
	etrafa	744	234
	ev	11636	139
	evde	8297	120
	evine	4440	75
	evlere	710	27
	evrene	195	18
	fal	412	146
	fala	77	21
	falı	98	24
	falına	58	49
	farklı	31267	364
	fikrine	438	22
	filme	620	22
	fotoğraf	4389	74
	fotoğrafa	319	106
	fotoğrafına	77	39
	fotoğraflara	188	94

	fotoğraflarına	127	68
	garip (garip)	4556	148
	gazetelere	547	44
	gazeteye	679	39
	geç	6727	108
	geçenlere	114	20
	geçmişe	1133	109
	geçmişine	206	22
	geleceğe	1735	176
	geleceğine	458	28
	gelenlere	344	31
	gelişimine	569	25
	gelişmelere	1117	66
	geneline	196	25
	geniş	13809	166
	gerek +	18203	212
	gerekir +	15056	271
	gerekiyor +	7124	153
	geri	20328	227
	geriye	4986	393
	gıptayla	46	31
	gibisinden	336	22
	gizli (gizli)	7761	64
	gizlice	1043	28
	göğe	813	90
	gökyüzüne	913	301
	görünce	5379	193
	görüntülere	121	14
	görüntüsüne	172	31
	görüntüye	222	23
	görünüşe	234	66
	görünüşüne	75	15
	gözle	1816	559
	gözlere	237	49
	gözlerine	1463	559
	gözleriyle	1028	219
	gözlerle	1419	772
	boş gözlerle	1419	2
	gözlüğüyle	43	16

	gözlükle	43	15
	gözlüklerle	34	12
	gözucuyla	79	38
	gözüme	708	58
	gözüne	1134	103
	gözüyle	1187	748
	gururla	426	38
	gülümsemeyle	393	54
	gülümseyişle	68	12
	güneşe	727	108
	güneye	466	21
	güvenle	385	54
	güzel	33384	674
	güzele	165	15
	güzelliğe	231	35
	güzelliğine	250	53
	habere	615	24
	haberlere	478	26
	hadiseye	48	11
	hâline	12225	175
	hâllerine	214	21
	hanıma	428	23
	hareketlerine	436	23
	haritasına	69	17
	haritaya	122	61
	hasretle	229	16
	hasta	5587	117
	hastalara	374	25
	hastaya	608	35
	havaya	1974	68
	hayata	5381	178
	hayatına	1682	47
	hayran (hayran)	1392	138
	hayranlıkla	513	103
	hayretle	597	164
	hayvanlara	492	24
	hepsine	718	46
	heyecanla	1561	62
	hor	362	31

	hoş	6108	118
	hoşça	424	30
	hoşgörüyle	182	32
	hüzünle	258	33
	hüzünlü	1055	50
	ısrarla	416	22
	ışığa	581	44
	ışıklara	59	19
	ışıklarına	107	21
	icabına	34	22
	içeri	6379	231
	içeriden	526	24
	içeriğine	310	33
	içeriye	1846	84
	içine	16971	1200
	ifadeyle	1702	92
	ilanlarına	31	11
	ileriye	1213	96
	ilgiyle	541	60
	ilişkilere	696	28
	ilişkilerine	687	34
	ilişkisine	512	28
	ilişkiye	1154	74
	insana	4872	115
	insanlara	4978	191
	istatistiklerine	84	16
	istedi +	4922	83
	ister +	9859	173
	istersen +	1704	86
	isterseniz +	1785	53
	istiyor +	5334	85
	istiyordu +	3307	44
	istiyorum +	9440	165
	işime	353	28
	işimize	285	73
	işine	2283	186
	işinize	211	29
	işlere	990	58
	işlerine	1132	1231

	iyi	63737	1360
	iyice	8939	232
	kaçamak	413	33
	kadere	229	21
	kadına	3088	295
	kağıda	601	34
	kağıda	376	19
	kağıdına	100	17
	kağıtlara	177	19
	kameraya	171	36
	kapıdan	2139	86
	kapısına	1292	46
	kapısından	1082	51
	kapıya	1986	150
	kara	8538	156
	karanlığa	643	42
	kardeşine	396	39
	kardeşlerine	177	18
	karısına	721	88
	karşıdan	527	57
	karşıya	4184	69
	katsayılarına	20	9
	kaygılı (kaygılı)	293	18
	kaygıyla	177	29
	kederle	128	18
	kederli (kederli)	386	19
	kendi	66771	894
	kendilerine	7177	131
	kendime	4518	199
	kendimize	1335	63
	kendine	14113	591
	kendinize	1138	98
	kendisi	11203	108
	kendisine	13258	424
	keyfime	34	11
	keyfimize	37	16
	keyfine	298	66
	keyfinize	38	21
	keyifle	645	25

	kırgın (kırgın)	314	19
	kısaca	3963	50
	kıskançlıkla	105	14
	kıyafetine	73	12
	kıyafetlere	42	11
	kıyafetlerine	61	14
	kız	17141	462
	kıza	1540	169
	kızgın (kızgın)	1055	50
	kızgınlıkla	164	28
	kızına	791	86
	kızlara	609	47
	kitaba	827	65
	kitabına	344	24
	kitap	10072	96
	kitaplara	442	60
	kitaplarına	247	30
	konulara	1023	27
	konusuna	1137	33
	konuşmaya	2505	80
	konuya	3293	158
	korkuyla	860	115
	köpeğe	203	19
	köpek	2244	51
	kör (gibi)	2160	71
	kötü (kötü)	14352	304
	kusura	926	904
	kusurumuza	10	8
	kusuruna	50	37
	kuş	4296	87
	kuşbakışı	88	20
	kuşkulu (kuşkulu)	372	41
	kuşkuyla	341	152
	kuşlara	276	34
	kuzeye	361	21
	lafa	318	45
	lazım	5907	220
	listesine	379	24
	listeye	398	28

	literatüre	155	18
	maçlara	128	14
	mahcup (mahcup)	693	50
	mahzun (mahzun)	402	41
	manalı (manalı)	110	18
	manzarasına	57	12
	manzaraya	135	45
	martılara	61	21
	masaya	2231	78
	merakla	1245	201
	meraklı (meraklı)	1456	65
	merceğinden	31	14
	meseleye	307	61
	minnetle	81	15
	mutfağa	1076	35
	mutlu	8843	115
	nabzına	39	15
	nazarıyla	42	33
	nazarla	28	14
	nazarlarla	23	15
	nefretle	232	53
	notlara	48	11
	notlarıma	27	12
	objektif	1367	35
	objektife	57	24
	odalara	220	17
	odasına	2673	66
	odaya	2312	74
	oğluna	862	93
	okula	3732	45
	olanlara	1183	43
	olaya	1483	177
	olaylara	1275	110
	olumlu	8214	178
	onlara	11345	596
	onunla	6765	94
	oranına	727	52
	oranlarına	300	45
	oraya	5271	151

	ormana	418	20
	öfkeli	843	32
	öfkeyle	907	90
	öneriye	133	14
	önümüze	543	27
	önüne	10529	345
	örneğe	210	28
	örneğine	179	18
	örneklere	230	40
	öyle	32976	1059
	öylece	1988	246
	öylesine	3744	68
	özelliklerine	1058	45
	özenle	1357	29
	özlemle	323	29
	para	21930	174
	paraya	1136	40
	pencereden	1558	502
	pencerelerden	245	48
	pencerelere	128	26
	pencerelerinden	157	22
	pencerelerine	88	28
	penceresinden	559	161
	penceresine	136	27
	pencereye	596	74
	performansına	145	14
	perspektifinden	96	30
	perspektiften	142	77
	pis (pis)	1476	75
	profiline	85	24
	raflara	143	25
	rahat (rahat)	6763	111
	rahatına	39	21
	rahatınıza	10	9
	rakamlara	360	36
	rakamlarına	172	27
	rastlantıya	58	14
	rengine	348	29
	resimlere	223	109

	resme	425	137
	saat	17296	202
	saate	914	252
	saatine	549	330
	saatlerce	1352	62
	saçlarına	338	33
	sağına	212	77
	sahile	337	18
	sakin (sakin)	3220	95
	salak (salak)	565	35
	salona	1230	46
	sayfalarına	233	23
	sayfasına	208	20
	sayfaya	278	23
	sayılarına	109	22
	sayısına	706	43
	sektörel	711	35
	sempatiyle	76	39
	sert (sert)	5577	109
	sertçe	297	20
	sessiz	3825	70
	sessizce	1979	103
	sevecenlikle	122	18
	sevgiyle	1219	181
	sevinçle	1145	34
	seyrine	175	31
	sıcak	8073	611
	sıkıntıyla	309	37
	sinirli (sinirli)	1163	57
	siyasi	14197	93
	soğuk	6832	129
	sokağa	2463	191
	soluna	234	89
	sonrasına	382	21
	sonuca	1668	44
	sonuçlara	1271	72
	sonuçlarına	1124	77
	sonunda	17893	214
	soruna	752	28

	söylediğine	341	21
	söylediklerine	341	41
	söylenenlere	106	17
	söze	1509	41
	sözlerine	1170	34
	sözlüğe	69	31
	sözlüklere	40	15
	sözüne	467	20
	suratıma	151	70
	suratına	413	95
	suya	2752	84
	sürekli	15980	188
	şansa	204	38
	şaşı	128	38
	şaşkın (şaşkın)	2170	655
	şaşkınca	19	10
	şaşkınlıkla	764	229
	şefkatle	312	32
	şehre	1308	61
	şekilde	37329	283
	şekline	663	33
	şüpheyle	128	55
	tabii	16247	238
	tabloya	287	56
	tadına	559	174
	tarafına	1242	59
	taraftan	4912	64
	tarihe	1858	104
	tarihimize	128	15
	tarihine	1288	112
	tatlı (tatlı)	5285	115
	tavana	465	77
	tavırla	822	37
	tebessümle	213	33
	tedirgin	1409	43
	teker (teker)	1843	63
	teklife	125	22
	teklifine	101	16
	tekrar	14345	321

	telaşla	685	38
	telefona	634	53
	telefonlara	125	17
	televizyona	414	83
	tepeden	1170	230
	tepelere	158	16
	tepeye	486	20
	tereddütle	40	15
	trene	405	23
	ters (ters)	4138	368
	tersinden	171	28
	tersten	123	18
	tesadüfe	59	28
	tiksintiyle	63	19
	toprağa	2362	49
	torununa	116	16
	tuhaf	3855	212
	ucuyla (göz)	484	125
	ufka	201	44
	ufuklara	141	19
	umutla	473	107
	umutsuzca	202	23
	uygulamalara	560	32
	uygulamalarına	414	20
	uykulu (uykulu)	292	17
	uzağa	532	29
	uzaklara	840	184
	uzaklardan	437	20
	uzaktan	3116	310
	uzun (uzun)	35417	1037
	ülkelere	2213	40
	ümitle	132	25
	ürkek (ürkek)	720	61
	üstten	292	37
	üstünden	1137	76
	üstüne	9294	140
	üzerinden	8176	102
	üzerine	33511	264
	üzgün (üzgün)	814	56

	üzüntüyle	226	24
	verilere	706	24
	verilerine	792	24
	vitrine	76	15
	vitrinlere	61	46
	vitrinlerine	35	12
	yakından	4191	273
	yana	13186	276
	yandan	17573	195
	yanlış	11975	151
	yapısına	1325	51
	yaptığına	347	47
	yaptıklarına	235	34
	yaşama	4903	61
	yaşananlara	86	14
	yaşına	1683	112
	yaşlı	7775	192
	yavaşça	1447	50
	yazdıklarıma	58	13
	yazdıklarına	137	29
	yazıya	679	32
	yeniden	26818	315
	yer	50757	310
	yere	15632	531
	yerine	27851	246
	yerlerine	1071	26
	yıldızlara	354	115
	yiyecek	2169	38
	yola	7836	169
	yorgun (yorgun)	2579	57
	yönden	2060	56
	yukardan	257	53
	yukarı	3970	125
	yukarıdan	792	91
	yukarılara	175	17
	yukarıya	977	67
	yumuşak	3103	49
	yüksekten	157	24
	yüzlerine	450	144

	yüzüğe	37	17
	yüzüne	4537	1753
	yüzünüze	126	29
	zavallı (zavallı)	2449	56
	zaviyeden	35	12
	zorunda +	9833	91
çiğne- (+3, -3 aralığında) frekans: 34.55 görünme: 1716 metin sayısı: 890			
	ağızda	178	11
	ahlak kurallarını	1252	9
	anayasa'yı	85	2
	anayasayı	279	13
	anlaşmaları	569	3
	anlaşmayı	301	2
	ayağıyla	112	2
	ayakla	151	3
	ayakları altında	1310	5
	ayaklarının altında	669	4
	ayaklarıyla	164	10
	besinleri	171	2
	birbirlerini	2234	5
	böğürtlenleri	18	2
	çiklet	20	6
	çiçekleri	1195	3
	ciklet	80	14
	değerleri	3947	6
	devleti	5298	4
	dişleriyle	119	6
	düşmanı	1405	4
	ekmeği	621	2
	gelincikleri	12	2
	güçlükle	758	2
	hakkı	61	2
	hakkını	2694	13
	hakları	5839	24

	haklarını	1772	38
	hızlı	10398	10
	hududu	54	3
	hukuku	1999	16
	hükmü	1153	3
	hükümleri	989	3
	ilkeleri	1508	8
	ilkesini	576	11
	ilkeyi	150	6
	inançlarını	281	3
	iştahla	276	4
	iyice	8939	8
	kabuğu	584	2
	kaldırımı	73	3
	kanunları	589	8
	kanunu	3010	3
	karanfil	450	8
	karları	108	2
	keçiboynuzu	47	3
	kıtır kıtır	119	2
	kuralı	1077	15
	kuralları	2436	50
	lokmayı	67	12
	maneviyatı	34	2
	maydanoz	539	2
	namus	632	4
	namusu	139	2
	namusunu	93	2
	nezaket kurallarını	373	2
	onurunu	309	6
	ot	812	9
	özgürlükleri	477	5
	paçavra gibi	72	3
	pahasına +	941	5
	paspas gibi	51	3
	prensipleri	358	2
	sakız	418	89
	sınırı	1410	5
	sınırları	2794	3

	sınırlarını mec	1271	5
	sigarayı	738	3
	sözleşmeyi	216	3
	sözü	5772	3
	şapırdata şapırdata	22	2
	şeker	2875	3
	tabuları	66	2
	toprağı	1575	3
	toprak	9796	6
	toprakları	956	4
	töreyi	21	3
	tüzüğü	207	2
	üzümleri	61	2
	yaprağı	565	6
	yaprakları	1156	3
	yasağı	894	18
	yasaları	895	21
	yasayı	304	12
	yavaş yavaş	11102	19
	yemekleri	744	2
	yemini	37	2
	yetkisini	558	33
çimdikle- (+3, -3 aralığında) frekans: 1.27 görünme:63 metin sayısı: 54			
	hafifçe	1838	2
	kendini	22063	3
	kolunu	236	3
değ- (+3, -3 aralığında) frekans: 164.63 görünme:2380 metin sayısı: 8176			
	ağıza	140	3
	ağzına	1749	4

	alnına	341	6
	anılmaya	125	2
	arşa	48	3
	ayağı	1256	20
	ayağına	726	4
	ayakları	1310	28
	bacaklarına	231	3
	bakışları	1353	7
	başı	4810	9
	bedenine	436	7
	bıçak	1183	4
	bileklerine	96	2
	birbirine	8078	104
	birisi	6527	7
	bulutlara	221	12
	burnu	711	7
	cama	404	3
	cisme	62	2
	çabalarına	440	4
	çenesi	195	3
	çiçeklere	222	3
	çimenlere	70	2
	dalları	843	6
	denemeye	289	5
	derisine	49	3
	deriye	64	2
	dibe	349	4
	dibine	1329	4
	dili	4490	6
	dizini	137	2
	dizleri	181	5
	dudakları	769	7
	dudaklarına	342	12
	duvara	1494	7
	el	13973	197
	eli	3081	124
	eline	4457	53
	elleri	2063	17
	emeğe	208	5

	etine	113	3
	gerekiyor +	7124	24
	göğe	813	5
	göğse	26	3
	göğsüne	551	4
	gövdesine	249	5
	göz	15763	41
	gözleri	6859	14
	gözü	3564	6
	gözüne	1134	7
	güllere	54	2
	hafifçe	1838	6
	halıya	86	5
	hayata	5381	8
	istiyorum +	9440	127
	kanadına	91	2
	kanatlarına	82	2
	kayda	722	6
	kolları	1253	4
	koluna	761	7
	köklerine	134	2
	kurşun	1743	6
	kuyruğu	439	4
	nazar	428	110
	omuzlarına	392	11
	omuzuna	265	3
	paraya	1136	14
	parmakları	506	8
	parmaklarına	114	4
	riske	340	3
	ruhuna	642	5
	saçları	2015	8
	sakalına	60	2
	saygıya	137	2
	secdeye	133	3
	sırtı	502	4
	sonuçlara	1271	4
	söz	36148	45
	suya	2752	39

	taş	5025	25
	tavana	465	8
	tene	70	3
	tenine	142	23
	topuğuna	24	2
	uğraşmaya	147	11
	ustura	77	3
	usulca	1138	6
	üstüne	9294	14
	üzerine	33511	27
	vücuduna	348	6
	yanağına	186	12
	yaprağına	50	3
	yapraklarına	108	2
	yaptığına	347	4
	yaşamaya	1865	10
	yatağa	1266	4
	yavaşça	1447	5
	yel	345	4
	yere	15632	129
	yüreğe	124	2
	yüreğine	577	5
	yüzeye	392	4
	yüzü	5289	9
	yüzüne	4537	28
	zahmete	83	4
	zahmetine	99	3
	zorluğuna	49	3
dikizle- (+3, -3 aralığında)			
	---	---	---
dinle- (+3, -3 aralığında) frekans: 359.11 görünme: 17835 metin sayısı: 2219			
	açık (ağzı)	22240	59

	açıklamaları	701	7
	açıklamalarını	220	10
	ağıt	322	5
	ağızlarından	162	8
	ağzından	2033	65
	albümlerini	41	4
	albümü	710	43
	albümünü	137	17
	alkışları	80	6
	anıları	540	6
	anılarını	457	15
	anlatacaklarını	41	8
	anlatılanı	18	4
	anlatılanları	141	33
	anlattıklarını	369	101
	annemden	290	9
	annemi	931	24
	annesini	907	17
	arabesk	514	19
	arkadaşını	561	12
	aval (aval)	134	10
	ayakta	3745	21
	babasından	528	8
	babasını	1035	14
	bantları	120	5
	banttan	54	3
	başını	7436	48
	başkalarını	737	21
	bayıla (bayıla)	53	8
	beethoven	148	10
	beethoven’i	19	4
	bestesini	66	5
	besteyi	51	8
	birbirimizi	1138	26
	birbirini	2731	12
	birbirlerini	2234	24
	bol (bol)	5927	37
	bön (bön)	105	4
	canlı (canlı)	5804	36

	caz	584	27
	cevabını	1434	10
	cevap	9948	20
	ciddiyetle	280	6
	çevreyi	1054	11
	çığlıklarını	96	6
	çocuğu	5441	27
	çocukları	5234	18
	dalgaları	464	5
	dalgın (dalgın)	724	7
	dedesinden	49	3
	dedesini	69	6
	dediklerini	361	18
	dedikodularını	20	4
	defalarca	1541	33
	denizi	1275	10
	derdini	430	16
	ders	5585	64
	dersi	1446	37
	dersini	349	9
	dersleri	1244	11
	dert	1255	28
	dertlerini	193	34
	dikkatle	2159	260
	dikkatli	2511	24
	dikkatlice	395	26
	doğru (dürüst)	45485	77
	düşüncelerini	1652	17
	efsaneleri	108	7
	emir	2371	15
	emirlerini	182	25
	emri	1199	10
	emrini	433	9
	eseri	1695	12
	eserleri	1190	8
	etkin	5990	35
	etrafı	878	14
	ezan	665	8
	ezanı	223	9

	fıkra	502	13
	fıkrayı	72	6
	fısıltılarını	10	3
	fikirlerini	543	11
	fikrini	983	9
	gençleri	942	11
	gitar	462	8
	gizli (gizli)	7761	30
	gizlice	1043	12
	göğsünü	277	11
	görüşlerini	1380	15
	gramofon	63	5
	güzel	33384	146
	haber	11051	35
	haberi	3450	14
	haberleri	1506	48
	haberlerini	338	19
	halkı	4224	12
	hanımı	805	6
	hastayı	385	9
	hayran ((hayran)	1392	23
	hayranlık (içinde)	659	7
	hayranlıkla	513	31
	hayretle	597	13
	hayretler (içinde)	290	11
	heyecanla	1561	29
	hışırtısını	37	7
	hikâye	1394	24
	hikaye	568	9
	hikâyeler	397	13
	hikayeler	183	6
	hikâyeleri	412	27
	hikayeleri	142	9
	hikâyelerini	201	35
	hikayelerini	87	14
	hikâyesini	519	28
	hikayesini	199	8
	hikâyeyi	355	39
	hikayeyi	123	7

	hoşgörüyle	182	5
	huşu (içinde)	99	10
	huşuyla	8	2
	hutbeleri	11	4
	hürmetle	60	4
	içeriyi	107	11
	ilgisizce	21	3
	ilgiyle	541	73
	iniltilerini	22	6
	insanları	6662	35
	istekle	220	5
	isteklerini	669	14
	istemiyorum +	2674	27
	ister +	9859	42
	isterseniz +	1785	21
	istiyordu +	3307	20
	istiyorum +	9440	71
	istiyoruz +	2445	10
	iyi	63737	339
	iyice	8939	36
	jazz	744	42
	kafa	2683	37
	kafamı	598	20
	kafamızı	144	6
	kafasını	1378	20
	kafayı	746	7
	kalbini	575	27
	kalbinin (sesini)	375	14
	kalbinizi	50	4
	kalbinizle	7	2
	kanalı	94	4
	kapı	5446	23
	kapısını	1936	9
	kapıyı	4189	23
	kararını	1787	11
	karşısındakini	156	12
	kasedi	50	4
	kaset	522	8
	kaseti	267	26

	kasetini	67	10
	kasetleri	153	12
	kasetten	41	9
	kayıtları	465	7
	kayıtlarını	188	6
	keman	497	6
	kendilerini	7214	36
	kendimi	8171	60
	kendimizi	2618	18
	kendini	22063	112
	kendinizi	2124	18
	kendisinden	2556	46
	kendisini	12256	121
	keyifle	645	21
	kocasını	573	7
	konçertosunu	37	8
	konferans	1050	10
	konferansı	679	6
	konser	1418	23
	konseri	456	11
	konserini	104	10
	konuları	1999	9
	konuşmacıyı	18	3
	konuşmaları	908	75
	konuşmalarımızı	43	10
	konuşmalarını	371	66
	konuşmasını	1141	52
	konuşmayı	1319	44
	konuştuklarını	193	11
	konuşulanları	142	42
	konuyu	4158	16
	kopuz	30	6
	korkuyla	860	8
	kös	153	11
	kulağıyla	98	76
	kulaklıkla	20	7
	kur’an	1559	20
	kuzu (kuzu)	790	11
	laf	2144	43

	lafımı	42	10
	lafını	335	9
	lafları	202	5
	maceralarını	84	7
	marşı	359	7
	masal	1447	65
	masalı	419	27
	masalını	88	7
	masallar	440	13
	masalları	279	29
	masallarını	58	8
	melodiyi	47	4
	merakla	1245	34
	mesajı	1347	15
	mesajları	536	7
	mevlid	57	3
	mozart	256	23
	mp3	199	4
	muhabbeti	292	5
	musiki	394	10
	musikiyi	33	5
	müşteriyi	265	11
	müziği	2247	163
	müzik	8588	620
	müzikler	194	26
	müzikleri	196	35
	müziklerini	101	12
	müzisyenleri	85	5
	nabız	272	5
	nabzını	162	11
	nasihat	260	13
	nasihatlerini	12	6
	nefesini	417	6
	nefeslerini	87	4
	nezaketen	36	3
	nezaketle	75	5
	nutkunu	39	9
	nutuk	203	8
	nutuklarını	5	3

	oğlunu	975	11
	olayı	5333	45
	operayı	39	4
	orkestrayı	55	5
	öğretmeni	1443	12
	öğüdünü	46	6
	öğüt	339	11
	öğütleri	88	8
	öğütlerini	45	13
	önerileri	758	6
	önerilerini	296	7
	öneriyi	328	7
	önyargısız	64	4
	öykü	2152	17
	öyküler	617	11
	öyküleri	519	13
	öykülerini	228	20
	öyküsünü	691	49
	öyküyü	466	20
	öylesine	3744	10
	özenle	1357	10
	parçaları	1485	15
	parçayı	370	17
	piyano	917	13
	plağı	115	5
	plak	656	13
	plakları	98	6
	plaklarını	29	7
	plaktan	26	7
	pop (müzik)	838	17
	programı	4215	20
	programını	776	12
	pür (dikkat)	229	29
	radyo	3226	156
	radyoda	404	31
	radyodan	247	40
	radyoları	101	4
	radyosundan	33	6
	radyosunu	53	10

	radyoyu	307	29
	rock	877	27
	rüzgarı	471	11
	saatlerce	1352	15
	sabırla	654	60
	sakin (sakin)	3220	28
	savunmasını	219	4
	saygıyla	755	21
	semineri	118	4
	senfoni	332	7
	senfonisini	24	5
	ses	10561	89
	sesi	7307	108
	sesini	3766	314
	sesler	2136	33
	sesleri	3381	73
	seslerini	913	74
	sessiz (sessiz)	3825	41
	sessizce	1979	93
	sessizliği	647	27
	sessizlik (içinde)	1697	17
	sevgiyle	1219	10
	sıkıntılarını	256	6
	sıkıntıyla	309	5
	sindire (sindire)	100	4
	sloganları	247	4
	soğukkanlılıkla	118	5
	sohbet	2868	20
	sohbeti	296	5
	sohbetini	43	18
	sohbetlerini	34	5
	soluğunu	251	8
	soluklarını	55	6
	sorunları	4389	11
	sorunlarını	1463	38
	söylediklerini	896	68
	söyleneni	106	5
	söylenenleri	173	22
	söyleşiyi	107	5

	söyleyeceklerimi	58	11
	söz	36148	188
	sözleri	3537	58
	sözlerini	1764	83
	sözü	5772	44
	sözümüzü	53	13
	sözünü	3355	193
	stetoskopla	4	2
	sükunetle	83	8
	sürekli	15980	58
	şarkı	3183	68
	şarkılar	1209	40
	şarkıları	749	74
	şarkılarını	349	49
	şarkısını	436	47
	şarkıyı	612	86
	şaşkın (şaşkın)	2170	24
	şaşkınlıkla	764	29
	şiir	5137	28
	şiiri	1612	14
	şiirini	572	8
	şiirler	956	8
	şiirleri	695	11
	şiirlerini	403	14
	şikayetini	27	3
	şikayetleri	117	7
	şikayetlerini	56	13
	şikayetlerini	84	11
	tanık	2200	15
	tanıkları	148	4
	tanıkları	148	4
	tarafları	517	12
	tatlı (tatlı)	5285	24
	tavsiye	2252	11
	tavsiyeleri	89	6
	tavsiyelerini	50	7
	tebessümle	213	4
	telefon	7640	89
	telefonda	944	17

	telefondan	163	5
	telefonları	478	13
	telefonlarını	140	20
	telefonu	2876	19
	telefonunu	434	18
	televizyonda	1132	15
	televizyonu	763	10
	telsiz	582	15
	telsizden	75	3
	teyp	224	10
	teypten	34	9
	tıkırtılarını	12	3
	türkü	1045	27
	türküler	411	14
	türküleri	268	8
	türkülerini	89	5
	türküsünü	156	14
	türküyü	135	15
	uğultusunu	58	9
	uslu (uslu)	658	23
	uyarıları	166	7
	uyarılarını	76	6
	uyarısını	116	6
	uyarıyı	70	3
	uysal (uysal)	329	6
	uzaktan	3116	20
	vaaz	218	11
	vaazlar	37	4
	vaazları	28	7
	vicdanımızın (sesini)	10	4
	vicdanının (sesini)	79	9
	vicdanınızı	9	3
	yağmuru	487	10
	yasin	457	6
	yayınları	1000	6
	yeterince	4413	14
	yorumlarını	159	8
	yorumu	907	6

	yüreğini	647	8
	yüreğinin (sesini)	416	13
	yüreğinizin (sesini)	53	5
	yüreğiyle	66	3
	zevkle	491	35
	zırvalarını	7	3
	zırvalarını	7	3
dirsekle- (+3, -3 aralığında) frekans: 0.26 görünme: 13 metin sayısı: 11			
	birbirlerini	2234	4
	kendisini	12256	2
dokun- (+3, -3 aralığında) frekans: 128.91 görünme: 6402 metin sayısı: 1769			
	abdestsiz	21	3
	adama	2486	10
	ağaca	651	8
	alnına	341	4
	anahtarına	41	4
	anılara	106	2
	aşkla	455	8
	ateş	5284	10
	ateşe	920	6
	avucuna	164	3
	ayağına	726	5
	bacağına	149	5
	bacaklarına	231	5
	bam (teline)	64	5
	bamteline	5	4
	bardağa	185	4
	başkasına	1076	9
	bedene	309	6

	bedenine	436	12
	birbirimize	1609	29
	birbirine	8078	43
	birbirlerine	4495	40
	biri	34256	32
	birine	3926	20
	birisi	6527	9
	birlikte	45902	23
	boynuna	942	4
	burnuna	404	3
	cisimlere	38	4
	çenesine	122	6
	çıkarlarına	491	5
	çiçeklere	222	2
	çocuğa	2434	8
	çocuklara	2802	7
	çok	219323	179
	deklanşöre	49	2
	diline	665	5
	dirseğine	27	3
	dirseklerine	26	2
	dişe	143	6
	dizine	161	3
	dudaklarına	342	14
	duvara	1494	7
	duygularımıza	39	3
	duygularına	265	3
	düğmesine	451	10
	düğmeye	440	11
	düşlerine	117	2
	ekmeğe	164	6
	eli	3081	22
	eline	4457	32
	elinizle	67	5
	eliyle	2830	21
	elle	1201	30
	elleri	2063	18
	ellerine	1100	17
	elleriyle	1115	17

	eşyalara	127	6
	eşyaya	170	4
	faydası	842	30
	fotoğraflara	188	2
	gizliliğine	26	2
	gövdesine	249	4
	göz	15763	16
	gözyaşlarına	158	2
	gururuna	53	4
	gururunuza	3	2
	hafif	5038	17
	hafifçe	1838	46
	haklara	472	4
	haklarına	1030	9
	hayata	5381	12
	hayatına	1682	8
	hayatınıza	130	2
	hayatlarına	243	3
	hayrı	91	18
	hayrımız	5	4
	haysiyet (şerefe)	155	11
	haysiyete (şeref)	15	6
	haysiyetine	61	4
	hayvanlara	492	4
	herkese	3397	13
	hislerine	64	2
	ışığa	581	6
	içe	2766	9
	içine	16971	10
	iffetine	19	2
	ineğe	36	5
	insana	4872	24
	insanlara	4978	22
	insanlığa (hayrı-yararı)	921	3
	istedi +	4922	14
	istedim +	2751	18
	istemiyorum +	2674	6
	istiyor +	5334	12

	istiyordu +	3307	8
	istiyordum +	1241	6
	iyiliği	402	6
	kağıda	601	6
	kağıda	376	3
	kalbe	292	6
	kalbime	205	7
	kalbimize	76	3
	kalbine	450	14
	kalplere	50	2
	kanına	147	9
	kapıya	1986	7
	karaciğerine	6	2
	kazara	138	4
	kendilerine	7177	21
	kendiliğinden	2387	11
	kendine (hayrı-zararı)	14113	21
	kendinize	1138	4
	kendisine	13258	53
	keselerine	11	2
	kılına	55	23
	kılınıza	3	2
	kirpiklerine	22	2
	kişiliğine	310	3
	kitaplara	442	7
	klavyeye	18	3
	kokusu	2385	8
	koluna	761	19
	konulara	1023	12
	konuya	3293	14
	kötülüğü	343	6
	kumaşa	43	3
	kurbağalara	16	3
	kurbağaya	26	3
	kuruşuna	67	3
	kuyruğuna	165	3
	kütüğe	44	3
	laf	2144	8

	lâf	188	2
	mabetlere	11	2
	malına	163	6
	mallara	202	5
	mallarına	246	4
	menfaate	37	3
	meselelere	141	2
	midesine	124	3
	mülkiyetine	99	2
	mülküne	30	2
	namusuna	56	2
	nazikçe	95	2
	nesnelere	228	4
	nesneye	233	6
	noktalara	513	5
	noktasına (virgül-hassas)	1609	17
	noktaya (önemli)	2351	9
	objeye	39	4
	omuza	233	3
	omuzlarına	392	8
	omuzuna	265	23
	omzuna	561	51
	omzuna	175	24
	onurlarına	27	2
	onurumuza	11	2
	onuruna	321	12
	öylesine	3744	5
	öze	182	4
	özeline	20	2
	özenle	1357	7
	özgürlüklerine	114	2
	özüne	401	27
	paralara	138	5
	paraya	1136	6
	parmağı	482	4
	parmağıyla	237	8
	parmakla	194	5
	parmakları	506	8

	parmaklarına	114	2
	parmaklarıyla	279	6
	parmaklarla	22	2
	pasına	7	2
	pedala	22	3
	ruhlarımıza	43	2
	ruhuna	642	5
	sabuna (suya)	47	31
	saçlarına	338	20
	sağlığına	417	3
	satırlarına	22	3
	sayfalarına	233	7
	servetine	48	2
	sevdiklerine	86	3
	sevgiyle	1219	10
	sıcak	8073	15
	sık (sık)	14962	23
	sırtına	889	12
	sihirli (değnek)	855	16
	sinirine	35	19
	sinirlerine	53	4
	sorunlarına	851	3
	söz	36148	25
	sözleri	3537	7
	suya (sabuna)	2752	45
	sütlüye (etliye)	34	3
	şefkatle	312	8
	şeref (haysiyetine)	1778	10
	şerefe	122	2
	şerefine	352	7
	şereflerine	19	2
	tabulara	13	4
	taşa	428	6
	teline	63	13
	tellere	48	5
	tellerine	63	11
	tene	70	6
	tenine	142	21
	tetiğe	112	10

	tetiğine	7	2
	tokmağa	12	3
	tokmağına (kapı)	31	9
	topa	283	8
	toprağa	2362	13
	tuşa	79	4
	tuşlara	78	10
	tuşlarına	71	12
	tuvale	50	2
	ucu	1547	29
	ucuyla	484	18
	usulca	1138	13
	vicdanlara	22	3
	virgülüne (noktasına)	37	17
	vücuduna	348	3
	yanağına	186	13
	yanaklarına	146	4
	yanlışlıkla	429	4
	yapraklara	117	3
	yapraklarına	108	9
	yaralara	68	4
	yarama	28	4
	yararı	1103	38
	yararları	409	7
	yarasına	70	2
	yaraya	127	2
	yardımı	1984	26
	yâre	19	5
	yasak +	2565	17
	yavaşça	1447	16
	yerlere	3149	15
	yıldızlara	354	6
	yiyeceklere	88	4
	yüreğe	124	4
	yüreğine	577	12
	yüreklere	126	2
	yüreklerine	82	3
	yüzeyine	497	6
	yüzüne	4537	30

	zarar	6052	10
	zararı	967	73
	zararları	431	15
	zile	232	14
	ziline	61	7
don- (+3, -3 aralığında) frekans: 50.06 görünme: 2486 metin sayısı: 1058			
	anında	2401	4
	ayakları	1310	5
	ayazda	50	2
	ayazdan	14	2
	bakışları	1353	8
	bıyıkları	216	2
	buz (gibi)	2364	27
	buzdolabında	221	4
	buzlukta	27	11
	dehşetten	29	3
	elleri	2063	6
	geceleri	2299	4
	hayretten	65	19
	hesapları	744	4
	ilikleri	7	2
	ilişkileri	5508	7
	kalıpta	39	3
	kanı	1336	12
	kanları	142	2
	kaskatı	248	2
	korkudan	736	10
	maaşları	179	3
	öylece	1988	27
	parmakları	506	4
	soğukta	231	5
	soğuktan	430	49
	sular	1770	3
	şaşkınlıkla	764	2

	şaşkınlıktan	276	14
	üşümekten	19	2
	vücudu	817	2
	zaman	82488	31
doy- (+3 -3 aralığında)			
	bilgiye	2240	2
	bilmez+	1414	41
	futbola	186	3
	gole	165	5
	gözü	3564	39
	iyice	8939	2
	karnı	507	5
	karnını	528	201
	nefsi	161	2
	ödüle	167	2
duy- (+3, -3 aralığında) frekans: 931.21 görünme: 46248 metin sayısı: 3490			
	acı	7386	299
	acısını	899	65
	acıyı	732	51
	acıyla	575	21
	açıkça	4721	43
	açıklama	3475	65
	açlık	1399	21
	adını	7568	437
	ağır	13404	55
	ağırlığını	743	34
	ağladığını	195	19
	ağrı	1739	42
	ağrıyı	128	8
	ağzından	2033	98
	ağzınızdan	52	6
	ailesi	2426	18

	anında	2401	23
	aniden	1659	16
	annesi	5051	47
	anons	307	21
	anonsu	93	17
	ansızın	1220	19
	antipati	37	8
	arzu	2504	66
	aşk	8187	114
	azabı	308	65
	azap	235	8
	bağırdığını	60	24
	bağırış	59	6
	bağırışını	12	6
	bağırışlarını	12	6
	bağlılık	675	52
	bağrışmalar	60	9
	basında	957	12
	başkaları	1587	17
	başkasından	147	14
	başladığını	1225	33
	benliğinde	79	6
	bezginlik	58	6
	bıkkınlık	147	10
	birden	11982	147
	birdenbire	2256	28
	biri	34256	168
	birileri	2093	37
	birinden	914	22
	birisi	6527	39
	burukluk	140	13
	cevabı	2082	23
	cevabını	1434	20
	cıvıltıları	48	5
	cinayeti	485	10
	coşku	693	17
	cümleleri	478	20
	cümleyi	652	32
	çağıltısını	8	5

	çağrısını	124	10
	çağrıyı	119	8
	çarptığını	55	8
	çatırtı	26	6
	çekingenlik	106	7
	çevreden	544	12
	çığlığı	353	43
	çığlığını	73	33
	çığlık	1261	42
	çığlıklar	519	23
	çığlıkları	494	35
	çığlıklarını	96	42
	çıngırak	105	7
	dediğini	1187	210
	dediğinizi	85	41
	dediklerini	361	39
	derinden	1140	49
	deyişini	101	16
	doğru	45485	180
	düdüğü	176	12
	düdük	276	15
	düşmanlık	525	22
	düşüncelerini	1652	18
	eğilim	1210	18
	eksikliğini	274	30
	eksiklik	671	16
	emri	1199	14
	endişe	1466	246
	endişeler	161	10
	esef	41	5
	etraftan	91	8
	ezan	665	39
	ezanı	223	8
	ezikliği	89	10
	ezikliğini	62	9
	eziklik	145	38
	ferahlık	157	8
	feryadı	99	9
	feryadını	28	14

	feryatlarını	16	6
	fısıldadığını	15	8
	fısıltı	212	18
	fısıltılar	89	13
	fısıltıyı	16	4
	gaipten (ses)	39	6
	geldiğini	4024	92
	gelişmeleri	1640	19
	gerçeği	3736	24
	gerçekleri	1325	16
	gereği	4993	363
	gereğini	1101	302
	gerek	18203	838
	gereksinim	1335	777
	gereksinimi	929	144
	gereksinimi	281	34
	gereksinme	266	144
	gıcırtı	38	5
	gıcırtısını	12	4
	gökgürültüsü	34	6
	gurur	1420	849
	güçlükle	758	21
	gülüşmeler	152	7
	gürültü	1332	53
	gürültüler	193	16
	gürültüleri	109	17
	gürültüsünü	87	18
	gürültüyü	110	25
	güven	4522	501
	güveni	830	69
	güvensizlik	550	48
	haber	11051	110
	haberde	797	20
	haberi	3450	145
	haberini	639	46
	haberler	1733	20
	hafiflik	91	7
	hakikati	452	9
	haset	149	8

	hasret	891	34
	havlama	18	7
	havlamaları	45	10
	hayal (kırıklığı-meyal)	6048	53
	haykırışını	20	7
	haykırışları	57	8
	haykırışlarını	22	6
	hayranlık	659	277
	hayret	1274	31
	haz	1027	213
	hazzı	217	20
	hazzını	87	8
	herkes	15268	172
	herkesten	948	15
	herşeyi	926	15
	heves	301	10
	heyecan	2381	194
	heyecanı	825	45
	heyecanını	372	22
	hıçkırık	135	11
	hıçkırıkları	59	9
	hıçkırıklarını	43	9
	hınç	129	25
	hışırtı	48	11
	hışırtısını	37	12
	hicab	29	5
	hicap	43	20
	hikayeleri	412	10
	hikayesini	519	12
	his	560	20
	hisler	139	10
	hissini	229	10
	homurtusunu	12	7
	horlama	89	6
	horultusunu	10	5
	hoşnutluk	47	17
	hoşnutsuzluğu	35	5
	hoşnutsuzluk	103	11

	husumet	91	6
	huzur	2340	70
	huzursuzluk	552	38
	huzurunu	229	16
	hürmet	270	12
	hüzün	1353	28
	ıslık	364	10
	ızdırap	249	14
	içerden	489	30
	içimizde	681	23
	içinde	80246	371
	içinden	7380	52
	içlerinde	1254	28
	içten	2020	42
	içtenlikle	529	11
	ifade	20127	133
	ihtiyacı	4547	348
	ihtiyacını	1149	132
	ihtiyaç	6166	3062
	ilgi	6759	1022
	ilgisizlik	157	8
	iliklerinde	27	8
	iliklerine (kadar)	147	10
	inanç	2893	46
	inilti	71	14
	iniltisini	17	7
	inlediğini	19	6
	insanlar	17841	124
	insanları	6662	30
	isimlerini	624	16
	ismini	1548	99
	istediğini	3140	39
	istediklerini + +	1252	20
	isteği	2340	78
	isteğini	707	14
	istek	1341	151
	istemiyordu +	1096	27
	istiyordu +	3307	48
	istiyorum +	9440	83

	iyice	8939	66
	kahkahaları	158	12
	kahkahalarını	41	8
	kahkahasını	34	9
	kapıyı	4189	43
	kararı	5869	31
	kararını	1787	15
	kaygı	1152	214
	kaygılar	311	17
	kazayı	89	6
	keder	430	11
	sözcükleri	839	17
	kelimeyi	441	12
	kendi	66771	423
	kendini	22063	196
	kendisi	11203	69
	kendisinden	2656	32
	keyif	1053	27
	kıpırtı	115	9
	kıpırtıyı	16	4
	kırgınlık	137	7
	kıskançlık	637	36
	kıvanç	192	58
	kızgınlık	357	36
	kimsecikler	210	12
	kin	819	77
	koku	1521	37
	kokular	394	12
	kokusunu	1001	133
	kokuyu	262	39
	kolayca	3175	24
	konuşma	4346	43
	konuşmalar	1115	41
	konuşmaları	908	48
	konuşmalarını	371	34
	konuşmayı	1319	18
	konuştuğunu	299	40
	konuştuklarını	193	36
	konuşulanları	142	33

	konuyu	4158	32
	korku	3609	146
	korkusu	1482	19
	korkusunu	362	16
	korkuyu	423	37
	korna	169	10
	kulağı	435	27
	kulak	2502	55
	kulaklarıyla	36	9
	kuşku	1463	478
	küfürleri	74	8
	kükreme	14	4
	laf	2144	22
	lafı	1061	24
	lafını	335	58
	lafını	34	5
	lafları	202	11
	lüzumunu	53	6
	mahcubiyet	71	11
	mecburiyetini	46	9
	melodi	194	12
	melodiyi	47	7
	memnuniyet	355	118
	memnuniyeti	265	68
	memnunluk	51	31
	merak	7163	110
	merakla	1245	13
	merhamet	605	20
	methini	12	10
	mırıldandığını	24	13
	mırıltılarını	10	5
	minnet	287	64
	minneti	12	4
	minnettarlık	24	8
	miyavlama	13	5
	muhabbet	860	27
	mutluluk	2851	326
	müziği	2247	38
	müzik	8588	122

	nağmeleri	67	6
	namını	19	5
	nedamet	38	5
	nefes	3622	37
	nefesini	417	23
	nefret	2843	76
	net	4640	36
	notayı	46	7
	olanları	2217	46
	olayı	5333	109
	olayları	3143	33
	onur	1372	155
	öfke	1644	172
	öfkeyi	192	44
	öldüğünü	705	67
	övünç	99	21
	özlem	1220	227
	özlemini	330	66
	özünde	739	11
	patlama	939	39
	pişmanlık	701	254
	radyoda	404	9
	radyodan	247	22
	rahat	6763	47
	rahatlığını	85	8
	rahatlık	412	15
	rahatlıkla	1609	19
	rahatsızlığı	423	84
	rahatsızlık	1072	421
	ruhlarında	57	8
	ruhu	1732	57
	ruhunda	305	17
	sağır (sultan bile)	561	73
	sanını (adını)	40	7
	saygı	4473	1331
	saygıyı	273	38
	sempati	437	167
	ses	10561	712
	sesi	7307	1071

	sesini	3766	1292
	seslendiğini	58	31
	sesler	2136	251
	sesleri	3381	509
	seslerini	913	348
	sessizliği	647	17
	sevgi	7012	272
	sevgiyle	1219	25
	sevinç	2177	124
	sıcaklığını	434	39
	sıkça	1235	38
	sıkıntı	2065	61
	sıkıntısını	321	12
	sızı	266	15
	sızısını	38	9
	sızıyı	41	5
	siren	153	14
	soldan (sağdan)	523	12
	soluğunu	251	28
	soluklarını	55	9
	sonradan	4100	54
	sorumluluk	3095	81
	soruyu	2215	36
	söylediğini	691	55
	söylediklerini	896	76
	söylenenleri	173	24
	söylenti	201	9
	söylentiler	287	11
	söz	36148	183
	sözcük	1757	18
	sözcükleri	941	22
	sözler	2774	83
	sözleri	3537	165
	sözlerini	1764	86
	sözü	5772	74
	sözünü	3355	81
	spikeri	66	6
	suçluluk	745	129
	susuzluk	166	8

	şangırtı	31	8
	şarkı	3183	40
	şarkılar	1209	16
	şarkıları	749	13
	şarkısını	436	12
	şarkıyı	612	28
	şaşkınlık	815	21
	şefkat	795	29
	şeref	1778	63
	şükran	585	25
	şüphe	1324	105
	tadını	1249	27
	tedirginliği	163	10
	tedirginlik	407	76
	tekrar (tekrar)	14345	114
	telefon	7640	63
	telefonda	944	25
	telefonu	2876	19
	televizyonda	1132	13
	televizyondan	359	11
	televizyonlardan	100	6
	telsizden	75	6
	tepki	4510	124
	tez (kötü haber)	783	13
	tezahüratı	43	7
	tıkırtı	48	16
	tıkırtılar	47	9
	tiksinti	125	30
	tutku	587	13
	türkü	1045	17
	türküsünü	156	9
	türküyü	135	8
	uğultu	296	27
	uğultusunu	58	10
	uğultuyu	29	5
	umut	3079	34
	utancı	104	9
	utanç	948	173
	uzaklardan	437	34

	uzaktan	3116	92
	ününü	115	17
	ürküntü	91	13
	ürperti	184	12
	ürpertisini	14	4
	üzüntü	875	221
	üzüntüyü	114	49
	varlığını	3493	64
	vicdan (azabı)	1266	73
	yabancılık	200	10
	yakınlık	1076	225
	yalnızlık	1629	32
	yaptığını	2737	36
	yaşadığını	825	13
	yavaş	11102	81
	yeni	76611	364
	yeterince	4413	28
	yokluğunu	181	7
	yorgunluk	796	20
	yüreği	1240	14
	yüreğinde	510	37
	yüreğinizde	29	5
	yürekte	97	6
	zevk	2350	128
	zil	642	31
	zili	434	14
	zor	14235	90
	zorunda +	9833	45
	zorunluluğu	1239	36
	zorunluluğunu	306	53
döv- (+3, -3 aralığında) frekans: 87.83 görünme: 4362 metin sayısı: 1238			
	acımasızca	393	12
	adamı	5520	29
	amansızca	53	2

	anasını	389	5
	annesi	5051	15
	annesini	907	5
	arkadaşlarını	781	6
	babası	6287	11
	babasını	1035	8
	bakırı	13	4
	biber	1038	3
	buğdayı	116	2
	cevizi	151	4
	copla	31	4
	çekiçle	55	4
	çocuğu	5441	34
	çocuk	23097	22
	çubukla	68	2
	demiri	206	10
	direkleri	89	3
	dizini	137	51
	eşini	688	13
	eti	1035	6
	evire çevire	68	21
	feci	422	8
	gardiyanlar	162	6
	gazeteci	2664	11
	göğsünü	277	4
	güzelce	406	6
	halı	1011	3
	harmanı	42	2
	havanda (su)	97	57
	hayvanı	479	3
	hortumla	44	13
	kadını	3978	37
	kahve	2994	11
	karabiber	774	6
	kardeşini	498	3
	kardeşlerini	175	3
	kayaları	128	3
	kayalıkları	50	3
	kayışla	7	3

	kendini	22063	27
	kırbaçla	14	2
	kıyıları	246	4
	kıyıyı	60	7
	kızını (dövmeyen dizini)	1062	47
	kürekle	59	2
	odunla	41	5
	oğlunu	975	9
	palaskayla	4	2
	postallarıyla	9	3
	sarımsağı	106	17
	sarmısağı	14	2
	sarmısak	96	9
	sille tokat	69	9
	sopayla	120	21
	surları	148	6
	taşla	259	4
	tavında	25	10
	tekme tokat	453	13
	tekmelerle	9	2
	tohumu	369	6
	tokmakla	24	7
	toplarla	79	2
	yumrukla	46	5
dürt- (+3, -3 aralığında) frekans: 7.55 görünme: 375 metin sayısı: 259			
	adamı	5520	2
	ayağıyla	112	2
	ayaklarını	910	3
	bacağını	283	2
	başını	7436	2
	birbirlerini	2234	9
	birisi	6527	3
	böğrünü	11	3

	dirseğiyle	22	7
	dirsekleriyle	9	3
	eliyle	2830	4
	hafif	5038	2
	hafifçe	1838	7
	hafiften	390	2
	herkesi	2108	2
	ikide (bir)	845	2
	insanları	6662	2
	kolunu	1022	4
	omzundan	98	2
	omzunu	111	3
	sertçe	297	2
	sopayla	120	4
	sürekli	15980	2
	şeytan	1473	33
	yanındakini	24	2
ekşi- (+3, -3 aralığında) frekans: 3.7 görünme: 184 metin sayısı: 133			
	ayran	412	2
	dil	9768	2
	durdukça	110	2
	mide	926	5
	suratını	220	21
	suratlarını	27	5
	yoğurdu	203	2
	yüz	10758	2
	yüzü	5289	9
	yüzünü	3935	64
elle- (+3, -3 aralığında) frekans: 7.01 görünme: 348 metin sayısı: 216			

	çantasını	575	2
	giysileri	605	2
	karnını	528	2
	oyuncakları	239	2
	pazularını	8	2
	saçını	454	2
	tırnaklarını	165	2
	yumurtayı	315	2
	yüzü	5289	2
em- (+3, -3 aralığında) frekans: 44.74 görünme: 2222 metin sayısı: 865			
	ağzında	775	2
	anasından	102	8
	annesinden	399	3
	annesini	907	5
	anneyi	180	4
	atmosferden	81	3
	azot	1045	2
	azotu	89	2
	boyayı	78	7
	çiğ (süt)	592	18
	deri	1906	7
	dumanı	493	5
	emzik	27	9
	gazı	631	4
	helal (süt)	733	31
	ısı	1589	11
	ısıyı	123	2
	ışınları	346	4
	ışınlarını	98	7
	iliğini	27	3
	iştahla	276	4
	kan	8573	57
	kanını	328	39
	karbondioksit	387	2

	kolaylıkla	1659	11
	maddeyi	554	2
	mürekkebi	125	2
	mürekkep	459	2
	nektarını	6	2
	nemi	204	3
	özsuyunu	17	5
	özünü	633	4
	parmak	2009	27
	parmaklarını	528	4
	radyasyon	389	3
	rengini	681	5
	ruhunu	1062	4
	rutubet	242	3
	sıvıyı	74	2
	sigarasını	498	2
	su	24724	98
	suları	1194	4
	sülük	87	5
	sünger (gibi)	213	7
	süratle	791	3
	süt	3009	111
	şapırdata (şapırdata)	22	2
	şekeri	618	3
	teri	185	5
	topraktan	745	5
	tozu	596	2
	tuzu	626	6
	vampir (gibi)	145	6
	yağı	870	3
	yarayı	170	2
	zehiri	124	3
gıdıkla- (+3, -3 aralığında) frekans: 4.31 görünme: 214 metin sayısı: 134			
	ayaklarını	910	3

	başını	7436	2
	bebeği	673	2
	boynunu	549	3
	dokunuşlarıyla	15	2
	duygularını	1500	3
	içini	2328	4
	karnını	528	5
	koltuk altını	2233	5
	merakını	228	3
	tabanlarını	76	2
gör- (+3, -3 aralığında) frekans: 3910 görünme: 194187 metin sayısı: 4381			
	acı	7386	180
	açıdan	7014	181
	açık	22240	710
	açıkça	4721	647
	açısından	19082	408
	adam	23917	790
	adamı	5520	273
	âdet	511	76
	adım	7766	178
	ağladığını	195	58
	alanında	5974	169
	aldığını	1785	122
	altında	24602	529
	anlamda	8714	150
	anlamlı	4666	225
	anlayış	2106	84
	apaçık	684	74
	aracı	3760	180
	araç	4329	189
	aramızda	2024	71
	arasında	56076	1347
	arkadaş	4403	104
	arkasında	3433	129

	arkasını	636	43
	artış	5909	324
	artışı	2599	66
	arttığını	602	58
	arzu	2504	63
	aşağı	5507	148
	aşağıda	3482	227
	attığını	320	35
	avantajlı	503	36
	avrupa	18302	273
	aydınlık	1670	54
	aykırı	3762	118
	aynada	481	128
	aynasında	172	57
	aynen	3125	80
	aynı	62706	1468
	ayrı	16433	376
	ayrıldığını	269	32
	ayrıntıları	702	48
	ayrıntılarını	262	29
	az	320066	956
	azalma	1330	159
	bağımsız	6879	118
	bağlamda	2602	66
	bağlı	19169	338
	bakınca	1198	151
	baktığını	461	153
	baktığınızda	250	37
	baktıklarını	108	26
	basit	6034	205
	baskı	4755	140
	başarı	4032	83
	başarılı	9313	226
	başbakan	6987	177
	başında	11309	323
	başka	58871	1525
	başladığını	1225	180
	beis	81	72
	beklediğini	556	61

	belirgin	3427	127
	belirsiz	2314	90
	belirtiler	438	61
	belirtileri	739	86
	belirtisi	557	62
	benim	44423	1193
	benzediğini	231	27
	benzer	10801	367
	beraber	10335	265
	biçimde	15951	469
	biçiminde	3213	90
	biraz	33010	927
	birbirlerini	2234	206
	birden	11982	418
	birini	6171	311
	birlikte	45902	1064
	bizzat	3345	141
	bomboş	583	36
	boş	8930	215
	bozukluğu	806	45
	bozuklukları	484	45
	böyle	53818	1763
	böylece	18497	400
	bugünleri	71	27
	bulanık	966	61
	bulgular	1563	71
	bulunduğunu	2949	122
	bunları	13258	546
	bütün	60144	1416
	bütününü	297	28
	büyüdüğünü	199	40
	büyük	87456	2232
	büyüme	5694	102
	caiz	210	31
	camdan	614	48
	canlı	5804	141
	cazip	875	40
	ceza	5476	162
	ciddi	10379	255

	cumhurbaşkanı	4484	123
	çaba	3082	59
	çabuk	4790	84
	çalıştığını	897	69
	çektiğini	352	32
	çelişki	857	53
	çelişkili	525	47
	çerçevede	2537	73
	çıktığını	1421	208
	çıplak	2602	220
	çirkin	1923	115
	çocuk	23097	682
	çok	219323	6879
	çözüm	6738	179
	dava	3125	90
	davranışlar	1489	74
	davranışları	2166	59
	değer	10429	425
	değerli	4536	90
	değersiz	341	35
	değişik	10737	228
	değişiklik	3915	122
	değişiklikler	2507	82
	değişim	4414	105
	değişimi	1806	60
	demokrasi	5981	106
	deniz	10530	350
	denizi	1275	141
	deprem	3240	73
	dergilerde	408	35
	derinlemesine	484	42
	ders	5585	111
	destek	8071	358
	dışarıdan	1931	148
	dışında	18673	402
	dıştan	445	34
	dibi	324	43
	dikkatle	2159	76
	doğal	13352	268

	doğru	45485	1087
	doğrudan	9406	191
	doğruyu	916	42
	doktor	5906	155
	doktoru	784	42
	dost	3224	99
	döndüğünü	400	40
	dönüştüğünü	252	53
	durduğunu	352	79
	durumda	13486	339
	durumu	10337	372
	durumunu	1921	129
	dünya	30216	529
	dünyada	9402	276
	dünyayı	4085	208
	düş	2056	344
	düşleri	324	29
	düşman	3388	197
	düşme	815	50
	düştüğünü	620	81
	düşü	347	56
	düşük	10608	296
	düşünde	178	79
	düşünü	118	24
	düşüş	1173	77
	düzelme	159	23
	düzeyde	6105	178
	edebiyat	3712	76
	eğilimi	1703	75
	eğitim	25068	1250
	eğitimi	4530	265
	ekranda	606	127
	eksik	4010	129
	eksikliği	1234	58
	eksiklik	671	43
	emin	5169	153
	engel	4083	189
	eşit	4797	137
	etki	4832	102

	etkileri	3573	122
	etkilerini	1140	59
	etkili	8825	171
	etkisi	7730	193
	etkisini	2007	69
	etrafında	2888	69
	etrafta	516	51
	ettiğini	4120	255
	ettiklerini	1279	80
	eziyet	463	33
	faaliyet	4075	80
	fark	11759	372
	farkı	3243	102
	farklı	31267	815
	farklılık	2385	124
	farklılıklar	2160	144
	fayda	2206	190
	faydalı	1831	56
	faydasını	137	91
	fazla	37834	1068
	fırsat	3531	104
	fırsatı	1717	61
	film	7355	146
	filmde	1167	75
	filmi	2925	132
	filminde	493	33
	filmini	486	40
	filmlerde	606	113
	filmlerinde	322	35
	fonksiyon	588	62
	fonksiyonu	1092	47
	fotoğraf	4389	119
	fotoğrafı	1104	53
	fotoğrafını	622	76
	fotoğraflarda	173	33
	fotoğraflarını	486	60
	fotoğrafta	354	71
	garip	4556	207
	gazetede	1150	64

	geçerli	4760	91
	geçmişte	2349	72
	geçtiğini	1120	123
	geldiğini	4024	415
	geldiklerini	344	35
	geleceği	2565	141
	gelecek	10006	183
	gelecekte	2153	95
	gelenleri	777	56
	gelişme	6296	156
	gelişmeler	4058	92
	gelişmiş	5580	98
	gelmediğini	355	37
	genç	20877	578
	gerçeği	3736	270
	gerçeğini	852	47
	gerçekçi	2044	75
	gerçekleri	1325	165
	gerçekleştiğini	324	35
	gerçekte	2686	143
	gerçekten	14705	483
	gerek	18203	682
	gerekir +	15056	292
	gerekiyor +	7124	134
	gerekli	13441	758
	gereksiz	2099	84
	gerektiğini	8365	175
	gerileme	632	42
	girdiğini	629	107
	gittiğini	1220	151
	gizli	7761	250
	gol	1769	60
	görevi	4380	243
	gözle	1816	783
	gözleri	6859	445
	gözlerimizle	63	27
	gözlerimle	195	114
	gözlerinde	1239	114
	gözlerini	5816	306

	gözlerinizle	51	33
	gözlerinle	59	19
	gözleriyle	1028	155
	gözlerle	1419	61
	gözü	3564	358
	gözümle	100	70
	gözümüzle	30	19
	gözünüzle	23	17
	gözüyle	1187	135
	gücünü	3463	76
	güç	11072	238
	güçlü	10813	224
	güldüğünü	92	32
	gülümsediğini	55	32
	gün	54001	1456
	güneş	7829	293
	güneşi	919	84
	günleri	2906	106
	günümüzde	5866	160
	gününü	801	57
	güzel	33384	1266
	güzellik	1827	54
	güzellikleri	524	58
	hafif	5038	112
	hak	8687	203
	hakaret	1115	47
	hakikati	452	42
	hâkim	2340	63
	hakir	94	66
	haklı	3942	238
	halde	13865	548
	hâli	3320	113
	hâlimi	180	59
	hâlimizi	67	19
	hâlinde	12887	320
	hâlini	1796	272
	hâlini	209	46
	halktan	845	46
	hareket	13376	266

	hareketi	3599	83
	hareketleri	2097	57
	harita	770	60
	hasar	825	244
	hastalarda	1001	104
	hastalığı	1966	80
	hastalık	3363	139
	hastalıklar	963	47
	hatalarını	246	29
	hayal	6048	309
	hayaller	613	35
	hayatı	5681	123
	hayatımda	1101	95
	hayatında	2338	102
	hayatta	3423	119
	hayır	12261	355
	hayretle	597	64
	hayrını	31	27
	hazır	7173	169
	hepsini	3297	143
	hesabını	950	42
	hevesli	198	29
	heyecanlı	1148	52
	himaye	427	52
	hizmet	12494	229
	hizmeti	2352	81
	hoca	4318	137
	hor	362	272
	hoş	6108	671
	hukuk	8271	124
	ışığı	2289	185
	ışığında	1957	64
	ışık	7054	304
	ibaret	2139	101
	içerisinde	11132	226
	içinde	80246	1906
	içini	2328	100
	ifade	20127	358
	ihtimali	1382	73

	ileride	2357	137
	ileriyi	95	57
	ilerleme	1398	61
	ilgi	6759	864
	ilgili	41764	779
	ilginç	6796	191
	ilgisiz	658	45
	ilişki	7550	139
	ilişkili	1556	64
	iltifat	332	31
	imkansız	1077	85
	imkansız	770	56
	inanılmaz	2402	84
	insan	45840	1184
	insanı	7720	207
	insanları	6662	306
	insanlık	3169	79
	ismini	1548	56
	İstanbul	13713	245
	istanbul'u	1161	50
	istedi +	4922	148
	istekli	640	39
	istemiyor +	1463	89
	istemiyordu +	1096	72
	ister +	9859	280
	isterdi +	490	35
	isteyen +	6985	181
	istiyor +	5334	229
	iş	33398	1509
	işaret	7425	152
	işareti	1504	75
	işi	11067	276
	işini	2814	152
	işinizi	136	24
	işkence	1958	294
	işlem	4262	553
	işler	4859	118
	işleri	4948	107
	işlerini	1776	125

	işlev	998	347
	işlevi	1861	315
	işlevini	869	114
	işlevler	302	35
	itibar	907	136
	iyi	63737	1927
	iyice	8939	250
	iyileşme	479	41
	izleri	997	98
	izlerini	726	96
	kabul	32149	1951
	kabus	177	26
	kâbus	282	53
	kabuslar	57	23
	kabuslar	38	17
	kaçınılmaz	2667	113
	kadını	3978	223
	kadınlarda	832	98
	kaldığını	1233	108
	kalesinde	129	39
	kalktığını	159	35
	kan	8573	255
	kapalı	5441	156
	kar	4545	99
	karanlık	5067	154
	karar	19289	295
	kararlı	2138	83
	karşı	49676	702
	karşılarında	269	41
	karşılığını	912	67
	karşılık	8501	255
	karşısında	13125	525
	kart	1590	188
	kendi	66771	1570
	kendilerini	7214	310
	kendimde	218	32
	kendimi	8171	376
	kendimizi	2618	81
	kendinde	738	74

	kendinden	2873	94
	kendini	22063	768
	kendinizi	2124	84
	kendisi	11203	329
	kendisini	12256	603
	kısmen	2244	61
	kızı	6282	264
	kolay	12659	341
	kolayca	3175	163
	kolaylıkla	1659	97
	komik	1535	67
	konular	2484	71
	konuları	1999	71
	konusunu	1511	55
	konuyu	4158	149
	korkunç +	3175	129
	koştuğunu	88	29
	kötü	14352	462
	kötülük	1295	65
	kullanıldığını	525	63
	kurs	497	34
	küçük	36225	1100
	layık	1151	421
	lâyık	276	63
	lider	2497	73
	mahkeme	3035	71
	mahzur	91	28
	mantıklı	981	45
	manzara	916	172
	manzarayı	259	76
	masum	1642	70
	mazur	190	125
	medrese	580	37
	memnun	3121	177
	merak	7163	185
	meşru	1365	83
	mevcut	9634	143
	mikroskopla	51	22
	muamele	801	151

	muamelesi	498	177
	muameleyi	80	20
	mubah	123	27
	mutlak	2946	79
	mutlu	8843	417
	mutsuz	1266	51
	mükemmel	2547	63
	mümkün	18398	1155
	mümkündür +	4828	395
	münasip	246	68
	mürüvvetini	19	15
	nadir	1195	136
	nedeni	8360	306
	nedenle	15295	427
	neşeli	1324	67
	net	4640	310
	niyetli	960	48
	normal	6973	291
	okul	8994	208
	olanaklı	985	83
	olanları	2217	101
	olası	2979	117
	olasılığı	1477	54
	olay	7780	186
	olayı	5333	184
	olayları	3143	104
	olumlu	8214	331
	olumsuz	7775	180
	ortak	13497	233
	ortalıkta	1087	195
	oturduğunu	228	49
	oyun	7724	160
	oyunu	3353	84
	öğrenim	1471	473
	öğrenimi	274	98
	öğretim	5902	115
	öğretmen	6730	158
	ölçüde	10904	302
	öldüğünü	705	53

	ölüm	7891	174
	ölümü	2491	78
	önem	9282	145
	önemli	59008	1334
	önemsiz	865	73
	önünde	12806	295
	önünü	1140	74
	örneğinde	566	88
	örnek	10521	210
	örnekler	2210	68
	örneklerde	408	65
	örnekleri	1721	97
	örneklerini	540	85
	örnekte	523	70
	ötesini	178	41
	öyle	32976	1439
	özdeş	395	30
	özel	30408	497
	özellik	2202	75
	özellikle	29535	699
	özellikleri	5722	112
	para	21930	305
	parçası	5071	240
	parlak	3021	143
	paşa	7901	160
	pencereden	1558	177
	penceresinden	559	50
	pozitif	2479	69
	problem	2381	63
	rağbet	476	185
	rahat	6763	213
	rahatça	1059	47
	rahatlıkla	1609	112
	rahatsız	4723	102
	rakip	1389	70
	renkli	4453	161
	resim	5150	146
	resimde	480	76
	resimlerde	165	28

	resimleri	1229	55
	resimlerini	463	60
	resmi	9447	216
	resmini	779	106
	reva	175	141
	rüya	2084	700
	rüyada	342	151
	rüyalar	504	168
	rüyalarda	91	25
	rüyaları	154	51
	rüyalarımda	90	27
	rüyalarında	126	33
	rüyamda	603	206
	rüyanızda	62	27
	rüyasında	439	203
	rüyasını	149	41
	rüyayı	281	169
	sabit	4429	106
	sağlıklı	5471	134
	sahip	29571	548
	sakınca	671	305
	sakıncalı	537	54
	sakin	3220	149
	samimi	1660	64
	savaş	11519	207
	sayesinde	6137	109
	saygı	4473	278
	serap	300	33
	sesi	7307	108
	sessiz	3825	84
	sevgi	7012	212
	sevgiyi	929	53
	sevgiyle	1219	52
	sevimli	1550	77
	sınırlı	5141	110
	sırada	9995	273
	sıradan	3376	105
	sırasında	12236	412
	siyasal	14106	184

	siyasi	14197	227
	soğuk	6832	123
	somut	3781	123
	sonradan	4100	182
	sonucu	13600	330
	sonucunda	7168	180
	sonuç	9821	353
	sonuçlar	4365	134
	sonuçları	3576	114
	sonuçta	4602	112
	sonunda	17893	387
	sonunu	818	56
	sorun	9308	283
	sorunlar	3887	99
	sorunları	4389	103
	sorunu	6799	195
	söndüğünü	28	16
	suçlu	2034	92
	şanslı	920	48
	şaşkın	2170	79
	şehri	1456	55
	şekilde	37329	1091
	şekillerde	805	43
	şeklinde	10870	376
	şiddet	3289	114
	şirin	1179	77
	şüpheli	622	57
	tabii	16247	427
	tablo	5341	570
	tabloda	648	147
	tabloyu	360	31
	tahsil	1131	58
	takdir	1698	97
	talep	5186	126
	tam	33551	712
	tamamını	836	41
	tanıdık	1231	67
	tarafından	44418	860
	tarihi	9991	157

	tarihte	2198	91
	tasarı	642	37
	tavır	2660	75
	tedavi	5202	529
	tedavisi	1416	104
	tehdit	3760	139
	tehlike	2158	107
	tehlikeli	3057	117
	tehlikeyi	370	50
	tek	45873	1071
	televizyonda	1132	130
	tepki	4510	191
	terbiye	905	41
	ters	4138	95
	toplumda	3388	142
	tuhaf	3855	131
	tur	1460	50
	tuttuğunu	355	33
	türkiye'yi	3412	78
	ulaşılmaz	155	24
	umuduyla	408	35
	umut	3079	77
	uygulama	5851	97
	uygulamada	1509	55
	uygun	22037	1451
	uzağı	62	39
	uzak	9553	248
	uzaktan	3116	368
	ülkelerde	5760	186
	ürünü	3072	72
	üstün	3259	162
	üstünde	7149	254
	üzerinde	36492	813
	üzerine +	33511	570
	üzgün	814	85
	üzüldüğünü	145	23
	varlık (kendinde)	4155	123
	vazife	606	38
	vazifesi	318	119

	vazifesini	228	28
	verdiğini	1642	93
	verildiğini	585	42
	yabancı	15191	318
	yağmur	4271	88
	yakın	19101	554
	yakından	4191	302
	yakınlık	1076	48
	yaklaşık	11182	156
	yaklaşım	3392	131
	yaklaştığını	286	65
	yalnız	14607	433
	yandan	17573	371
	yandığını	119	34
	yanında	16367	420
	yanını	683	46
	yanlarını	314	45
	yanlış	11975	327
	yansıdığını	90	21
	yapıldığını	1238	103
	yaptığını	2737	209
	yaptıklarını	1377	89
	yarar	3495	292
	yararını	169	49
	yararlı	2960	131
	yardım	11249	276
	yaşadığını	825	40
	yaşlarda	935	43
	yaşlarında	1249	57
	yaşlı	7775	294
	yattığını	303	41
	yaygın	5780	277
	yaz	6200	117
	yazısını	563	40
	yazıyı	1571	64
	yerinde	7058	301
	yerler	2090	95
	yeterince	4413	136
	yeterli	8607	424

	yetersiz	2918	131
	yıkıldığını	71	20
	yoksulluk	1349	85
	yol	25710	506
	yorgun	2579	122
	yöneldiğini	92	21
	yukarıda	6398	248
	yüksek	31287	810
	yüzümü	679	77
	yüzünde	2398	168
	yüzünü	3935	737
	zarar	6052	1380
	zararı	967	43
	zararını	127	23
	zavallı	2449	78
	zayıf	4264	131
	zor	14235	457
	zorunlu	5416	181
gözetle- (+3, -3 aralığında) frekans: 14.34 görünme: 712 metin sayısı: 383			
	aracı	3760	3
	bahçeyi	284	2
	binayı	299	2
	birbirini	2731	2
	biri	34256	33
	birilerini	442	5
	çevreyi	1054	7
	deliği	329	4
	delikten	283	2
	denizi	1275	4
	devamlı	2515	3
	dışarıyı	176	4
	dikkatle	2159	3
	durumu	10337	2
	dünyayı	4085	4

	dürbünle	78	4
	düşman	3388	4
	düşmanı	1405	3
	etrafı	878	10
	evi	3998	8
	faaliyetleri	2308	2
	gece (gündüz)	19229	12
	gizli (gizli)	7761	10
	gizlice	1043	4
	herkesi	2108	3
	içeriyi	107	10
	insanları	6662	4
	işleyişini	349	2
	kapıyı	4189	4
	konağı	229	2
	köşkü	311	2
	kulelerinden	7	2
	odayı	573	2
	oğlunu	975	2
	ovayı	58	2
	pencereden	1558	5
	pencereleri	404	2
	penceresinden	559	2
	penceresini	124	2
	perdeyi	340	2
	rahatça	1059	2
	rahatlıkla	1609	3
	sessizce	1979	2
	sınırı	1410	2
	sinsi (sinsi)	575	3
	sokağı	528	7
	suçluları	179	2
	sürekli	15980	13
	uygulamaları	2250	2
	uzaktan	3116	8
	yangınları	106	2
	yazılımı	419	2
	yolu	8612	2

gözle- (+3, -3 aralığında) frekans: 126.01 görünme: 6258 metin sayısı: 1825			
	açıkça	4721	19
	aileleri	621	3
	aksaklıklar	199	10
	aksaklıkları	91	2
	alanı	5877	6
	altında	24602	24
	anormallikler	57	8
	anormallikler	101	5
	aralığından	154	2
	arasında	56076	124
	araştırmalarda	700	8
	artış	5909	216
	artışı	2599	19
	artma	256	7
	azalış	167	5
	azalma	1330	61
	azalmalar	85	11
	belirtiler	438	4
	belirtileri	739	4
	bireylerde	183	4
	büyüme	5694	31
	camdan	614	5
	canlılık	547	3
	cisimleri	139	2
	çalışmalarda	1540	10
	çalışmaları	5030	9
	çevresinde	3276	7
	çevreyi	1054	9
	çıkışı	1292	6
	çocuklarda	903	5
	dağılımı	2129	4
	dalgalanmalar	303	17
	daralma	360	7
	davranışı	1460	9

	davranışlar	1489	16
	davranışları	2166	17
	değerleri	3947	9
	değişiklik	3915	35
	değişiklikler	2507	30
	değişim	4414	32
	değişimi	1806	13
	değişimler	785	15
	değişimleri	480	7
	değişkenlerde	30	3
	değişme	1036	7
	deneylerde	168	4
	denizi	1275	6
	dışarıdan	1931	6
	dışarıyı	176	6
	dikkatle	2159	14
	direnç	784	5
	doğayı	728	3
	doğrudan	9406	16
	doları	1630	8
	dönemde	12835	44
	döneminde	8592	29
	dönemlerde	2530	8
	durgunluk	571	6
	durumları	1386	4
	durumu	10337	20
	durumunu	1921	6
	dünyayı	4085	5
	dürbünle	78	2
	düşme	815	17
	düşüklüğü	299	4
	düşüş	1173	62
	düşüşler	177	11
	düşüşü	283	3
	düzenli	3776	12
	eğilim	1210	26
	eğilimler	406	5
	ekonomide	1480	8
	ekonomilerde	238	4

	endeksi	569	3
	enfeksiyonlar	142	3
	enflasyon	3652	10
	etki	4832	14
	etkiler	2285	22
	etkileri	3573	19
	etkilerini	1140	5
	etkisini	2007	6
	etkiyi	481	4
	etrafı	878	8
	evi	3998	5
	evreni	478	3
	faaliyeti	831	4
	faaliyetleri	2308	5
	farklar	757	8
	farklılaşma	376	9
	farklılığı	636	7
	farklılık	2385	45
	farklılıklar	2160	72
	farklılıkları	904	3
	fırsat	3531	5
	fotoğraflarla	159	3
	gelişim	2234	10
	gelişimi	2069	4
	gelişme	6296	33
	gelişmeler	4058	24
	gelişmeleri	1640	5
	genelinde	1484	7
	genişleme	614	3
	gerileme	632	19
	gezegeni	161	3
	gezegenleri	78	3
	gizlice	1043	4
	gökyüzünü	450	8
	günlerce	1402	5
	güvercini	70	2
	hareketi	3599	6
	hareketlenme	124	5
	hareketleri	2097	9

	hareketlerini	669	5
	hareketliliği	190	2
	hareketlilik	516	9
	hasarlar	56	3
	hayli	2860	8
	hayretle	597	6
	heyecanla	1561	4
	hücrelerinde	339	4
	içeriyi	107	3
	içinde	80246	79
	ilişkileri	5508	11
	insanlarda	837	5
	insanları	6662	15
	intihar	3024	8
	istikrar	1669	7
	iyi	63737	57
	iyileşme	479	26
	iyileşmeler	59	4
	kainatta	133	3
	kapıyı	4189	8
	kasılmalar	32	2
	katkılarını	135	2
	kaynağını	924	4
	kendini	22063	15
	kentte	1324	6
	kırgınlık	137	2
	kısmen	2244	5
	kolayca	3175	6
	kolaylıkla	1659	4
	korelasyon	423	5
	liberalleşme	130	2
	merakla	1245	6
	mevzilerinden	26	3
	mikroskopla	51	2
	mikroskopta	71	2
	olanları	2217	4
	olayı	5333	11
	olaylar	4118	8
	olayları	3143	7

	olayları	3143	7
	olguları	363	3
	olumlu	8214	36
	oluşumu	1245	11
	oranları	2215	12
	oranlarında	474	12
	oynaklığı	58	4
	öğretmeni	1443	6
	ölçümlerde	69	2
	önemini	2280	6
	örneklerde	408	5
	örnekte	523	5
	örüntü	62	3
	özellikle	29535	75
	özellikleri	5722	8
	özlemle	323	3
	paralellik	415	6
	pencereden	1558	9
	pencereleri	404	3
	piyasalarda	771	3
	rahatça	1059	4
	rahatlıkla	1609	9
	reaksiyon	855	3
	sabırla	654	3
	sabırsızlıkla (yolunu)	327	3
	sıcaklığı	1287	5
	sıçrama	307	5
	sık (sık)	14962	40
	sıkça	1235	15
	sıklıkla	1241	9
	sokağı	528	8
	sonucu	13600	18
	sonuçları	3576	5
	stoklarında	18	8
	süreci	5423	8
	sürekli	15980	37
	teknikleri	888	3
	tepkiler	920	4
	tepkilerini	301	3

	tepkimelerde	32	3
	tıkanma	134	2
	tutarsızlıklar	49	2
	ufku	243	5
	uyum	4860	9
	uzaktan	3116	12
	ülkelerde	5760	22
	üzerinde	36492	40
	varlıklarda	43	4
	vitrinleri	53	2
	yakından	4191	12
	yapılanma	1090	7
	yapısında	1001	6
	yaptıklarını	1377	5
	yaşantılarını	85	2
	yatırımlarda	167	4
	yavaşlama	168	6
	yeterince	4413	6
	yıldızı	1123	4
	yıldızları	569	13
	yılında	13139	61
	yıllardır	3814	6
	yoğunlaşma	365	4
	yolları	2396	6
	yollarını	1453	18
	yolu	8612	37
	yolunu	3679	83
	yumuşama	126	2
	yükseliş	451	11
	yükselme	654	9
	yükselmeler	30	3
gözlemle- (+3, -3 aralığında) frekans: 43.96 görünme: 2183 metin sayısı: 889			
	açıkça	4721	9
	araştırmada	1937	7

	artış	5909	25
	azalış	167	2
	azalma	1330	11
	bağışıklık	575	2
	bahçeleri	362	2
	bilinç	1687	5
	bulgular	1563	2
	çalışanları	955	2
	çalışmada	3688	4
	çalışmalarda	1540	2
	çevreyi	1054	6
	çocukları	5234	4
	dağılımı	2129	3
	davranış	4269	10
	davranışlarını	1028	12
	değişiklik	3915	8
	değişim	4414	6
	dışardan	962	3
	dışarıdan	1931	7
	dıştan	445	3
	dikkatli	2511	4
	doğada	797	6
	doğayı	728	5
	doğrudan	9406	19
	durum	16538	19
	durumu	10337	9
	duygularını	1500	3
	düşünceyi	905	2
	düşüş	1173	3
	eğilim	1210	3
	eksiklik	671	2
	etki	4832	4
	etkileri	3573	6
	etkilerini	1140	2
	etrafı	878	3
	farkı	3243	5
	farklılıklar	2160	7
	fiyatı	1764	3
	fizyolojiyi	6	2

	gelişme	6296	9
	gerçeği	3736	5
	gerginlik	685	2
	göç	3125	3
	gökyüzünde	724	2
	gökyüzünü	450	3
	hadiseleri	130	2
	halkı	4224	3
	hareket	13376	10
	hastanede	994	2
	hayretle	597	4
	ilerleme	1398	3
	ilişki	7550	15
	insanları	6662	6
	ipuçları	713	2
	işbaşında	112	2
	izleri	997	2
	kendini	22063	7
	konuyu	4158	3
	küreselleşme	1539	2
	literatürde	594	3
	manzara	916	2
	markaları	230	2
	modelleri	835	4
	mutluluğu	1117	2
	nesneler	621	2
	nesneleri	482	2
	net	4640	9
	olayı	5333	6
	olayları	3143	15
	olgular	569	5
	olguları	363	2
	olguyu	346	3
	oyunları	1425	9
	pencereden	1558	3
	performans	1860	4
	problemler	924	2
	rahatlama	273	2
	rahatlıkla	1609	14

	raporda	1416	2
	rekabet	6032	4
	sağı solu	213	2
	sağlıklı	5471	4
	saldırganlık	355	4
	sendikalaşma	159	2
	serbestçe	632	2
	sokaklarda	1642	14
	sokakta	2111	6
	sonucu	13600	5
	sonuç	9821	12
	sorunlar	3887	3
	sorunları	4389	3
	stres	909	2
	süreci	5423	3
	süreçleri	770	2
	şaşkınlıkla	764	2
	şehirlerde	661	2
	tavır	2660	4
	tedavi	5202	3
	teknikleri	888	2
	televizyonda	1132	2
	tepkileri	462	2
	trafiği	392	2
	tüketiciyi	203	3
	unsurları	1137	3
	usulleri	219	2
	uygulamada	1509	2
	üretimi	3722	3
	vatandaşları	374	2
	yakından	4191	15
	yaklaşım	3392	7
	yatırımı	547	2
	yıldızı	1123	2
	yoksulluk	1349	2
	yöntemi	3243	3
hisset- (+3, -3 aralığında)			

frekans: 367.95 görünme: 18274 metin sayısı: 2390			
	acı	7386	130
	acıkma	63	4
	acıktığını	47	18
	acıktıklarını	3	2
	acılarını	305	9
	acısını	899	57
	acıttığını	6	2
	acıyı	732	46
	acıyla	575	12
	aciz	476	18
	aciz	121	4
	acizliğini	22	6
	acizlik	44	3
	açık	22240	46
	açıkça	4721	34
	açılacağını	100	3
	açıldığını	292	8
	açlık	1399	24
	ağırlaştığını	29	9
	ağırlığı	1746	25
	ağırlığını	743	82
	ağırlık	3075	18
	ağrı	1739	39
	ağrıdığını	42	7
	ağrılar	233	7
	ağrıları	324	4
	ağrısını	60	3
	ağrıyı	128	8
	ait	14942	97
	aldatılmış	92	24
	alıştığını	25	3
	alnında	224	5
	altında (tehdit-baskı)	24602	99
	anı	1759	9
	anında	2401	8
	anladığını	227	4

	anlamını	1825	8
	anlaşıldıklarını	5	2
	apaçık	684	5
	aptal (kendini)	1257	20
	aralandığını	12	5
	arandıklarını	5	2
	arkasında	3433	18
	arttığını	602	16
	arttırdığını	62	3
	arzu	2504	10
	aşağılanmış	63	22
	aşağılık	592	8
	aşk	8187	40
	aşkı	1858	17
	aşkını	415	5
	ateş	5284	17
	atışlarını (kalp)	90	11
	attığını	320	13
	avucunda	150	4
	avuçlarında	97	3
	aydınlandığını	16	2
	ayrıcalıklı	537	7
	ayrılacağını	60	4
	ayrılacağını	85	3
	azabı	308	6
	azaldığını	265	10
	bacaklarında	65	5
	bağımsız	6879	14
	bağlandığını	68	3
	bağlı	19169	37
	bağlılık	67	12
	baharı	221	4
	bakınca	1198	7
	bakışını	307	4
	bakışlardan	58	3
	bakışlarında	194	6
	bakışlarını	809	22
	baskı	4755	49
	başarılı	9313	18

	başarısız	1445	8
	bayılacak (gibi)	80	4
	bedende	111	3
	bedeninde	234	16
	bedenini	732	12
	belirsiz (belli)	2314	9
	belirti	427	5
	benliğinde	79	5
	benliğini	216	4
	berbat	760	14
	birbirlerini	2234	10
	bitkin	486	16
	borçlu	792	18
	boşluğunu	178	8
	boşluk	1540	20
	boşlukta	595	42
	boynunda	258	4
	bunaldığını	21	4
	buruk	445	7
	burukluk	140	14
	bütünüyle	1713	9
	canlı	5804	17
	canlılık	547	5
	cehennemde	124	4
	cenderede	8	2
	cennette	201	5
	cesareti	488	7
	cesaretsiz	16	3
	cesur	1100	8
	ciğerlerinde	14	2
	coşku	693	5
	coşkusunu	171	7
	cümleyi	652	5
	çakmaları	12	2
	çaresiz	1573	74
	çaresizliğini	81	8
	çaresizlik	653	8
	çarpıntı	84	3
	çekimi	37	5

	çekindiğini	36	3
	çıplak	2602	15
	çözüldüğünü (dizlerinin bağının-buzların)	53	10
	damarlarında	53	5
	dar	4180	10
	daraldığını	37	9
	dayanılmaz	795	21
	dayanışma	1416	7
	değdiğini	19	4
	değerli	4536	40
	değersiz	341	13
	değişiklik	3915	13
	değişiklikler	2507	9
	değişim	4414	12
	dehşetini	50	3
	depremi	491	5
	derinden	1140	65
	derinlemesine	484	6
	derinliğine	301	4
	derinliğini	161	6
	derinliklerinde (ruh-kalp)	440	19
	desteğini	951	7
	dışlanmış	135	34
	dinç	322	12
	dingin	381	7
	dinlediğini	106	3
	dokunduğunu	54	12
	dokunuşlarını	16	3
	dokunuşunu	20	4
	dolaştığını	112	10
	dolu (dolu)	9549	41
	doya (doya)	543	9
	doyasıya	266	7
	doyduğunu	16	3
	doygunluk	92	3
	durumu	10337	23
	duygu	3799	55

	duygular	1531	33
	duyguları	1649	48
	duygularını	1500	19
	duygusal	2964	19
	duyguyu	528	38
	dürtü	203	5
	düşmüş (küçük-tuzağa)	2322	17
	düşüncelerini	1652	7
	eksik	4010	35
	eksikliğini	274	55
	eksiklik	671	49
	el	13973	30
	elini	5976	28
	elleri	2063	9
	ellerini	2803	24
	emin	5169	21
	emniyette	169	23
	endişeli	311	5
	enerji	8454	14
	enerjik	207	14
	enerjisini	382	7
	enerjiyi	419	7
	engellenmiş	127	4
	ensede	24	3
	enselerinde	16	7
	ensesinde	110	21
	entelektüel	944	6
	erdiğini	108	4
	esintiyi	9	3
	etkileri	3573	24
	etkilerini	1140	24
	etkisini	2007	46
	evinde	3206	28
	evinizde	252	15
	evlerinde	834	6
	ezik	284	15
	eziklik	145	7
	ezildiğini	37	8

	faniliği	8	2
	farkını	318	5
	farklı	31267	105
	fazlalık	156	6
	fazlasıyla	1286	18
	fenalaştığını	6	2
	ferah	270	5
	ferahlık	157	4
	garip	4556	66
	gariplik	176	9
	genç	20877	65
	gerçeği	3736	12
	gerçekten	14705	86
	gereğini	1101	47
	gerekliliğini	292	5
	gereksinimini	281	5
	gergin	852	11
	gerginliği	312	6
	gerginliğini	65	5
	gerginlik	685	10
	gerildiğini	26	12
	getireceğini	296	4
	gevşediğini	25	8
	gezindiğini	23	4
	gideceğini	595	5
	girdiğini	629	11
	gitmediğini	133	5
	gittiğini	1220	33
	göğsünde	224	4
	gölgesinde	546	5
	gönlünde	263	4
	görevli	2470	8
	görünce	5379	12
	gövdesini	291	4
	gözlerinde	1239	6
	gözlerini (üzerinde)	5816	26
	gözyaşlarını	475	6
	gurbette	107	3
	gücü	7520	24

	gücünü	3463	27
	güç	11072	32
	güçlendiğini	36	5
	güçlenmiş	75	3
	güçlü	10813	173
	güçsüz	823	54
	güçsüzlüğü	59	3
	güçsüzlük	140	5
	güneşi	919	7
	güven	4522	49
	güvencede	45	12
	güvende	298	194
	güvenini	506	9
	güvenli	1970	20
	güvenlik	9732	15
	güvenlikte	54	8
	güvensiz	240	25
	güvensizlik	550	7
	güzelliğini	535	5
	hafif	5038	62
	hafifçe	1838	17
	hafiflediğini	28	12
	hafiflemiş	62	8
	hafiflik	91	14
	hafiften	390	7
	haklı (olduğunu)	3942	11
	haksızlık	1220	6
	halsiz	132	19
	halsizlik	188	7
	hareket	13376	76
	hareketi	3599	10
	hareketlerini	669	5
	harika	1597	9
	hasta	5587	23
	havasını	410	7
	havayı	885	6
	hayatı	5681	33
	hayranlık	659	5
	haz	1027	8

	hazır	7173	94
	hazzı	217	6
	heyecan	2381	14
	heyecanı	825	14
	heyecanını	372	9
	heyecanlandığını	28	4
	heyecanlı	1148	6
	hıyar (kendini-gibi)	228	7
	hızla	8742	28
	hiçlik	93	3
	hissettiklerini	113	3
	horlandığını	5	2
	hoş	6108	14
	hoşlandığını	88	7
	huzur	2340	22
	huzurlu	836	37
	huzursuz	736	23
	huzursuzluğunu	41	5
	huzursuzluk	552	7
	hücrelerinde	339	5
	hür	881	7
	hüznü	361	5
	hüznünü	118	5
	hüzün	1353	11
	ılık	1064	12
	ılıklığını	7	2
	ısındığını	26	7
	ıslaklık	71	7
	ıslandığını	19	5
	ışığı	2289	9
	ışıltısını	36	3
	ızdırabını	46	4
	içinde	80246	351
	içinden	7380	15
	içten	2020	10
	ihanet (etmek)	1250	6
	ihtiyacı	4547	193
	ihtiyacını	1149	82
	ihtiyaç	6166	101

	ilgilendiğini	119	4
	ilgili	41764	42
	iliklerinde	27	13
	iliklerine (kadar)	147	26
	isteğini	707	5
	istemediğini	58	5
	ister +	9859	27
	istiyor +	5334	11
	istiyordu +	3307	16
	istiyorum +	9440	28
	işaretleri	619	5
	itilmiş	168	6
	iyice	8939	63
	iyiden (iyiye)	581	16
	iyileşme	479	5
	iyileşmiş	62	3
	iyilik	1487	10
	izlediğini	203	8
	kaçınılmazlığını	27	3
	kahraman (gibi)	1607	7
	kalacağını	358	5
	kalamayacağını	14	2
	kalbinde	334	16
	kaldığını	1233	17
	kalktığını	159	7
	kalmadığını	389	13
	kanadığını	12	2
	kanatlandığını	4	2
	kandırılmış	49	5
	kapladığını	41	4
	karamsar	414	5
	karanlık	5067	16
	karardığını	22	3
	karıştığını	103	5
	karnında	284	6
	karşı	49676	202
	karşısında	13125	94
	kasıldığını	6	3
	katlanamadığını	4	2

	katlanamayacağını	8	2
	kavuştuğunu	48	3
	kaybetmiş (gibi)	1007	12
	kaybolduğunu	167	6
	kaydığını	85	12
	kaygı	1527	12
	kazıklanmış	3	2
	kendisinde	611	8
	kesildiğini	101	8
	keyfini	515	5
	keyif	1053	8
	keyifli	988	12
	keyifsiz	66	3
	kımıltılar	9	2
	kıpırdandığını	5	3
	kıpırdanış	14	2
	kıpırtısını	10	2
	kırgınlık	137	10
	kırıldığını	94	14
	kısıldığını	7	2
	kısıtlanmış	80	5
	kıskançlık	637	6
	kıstırılmış (kapana)	35	5
	kızardığını	38	13
	kızgınlık	357	10
	kimliksiz	101	3
	kimsesiz	524	6
	kirlendiğini	19	4
	kirlenmiş	187	9
	koku	1521	11
	kokuları	459	6
	kokusunu	1001	35
	kokuyu	262	9
	konuşmalar	1115	6
	konuştuklarından	14	2
	koptuğunu	63	11
	korktuğunu	168	4
	korku	3609	39
	korkunç (acı-zevk)	3175	19

	korkusunu	362	11
	korkuyu	423	17
	korumasız	90	3
	korunmasız	77	4
	koştuğunu	88	3
	köpürdüğünü	5	2
	kötü	14352	234
	köylü	2147	8
	kuruduğunu	14	2
	kuruluğu	39	3
	kuşatılmış	157	8
	kuvvetli	2279	17
	küçücük	1986	8
	küçümsediğini	14	2
	lezzet	385	8
	lezzetini	122	6
	lüzumu	104	7
	lüzumunu	53	25
	mağdur	613	6
	mahcup	693	9
	manaları	32	3
	manasızlığı	4	2
	masum	1642	7
	mecbur	967	21
	mecburiyet	100	4
	mecburiyetinde	249	5
	memnuniyet	355	4
	memnuniyetsizliğini	15	2
	mesut	1673	9
	mevcudiyetlerini	11	2
	midemi	63	3
	midesinde	49	3
	moralli	14	2
	muhtaç	1285	8
	mutlu	8843	143
	mutluluğu	1117	14
	mutluluk	2851	21
	mutsuz	1266	39
	mutsuzluk	289	4

	müdahale	3482	9
	müsterih	49	3
	müziği	2247	9
	nabız	272	7
	nefesi	341	6
	nefesini	417	30
	nefeslerini	87	3
	nesneyi	300	4
	olabileceğini	2378	15
	olamadığını	85	3
	olamayacağını	730	5
	olmayacağını	791	7
	olumlu	8214	14
	omuzlarında	206	11
	öfke	1644	15
	öksüz (kendini)	404	9
	öleceğini	163	6
	ölümü	2491	9
	önemini	2280	11
	önemli	59008	101
	önemsendiğini	18	4
	önemsenmediğini	11	2
	önemsiz	865	6
	özdeşim	82	5
	özel	30408	43
	özgür	4290	90
	özgürleşmiş	16	4
	özgürlük	3637	17
	özgüven	257	6
	özlediğini	94	10
	paniği	90	2
	panik	1012	11
	parmaklarını	528	7
	pişmanlık	701	7
	rahat	6763	199
	rahatlama	273	14
	rahatlamış	178	20
	rahatlattığını	12	3
	rahatlığını	85	4

	rahatlık	412	12
	rahatsız	4723	37
	rahatsızlığını	79	7
	rahatsızlık	1072	26
	ritmi	251	4
	ruhen	184	8
	ruhu	1732	10
	ruhunda	305	10
	rüyada (gibi)	342	10
	rüzgarı	471	9
	rüzgarı	195	6
	saadeti	113	4
	sabırsızlığını	10	2
	saçlarını	1717	7
	sağlıklı	5471	14
	sallandığını	32	5
	samanyolunda	9	2
	sancı	198	4
	saplandığını	8	2
	sardığını	54	10
	sarıldığını	35	3
	sarsıldığını	32	4
	sarsıntı	281	10
	sarsıntıları	32	3
	sarsıntısını	14	3
	sarsıntıyı	33	4
	savunmasız	249	10
	savurduğunu	11	2
	saygı	4473	15
	sempati	437	8
	serinliği	165	9
	serinliğini	74	8
	serinlik	195	7
	sertleştiğini	7	2
	sertliğini	56	3
	ses	10561	17
	sesinde	344	4
	sesini	3766	16
	sesler	2136	11

	sessizliği	647	5
	sevdiğini	841	20
	sevgi	7012	38
	sevgisini	690	15
	sevgiyi	929	14
	sevildiğini	82	13
	sevildiklerini	11	4
	sevilmediğini	28	4
	sevinci	754	6
	sevinç	2177	14
	sıcağı	271	5
	sıcağını	36	3
	sıcaklığı	1287	19
	sıcaklığını	434	69
	sıcaklık	2341	32
	sığıntı	42	3
	sıkıldığını	92	4
	sıkıldığını	25	3
	sıkıntı	2065	16
	sıkıntılı	989	14
	sıkıntısını	321	4
	sıkıntıyı	242	9
	sıkışma	124	5
	sıkışmayı	8	2
	sıkışmış (köşeye)	402	12
	sıkıştığını	24	9
	sıyrıldığını	8	2
	sızı	266	17
	sızısını	38	4
	sızladığını	12	7
	sinirlendiğini	37	4
	sinirli	1163	7
	soğuduğunu	16	3
	soğuğu	167	17
	soğuk (soğuk terlemek)	6832	42
	soğukluk	155	11
	solduğunu	13	2
	soluğunu	251	24

	soluklarını	55	4
	sorumlu	4559	61
	sorumluluk	3095	30
	soyutlanmış	137	7
	sözleri	3537	10
	stres	909	6
	suçlu	2034	131
	suçluluk	745	34
	susuzluk	166	5
	sürüklediğini	53	3
	sürüklendiğini	36	4
	şanslı	920	57
	şaşırdıklarını	8	2
	şefkat	795	7
	şiddeti	1042	9
	şiddetli	2180	34
	şişman	717	5
	tadını	1249	21
	takıldığını	57	3
	tanıdık	1231	9
	taşıdığını	624	7
	tat	718	5
	tazelendiğini	3	2
	tazelenmiş	25	3
	tedirgin	1409	12
	tedirginlik	407	8
	tehdit (altında)	3760	33
	tehlike (altında)	2158	9
	tehlikede	239	8
	tehlikeyi	370	9
	temas	1781	11
	temasını	220	7
	teninde	94	7
	tenini	95	4
	tepki	4510	11
	tepkilerini	301	4
	tepkiyi	332	4
	terkedilmiş	166	4
	terlediğini	19	10

	tesirini	109	3
	titrediğini	104	33
	titreşim	234	5
	titreşimleri	81	6
	titreyişini	10	2
	tok	550	6
	tuhaf	3855	57
	tuhaflık	167	9
	tutkuyla	311	5
	tutkuyu	110	3
	tuttuğunu	355	8
	tükendiğini	46	8
	tükenmiş	239	5
	ucunu	621	5
	uçuştuğunu	15	2
	ufacık	621	5
	ulaşacağını	106	4
	ulaştığını	378	6
	umut	3079	9
	umutsuz	713	6
	utanç	948	9
	utandığını	32	3
	utanma	153	6
	uyandığını	44	5
	uyarma (gereği-ihtiyacı)	103	4
	uyuştuğunu	18	8
	uyuşukluk	93	3
	uyuyamayacağını	8	3
	uzak	9553	37
	uzaklaştığını	83	4
	ümitsiz	186	4
	ürperdiğini	28	17
	ürperti	184	6
	ürpertiyi	19	4
	üstümüzde	68	3
	üşüdüğünü	29	11
	üşüme	63	3
	üzüntü	875	9

	üzüntüsünü	163	5
	vardığını	94	3
	varlığını	3493	158
	varlık	4155	19
	varlıklarını	701	16
	varolduğunu	122	4
	varoluş	644	5
	verdiğini	1642	14
	verdiklerini	512	5
	vereceğini	701	5
	verildiğini	85	7
	vicdanında	110	4
	vurduğunu	128	4
	vücudunda	289	6
	yabancı	15191	72
	yabancılaşma	441	5
	yabancılık	200	13
	yakaladığını	80	3
	yakalanmış	392	5
	yakıcılığını	13	2
	yakın	19101	244
	yakından	4191	23
	yakınında	710	10
	yakınlaştığını	10	3
	yakınlık	1076	30
	yaklaşmış	312	5
	yaklaştığını	286	19
	yalnız	14607	296
	yalnız	120	5
	yalnızlığı	512	16
	yalnızlık	1629	37
	yanağında	58	4
	yandığını	119	25
	yanında	16367	88
	yanaklarında	65	3
	yanlarında	754	10
	yanma	666	8
	yanmalar	15	2
	yapacağını	1465	9

	yapayalnız	563	40
	yapıştığını	12	2
	yaramaz (işe)	918	15
	yaşadığını	825	20
	yaşadıklarını	637	19
	yaşamı	3218	10
	yaşamında	1280	7
	yaşardığını	12	2
	yaşlı	7775	25
	yattığını	303	4
	yavaş (yavaş)	11102	93
	yavaşladığını	20	4
	yavaşlamayı	6	2
	yayıldığını	113	13
	yeli	83	3
	yenik	761	13
	yenilendiğini	11	2
	yenilenmiş	112	4
	yenilmiş	156	5
	yeterince	4413	25
	yeterli	8607	20
	yetersiz	2918	18
	yetersizlik	292	6
	yetişkin	1187	7
	yığıldığını	14	3
	yıpranmış	272	4
	yoğun	8113	61
	yokladığını	8	2
	yokluğu	484	12
	yokluğunu	181	31
	yorgun	2579	102
	yorgunluk	796	31
	yorulduğunu	47	8
	yumuşadığını	11	3
	yumuşaklığı	65	3
	yumuşaklığını	39	6
	yurdunda	128	4
	yurttaş (olarak)	719	6
	yuvada	109	6

	yükseldiğini	215	10
	yükümlü	589	5
	yükünü	676	6
	yüreğinde	510	39
	yüreğini	647	5
	yüreklerinde	86	5
	yürüdüğünü	122	5
	yüzünde	2398	13
	yüzünü	3935	13
	zamanı	5053	17
	zavallı	2449	19
	zavallılığını	11	2
	zayıf	4264	32
	zedelendiğini	11	2
	zevk	2350	14
	zihninde	459	5
	zinde	151	16
	zonkladığını	6	2
	zor	14235	28
	zorunda	9833	129
	zorunlu	5416	14
iç- (+3, -3 aralığında) frekans: 328.97 görünme:16338 metin sayısı: 1988			
	abıhayat	7	2
	acı (su-kahve-ilaç)	7386	30
	aç karnına	425	32
	adaçayı	106	34
	afiyetle	165	11
	afyon	454	5
	ağızlıkla	6	3
	akşam	11123	152
	alkol	2251	46
	alkollü	783	12
	alkolsüz	116	4
	and	1454	85

	ant	209	115
	aspirin	183	8
	avuç avuç	1374	19
	avuçlarıyla	20	3
	ayakta	3745	18
	ayran	412	80
	az	32066	116
	bade	44	13
	bahçede	1212	11
	balık yağı	870	10
	balkonda	329	25
	ballı	130	8
	barda	315	25
	bardak	1927	288
	bardakla	59	5
	bardakta	61	10
	bardaktan	102	12
	barlarda	114	6
	beraber	10335	51
	biberonla	16	3
	bir dikişte	81	15
	bira	1148	261
	biraz	33010	166
	birlikte	45902	212
	bitki çayı	4306	26
	bol bol	5927	172
	boza	74	5
	buzlu	298	29
	cafe'de	31	5
	cafede	16	3
	cıgara	107	16
	cigara	167	36
	cin	673	21
	coco-cola	77	7
	cola	275	26
	çay	6123	1157
	çeşmeden	84	19
	çikolata	776	7
	çok	219323	650

	çorba	1792	92
	damla (damla)	1641	20
	demli	119	26
	demlik demlik	53	3
	dışarda	832	9
	dışarıda	2509	17
	dikip (başına)	283	7
	doya doya	543	21
	elinden	3807	35
	elma	1371	19
	esrar	530	81
	evinde	3206	40
	fazla	37834	137
	fincan	395	54
	fincanla	7	2
	fosur fosur	39	19
	gazoz	300	38
	gizli (gizli)	7761	29
	güneşi	919	10
	hap	320	22
	haşhaş	150	4
	havuç suyu	483	7
	hibiskus	20	3
	hoşafını	7	2
	höpürdeterek	19	9
	ıhlamur	299	56
	ılık	1064	25
	içecek	646	14
	içki	2478	731
	iksir	63	3
	iksiri	84	12
	ilaç	3572	54
	ilâç	282	5
	ispirto	68	9
	istedi +	4922	39
	istiyor +	5334	25
	kadeh	700	155
	kadehi	177	10
	kadehten	40	9

	kafede	145	11
	kafeinli	14	4
	kafeteryada	47	7
	kahve	2994	577
	kakao	209	8
	kan	8573	46
	kana kana	852	166
	kanını	328	22
	kanyak	85	9
	kapuçino	5	2
	karşılıklı	4446	52
	kase	122	5
	kâse	104	5
	kaseden	6	2
	kaşık	884	12
	kaşıkla	157	4
	kayısı (kompostosu-suyu)	341	7
	kekik çayı	367	5
	keyifle	645	23
	kımız	21	6
	kızılcık şerbeti	71	14
	klüpte	13	4
	kokain	437	51
	kola	711	57
	kompostosu	9	2
	konyak	207	55
	köpüklü	188	8
	kuşburnu	78	5
	kür	236	5
	lıkır lıkır	28	14
	likör	85	15
	likörü	44	7
	limon	1288	9
	limonata	135	26
	limonatayı	12	5
	limonlu	127	15
	litre	676	18
	lokantada	257	6

	lokur lokur	5	2
	masada	1155	30
	matarasından	6	3
	mereti	30	10
	meşrubat	76	7
	meyhanede	106	17
	meyva suyu	235	6
	meyvesuyu	5	2
	mırra	20	8
	miktarda	2578	24
	musluktan	59	3
	nane	462	18
	nargile	96	23
	nargilelerini	3	2
	nescafe	42	8
	neskafe	34	9
	normal	6973	20
	ot	812	16
	oturup	3154	132
	paket	1674	65
	panzehir	43	4
	papatya çayı	376	8
	pastanede	72	5
	pekmezi	38	4
	pınardan	26	4
	pınarlardan	8	7
	pipo	74	18
	pofur pofur	18	6
	puro	161	20
	püfür püfür	125	8
	rakı	1178	326
	restoranlarda	69	4
	sade	1391	26
	sahilde	301	9
	sahlep	15	4
	salep	60	15
	sek	129	14
	semaverde	8	2
	sıcak	8073	93

	sıvı	2047	16
	sigara	5478	1780
	sindire sindire	100	8
	sirke	330	12
	soda	185	17
	soğuk	6832	78
	sokakta	2111	15
	soluksuz	182	4
	su	24724	1153
	susuz	585	15
	süt	3009	170
	sütlü	240	19
	sütsüz	19	6
	şalgam	63	7
	şampanya	185	29
	şapırtada şapırdata	22	4
	şarap	1977	351
	şekerli	396	41
	şekersiz	110	14
	şerbet	238	34
	şerbet	3	2
	şerefine	352	29
	şıra	25	6
	şişe	1027	55
	şişeden	77	17
	şurup	148	16
	tas	282	19
	tatlı	5285	27
	tekila	66	5
	testiden	13	3
	turşu suyu	152	4
	tuzlu	729	23
	tütün	1227	30
	uyuşturucu	2051	19
	viski	395	70
	votka	212	47
	yağ	3151	10
	yalnız	14607	41
	yavaş (yavaş)	11102	38

	yeşilçay	17	3
	yudum	875	212
	yudumda	45	15
	yumurta	2828	11
	yumurtayı	315	6
	zehir	907	36
	zehri	70	7
	zemzem	88	5
işit- (+3, -3 aralığında) frekans: 71.3 görünme: 3541 metin sayısı: 1114			
	ağır	13404	4
	ağzından	2033	2
	ah	4466	4
	azar	541	5
	bizzat	3345	2
	çığlık	1261	2
	dediğini	1187	8
	duaları	185	2
	fısıltısını	16	2
	gürültü	1332	3
	iyi	63737	2
	kulağı	435	2
	kulakları	584	2
	ses	10561	7
	sesi	7307	5
	sesini	3766	3
	sesler	2136	3
	seslerini	913	2
	söz	36148	2
	sözler	2774	2
	sözleri	3537	3
	sözlerini	1764	2
	sözü	5772	2
izle-			

(+3, -3 aralığında) frekans: 328.97 görünme:16338 metin sayısı: 1988			
	adamı	5520	40
	adım adım	7766	118
	adımlarını	366	12
	antrenmanı	59	5
	araçları	1961	11
	arkadan	1083	12
	arkasından	3306	21
	askeri	10409	35
	aşamaları	318	12
	avını	118	5
	ayakta	3745	22
	aynadan	158	6
	ayrıntılı	2718	16
	bahçeyi	284	5
	bakışlarıyla	348	8
	balıkları	546	8
	balkondan	213	8
	bankaları	755	9
	bantlarını	31	3
	basından	172	14
	başarısızlıkları	84	8
	belgesel	653	32
	beraber	10335	51
	beyazperdede	55	6
	bildirileri	87	4
	birbirini	2731	348
	birlikte	45902	181
	bulutları	350	9
	büyümesini	315	6
	camdan	614	9
	canlı	5804	60
	ciddiyetle	280	5
	cinayeti	485	6
	coşkuyla	640	9
	çalışmaları	5030	57

	çalışmalarını	1906	56
	çaresiz	1573	10
	çaresizce	129	4
	çaresizlikle	83	6
	çarpışmayı	22	3
	çevreyi	1054	19
	çizgi	2399	142
	çizgileri	564	9
	çizgiyi	275	18
	çocuğu	5441	15
	çocukları	5234	34
	dalgaları	464	9
	dalgın dalgın	724	7
	dans	2644	19
	dansını	69	8
	davayı	482	6
	davranışı	1460	12
	davranışları	2166	10
	davranışlarını	1028	26
	defileyi	12	6
	değişiklikleri	980	15
	değişimi	1806	20
	değişimleri	480	21
	dehşetle	233	13
	denizi	1275	14
	depremi	491	6
	ders	5585	24
	dersi	1446	10
	dersleri	1244	18
	derslerini	391	20
	dışarıyı	176	13
	dikkatle	2159	277
	dikkatlice	395	12
	disketi	23	3
	dizi	3049	70
	diziyi	181	45
	dosyaları	478	9
	doya doya	543	7
	durumu	10337	58

	duruşmaları	51	8
	dünyayı	4085	30
	dürbünle	78	7
	düşüşü	283	6
	düzenli	3776	35
	dvd	387	11
	ekrandan	144	16
	endeksi	569	7
	endişeyle	181	14
	eserlerini	482	9
	etkilerini	1140	8
	etkinlikleri	821	10
	etrafı	878	14
	evini	1047	9
	evreyi	33	4
	eylemi	1164	9
	faaliyetleri	2308	20
	faaliyetlerini	1194	33
	festivali	692	9
	film	7355	351
	fiyat	4833	24
	fragmanını	7	6
	futbol	4074	51
	gazetelerden	301	20
	gazeteleri	702	14
	geçenleri	531	9
	geçişini	177	10
	gelenleri	777	9
	gelişimi	2069	26
	gelişimini	824	29
	gelişmeleri	1640	233
	geriden	202	26
	geziyi	63	5
	gıptayla	46	5
	gidişini	152	14
	gizlice	1043	19
	gökyüzünü	450	15
	görüntü	2435	20
	görüntüler	898	24

	görüntülerde	79	5
	görüntüleri	771	53
	görüntülerini	211	22
	görüntüyü	353	9
	görüşmeleri	758	15
	gösterimde	59	5
	gösterisini	98	34
	gösteriyi	100	19
	gözlerini	5816	16
	gözleriyle	1028	28
	gözucuyla	79	8
	grafikte	108	14
	gururla	426	15
	günbatımını	19	4
	gündemi	545	6
	günlük	7527	43
	güreşi	106	4
	güzergahı	64	7
	haber	11051	69
	haberi	3450	21
	haberleri	1506	75
	hâlini	1796	16
	hararetle	178	5
	hareketini	687	24
	hareketlerini	669	55
	hassasiyetle	133	5
	hayran hayran	1392	25
	hayranlıkla	513	102
	hayretle	597	52
	heyecanla	1561	45
	heyecanlı	1148	16
	heyeti	1169	8
	hoşnutlukla	29	4
	ırmağı	180	6
	ibretle	88	33
	ilanını	110	10
	ilgiyle	541	136
	inişini	26	5
	insanları	6662	37

	internetten	422	15
	istanbul’u	1161	25
	kablolu	244	9
	kalabalığı	564	6
	kameralarla	44	5
	kamerayla	84	5
	kanalını	94	8
	kararı	5869	19
	kararlı	2138	16
	karıncaları	58	5
	karşılaşmayı	238	34
	kaset	522	9
	kaseti	267	9
	kasetleri	153	9
	kasetlerini	49	9
	katliamı	279	5
	kavramayı	33	4
	kaygıyla	177	29
	kayıtsızlıkla	39	4
	kenardan	96	12
	keyifle	645	50
	keyifli	988	18
	kıskançlıkla	105	6
	kitapları	2329	12
	klibi	65	6
	kolaylıkla	1659	12
	koltukta	546	6
	konferansı	679	11
	kongreyi	81	7
	konser	1418	26
	konseri	456	44
	konuşmaları	908	17
	konuşmalarını	371	14
	konuşmasını	1141	18
	konuşmayı	1319	11
	konuyu	4158	15
	korkuyla	860	15
	krizi	2213	16
	kuruluşları	1724	13

	kuşkuyla	341	8
	kuşları	649	14
	leylekleri	27	3
	locadan	11	5
	maç	2296	74
	maçı	1703	110
	maçları	409	24
	mahkemeyi	95	7
	manzara	916	10
	manzarayı	259	10
	medyayı	233	8
	merakla	1245	95
	merkezi	8692	28
	mezunları	264	6
	mimiklerini	26	4
	modayı	84	12
	mücadeleyi	686	9
	naklen	377	20
	neşeyle	364	7
	olacakları	379	12
	olanları	2217	73
	olayı	5333	81
	olayları	3143	92
	olup biteni	594	64
	oluşumu	1245	9
	oturumu	129	7
	oyun	7724	56
	oyuncu	3020	16
	oyuncuları	547	10
	oyunu	3353	108
	öğrencileri	1729	14
	ölümünü	416	16
	örgütü	2556	18
	örneklerini	540	7
	özenle	1357	14
	patikayı	29	5
	pencereden	1558	45
	performans	1860	22
	performansı	908	11

	performansını	385	11
	piyasaları	514	9
	politika	4658	365
	program	4253	53
	programı	4215	107
	prosedür	133	7
	provayı	19	6
	pür dikkat	229	16
	radyo	3226	33
	radyoda	404	6
	rahatça	1059	11
	rakipleri	245	5
	raporu	1738	12
	reklam	2775	25
	reklamı	323	12
	reklamları	200	12
	rota	167	18
	rotasını	104	7
	rotayı	70	10
	saati	2224	10
	saatleri	990	8
	sabırla	654	12
	sahnede	1268	22
	sahneler	308	8
	sahneyi	400	16
	sanatçıları	498	7
	savaş	11519	40
	savaşı	5072	49
	sayfalarda	308	11
	saygıyla	755	7
	seçimi	2178	11
	seçimleri	1037	12
	sektörü	2438	11
	serüvenini	169	10
	sesleri	3381	14
	sessiz	3825	22
	sessizce	1979	67
	sevecenlikle	122	5
	sevgiyle	1219	9

	sevinçle	1145	8
	seyrini	174	13
	sırayı	679	15
	sinema	3560	43
	sinemada	462	34
	sistemi	9398	22
	siyaset	4191	53
	siyaseti	795	14
	soğukkanlılıkla	118	4
	soluksuz	182	9
	sonucu	13600	29
	sonuçları	3576	31
	sorguyu	22	3
	söyleşiyi	107	4
	stratejiler	467	36
	süreci	5423	54
	süreçleri	770	7
	sürekli	15980	167
	şaşkınlıkla	764	69
	şenliği	217	6
	tablodan	247	14
	takdirle	128	10
	tango	260	5
	taraftarları	345	7
	tartışmayı	506	14
	tebessümle	213	6
	tedirginlikle	80	5
	teknolojiyi	611	8
	televizyon	6094	419
	tepeden	1170	12
	tepkileri	462	13
	tıkırtılarını	12	3
	titizlikle	514	13
	tiyatro	3636	56
	toplantılarını	82	9
	toplantıyı	316	20
	töreni	841	26
	törenleri	300	9
	törenlerini	61	8

	trafiği	392	7
	tribünde	132	6
	tribünleri	81	4
	turnuvayı	34	4
	tutum	2478	72
	tv	2119	131
	uygulamaları	2250	21
	uygulamayı	543	6
	uzaklardan	437	6
	uzaktan	3116	157
	ücretsiz	1205	25
	ülkeleri	3140	26
	üzüntüyle	226	14
	video	1591	55
	yağmuru	487	6
	yakından	4191	455
	yaklaşım	3392	25
	yapanları	169	5
	yapılanları	153	6
	yaptıklarını	1377	18
	yarışı	528	6
	yarışları	107	5
	yarışma	864	8
	yarışmayı	4440	22
	yayını	593	13
	yayınları	1000	44
	yazarları	870	8
	yazılarını	390	9
	yenilikleri	260	22
	yetkilileri	1542	9
	yıldızı	1123	9
	yıldızları	569	14
	yıllık	10923	32
	yol	25710	498
	yolu	8612	173
	yolunu	3679	74
	youtube	64	6
	yönetim	12164	42
	yönetimi	6062	24

	yöntem	3795	132
	yöntemler	1352	41
	yörünge	160	12
	yürüyüşünü	96	4
	zevkle	491	45
ısın- (+3, -3 aralığında) frekans: 103.62 görünme:5146 metin sayısı: 1455			
	bayağı	1128	2
	biraz	33010	7
	birbirine	8078	2
	çabuk	4790	3
	çok	129323	9
	formaya	19	4
	güneşle	198	2
	güneşte	267	2
	hava	11755	5
	havalar	401	10
	içi	7055	9
	iyice	8939	13
	kanı	1336	3
	kemikleri	397	2
	kışın	1286	4
	kolay	12659	2
	ortalık	1050	6
	rolüne	299	2
	sıcaktan	299	2
	su	24724	4
	sular	1770	3
	suyu	5428	10
	yavaş (yavaş)	11102	6
	yüreği	1240	3
karıncalan- (+3, -3 aralığında) frekans: 2.4			

görünme:119 metin sayısı: 89			
	ayakları	1310	2
	beyni	709	6
	dudakları	769	2
	parmaklarda	29	3
	sesler	2136	3
	vücutta	429	2
kaşı- (+3, -3 aralığında) frekans: 14.11 görünme:701 metin sayısı: 366			
	alnını	205	4
	avuçlarını	87	2
	ayağını	854	8
	ayaklarını	910	2
	başını	7436	52
	burnunu	700	10
	çelişkileri	250	2
	çenesini	201	11
	dibini (saçının)	169	3
	durmadan	2587	2
	düşünceli düşünceli başını	589	4
	elini	5976	2
	eliyle	2830	6
	ellerini	2803	2
	elleriyle	1115	3
	ensesini	55	10
	farklılıkları	904	3
	göbeğini	114	21
	göğsünü	277	2
	gözlerini	5816	5
	gözünü	1504	2
	hafif hafif	5038	11
	hafifçe	1838	3
	hatır hatır	308	7

	kafasını	1378	36
	karnını	528	8
	kılları	99	3
	kolunu	1022	2
	kulağını	282	10
	laikliği	280	3
	meseleleri	443	2
	mikro-milliyetçiliği	3	2
	parmaklarıyla	279	2
	saçlarını	1717	9
	sakalını	152	7
	sakallarını	61	4
	sıkıntıyla	309	8
	sırtını	910	6
	sürekli	15980	9
	tatlı tatlı	5285	14
	tırnaklarıyla	67	2
	uzun uzun	35417	13
	yanağını	134	3
	yaraları	244	7
	yarayı	170	6
	yavaş yavaş	11102	5
kaşın- (+3, -3 aralığında)			
	durmaksızın	310	2
	elleri	473	3
	parmak araları	182	2
	tatlı tatlı	5417	4
kokla- (+3, -3 aralığında) frekans: 27.34 görünme:1358 metin sayısı: 641			
	ağızlarını	157	2
	ağzını	1511	8
	anasonu	7	2
	ayakkabıyı	150	2

	başını	7436	10
	bebeği	673	2
	bezi	383	2
	bol bol	5927	3
	burnuyla	67	2
	çamaşırlarını	129	3
	çayı	965	4
	çevreyi	1054	6
	çiçeği	957	14
	çiçek	4549	11
	çiçekleri	1195	18
	çocuğunu	941	2
	derin derin	8743	16
	doğayı	728	2
	doya doya	543	10
	doyasıya	266	5
	elini	5976	8
	ellerini	2803	5
	elma	1371	2
	elmaları	100	2
	et	5572	3
	eter	132	2
	etrafı	878	6
	evlatlarını	101	2
	fırsatı	1717	2
	fotoğraflarını	486	2
	gelinciği	14	2
	gömleği	329	2
	gözlerini	5816	16
	gül	52	40
	gülü	385	16
	havayı	885	66
	içine çeke çeke	16971	9
	istiyor+	5334	3
	iyice	8939	6
	izini	546	2
	kafasını	1378	2
	kahve	2994	3
	kan	8573	6

	karanfilleri	46	2
	kavunu	37	2
	kendini	11063	5
	kokain	437	3
	koku	1521	15
	kolonya	219	7
	koltuk altını	1009	4
	köpeği	584	3
	kumları	66	2
	kuruş	1199	4
	mektubu	1862	3
	mendili	138	2
	menekşe	342	2
	menekşeleri	26	4
	merakla	1245	2
	misk	61	2
	nane	462	3
	nefesini	417	2
	nergis	153	2
	nergisleri	11	2
	odayı	573	2
	oğlunu	975	5
	ot	812	2
	otu	424	2
	pamuğu	112	2
	parayı	3011	2
	parfüm	309	3
	parfümü	61	2
	parfümünü	7	2
	portakal	912	2
	rutubeti	52	2
	saçları	2015	3
	saçlarını	1717	25
	sevgiyle	1219	2
	sigara	5478	3
	sümbülleri	16	2
	sümbülü	18	2
	şarabı	337	2
	şişeyi	258	4

	tarçını	30	3
	tenini	95	3
	ter	1273	2
	terini	117	2
	tiner	73	10
	toprağı	1575	10
	tuz	3062	2
	uyuşturucu	2051	2
	uzun uzun	35417	48
	yapıştırıcı	81	3
	yastığı	145	2
	yavrusunu	194	4
	yeri	8767	5
	yüzünü	3935	13
	zambak	133	2
	zarfı	377	4
	zırnık	49	13
kok- (+3, -3 aralığında)			
	acı (acı)	7386	2
	ağzı	1475	5
	alkol	2251	2
	amonyak	245	2
	aseton	862	
	bahar	2538	4
	balık	3620	6
	barut	317	2
	başı	4810	2
	bebek	3043	2
	benzin	687	2
	berbat	760	3
	buram buram	297	6
	burcu burcu	837	2
	çiçek	4549	4
	çiçekler	1479	4
	çilek	249	3
	çok	219323	18
	deniz	10530	5

	et	5572	3
	feci	422	3
	fena	2091	3
	gol	1769	2
	gül	5256	16
	güzel	33384	3
	hanımeli	64	5
	hasret	891	2
	hava	11755	5
	havlular	48	2
	ırkçılık	452	3
	içi	7055	4
	içki	2478	4
	iğde	103	2
	iğrenç	782	2
	kahve	2994	2
	kan	8573	8
	karanfil	450	5
	kekik	367	2
	kirli	1905	4
	kötü	14352	13
	kötü	14352	2
	küf	257	9
	lağım	142	2
	lavanta	140	3
	leş	270	15
	leylak	19	3
	menekşe	342	2
	menekşeler	82	2
	mis	545	26
	naftalin	37	4
	nefes	3622	7
	nefesi	341	2
	nefis	1023	3
	ortalık	1050	2
	ölüm	7891	4
	parfüm	309	5
	pasta	527	2
	pis	1476	18

	portakal	912	2
	reçine	103	3
	saçları	2015	2
	sarımsak	548	2
	sidik	90	2
	sigara	5478	2
	sirke	330	2
	soğan	1300	4
	teni	222	2
	ter	1273	6
	tertemiz	691	2
	toprak	9796	3
	tuhaf	3855	4
	tuvalet	880	2
	üstü	3064	2
	yanık	921	4
	yasemin	1068	2
	yemek	9335	5
	yumurta	2828	2
kucakla- (+3, -3 aralığında) frekans: 46.98 görünme:2333 metin sayısı: 1020			
	ağacı	1462	3
	anlayışla	852	3
	annesini	907	9
	arkadaşını	561	8
	arkadaşları	3008	4
	asrı	95	2
	aşkla	455	2
	bebeği	673	4
	bedeni	1263	3
	birbirini	2731	7
	birbirlerini	2234	18
	candan	549	4
	coşkuyla	640	10
	çağı	1227	3

	çantasını	575	3
	çantayı	295	2
	çiçekleri	1195	3
	çocuğu	5441	19
	çocuğunu	941	9
	çocukları	5234	7
	değerleri	3947	3
	demokrasiyi	967	2
	doğayı	728	2
	dostça	438	4
	dünyayı	4085	22
	eliyle	2830	4
	elleriyle	1115	3
	eşyaları	743	2
	evreni	478	2
	farklılıkları	904	2
	geceyi	1183	3
	geçmişi	1455	3
	geleceği	2565	6
	gelenleri	777	3
	gençleri	942	2
	gönülden	426	2
	halıyı	84	2
	halkı	4224	3
	hasretle	229	25
	hayatı	5681	10
	hepsini	3297	12
	heyecanla	1561	4
	hürmetle	60	2
	içten	2020	13
	içtenlikle	529	3
	insanı	7720	8
	insanları	6662	9
	insanlığı	478	8
	istanbul'u	1161	5
	kadını	3978	16
	kardeşini	498	4
	karısını	759	9
	kızını	1062	13

	kitaplarını	646	2
	kitleleri	439	4
	köpeği	584	2
	kupayı	171	3
	kültürü	2930	3
	mahşeri	77	3
	merhametle	61	2
	milleti	1248	6
	minnetle	81	2
	muhabbetle	114	6
	mutluluğu	1117	2
	mutlulukla	280	4
	odunları	104	2
	oğlunu	975	14
	ölümü	2491	4
	özlemle	323	21
	rahmetiyle	11	2
	saygıyla	755	4
	sepeti	201	2
	sessizce	1979	5
	sevecenlikle	122	2
	sevgiyle	1219	52
	sevinçle	1145	6
	sıcaklıkla	106	3
	sıkıca	688	10
	sımsıkı	910	24
	sonsuzluğu	122	5
	şefkatle	312	13
	tabiatı	338	2
	taşları	826	2
	toplumu	3513	4
	toprağı	1575	6
	torbaları	119	2
	torununu	117	3
	tutkuyla	311	3
	yaşamı	3218	11
	yavrusunu	194	3
	yıldızları	569	2

okşa- (+3, -3 aralığında) frekans: 56.82 görünme:2822 metin sayısı: 941			
	ağzını	1511	3
	alnını	205	16
	başını	7436	212
	başlarını	713	16
	bedenini	732	5
	benliğimi	93	2
	bıyıklarını	125	2
	boğazını	222	3
	boynunu	549	22
	burnunu	700	8
	çenesini	201	3
	çiçeği	957	6
	çiçekleri	1195	10
	çocuğu	5441	13
	çocuğunu	941	8
	derisini	143	6
	dirseğini	44	2
	dokunuşlarla	39	3
	duyguları	1649	5
	duygularını	1500	6
	elini	5976	50
	eliyle	2830	28
	ellerini	2803	24
	elleriyle	1115	25
	ensesini	55	3
	fesleğenleri	8	2
	gönlü	578	3
	gönlünü	576	7
	gönül	3377	6
	gönülleri	194	3
	gövdesini	291	4
	göz	15763	15
	gözleri	6859	12
	gözlerini	5816	13

	gözünü	1504	7
	gururları	9	2
	gururlarını	16	7
	gururu	228	7
	gururunu	190	23
	gülü	385	2
	hafif hafif	5038	36
	hafifçe	1838	23
	hasretle	229	2
	içini	2328	6
	istiyor+	5334	10
	kafasını	1378	12
	kalbini	575	3
	kanatlarını	404	4
	kanatlarıyla	98	3
	karnını	528	15
	kediyi	292	19
	kendini	22063	17
	kollarını	1050	5
	kolunu	1022	7
	köpeği	584	6
	kulaklarını	401	7
	kuyruğunu	324	6
	nefsimizi	26	2
	omuzunu	38	6
	omzunu	111	18
	özlemle	323	5
	parmağını	588	3
	parmaklarını	528	6
	parmaklarıyla	279	10
	püsküllerini	16	6
	ruhu	1732	6
	ruhunu	1062	13
	saçını	454	36
	saçları	2015	13
	saçlarını	1717	280
	sakalını	152	3
	sakallarını	61	4
	sessizce	1979	6

	sevecenlikle	122	8
	sevgiyle	1219	37
	sevinçle	1145	3
	sırtını	910	33
	şefkatle	312	25
	şefkatli	338	2
	tatlı tatlı	5285	39
	tenini	95	6
	toprağı	1575	12
	tüylerini	175	20
	usul usul	1878	46
	usulca	1138	22
	usulcacık	48	4
	yanağını	134	27
	yaprakları	1156	3
	yapraklarını	414	11
	yavaş yavaş	11102	9
	yavaşça	1447	18
	yavrusunu	194	7
	yelesini	12	3
	yüreğini	647	4
	yürek	1217	3
	yüzüğünü	62	4
	yüzünü	3935	55
	zevkimizi	12	4
	zevkini	286	2
	zülüflerini	5	2
ovala- (+3, -3 aralığında) frekans: 1.85 görünme:92 metin sayısı:59			
	ayaklarını	910	6
	bacaklarını	452	4
	gözlerini	5816	9
	ılık su ile	1064	2
	iyice	8939	9
	kollarını	1050	2

	özenle	1357	2
	sabunla	74	4
	suyla	867	2
	tuz ile	3062	2
	usul usul	1878	2
ov- (+3, -3 aralığında) frekans: 5.42 görünme:189 metin sayısı:269			
	alnını	205	6
	arapsabunuyla	4	2
	ayağını	854	3
	ayaklarını	910	5
	banyoyu	53	2
	başını	7436	2
	bileklerini	94	8
	boynunu	549	3
	dizlerini	169	4
	eliyle	2830	4
	ellerini	2803	5
	elleriyle	1115	5
	ensesini	55	2
	göğsünü	277	2
	gözlerini	5816	8
	hafifçe	1838	3
	iyice	8939	5
	karabiberle	19	2
	karla	264	6
	kolonyayla	25	10
	kremlerle	12	2
	omuzlarını	307	3
	parmakla	194	2
	parmaklarıyla	279	3
	sırtını	910	8
	suyla	867	3
	şakaklarını	23	7
	tahtaları	118	3

	tuzla	301	8
	vücutlarını	100	2
	yerleri	2171	3
	yüzünü	3935	6
öp- (+3, -3 aralığında)			
	alnından	244	8
	alnını	205	6
	ayaklarını	910	4
	başını	7436	2
	başını	7436	4
	çiçekleri	1195	2
	çocuğunu	5441	4
	doya doya	543	8
	el	13973	12
	elini	5976	42
	ellerinden	1067	6
	ellerini	2803	12
	eteğini	21	3
	etek	637	5
	gözlerinden	1139	3
	gözlerini	5816	7
	gözünden	657	3
	hafifçe	1838	8
	hasretle	229	3
	herkesi	2108	2
	istedi+	4922	20
	istekle	220	2
	istiyor+	5334	2
	kafasını	1378	2
	kardeşini	498	2
	kılıcı	281	3
	oğlunu	975	2
	özlemle	323	3
	saçlarını	1717	3
	sakalını	152	2
	samimiyetle	164	2
	saygıyla	755	7

	sevgiyle	1219	3
	sevinçle	1145	3
	şapur şupur	45	2
	toprağı	1575	3
	usulca	1138	6
	usulca	1138	2
	yanağından	149	3
	yanağını	14	9
	yanaklarından	262	39
	yanaklarını	168	2
	yüzünü	3935	13
sarıl- (+3, -3 aralığında)			
	ablasına	106	2
	adama	2486	6
	ağaca	651	3
	anasına	236	2
	annesine	1292	3
	arkadan	1083	4
	arkadaşına	687	4
	aşkla	455	2
	ayaklarına	530	2
	babasına	1132	12
	bacağına	149	2
	bağrına	466	2
	bandajla	15	3
	battaniyelere	19	2
	bebeğe	253	2
	bedene	309	3
	beline	551	4
	beze	68	2
	bezle	132	2
	bezlere	17	2
	birbirine	8078	3
	birbirlerine	4495	3
	bıçağa	35	2
	boğazına	340	7
	boynuna	942	13

	can simidine	12	2
	coşkuyla	640	5
	çantasına	223	2
	çarşafa	82	2
	çepeçevre	209	5
	çevresi	1508	2
	çocuğa	2434	4
	çocuklara	2802	10
	dedesine	89	2
	değerlere	1067	9
	denize düşen yılana	3286	12
	derslerine	357	2
	direksiyona	83	2
	dizlerine	22	5
	doya doya	543	2
	doyasıya	266	7
	dört elle	16005	193
	dünyaya	6154	3
	düşmanlarla	61	2
	düşlerine	117	5
	eline	4457	9
	elle	1201	10
	ellerine	1100	13
	eşine	653	3
	eteğine	117	6
	etrafı	878	4
	etrafına	857	2
	ezgilere	11	3
	gazeteye	679	6
	gençlere	983	2
	gırtlağına	108	2
	gövdesine	249	2
	güzele	165	2
	hasretle	229	3
	hayata	5381	4
	hevesle	186	2
	heyecanla	1561	13
	içinden	7380	9
	içkiye	232	2

	içten	2020	2
	içtenlikle	529	2
	ilme	159	5
	ipine	75	3
	istedi+	4922	7
	işine	2283	3
	kağıda	601	3
	kaleme	1556	3
	kardeşine	396	5
	karısına	721	5
	kavramlara	279	5
	kefene	21	2
	kıza	1540	3
	kızına	791	6
	kitaba	827	2
	kocasına	647	3
	kollarıyla	151	3
	koltuğa	1022	2
	koluna	761	4
	korkuyla	860	2
	köpeğe	203	5
	kuma	221	4
	kuvvetle	457	2
	kuvvetlice	56	2
	makaraya	24	4
	mendile	30	2
	milliyetçiliğe	93	7
	muşambaya	9	2
	naylona	16	4
	oğluna	862	12
	örtüye	53	2
	özenle	1357	3
	özlemle	323	4
	peçeteye	25	2
	ruhuyla	162	2
	sadakatle	83	2
	sessiz	3825	2
	sessizce	1979	9
	sevgilisine	226	3

	sevgiyle	1219	20
	sevinçle	1145	7
	sigaraya	212	5
	sıkıca	688	2
	sımsıkı	910	12
	silaha	222	6
	silahına	47	4
	şefkatle	312	2
	şevkle	146	2
	tabuta	60	2
	tel	1288	3
	telefona	634	2
	toprağa	2362	12
	torununa	116	2
	tuşlara	78	2
	tutkuyla	311	18
	tüllere	10	2
	vücuduna	348	2
	yakasına	313	3
	yalana	216	7
	yaralar	447	2
	yastığa	221	4
	yaşama	4903	30
	yavaşça	1447	2
	yavrusuna	90	2
	yılana	91	31
	yorgana	37	5
	yürekten	522	5
serinle- (+3, -3 aralığında) frekans: 8.94 görünme:444 metin sayısı: 302			
	ayranla	22	2
	dışarıda	2509	2
	esintiyle	36	2
	gazeteyle	55	2
	gece	19229	8

	gölgesinde	546	6
	göllerde	73	2
	hafif	5038	2
	hava	11755	53
	havalar	401	18
	havuzda	134	2
	havuzlarda	35	2
	içi	7055	2
	içiniz	174	3
	iyice	8939	8
	nehirde	118	2
	ortalık	1050	4
	püfür püfür	125	2
	rüzgarla	250	3
	sonbaharda	347	3
	suda	1767	2
	sularda	605	2
	suyla	867	4
	yüreği	1240	3
seyret- (+3, -3 aralığında)			
	acıyla	575	4
	alemi	396	2
	arabaları	367	2
	ardından	14463	3
	arkasından	3306	2
	asemptomatik	69	5
	aynada	481	4
	belgeseli	97	2
	belgeselleri	22	2
	Boğaz'ı	335	2
	camdan	614	2
	coşkuyla	640	3
	çevreyi	1054	2
	çizgi film	2399	2
	çocukları	5234	3
	dakikalarca	260	3
	dalgın (gözlerle)	724	2

	denizi	1275	7
	dışarısını	37	2
	dışarıyı	176	8
	dikkatle	2159	2
	diziyi	181	2
	donuk (gözlerle)	457	2
	doya (doya)	543	6
	dünyayı	4085	2
	etrafı	878	9
	film	7355	15
	filmini	486	4
	filmleri	1225	2
	gençler	942	2
	gıptayla	46	2
	gidişini	152	4
	gökyüzünü	450	4
	gözlerini	5816	4
	gururla	426	2
	gülümsemeyle	393	2
	güzelliğini	835	2
	haberleri	1506	2
	hayran (hayran)	1392	4
	hayranlıkla	513	8
	hayretle	597	4
	heyecanla	1561	3
	ibretle	88	2
	insanları	6662	2
	ister +	9859	3
	istiyor +	5334	2
	istiyordu +	3307	7
	iyice	8939	2
	kendini	22063	5
	keyifle	645	2
	maç	2296	4
	maçı	1703	3
	maçını	399	2
	manzara	916	2
	manzarayı	259	8
	merakla	1245	2

	neşeyle	364	2
	olanları	2217	4
	olayı	5333	2
	olayları	3143	2
	oyuncuyu	192	2
	oyunu	3353	2
	özlemle	323	2
	pencereden	1558	4
	penceresinden	559	4
	programı	4215	2
	resim	5150	2
	resimleri	1229	2
	resmini	779	2
	rıhtımdan	13	2
	saatlerce	1352	3
	saçlarını	1712	2
	saygıyla	755	2
	sık (sık)	14962	2
	sinema	3560	3
	sokağı	528	2
	suyu	5428	2
	şehri	1456	2
	tablo	5341	2
	tabloyu	360	5
	televizyon	6094	30
	televizyonda	1132	2
	televizyondan	359	2
	televizyonu	763	4
	tiyatro	3636	3
	tv	2119	8
	uzaktan	3116	7
	vitrinlerini	24	3
	yağmuru	487	4
	yavaş	11102	2
	yıldızları	569	5
	yolu	8612	5
	yüksekten	157	2
	yüzünü	3935	4
	zevkle	491	3

sıvazla- (+3, -3 aralığında) frekans: 7.83 görünme:389 metin sayısı: 246			
	ağzını	1511	3
	alnını	205	3
	arkasını	636	3
	başını	7436	11
	bıyığını	37	2
	bıyıklarını	125	14
	boğazını	222	2
	burnunu	700	3
	çenesini	201	15
	elini	5976	2
	eliyle	2830	20
	elleriyle	1115	11
	gözlerini	5816	3
	gözünü	1504	2
	hafif	5038	2
	hafifçe	1838	6
	mermeri	30	2
	omzunu	111	6
	parmaklarıyla	279	4
	posbıyıklarını	2	2
	saçını	454	3
	saçlarını	1717	13
	sakalını	152	35
	sakallarını	61	11
	sevecenlikle	122	5
	sevgiyle	1219	2
	sırt	1183	12
	sırtı	502	4
	sırtını	1561910	78
	sırtlarını	128	9
	suratını	220	2
	şefkatle	312	2
	şefkatli	338	2

	vücudunu	448	3
	yavaşça	1447	2
	yüzünü	3935	17
sızla- (+3, -3 aralığında) frekans: 21.73 görünme: 1079 metin sayısı: 603			
	acıdan	291	2
	acıyla	575	9
	bedeni	1263	3
	bilekleri	75	2
	burnu	711	6
	burnunun direği	376	22
	derinden	1140	5
	dişi	1684	2
	eli	3081	2
	elleri	2063	2
	hafif (hafif)	5038	5
	içi	7055	50
	içim	1420	53
	içleri	285	4
	ince (ince)	8415	6
	inceden	268	5
	kalbi	1279	2
	kemikleri	397	31
	ruhu	1732	2
	tabanları	202	2
	vicdanı	253	8
	vicdanları	58	14
	vücudu	817	3
	yanı (her)	10405	3
	yara	1507	9
	yarası	280	3
	yüreği	1240	18
	yürekleri	266	8
solu-			

(+3, -3 aralığında) frekans: 16.97 görünme:843 metin sayısı: 482			
	atmosferi	310	4
	boğa gibi	563	4
	burnundan	351	76
	derin derin	8743	81
	derince	102	2
	derinden	1140	2
	doya doya	543	4
	duman	1213	2
	dumanı	493	7
	düzenli	3776	3
	egzoz	104	3
	gaz	3343	4
	geceyi	1183	2
	güçlükle	758	3
	gündüzü	114	2
	harıl harıl	402	4
	havayı	885	68
	hayatı	5681	5
	hırıl hırıl	9	5
	hırsla	325	2
	hızlı hızlı	10398	16
	ızdırap	249	2
	istanbul'u	1161	2
	kenti	1525	3
	kesik kesik	1009	26
	kokusunu	1001	9
	kokuyu	262	3
	müzik	8588	3
	oksijen	1504	11
	oksijeni	143	4
	ortamı	2571	4
	öfkeli öfkeli	843	3
	öfkeyle	907	5
	ölüm	7891	3
	ölümü	2491	2

	özgürce	754	2
	özgürlük	3637	2
	sessizliği	647	3
	sigara dumanı	5478	10
	sonsuzluğu	122	2
	zehir	907	5
	zorlukla	467	2
susa- (+3, -3 aralığında) frekans: 8.58 görünme:426 metin sayısı: 305			
	aşka	832	2
	barışa	324	2
	başarıya	1156	3
	bilgiye	2240	8
	canına	560	3
	çok	219323	50
	güzelliğe	231	2
	hararetten	5	2
	himmetine	8	2
	ilgiye	165	3
	iyice	8939	6
	kana	852	39
	kanına	147	3
	öğrenmeye	931	2
	ölüme	1527	3
	özgürlüğe	322	2
	rahmete	45	3
	sevgiye	449	7
	sıcakta	214	2
	sıcaktan	299	2
sürtün- (+3, -3 aralığında)			
	bacağına	149	4
	birbirine	8078	56
	dizlerine	222	3

	duvara	1494	7
	kayalara	208	5
	toprağa	2362	6
tat- (+3, -3 aralığında) frekans: 25.67 görünme:1275 metin sayısı: 687			
	acıları	484	4
	acıyı	732	18
	anneliği	48	4
	aşkı	1858	18
	baklavalardan	6	2
	balı	200	4
	başarıyı	633	4
	çayı	965	3
	dinginliği	72	2
	doya doya	543	9
	doyasıya	266	4
	duygular	1531	5
	duygusunu	1030	18
	duyguyu	528	15
	dürümü	19	6
	ekmeğini	281	3
	et	5572	5
	eziyeti	45	2
	galibiyetini	82	2
	gururunu	190	2
	güzellikleri	524	5
	hayatı	5681	7
	hazlar	74	2
	hazları	48	4
	hazzı	217	10
	hazzını	87	13
	heyecan	2381	3
	heyecanı	825	5
	heyecanını	372	8
	heyecanlar	144	2

	hisleri	188	2
	huzuru	531	6
	içkiler	197	2
	istiyor+	5334	6
	keyfi	1132	2
	keyfini	515	7
	kıvancını	24	3
	kötülüğü	343	2
	kültürünü	793	2
	lezzet	385	5
	lezzeti	198	6
	lezzetini	122	15
	lezzetler	42	6
	lezzetleri	47	3
	meyvasını	7	3
	meyvayı	20	2
	meyveden	40	4
	meyveler	472	2
	meyvelerini	157	2
	meyvesini	101	2
	mutfağını	41	2
	mutluluğu	1117	34
	mutluluğunu	413	13
	mutluluk	2851	7
	nefsinde	21	4
	neşeyi	52	2
	nimeti	98	4
	nimetlerini	82	7
	ölümü	2491	26
	özgürlüğü	1857	4
	özgürlüğünü	675	7
	saadeti	113	2
	sevgisini	690	9
	sevgiyi	929	13
	sevinci	754	2
	sevincini	375	6
	sevinç	2177	6
	sükûneti	49	2
	şampiyonluk	459	3

	şarabı	337	6
	şefkati	153	2
	şerbetini	33	2
	tadını	1249	13
	tatlar	75	2
	tatları	50	2
	yalnızlığı	512	3
	yaşamı	3218	5
	yemeği	1672	6
	yemekleri	744	8
	yemeklerinden	72	2
	yemekten	976	2
	yenilgi	412	4
	yenilgisini	72	2
	yenilgiyi	197	5
	yiyeceği	188	2
	yiyeceklerden	105	2
	yiyecekleri	345	4
	yoksulluğu	231	3
	yudum yudum	875	7
	zevk	2350	7
	zevki	414	16
	zevkini	286	29
tekmele- (+3, -3 aralığında) frekans: 4.91 görünme:244 metin sayısı: 173			
	acımasızca	393	2
	ayağıyla	122	2
	ayaklarını	910	2
	ayaklarıyla	164	3
	göğsünü	277	2
	kapıyı	4189	10
	karnını	528	2
	kedileri	213	4
	kediyi	292	2
	koltuğu	289	2

	kutuları	227	2
	öfkeyle	907	2
	sandalyeyi	163	2
	tabureyi	15	2
titre- (+3, -3 aralığında)			
	ayağı	1256	2
	bacakları	579	7
	bedeni	1263	5
	çenesi	195	3
	dişleri	555	2
	dizleri	181	2
	dudakları	769	16
	eli	3081	7
	elleri	2063	7
	gözkapakları	51	3
	heyecandan	485	6
	ışığı	2289	3
	içi	7055	20
	inim inim	144	2
	kalbi	1279	2
	kanatları (burun)	491	2
	karanlıkta	1218	3
	korkudan	736	2
	korkuyla	860	5
	pır pır	194	2
	sapır sapır	66	4
	sesi	7307	12
	sevinçle	1145	2
	sevinçten	514	3
	sinesi	29	2
	soğuk (terler içinde)	6832	3
	soğuktan	430	3
	tir tir	924	8
	tiril tiril	134	2
	ürpertiyle	31	2
	üstüne	9294	2
	üzerine	33511	2

	vücudu	817	6
	yüreği	1240	8
	yüzü	5289	4
	zangır zangır	170	8
tut- (+3, -3 aralığında) frekans: 1004.41 görünme:49883 metin sayısı: 3806			
	aç	2934	24
	açık	22240	410
	açıkta	536	12
	adam	23917	223
	adamı	5520	53
	ağlama	646	16
	ağrıları	324	9
	ağzı	1475	16
	ağzını	1511	25
	ağzıyla	250	19
	ahı	40	8
	akılda	272	101
	alkış	587	106
	altı	8386	41
	arabada	373	9
	aşçı	349	9
	ateşe	920	41
	atıp	1581	141
	avucunda	150	30
	avuçlarında	97	10
	avukat	1457	54
	ayağını	854	20
	ayakları	1310	29
	ayaklarından	185	20
	ayaklarını	910	25
	ayakta	3745	591
	ayna	1164	99
	aynayı	119	18
	ayrı	16433	302

	ayrıcalıklı	537	11
	bacağından	112	9
	bacağını	283	10
	bacaklarından	70	9
	bağlı	19169	119
	bakıcı	134	10
	balık	3620	351
	bankada	300	13
	bardağı	1993	24
	basılı	325	13
	başından	3035	20
	başını	7436	168
	belinden	162	15
	belini	247	25
	bellekte	151	9
	bıçağı	442	30
	bileğinden	53	6
	bileğini	96	17
	birarada	627	61
	birbirini	2731	110
	birbirlerini	2234	17
	birlikte	45902	223
	boğazını	222	13
	bombardımana	80	40
	boş	8930	63
	boynunu	549	18
	boyu	4826	48
	bozulmaya (yüz)	216	16
	burnunu	700	15
	buz	2364	156
	büro	674	14
	bütçe	4198	27
	canlı	5804	305
	cezaevinde	708	16
	ciddi	10379	52
	çanak	432	74
	çantayı	295	9
	çapraz	524	15
	çatal	413	10

	çenesinden	30	11
	çenesini	201	26
	çetele	12	6
	çetelesini	25	21
	çıtayı	54	7
	çişini	70	14
	çoban	1205	19
	çocuğu	5441	56
	çocukları	5234	30
	çürümeye (yüz)	132	27
	dadı	254	12
	dağılmaya (yüz)	116	11
	daire	1970	25
	dakika	7691	90
	dalı	1180	29
	dalları	843	14
	damarı	202	9
	dar	4180	52
	defter	793	75
	defterler	128	11
	değerleri	3947	26
	dem	530	14
	denetime (tabii)	222	35
	dengede	276	82
	dengeli	1192	15
	deniz	10530	72
	depoda	132	7
	derdi	2524	20
	dışarda	832	24
	dışarıda	2509	74
	dışında	18763	498
	dibi	324	13
	dik	2099	128
	dikiş	472	50
	dikkatle	2159	27
	dilek	678	54
	dilini	1379	45
	dimdik	592	26
	dinç	322	10

	direği	246	9
	diri	800	99
	dirseğini	44	8
	dizginleri	63	15
	dolu	9549	52
	don	1214	18
	döviz	4858	48
	dua	2700	24
	dümen	194	12
	dümeni	75	7
	düşük	10608	236
	düz	2450	23
	düzen	3184	26
	düzenli	3776	61
	düzeyde	6105	170
	düzeylerde	444	10
	düzgün	2011	18
	el	13973	511
	elde	20502	250
	elele	234	57
	elemanları	829	12
	elemeye (tabii)	22	6
	elinde	7577	925
	elinden	3807	468
	elini	5976	678
	eliyle	2830	191
	elle	1201	392
	elleri	2063	60
	ellerinde	1811	197
	ellerinden	1067	101
	ellerini	2803	204
	elleriyle	1115	49
	ensesinden	100	24
	esir	1287	15
	eskimeye (yüz)	23	8
	eş	2288	69
	eşdeğer	518	20
	eşit	4797	39
	eteğinden	47	13

	eteklerini	128	8
	ev	11636	247
	fare	894	14
	feneri	298	27
	ferah	270	38
	form	470	19
	frekansı	233	9
	freni	58	6
	frenleri	19	8
	gagalarıyla	22	6
	geniş	13809	210
	gergin	852	20
	gerilemeye (yüz)	141	7
	gevşek	442	17
	girişini	292	10
	gizli	7761	311
	göbeğini	114	8
	göğsünü	277	17
	göğü	295	9
	göz hapsinde	36	27
	gözaltında	262	100
	gözetim altında	405	45
	gözlem (altında)	1399	23
	gözleri	6859	50
	gözlerini	5816	65
	gözönünde	547	239
	gözü	3564	51
	gözünü	1504	28
	gözyaşlarını	475	106
	güçlükle	758	19
	gülme	344	37
	günce	82	15
	güncel	1649	35
	gündemde	843	122
	gündeminde	442	13
	güneşe	727	15
	günlüğü	217	9
	günlük	7527	136
	güreş	492	28

	hafızada	74	8
	hafifçe	1838	45
	hamuru	359	10
	hariç	2079	111
	hastanede	994	13
	hatıra	575	11
	hatırda	56	37
	havada	2543	58
	hayatta	3423	39
	hayvanı	479	11
	hazır	7173	99
	hedefi	2007	39
	hesabı	1681	29
	hesabını	950	37
	hesap	4269	47
	hesapları	744	12
	hıçkırık	135	14
	hıçkırıklarını	43	13
	hizmetçi	425	16
	hoca	4318	31
	hortumu	77	7
	hoş	6108	85
	hücrede	399	16
	ılık	1064	13
	ısıyı	123	8
	ıslak	1423	27
	ışığa	581	51
	ışık	7054	740
	içerde	1062	22
	içinde	80246	529
	içine	16971	118
	idrarını	28	5
	inadı	130	7
	incelemeye (tabii)	767	39
	ip	1005	15
	ipi	455	32
	ipini	226	21
	ipleri	204	17
	istedi+	4922	68

	istisna	687	25
	iş	33398	229
	işçi	8969	39
	işlemlere (tabii)	293	25
	iyice	8939	69
	kadın	31056	212
	kafa	2683	261
	kafasını	1378	37
	kağıdı	806	30
	kağıt	2225	40
	kağıt	1625	18
	kahve	2994	22
	kalbini	575	11
	kalem	1994	125
	kalemi	711	27
	kan	8573	68
	kapağını	531	10
	kapalı	5441	139
	kapıda	1385	15
	kapıları	933	21
	kapıyı	4189	66
	kar	4545	36
	karakolda	209	10
	kararmaya (yüz)	142	14
	kardeşini	498	12
	karnını	528	33
	kasa	476	11
	kasıklarını	21	15
	kaydı	1016	21
	kaydını	212	26
	kayıt	2787	79
	kayıtlarda	145	7
	kayıtları	465	22
	kayıtlarını	188	23
	kenarda	414	14
	kenarından	339	10
	kendimizi	2618	41
	kendini	22063	585
	kendisini	12256	158

	kısa	21095	139
	kıskançlık	637	12
	kıvamı	71	10
	kilit	903	19
	kilitli	292	18
	kin	819	49
	kiralık	437	14
	kitabı	4591	25
	kolayca	3175	22
	kolları	1253	17
	kollarında	422	11
	kollarından	229	51
	kollarını	1050	30
	koltuk	1009	15
	kolu	1270	24
	kolundan	546	284
	kolunu	1022	93
	kontrolünde	412	13
	korku	3609	24
	kökleri	701	13
	köşebaşlarını	8	6
	köşeleri	161	8
	köşesinden	314	13
	krizi	2213	17
	kucağında	670	31
	kulağından	122	38
	kulaklarından	62	13
	kulpundan	14	10
	kurumaya (yüz)	111	34
	kuş	4296	58
	kuvvetle	457	15
	kuyruğu	439	18
	kuyruğundan	76	21
	kuyruğunu	324	19
	kürek	556	13
	lafa	318	27
	lâfa	31	5
	mahfuz	89	14
	matem	100	14

	matemini	10	5
	maya	525	25
	mecbur	967	35
	mecburi	380	11
	mekan	1316	35
	mercek	231	15
	mesken	200	58
	mesul	95	20
	meşale	92	13
	mevduat	1034	14
	mikrofon	215	8
	muaf	325	150
	mükellef	341	13
	nabız	272	10
	nabzı	84	6
	nabzını	162	98
	nakit	1356	20
	nefes	3622	28
	nefesini	417	91
	nefesinizi	21	10
	nefeslerini	87	35
	nem	768	19
	nemli	790	32
	nesneyi	300	10
	not	2872	112
	notları	417	15
	nöbet	631	241
	nöbeti	234	34
	nutku	75	22
	odayı	573	11
	oltayı	64	12
	oltayla	12	4
	omuzlarından	182	58
	omzundan	98	16
	omzunu	111	12
	oruç	1245	689
	oyun	7724	44
	oyunu	3353	24
	öğüdü	55	6

	öğüdünü	46	8
	öksürük	428	13
	ölçü	1047	18
	ölçüyü	128	9
	önde	3303	50
	önplanda	11	4
	önünde	12806	818
	özdeş	395	17
	özellikleri	5722	35
	özenle	1357	20
	paltosunu	139	7
	para	21930	187
	parasını	1487	23
	parayı	3011	44
	parmağını	588	20
	parmağıyla	237	9
	parmaklarıyla	279	17
	pas	551	32
	pençeleriyle	39	6
	pis	1476	15
	piyasada	1636	16
	planda (ön-arka)	1590	227
	poşeti	108	7
	rapor	2355	23
	rehin	301	34
	rengi	2814	20
	resmi	9447	44
	ritim	262	35
	ritm	170	11
	saat	172296	139
	sabit	4429	251
	saçlarından	187	23
	saçlarını	1717	26
	saf	2806	102
	sağlam	3817	95
	sağlıklı	5471	48
	saklı	1167	166
	salon	925	13
	sancısı	166	9

	saniye	1878	31
	sapından	45	18
	sararmaya (yüz)	38	6
	serin	1121	21
	sermaye	8889	37
	seviyede	988	70
	seviyelerde	215	15
	sıcak	8073	157
	sıcaklıkta	355	10
	sıkı	4663	395
	sıkıca	688	114
	sımsıkı	910	136
	sınırlandırmaya (tabii)	108	24
	sınırları	2794	25
	sınırlı	5141	199
	sır	1428	26
	sicil	321	13
	sicilleri	50	9
	sigara	5478	44
	sigarayı	738	20
	silah	4349	71
	silah	301	9
	silahı	721	16
	silinmeye (yüz)	36	7
	sistemi	9398	39
	siyaset	4191	24
	soğuk	6832	55
	soğumaya (yüz)	207	12
	solmaya (yüz)	39	7
	soluğunu	251	53
	soluklarını	55	16
	sorumlu	4559	753
	sönmeye (yüz)	79	29
	söz	36148	159
	sözleri	3537	61
	sözlerini	1764	40
	sözü	5772	138
	sözünü	3355	138

	su	24724	291
	suda	1767	18
	suyu	5428	44
	süre	22433	246
	şahit	1333	16
	şefkatle	312	14
	şoför	1264	14
	tabii	16247	128
	takım	5992	63
	takımı	2016	51
	taksi	1117	43
	taraf	3312	139
	tarafını	573	75
	taşa	428	24
	taşıt	444	11
	tavşan	956	20
	taze	2682	37
	tazı	63	7
	tecritte	26	6
	tekelinde	169	24
	tekellerinde	11	4
	temiz	3767	159
	tempo	367	139
	ters	4138	30
	tok	550	18
	top	2637	30
	topa	283	65
	toprağı	1575	16
	topu	1707	28
	tutanak	173	40
	tüfek	518	14
	tükenmeye (yüz)	54	23
	ucundan	1044	150
	unutulmaya (yüz)	94	33
	usulca	1138	21
	uyanık	829	53
	uygun	22037	99
	uyku	2588	150
	uzak	9553	680

	uzakta	1599	37
	uzun	35417	300
	üstün	3259	129
	üstünde	7149	245
	vaatlerini	30	7
	vakit	4511	37
	yakalarından	6	5
	yakamdan	13	7
	yakasından	153	27
	yakasını	281	10
	yakın	19101	89
	yanında	16367	127
	yardımcı	7254	49
	yas	330	122
	yasını	66	48
	yaşı	1492	22
	yavaşça	1447	37
	yedeğinde	39	5
	yedek	1235	14
	yedekte	44	19
	yeğ	94	63
	yekun	25	5
	yekûn	38	17
	yer	50757	883
	yeri	8767	76
	yerini	7067	219
	yerlerinde	1066	17
	yıkılmaya (yüz)	79	25
	yıldız	3870	38
	yıllık	10923	46
	yol	25710	188
	yolları	2396	30
	yolu	8612	102
	yolunu	3679	750
	yosun	288	46
	yularından	13	8
	yularını	24	5
	yurt	4149	35
	yüce	2674	24

	yüksek	31287	375
	yükümlü	589	38
	yükünü	676	17
	yürürlükte	505	11
	yüz	10758	642
	yüzü	5289	46
	yüzünü	3935	48
	zabıt	101	46
	zaman	82488	557
	zar	843	15
	zinde	151	9
	zor	14235	325
	zorla	2240	65
	zorlukla	467	11
	zorunlu	5416	100
uyuş- (+3, -3 aralığında)			
	ayakları	1310	4
	bacakları	579	3
	bedeni	1263	2
	beyni	709	4
	duyuları	69	3
	elleri	2063	2
	oturmaktan	120	3
	ruhu	1732	4
	soğuktan	430	3
	vücudu	817	4
üşü- (+3, -3 aralığında) frekans: 42.99 görünme:2135 metin sayısı: 719			
	açlıktan	571	4
	akşam	11123	8
	ayağı	1256	4
	ayakları	1310	21
	bedeni	1263	3

	biraz	33010	50
	çok	219323	175
	dışarda	832	7
	elleri	2063	12
	epey	2063	5
	gece	19229	33
	geceleri	2299	11
	hafif	5038	5
	ıslanıp	28	4
	içi	7055	9
	iyice	8939	27
	kardan	316	3
	rüzgardan	116	2
	sırtı	502	2
	soğukta	231	9
	soğuktan	430	15
	sokakta	2111	8
	suda	1767	5
	yağmurda	233	4
	vücudu	817	5
	yüreği	1240	6
vur- (+3, -3 aralığında) frekans: 326.25 görünme:16203 metin sayısı: 2462			
	acımadan	93	7
	acımasızca	393	8
	açığa	2295	428
	adam	23917	144
	adamı	5520	66
	ağrı	1739	14
	alaya	238	7
	alnına	341	26
	alnından	244	29
	anlamazlığa	10	5
	aptallığa	7	2
	arkadan	1083	108

	arkadaşını	561	11
	arkasından	3306	30
	atı	541	11
	attığını	320	13
	ay	15901	55
	ayağına	726	15
	ayağından	165	19
	ayağını	854	41
	ayakkabı	1396	10
	ayaklarına	530	11
	ayaklarından	185	6
	ayaklarını	910	34
	ayaz	188	5
	ayıbını yüzüne	39	4
	ayıları	44	3
	bacağına	149	10
	bacağından	112	13
	bacaklarından	70	3
	balık	3620	39
	baltayı taşa	63	7
	balyozla	13	4
	bastonunu	65	6
	baş	7483	137
	başına	16664	105
	başından	3035	37
	başını	7436	75
	belden aşağı	216	21
	beline	551	23
	beyninden	101	29
	bıçak	1183	9
	bileklerine	96	5
	birbirine	8078	103
	birbirlerine	4495	21
	birbirlerini	2234	13
	birini	6171	52
	boynuna	942	18
	boynunu	549	24
	boyunları	77	4
	boyunlarını	74	3

	böğrüne	54	7
	burnuna	404	6
	cama	404	48
	camlara	109	18
	canevinden	7	3
	cetvelle	55	7
	cop	134	10
	copla	31	14
	çatışmada	292	16
	çekiç	645	20
	çekiçle	55	19
	çenesine	122	4
	çocuğa	2434	20
	çubukla	68	4
	dağlara	622	25
	dalga	2989	26
	dalgalar	615	27
	dalgaya	76	7
	damga	369	131
	damgasını	883	722
	damgayı	26	8
	darbe	2297	195
	darbeler	280	34
	darbeyi	345	62
	davula	24	10
	değnek	133	14
	delice	255	4
	deliliğe	53	8
	dem	530	267
	demirle	57	5
	dengine (davul dengi)	30	5
	deprem	3240	15
	dışa	2179	383
	dışarı	5532	56
	dibe	349	117
	dibine	1329	28
	diline	665	10
	dipçiklerle	3	2

	diz	934	7
	dizgin	70	7
	dizine	161	26
	dizini	137	5
	dizlerine	222	35
	dolu	9549	16
	don	1214	8
	duvara	1494	71
	duygularını (açığa-dışa)	1500	22
	düşmanı	1405	7
	eline	4457	57
	elini	5976	85
	elinin tersiyle	250	9
	eliyle	2830	119
	ellerine	1100	12
	ellerini	2803	49
	ensesinden	100	7
	ensesine	118	13
	espriye	40	5
	felek	158	13
	fırça	473	11
	fırtına	897	6
	fiske	81	27
	fiskeler	6	3
	fütursuzca	77	4
	füzeyle	15	4
	gagalarını	20	7
	gagası	4	3
	gelişine	89	11
	gem	117	74
	gemileri	438	5
	gırgıra	25	6
	gonga	10	7
	gongu	10	7
	göğsünden	117	14
	göğsüne	551	23
	gölgesi	583	28
	gözünden	657	26

	güm güm	214	51
	gümbür gümbür	193	6
	güneş	7829	75
	hançer	166	7
	hançeri	61	4
	har (vurup harman savurmak)	105	57
	hava	11755	24
	havadan	718	8
	haylazlığa	5	2
	hayvana	236	4
	hedefi	2007	45
	hedefini	336	11
	hedefleri	1228	22
	hırsla	325	11
	hızla	8742	42
	hızlı	10398	46
	ışığı	2289	45
	ışık	7054	86
	içerden	489	12
	içeriden	526	10
	içkiye (kendini)	232	12
	iğne	1183	31
	ikramiye	225	6
	kadını	3978	14
	kadınları	1899	9
	kafa	2683	21
	kafalarına	132	13
	kafasına	989	102
	kafasından	289	7
	kafasını	1378	48
	kafayı	746	31
	kahpece	16	3
	kalbinden	159	30
	kalçasından	19	5
	kalp	3537	10
	kamçı	119	5
	kamçıyla	6	3
	kanat	1495	26

	kapı	5446	111
	kapılara	82	8
	kapısını	1936	29
	kapıya	1986	102
	kapıyı	4189	125
	karaya	471	33
	karnına	425	8
	karnından	125	8
	kartal	884	6
	kaz	302	5
	kazma	237	12
	kazmayı	56	21
	kazmayla	9	3
	keklik	229	7
	kelepçe	87	17
	kelepçeyi	31	8
	kellesini	76	4
	kement	82	5
	kendini	22063	225
	kendisini	12256	73
	ket	75	57
	kılıç	1232	9
	kıra	78	8
	kırbacı	36	7
	kırpmadan (gözünü)	240	7
	kıyılara	101	8
	kıyıya	766	76
	kilidi	166	11
	kilit	903	109
	kocasını	573	8
	koluna	761	13
	kolundan	546	9
	köşeye	203	5
	kötek	22	3
	kötü	14352	38
	kriz	3624	20
	kumsala	121	5
	kurşunla	134	17
	kuş	4296	134

	kuşları	649	9
	kuşu	728	13
	kuvvetli	2279	11
	kürekle	59	6
	kürsüye	417	15
	küt (küt-diye)	469	41
	kütüğe	44	13
	levyeyle	5	2
	leylekleri	27	4
	lodos	151	6
	martıyı	33	5
	masaya	2231	118
	mevzilerini	55	4
	milyarlar	90	4
	milyonlar	143	4
	mührü	170	10
	mührünü	80	21
	mühür	224	17
	nabız	272	8
	neşter	43	13
	neşteri	18	3
	numaraya (kafasını)	149	7
	ok	780	11
	okla	35	9
	oltaya	60	11
	omuz	827	13
	omuzuna	265	16
	omzuna	561	35
	on ikiden	52	12
	öfkeyle	907	18
	ölçüye	125	12
	öldüresiye	58	6
	ördeği	37	4
	parmağıyla	237	5
	pat (pat-diye)	497	34
	pencereye	596	12
	pıt pıt	102	7
	pişkinliğe	17	13
	piyango	279	10

	pranga	45	15
	ritim	262	8
	roketle	23	8
	rüzgar	2101	16
	sahile	337	24
	sapanla	24	8
	sekte	31	27
	semer	27	5
	serseriliğe	8	2
	sert	5577	79
	sertçe	297	24
	sıfıra	330	10
	sırrı (açığa)	1093	10
	sırtına	889	93
	sırtından	341	26
	sırtlarına	94	7
	silahla	291	18
	sivilleri	71	6
	soğuk	6832	28
	sopa	427	17
	sopayı	170	18
	sopayla	120	27
	su	24724	45
	suratına	413	11
	şakağından	18	6
	şakaya	119	37
	şamar	104	6
	şap	109	18
	şaplak	63	7
	şiddetle	1276	14
	tabancayla	121	32
	tahtaya	287	27
	tak tak	636	63
	takır takır	154	12
	taş	5025	32
	taşa	428	52
	taşla	259	89
	taşlara	256	36
	taşlarla	233	4

	tavana	465	38
	tavşanı	69	3
	tekme	453	50
	tekmeyi	72	11
	tık tık	475	55
	tokat	1639	47
	tokadı	36	4
	tokmağı	75	6
	top	2637	58
	topa	283	75
	topla	417	5
	topuğundan	18	6
	topuk	131	4
	topuklarını	31	15
	turnayı	25	19
	tüfekle	103	6
	uçakları	359	9
	usturaya	12	3
	usul usul	1878	19
	üslerini	53	5
	vole	7	3
	vurgun	187	7
	yalpa	24	7
	yanağına	186	9
	yanlışlıkla	429	21
	yavaş	11102	30
	yavaşça	1447	15
	yere	15632	386
	yokuşa	90	9
	yola	7836	37
	yollara	44746	97
	yumruğunu	142	39
	yumruk	718	43
	yüreği	1240	14
	yüreğinden	168	8
	yüze	1438	12
	yüzeye	392	10
	yüzlerine	450	43
	yüzsüzlüğe	6	3

	yüzüne	4537	226
	zımba	54	4
	zıpkınla	6	2
	zincir	569	20
	zincire	145	86
	zincirlere	24	7
yakala- (+3, -3 aralığında) frekans: 254.11 görünme:12620 metin sayısı: 2406			
	açığını	286	9
	açıklarını	197	5
	açısını	352	6
	adamı	5520	44
	adamları	2791	18
	ağlarla	48	3
	ağzıyla	250	4
	ahtapot	137	2
	alabalık	100	5
	alzheimer	124	6
	alzheimera	3	2
	anı	1759	27
	ânı	221	6
	anında	2401	14
	aniden	1659	7
	anlamı	4678	10
	anlamını	1825	8
	annesi	5051	11
	ansızın	1220	14
	apar topar	373	8
	arkadan	1083	7
	arkadaşını	561	4
	arkasından	3306	12
	artış	5909	18
	asker	4903	15
	aşkı	1858	7
	atı	541	5

	atmosfer	632	8
	atmosferi	310	50
	avantaj	789	43
	avı	231	19
	avlarını	64	27
	avrupayı	439	4
	ayaklarından	185	5
	ayaklarıyla	164	4
	ayıyı	82	4
	ayrıntıları	702	13
	ayrıntıyı	216	7
	babası	6287	10
	bacağından	112	3
	bakışı	804	5
	bakışını	307	12
	bakışlarını	809	16
	balık	3620	49
	bam telini	64	3
	baskında	94	7
	baskınla	28	3
	başarı	4032	35
	başarıları	399	5
	başarısını	633	11
	başarıyı	633	83
	başından	3035	8
	bekçi	1016	14
	belgesiz	21	2
	belinden	162	6
	beraberliği	205	14
	bileğinden	53	9
	bileğini	96	3
	bilgi	21065	33
	bilinci	1290	7
	birini	6171	47
	boğa	563	7
	boğayı	45	9
	boğazından	133	5
	boynundan	166	8
	boynunu	549	4

	böcek	948	18
	bülbül	479	4
	bütünlüğü	953	6
	büyümeyi	486	11
	canavarı	186	4
	canlı	5804	22
	canlıları	229	4
	casus	306	4
	coşkuyu	139	3
	çağdaşlığı	71	8
	çağı	1227	53
	çağını	224	14
	çekirge	145	4
	çeteyi	22	2
	çizgi	2399	9
	çizgiyi	275	6
	çocuğu	5441	16
	çoğunluğu	2369	15
	damarı	202	4
	damarından	29	3
	damarını	44	5
	değişim	4414	10
	değişimi	1806	14
	delil	710	6
	dengeyi	533	4
	derhal	2024	15
	detayları	304	5
	devlet	30792	35
	diri	800	9
	dişleriyle	119	3
	doğruyu	916	9
	dopingli	16	6
	duygu	3799	11
	duyguları	1649	6
	duyguyu	528	6
	dünyayı	4085	10
	düşman	3388	14
	düşmanı	1405	6
	düşmeden	298	5

	düşünceyi	905	5
	düzey	2305	7
	düzeyi	3218	15
	düzeyini	935	32
	eğilim	1210	5
	elebaşlarını	8	3
	elemanları	829	7
	eli	3081	11
	elinden	3807	11
	elini	5976	35
	eliyle	2830	20
	ellerini	2803	12
	elleriyle	1115	10
	emniyet	3364	31
	enselerinden	12	2
	ensesinden	100	15
	enstantane	21	3
	eroin	380	9
	eroinle	17	10
	esrarla	20	3
	eşitliği	817	8
	eşkıya	240	5
	eşkıyayı	15	2
	evinde	3206	14
	evrenseli	21	5
	evrenselliği	81	3
	failleri	103	3
	faillerini	20	2
	fare	894	22
	farkı	3243	17
	fena	2091	9
	fırsat	3531	54
	fırsatı	1717	121
	finali	167	8
	formunu	140	3
	frekansını	38	6
	gafil	146	5
	galibiyet	406	8
	geleceği	2565	8

	gelişimi	2069	7
	gelişmeleri	1640	8
	gemileri	438	6
	genci	623	7
	gençleri	942	9
	gerçeği	3736	23
	gizlice	1043	8
	gol	1769	10
	gömleğinden	33	3
	görüntü	2435	12
	görüntüyü	353	11
	gözleri	6859	17
	gözlerini	5816	16
	günceli	11	2
	gündemi	545	5
	gündemini	235	5
	güneşi	919	10
	günü	12316	21
	güvenlik	9732	23
	güzel	33384	66
	haber	11051	35
	haberi	3450	12
	hakikati	452	5
	hakikatleri	112	3
	hava	11755	21
	havada	2543	19
	havayı	885	5
	hayatı	5681	18
	hayvanı	479	8
	hayvanları	962	9
	hazırlıklı	513	5
	hazırlıksız	229	126
	hedefi	2007	8
	hedefini	336	5
	heyecanı	825	6
	hırsız	702	24
	hırsızı	176	19
	hızı	2400	8
	hızını	933	13

	hızla	8742	18
	hoca	4318	11
	huzuru	531	20
	ışığı	2289	11
	ışık	7054	12
	ışıltısını	36	3
	ifade	20127	27
	ihtimali	1382	12
	iktidar	4358	12
	iktidarı	1548	7
	ilgililer	58	6
	ilişki	7550	11
	imkanı	1407	12
	inceliği	122	3
	insanı	7720	32
	insanları	6662	16
	ip	1005	7
	ipini	226	5
	ipucu	629	24
	ipucunu	36	3
	ipuçları	713	18
	ipuçlarını	303	18
	istikrar	1669	9
	istikrarı	547	10
	istiyor+	5334	12
	işaret	7425	12
	işçiyi	156	3
	ivmesini	25	3
	ivmeyi	27	8
	iyiyi	270	6
	izini	546	4
	izlerini	726	6
	izleyiciyi	200	3
	jandarma	1639	11
	kaçak	1255	21
	kaçakçıları	33	3
	kaçanı	16	2
	kaçanları	33	6
	kaçarken	251	11

	kadını	3978	16
	kalbinden	159	3
	kaliteyi	286	13
	kanaryayı	3	2
	kanatlarından	45	4
	kanser	1041	26
	kâr	4545	9
	kardeşini	498	4
	karınca	571	5
	kartal	884	9
	katil	6	2
	katili	284	9
	katilini	41	7
	katilleri	128	14
	kedi	2452	9
	kediyi	292	7
	kelebek	813	7
	kelebekleri	71	3
	kıskıvrak	104	73
	kızı	6282	18
	kişiyi	2477	22
	kitleyi	219	4
	kokain	437	7
	kolay	12659	61
	kolayca	3175	8
	kolaylıkla	1659	8
	kollarıyla	151	3
	kolundan	546	27
	kolunu	1022	15
	komiser	692	9
	kondisyon	23	2
	kopya	637	5
	koyunu	96	4
	köpek	2244	10
	kötü	14352	36
	kulaklarından	62	3
	kulpunu	12	2
	kundakçı	62	3
	kuş	4296	32

	kuvveti	722	7
	kuyruğundan	76	10
	kuyruğunu	324	9
	kuzuyu	60	4
	levrek	83	3
	leylek	406	4
	lideri	3380	15
	mahkum	1116	9
	mahkûm	2018	9
	makarayı	11	2
	mal	7543	17
	marka	2218	8
	martıyı	33	3
	memuru	1156	5
	menşeini	26	3
	militan	475	10
	militanı	130	5
	mizah	702	5
	mizahı	76	9
	mucizeyi	76	3
	mutluluğu	1117	71
	mükemmeli	69	10
	mükemmelliği	85	5
	müşteri	3647	10
	narkotik	266	5
	nesneleri	482	6
	nesneyi	300	5
	noktayı	987	6
	olanağı	2622	10
	olanağını	503	10
	olanları	2217	7
	olasılığı	1477	14
	olay	7780	23
	olayı	5333	16
	olayları	3143	9
	omuzlarından	182	7
	operasyonda	278	9
	operasyonla	132	6
	oranı	8595	18

	oranını	971	23
	ortalamayı	23	2
	ortamı	2571	14
	ortamını	469	4
	otobüsünü	33	3
	oyunu	3353	8
	öğrenciyi	339	5
	ölüm	7891	17
	ölümsüzlüğü	100	5
	öndekileri	5	2
	önemli noktaları	1082	7
	öyküyü	466	5
	özgünlüğü	72	4
	özünü	633	6
	paketleri	286	4
	para	21930	23
	pençeleriyle	39	4
	perçeminden	5	2
	performans	1860	14
	performansı	908	13
	pireyi	16	2
	polis	7288	99
	popülariteyi	6	3
	pozisyon	472	11
	pozisyonları	156	10
	pozlar	93	3
	profilini	119	3
	rakamı	351	8
	rakamları	470	4
	rakibini	182	8
	refah	2477	10
	rekabet	6032	12
	riskleri	394	4
	ritmi	251	6
	ritmini	93	9
	ruh	4320	10
	ruhu	1732	8
	ruhunu	1062	18
	rüşvet	1088	6

	rüzgarı	195	3
	saadeti	113	3
	saat	17296	20
	saçlarından	187	8
	sağ	7193	28
	satış	5069	10
	savunmasız	249	4
	sayesinde	6137	17
	sektörü	2438	7
	sentez	588	5
	sesi	7307	11
	sesini	3766	13
	seviye	387	4
	seviyesini	409	24
	seviyeyi	67	8
	sıkıca	688	8
	sımsıkı	910	7
	sırrı	1093	6
	sırrını	448	5
	sırtından	341	5
	sigara	5478	9
	silah	4349	16
	skor	125	5
	skoru	199	19
	soğuk	6832	13
	sokakta	2111	12
	somon	143	4
	somonu	6	2
	sonsuzluğu	122	4
	sonucu	13600	29
	sonunda	17893	56
	soygunda	6	3
	standartları	680	9
	standartlarını	258	8
	suçlarını	118	3
	suçlu	2034	25
	suçluları	179	23
	suçluyu	136	13
	suçunu	313	7

	suçüstü	236	140
	süreci	5423	11
	şampiyonluğu	235	5
	şampiyonluğunu	114	7
	şans	1300	12
	şansı	1703	65
	şansını	678	85
	şöhret	460	4
	şöhreti	122	11
	şüphelileri	9	2
	tadı	1355	6
	tansiyon	521	6
	tarihi	9991	16
	tasmasından	8	3
	tavşan	956	7
	tavşanı	69	3
	teknolojiyi	611	7
	terörist	1091	16
	teröristleri	90	4
	tesadüfen	475	5
	tilkiyi	25	2
	tiraj	95	3
	tonu	503	8
	tonunu	114	3
	top	2637	10
	toplumu	3513	9
	topu	1707	32
	trendi	244	14
	trenini	28	6
	turu	515	4
	ucundan	1044	30
	ucunu	621	14
	uygarlığı	336	4
	uygarlık	1010	7
	uygunsuz	295	10
	uykuda	377	8
	uyumu	673	11
	uyuşturucu	2051	26
	ülkeleri	3140	11

	üstünlüğü	941	5
	üstünlük	840	8
	vasatı	36	3
	vicdansızı	3	2
	yakasından	153	5
	yalanı	263	4
	yalanını	66	9
	yalnız	14607	19
	yalnızlığı	512	4
	yaralı	1400	15
	yenileşmeyi	16	2
	yetkililer	1094	7
	yılanı	180	4
	yolda	3931	15
	yöntemi	3243	9
	yüreğinden	168	8
	zaafını	36	3
	zaaflarını	86	3
	zabıta	236	5
	zaferi	488	6
	zaman	82488	171
	zamanı	5053	20
	zanlı	95	7
	zanlıları	23	2
	zanlıyı	23	4
	zirveyi	74	6
	zor	14235	51
	zorla	2240	12
yala- (+3, -3 aralığında) frekans: 21.2 görünme:1053 metin sayısı: 540			
	ağzını	1511	8
	avcunu	20	4
	avucunu	91	16
	bal	1430	21
	bıyıklarını	125	2

	burnunu	700	6
	buz	2364	2
	diliyle	728	17
	direği	246	3
	dondurma	538	14
	dudağını	138	4
	dudaklarını	636	22
	elini	5976	13
	iştahla	276	7
	kemik	1311	2
	keyifle	645	3
	kürkünü	28	2
	limon	47	3
	mürekkep	459	46
	parmağını	588	9
	parmaklarını	528	9
	pekmez	127	2
	pul	739	4
	sözünü	3355	2
	şapır şupur	26	4
	şapırdata şapırdata	22	2
	şeker	2875	2
	şekeri	618	3
	tabakları	190	2
	tuz	3062	10
	tükürdüğünü	9	3
	tükürdüklerini	6	4
	tüylerini	175	3
	yanaklarını	168	4
	yaralarını	226	17
	yavrusunu	194	4
	yüzünü	3935	38
yaslan- (+3, -3 aralığında) frekans: 0.06 görünme:3 metin sayısı: 3	---	---	---

ye- (+3, -3 aralığında) frekans: 21.2 görünme:1053 metin sayısı: 540			
	abur cubur	75	26
	acı	7386	38
	acıkınca	47	9
	acılı	588	11
	afiyetle	165	92
	ağır	13404	92
	aklını	915	9
	akşama	1655	32
	akşamları	1024	24
	ananas	57	4
	ayrı	16433	90
	ayva	201	11
	ayvayı	47	29
	azar	541	31
	badem	462	8
	bahçede	1212	19
	baklava	261	14
	bal	1430	58
	balığı	763	27
	balık	3620	161
	balıkları	546	27
	ballı	130	5
	bandıra bandıra	24	12
	barbunya	67	5
	başını	7436	52
	besinlerden	49	5
	besinleri	171	17
	beynini	321	15
	biber	1038	15
	biftek	147	12
	birbirini	2731	32
	birbirlerini	2234	35
	bisküvi	206	16
	bol bol	5927	174

	böcek	948	19
	börek	304	26
	buğday	1322	13
	buğdayı	116	8
	bulgur	250	15
	burger	71	9
	cepten	116	12
	ceviz	856	17
	cevizleri	48	6
	ceza	5476	40
	ciğer	258	9
	cop	134	10
	çabuk	4790	31
	çatır çatır	199	11
	çekirdeği	424	11
	çekirdek	1302	30
	çerez	129	12
	çıtır çıtır	291	31
	çiğ (çiğ)	592	71
	çikolata	776	76
	çikolatayı	81	9
	çileği	36	4
	çilek	249	11
	çörekler	37	4
	darbe	2297	122
	darbesini	85	9
	darbeyi	345	27
	dayak	1324	596
	dışarda	832	18
	dışarıda	2509	42
	dipçiği	12	3
	dolma	258	9
	domates	1402	28
	dondurma	538	87
	dondurmayı	53	13
	doya doya	543	14
	doyasıya	266	7
	döner	2669	23
	dört	16005	111

	dut	301	19
	dünyayı	4085	16
	dürüm	62	18
	ekmeğini	281	72
	ekmek	3606	284
	ekmekle	132	16
	ekşi	333	7
	elle	1201	13
	elleriyle	1115	12
	elma	1371	59
	elmayı	158	22
	erik	462	24
	erken	6410	28
	et	5572	230
	etli	420	32
	evde	8297	95
	evinde	3206	44
	fasulye	466	18
	fazla	37834	170
	fındık	706	12
	fırça	473	43
	fırçayı	94	9
	fıstık	414	22
	fiske	81	10
	gam	235	34
	geç	6727	36
	gıdaları	72	11
	gofret	77	5
	gol	1769	186
	goller	111	26
	golü	355	22
	günü	12316	62
	güzel	33384	275
	güzelce	406	7
	hakkı	6835	27
	hakkını	2694	121
	haklarını	1772	16
	halt	272	22
	haltı	26	12

	hamburger	170	17
	hamur	447	9
	hapur hupur	10	5
	haracını	18	7
	haram	651	49
	haşlanmış	329	20
	havuç	483	15
	helal	733	18
	helâl	275	12
	helva	178	12
	helvayı	33	11
	her şeyi	926	19
	hızlı	10398	36
	hurmayı	12	3
	ısıra ısıra	21	4
	ıspanağı	42	7
	ıspanak	243	27
	ızgara	331	12
	içini	2328	38
	iftarda	25	5
	iğneyi	129	6
	incir	615	29
	iskender	434	14
	iştahla	276	90
	iyi	63737	217
	jambon	42	6
	kabak	576	23
	kafayı	746	128
	kahvaltıda	186	34
	kalamar	49	4
	kantinde	97	5
	karpuz	424	30
	kaşarlı	40	2
	kaşıkla	157	13
	kavun	221	12
	kayısı	341	15
	kaymağını	39	21
	kaz	302	10
	kazandibi	9	4

	kazığı	47	12
	kazık	364	37
	kebap	271	37
	kek	280	23
	kendini	22063	104
	kepek	70	10
	kesesinden	53	4
	kestane	312	9
	keyifle	645	17
	kırıntıları	137	8
	kıtır kıtır	119	23
	kıymalı	118	11
	kızartma	138	6
	kiraz	1713	13
	kokoreç	39	7
	konserve	270	8
	kontörü	7	3
	köfte	433	56
	köfteyi	48	8
	kötek	22	10
	krep	35	5
	kurabiye	169	12
	kurşun	1743	38
	kurşunu	158	16
	kuş	4296	40
	küfür	811	16
	künefe	11	3
	lahana	286	7
	lahmacun	104	10
	leblebi	199	10
	lezzetli	533	42
	limon	1288	13
	limonlu	127	5
	lokantada	257	42
	lokma	581	92
	lokmaları	51	5
	lokum	129	7
	makarna	412	36
	malı	2042	36

	mama	286	20
	mamaları	34	9
	mamasını	40	14
	mantar	899	12
	mantı	95	12
	mantıyı	11	3
	masada	1155	36
	menemen	111	7
	mercimek	342	10
	meyva	235	14
	meyve	2714	161
	mısır	2639	56
	midye	201	17
	muhallebi	109	8
	mutfakta	627	10
	muz	376	22
	nane	462	7
	nohut	258	9
	oruç	1245	20
	ot	812	56
	otelde	742	10
	öğlen	739	64
	öğleyin	130	11
	öğün	346	61
	papara	10	5
	para	21930	65
	parasını	1487	34
	parmaklarını	528	12
	pasta	527	50
	pastanede	72	6
	pastayı	89	5
	pastırma	107	8
	patates	1356	50
	patatesi	56	4
	patlıcan	356	7
	pekmez	127	15
	peksimet	42	6
	peynir	1138	74
	peyniri	427	18

	peynirli	162	8
	pırasa	156	6
	pide	128	10
	pilav	451	42
	pilavı	221	19
	pirinç	1253	18
	pirzola	73	10
	pişirip	181	33
	pizza	226	18
	poğaça	115	15
	porsiyon (bir-iki)	332	14
	portakal	912	18
	puding	43	4
	püre	92	5
	rantını	42	6
	reçel	187	14
	restoranda	158	25
	rüşvet	1088	36
	sabah	11466	123
	sabahtan	686	8
	sağlıklı	5471	32
	sahanda	45	4
	salata	634	66
	salatalık	194	13
	saman	496	7
	sandviç	184	19
	sarımsak	548	28
	sarımsaklı	84	13
	sarmısak	96	13
	sebze	1522	64
	sene	5372	713
	simidi	119	5
	simit	409	46
	sofrada	339	32
	sofrasında	191	13
	soğan	1300	28
	soğanlı	106	5
	soğuk	6832	31
	sopa	427	40

	sopayı	170	18
	sosis	134	8
	sosisli	59	7
	soslu	131	12
	spagetti	60	9
	sucuk	186	14
	sucuklu	45	9
	suşi	33	11
	şamar	104	7
	şapırdata şapırdata	22	7
	şeftali	269	13
	şeker	2875	47
	şekeri	618	11
	şekerli	396	11
	tabak (bir-iki)	672	24
	tabakta	101	5
	tabldot	32	4
	tahin	48	4
	tatlı	5285	122
	tavşan	956	12
	tavuk	1429	73
	taze	2682	40
	tekme	453	29
	tereyağı	504	9
	tereyağlı	54	6
	tırnak	407	22
	tırnaklarını	165	23
	tokadı	120	28
	tokat	1639	106
	tost	154	21
	turşu	152	9
	tuzlu	729	23
	tuzsuz	131	8
	üzüm	1295	41
	vurgun	187	27
	yağlı	1005	33
	yalnız	14607	56
	yaş	6686	51
	yavaş (yavaş)	11102	71

	yem	827	14
	yemek	9335	1875
	yemekhanede	46	11
	yemiş	769	24
	yeşillik	140	6
	yiyecekler	444	33
	yiyecekleri	345	26
	yoğurdu	203	28
	yoğurt	1036	74
	yumruğu	123	14
	yumruk	718	37
	yumurta	2828	77
	yumurtaları	283	8
	yumurtayı	315	15
	zevkle	491	17
	zeytin	1230	40
	zeytini	107	8
	zeytinyağlı	142	10
	zılgıt	29	6
	zorla	5342	51
yokla- (+3, -3 aralığında) frekans: 29.16 görünme:1448 metin sayısı: 716			
	adamı	5520	3
	ağrısı	855	2
	ağzını	1511	8
	aklını	915	2
	araçları	1961	2
	arkadaşını	561	3
	arkasını	636	6
	ataklarla	22	4
	ayakları	1310	2
	ayrıntılı	2718	2
	başını	7436	8
	bedenini	732	2
	bilgileri	3269	3

	bilgisini	519	3
	birbirlerini	2234	12
	cebini	61	5
	ceplerini	95	11
	cetvelini	21	3
	çenesini	201	2
	defterini	320	4
	defterlerini	100	2
	dudaklarını	636	2
	durumlarını	477	2
	elini	5976	3
	eliyle	2830	23
	elle	1201	2
	etiketleri	42	3
	etrafı	878	3
	giderlerini	256	3
	göğsünü	277	3
	gönlünü	576	3
	gözlüğünü	149	2
	hafızalarını	9	2
	hafızamı	23	3
	hafızanı	8	3
	hafızanızı	11	3
	hafızasını	52	3
	hafifçe	11838	2
	hayvanları	962	2
	ışığı	2289	2
	izi	850	2
	kalesini	112	7
	kaleyi	179	4
	kapıları	933	6
	kapıyı	4189	3
	karnını	528	5
	kaynakları	3277	2
	kendini	22063	24
	kolunu	1022	2
	memurları	609	3
	memuru	1156	2
	nabız	272	35

	nabzını	162	10
	omuzlarını	307	2
	ortalığı	1088	2
	önünü	1140	2
	parayı	3011	3
	parmaklarını	528	4
	parmaklarıyla	279	5
	saçlarını	1717	2
	sandığı	920	2
	sınırları	2794	2
	sonuçları	3576	4
	sonuçlarını	1198	2
	soruları	1730	2
	tabancasını	139	2
	tekerleri	15	3
	tırnaklarını	165	2
	usul usul	1878	5
	usulca	1138	2
	uzaktan	3116	3
	üstünü	770	2
	yakından	4191	2
	yanaklarını	168	3
	yerini	7067	3
	yetkileri	778	2
	yöntemi	3243	2
	yüreğini	647	3
	yüzünü	3935	4
	zemini	682	4
	zihnini	198	4
yudumla- (+3, -3 aralığında) frekans: 13.29 görünme:660 metin sayısı: 402			
	acıyı	732	2
	ayranı	70	2
	bira	1148	2
	birayı	69	2

	çayı	965	21
	çayını	369	62
	gurbeti	47	2
	ızdırabı	54	2
	içeceklerini	20	3
	içkilerini	51	24
	içkiyi	221	3
	iksir	63	2
	iksirini	37	7
	kadehi	117	3
	kadehini	189	4
	kahvesini	212	37
	kahveyi	253	3
	keyifle	645	11
	konyağını	10	5
	rakı	1178	4
	rakısını	64	12
	suyunu	1263	9
	sütü	869	4
	şarabı	337	5
	şarabını	73	14
	şarap	1977	4
	şerbet	238	2
	şişeden	77	2
	usul usul	1878	4
	viskisini	22	4
	yavaş yavaş	11102	6
	yavaşça	1447	2
yumrukla- (+3, -3 aralığında) frekans: 5.92 görünme:294 metin sayısı: 213			
	kapıyı	4189	39
	kapı	5446	15
	göğsünü	277	9
	duvarları	929	7
	birbirlerini	2234	6

	sırtını	910	5
	yatağı	566	4
	topu	1707	4
	masayı	295	3
	camları	368	3
	eliyle	2830	4
	duvarı	818	3
	öfkesinden	61	2
	direksiyonu	94	2
	rakiplerini	151	2
	kendini	22063	5
	dizlerini	169	2
	yüzünü	3935	3
	camı	441	2
	başını	7436	2
	kapıları	933	5
	birini	6171	2
yut- (+3, -3 aralığında) frekans: 50.2 görünme:2493 metin sayısı: 402			
	aceleyle	446	3
	afyon	454	5
	anason	81	2
	arpa	425	2
	aspirin	183	5
	avını	118	3
	avuç (avuç-bir)	1374	16
	baston	88	6
	besini	93	2
	besinleri	171	3
	blöfünü	5	3
	çamur	783	2
	çekirdeği	424	2
	çekirdeğini	170	2
	çiğnemeden	33	17
	çiğneyip	81	9

	çivi	407	2
	dalgalar	615	8
	dilini	1379	89
	duman	1213	4
	gemiyi	267	4
	güçlükle	758	4
	hamuduyla	7	2
	hap	320	23
	hapı	270	72
	hapını	27	3
	hapır hupur	6	4
	haplarını	22	3
	helvayı	33	2
	hızlı	10398	7
	hileyi	17	2
	iğneyi	129	3
	ilacı	702	6
	ilaç	3572	7
	iştahla	276	8
	kan	8573	6
	kapsülü	37	2
	sözcükleri	839	4
	kıl	755	2
	kum	1435	3
	kusmukları	4	2
	kül	1024	26
	laf	2144	4
	lafı	1061	2
	lafını	335	2
	leblebi	199	3
	leblebiyi	28	4
	lıkır lıkır	28	2
	lokma	581	24
	lokmasını	52	18
	lokmayı	67	16
	löp löp	14	4
	numaraları	354	5
	numarayı	270	11
	oltayı	64	3

	oyunu	3353	4
	öfkelerini	54	2
	öfkesini	285	3
	para	21930	6
	patatesleri	132	3
	peyniri	427	2
	rahat	6763	6
	renkleri	963	2
	ruj	145	2
	sarımsak	548	2
	sinek	561	5
	sözcükleri	941	2
	sözünü	3355	3
	su	24724	36
	suyla	867	12
	toz	2027	7
	tozu	596	9
	tozunu	197	8
	tükrüğünü	7	3
	tükürük	178	2
	yalamış	51	3
	yavaş yavaş	11102	15
	yemi	118	6
	yumurtayı	315	3
	zehir	907	5
	zokayı	25	21
zonkla- (+3, -3 aralığında) frekans: 4.29 görünme:213 metin sayısı: 147			
	acı acı	7386	8
	başı	4810	9
	beyni	709	15
	damarları	293	2
	kafa	2683	2
	kulakları	584	4
	sinirden	158	2

	şakak	50	2
	şakakları	38	12
	uykusuzluktan	81	2
	yara	1507	3

Bu bölümde TTDF'nin birliktelik oluşturduğu sözcüklere yer verilmiştir. Tablo 4.1. incelendiğinde dokunma duyusu olan *acı*- fiili ile en fazla eşdizimlilik oluşturan beş sözcük *içi* (36), *gözleri* (12), *yüreği* (8), *elleri* (7), *canları* (6) olarak yer alırken en az eşdizimlilik oluşturan beş sözcük *canı* (2), *emeğine* (2), *omuzları* (2), *ayağı* (3), *bayağı* (3) şeklinde tekrar etmektedir. Dokunma duyusu olan *acık*- fiiliyle *çok* (150), *karnı* (66), *iyice* (19), *kurt gibi* (12), *çabuk* (2) olmak üzere beş sözcük eşdizimlilik oluşturmuştur. *Ağrı*- dokunma duyusu fiiliyle en fazla eşdizimlilik oluşturan sözcükler *başı* (143), *çok* (127), işi (24), karnı (21); en az eşdizimlilik oluşturan sözcükler de *aralıksız* (1), *bileği* (1), *göğsü* (1), *kasları* (1), *midesi* (1) şeklindedir. *Çimdikle*- dokunma duyusuyla eşdizimlilik sergileyen üç sözcük *kendini* (3), *kolunu* (3) *hafifçe* (2) biçimindedir. *Değ*- dokunma duyusuyla en fazla eşdizimlilik sergileyen *el* (197), *yere* (129), *istiyorum* (127), *eli* (124), *nazar* (110); en az eşdizimlilik sergileyen *anılmaya* (2), *bileklerine* (2), *cisme* (2), *çimenlere* (2), *deriye* (2) sözcüklerinden oluşmaktadır. *Dirsekle*- duyu fiilinin *birbirlerini* (4), *kendisini* (2) sözcüklerinden oluşan iki eşdizimliliği vardır. *Dokun*- duyu fiilinin en yüksek eşdizimlileri *çok* (179), *zararı* (73), *kendisine* (53), *omzuna* (51), *hafifçe* (46); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *anılara* (2), *dirseklerine* (2), *düşlerine* (2), *fotoğraflara* (2), *gizliliğine* (2) sözcükleridir. *Don*- dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *soğuktan* (49), *buz gibi* (27), *öylece* (27), *hayretten* (19), *şaşkınlıktan* (14); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ilikleri* (2), *ayazda* (2), *ayazdan* (2), *bıyıkları* (2), *kanları* (2) sözcükleridir. *Döv*- dokunma duyu fiiliyle en fazla eşdizimlilik sergileyen *havan su* (57), *dizini* (51), *kızını dövmeyen* (47), *kadını* (37), *çocuğu* (34) sözcükleriyken en az eşdizimlilik sergileyen *amansızca* (2), *buğdayı* (2), *çubukla* (2), *harmanı* (2), *kırbaçla* (2) sözcükleridir. *Dürt*- dokunma fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *şeytan* (33), *birbirlerine* (9), *dirseğiyle* (7), *hafifçe* (7), *eliyle* (4); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*adamı* (2), *ayağıyla* (2), *bacağını* (2), *başını* (2), *hafif* (2) sözcükleridir. *Elle*- sözcüğünün sekiz eşdizimlisi vardır bunlar: *çantasını* (2), *giysileri* (2), *karnını* (2), *oyuncakları*

(2), *pazularını* (2), *saçını* (2), *tırnaklarını* (2), *yumurtayı* (2), *yüzü* (2) sözcükleridir. *Gıdıkla-* dokunma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergileyen sözcükleri *karnını* (5), *koltuk altını* (5), *içini* (4), *ayaklarını* (3), *boynunu* (3); en az eşdizimlilik sergileyen sözcükleri *başını* (2), *bebeği* (2), *dokunuşlarıyla* (2), *merakını* (2), *tabanlarını* (2) şeklindedir. *Hisset-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *içinde* (351), *yalnız* (296), *yakın* (244), *kötü* (234), *karşı* (202); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *acıktıklarını* (2), *acıttığını* (2), *anlaşıldıklarını* (2), *arandıklarını* (2), *aydınlandığını* (2) şeklindedir. *Isın-* dokunma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *iyice* (13), *havalar* (10), *suyu* (10), *çok* (9), *içi* (9); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*bayağı* (2), *birbirini* (2), *güneşle* (2), *kemikleri* (2), *kolay* (2) sözcükleridir. *Karıncalan-* dokunma duyu fiilinin altı eşdizimlisi vardır *beyni* (6), *parmaklarda* (3), *sesler* (3), *ayakları* (2), *dudakları* (2), *vücutta* (2). *Kaşı-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *başını* (52), *kafasını* (36), *göbeğini* (21), *tatlı tatlı* (14), *uzun uzun* (13); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *avuçlarını* (2), *ayaklarını* (2), *durmadan* (2), *eline* (2), *göğsünü* (2) şeklindedir. *Kaşın-* dokunma duyu fiilinin dört eşdizimlisi vardır *tatlı tatlı* (4), *elleri* (3), *durmaksızın* (2), *parmak araları* (2). *Kucakla-* dokunma duyu fiilinin en yüksek eşdizimlileri *sevgiyle* (52), *hasretle* (25), *sımsıkı* (24), *dünyayı* (22), *özlemle* (21); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*asrı* (2), *aşkla* (2), *çantayı* (2), *demokrasiyi* (2), *doğayı* (2) sözcükleridir. *Okşa-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *saçlarını* (280), *başını* (212), *yüzünü* (55), *elini* (50), *usul usul* (46); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *benliğimi* (2), *bıyıklarını* (2), *dirseğini* (2), *fesleğenleri* (2), *gülü* (2) sözcükleridir. *Ovala-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergileyen sözcükleri *gözlerini* (9), *iyice* (9), *ayaklarını* (6), *bacaklarını* (4), *sabunla* (4); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ılık suyla* (2), *kollarını* (2), *özenle* (2), *suyla* (2), *tuz ile* (2) sözcükleridir. *Ov-* dokunma duyu fiilinin en yüksek eşdizimlileri *kolonyayla* (10), *bileklerini* (8), *gözlerini* (8), *tuzla* (8), *şakaklarını* (7); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*arapsabunuyla* (2), *banyoyu* (2), *başını* (2), *ensesini* (2), *göğsünü* (2) biçimindedir. *Öp-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *elini* (42), *yanaklarından* (39), *istedi* (20), *yüzünü* (13), *el* (12); en az eşdizimlilik sergilediği *başını* (2), *çiçekleri* (2), *herkesi* (2), *istekle* (2), *kafasını* (2) sözcükleridir. *Sarıl-* dokunma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *sevgiyle* (20), *ellerine* (13), *boynuna* (13), *sımsıkı* (12), *oğluna* (12); en az eşdizimlilik sergileyenler

ablasına (2), *anasına* (2), *aşkla* (2), *ayaklarına* (2), *bacağına* (2) şeklindedir. *Serinle-* dokunma duyusunun en yüksek eşdizimlileri *hava* (53), *havalar* (18), *gece* (8), *iyice* (8), *gölgesinde* (6); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ayranla* (2), *dışarıda* (2), *esintiyle* (2) *gazeteyle* (2), *gölgelerde* (2) şeklindedir. *Sıvazla-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *sırtını* (78), *sakalını* (35), *eliyle* (20), *yüzünü* (17), *çenesini* (15); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *bıyığını* (2), *boğazını* (2), *elini* (2), *gözünü* (2), *hafif* (2) biçimindedir. *Sızla-* dokunma duyusunun en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *içi* (50), *kemikleri* (31), *burnunun direği* (22), *yüreği* (18), *vicdanları* (14); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *acıdan* (2), *bilekleri* (2), *dişi* (2), *eli* (2), *kalbi* (2) sözcükleridir. *Sürtün-* dokunma duyu fiili altı eşdizimliden oluşmaktadır bunlar: *birbirine* (56), *duvara* (7), *toprağa* (6), *kayalara* (5), *bacağına* (4), *dizlerine* (3) sözcüklerinden oluşur. *Tekmele-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *kapıyı* (10), *kedileri* (4), *ayaklarıyla* (3); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *acımasızca* (2), *ayağıyla* (2), *karnını* (2) şeklindedir. *Titre-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *içi* (20), *dudakları* (16), *sesi* (12), t*ir tir* (8), *yüreğ*i (8); en az eşdizimlilik sergileyenler *ayağı* (2), *dişleri* (2), *dizleri* (2), *inim inim* (2), *kalbi* (2) biçimindedir. *Tut-* dokunma fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *elinde* (925), *yer* (883), önünde (818), *sorumlu* (753), *yolunu* (750); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *oltayla* (4), *ön planda* (4), *tekellerinde* (4), *idrarını* (5), *lafa* (5) şeklindedir. *Uyuş-* dokunma duyu fiilinin eşdizimlileri on sözcükten oluşmaktadır bunlar *ayakları* (4), *beyni* (4), *ruhu* (4), *vücudu* (4), *bacakları* (3), *duyuları* (3), *oturmaktan* (3), *soğuktan* (3), *bedeni* (2), *elleri* (2) sözcüklerinden oluşmaktadır. *Üşü-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *çok* (175), *biraz* (50), *gece* (33), *iyice* (27), *ayakları* (21), *soğuktan (15);* en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *rüzgârdan (2), sırtı (2), bedeni (3),* k*ardan* (3), *bedeni* (3) şeklindedir. *Vur-* dokunma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *damgasını* (722), *açığa* (428), *yere* (386), *dışa* (383), *dem* (267); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *aptallığa* (2), *dipçiklerle* (2), *haylazlığa* (2), *levyeyle* (2), *serseriliğe* (2) şeklindedir. *Yakala-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *zaman* (171), *suçüstü* (140), *hazırlıksız* (126), *fırsatı* (121), *polis* (99); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ahtapot* (2), *alzheimera* (2), *belgesiz* (2), *çeteyi* (2), *enselerinden* (2) şeklindedir. *Yala-* dokunma fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *mürekkep* (43), *yüzünü* (38), *dudaklarını* (22), *bal* (21), *diliyle* (17); enaz eşdizimlilik

sergilediği sözcükler *bıyıklarını* (2), *buz* (2), *kemik* (2), *kürkünü* (2), *pekmez* (2) şeklindedir. *Yaslan-* dokunma duyu fiilinin eşdizimlisi yoktur. *Yokla-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *nabız* (35), *kendini* (24), *eliyle* (23), *birbirlerini* (12), *ceplerini* (11); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ağrısı* (2), *aklını* (2), *araçları* (2), *ayrıntılı* (2), *bedenini* (2) şeklindedir. *Yumrukla-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *kapıyı* (39), *göğsünü* (9), *duvarları* (7), *birbirlerini* (6); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *başını* (2), *birini* (2), *camı* (2), *direksiyonu* (2), *dizlerin*i (2) şeklindedir. *Zonkla-* dokunma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *beyni* (15), *şakakları* (12), *başı* (9), *acı acı* (8), *kulakları* (4); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *damarları* (2), *kafası* (2), *sinirden* (2), *uykusuzluktan* (2), *yara* (3) sözcükleridir.

Atıştır- tat alma duyu fiilinin üç eşdizimlisi *ayaküstü* (2), *bir şeyler* (2), *hızlı* (2) sözcükleridir. *Çiğne-* tat duyusu ile en fazla tekrar eden eşdizimliler *sakız* (89), *kuralları* (50), *yetkisini* (33), *yasaları* (21), *yavaş yavaş* (19); en az tekrar eden eşdizimliler *anlaşmayı* (2), *ayağıyla* (2), *besinleri* (2), *ekmeği* (2), *güçlükle* (2) şeklindedir. *Doy-* tat alma duyu fiilinin sekiz eşdizimli görünümü vardır bunlar *bilmez* (41), *gole* (5), *karnı* (5), *futbola* (3), *bilgiye* (2), *iyice* (2), *nefsi* (2), *ödüle* (2) sözcüklerinden oluşmaktadır. *Ekşi-* tat alma duyu fiilinin en yüksek eşdizimlileri *yüzünü* (64), *suratını* (21), *yüzü* (9), *mide* (5), *suratlarını* (5); en düşük eşdizimlileri *ayran* (2), *dil* (2), *durdukça* (2), *yoğurdu* (2), *yüz* (2) sözcükleridir. *Em-* tat alma duyu fiilinin en yüksek eşdizimlileri *yarayı* (170), *zehiri* (124), *süt* (111), *su* (98), *kan* (57); en düşük eşdizimlileri *ağzında* (2), *azot* (2), *ısıyı* (2), *karbondioksit* (2), *maddeyi* (2) sözcüklerinden oluşmaktadır. *İç-* tat duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *sigara* (1780), *çay* (1157), *su* (1153), *içki* (731), *çok* (650); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*abıhayat* (2), *fincanla* (2), *hoşafını* (2), *kapuçino* (2), *kaseden* (2) sözcükleridir. *Susa-* tat alma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *çok* (50), *kana* (39), bilgiye (8), sevgiye (7), iyice (6); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *aşka* (2), *barışa* (2), *güzelliğe* (2), *hararetten* (2), *himmetine* (2) şeklindedir. *Tat-* tat alma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *mutluluğu* (34), *zevkini* (29), *ölümü* (26), *acıyı* (18), *aşkı* (18); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *baklavalardan* (2), *dinginliği* (2), *eziyeti* (2), *galibiyetini* (2), *gururunu* (2) biçimindedir. *Ye-* tat alma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *yemek* (1875), *dayak* (596), *ekmek* (284), *güzel* (275), *et* (230); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *kaşarlı* (2), *dipçiği* (3),

hurmayı (3), *kontörü* (3), *künefe* (3) biçimindedir. *Yudumla-* tat alma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *çayını* (62), *kahvesini* (37), *içkilerini* (24), *çayı* (21), *şarabını* (14); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *acıyı* (2), *ayranı* (2), *gurbeti* (2), *ıstırabı* (2), *iksiri* (2) şeklindedir. *Yut-* tat alma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *dilini* (89), *hapı* (72), *su* (36), *kül* (26), *lokma* (24); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *anason* (2), *arpa* (2), *besini* (2), *çamur* (2), *çekirdeği* (2) biçimindedir.

Bakın- görme duyu fiiliyle en fazlaeşdizimlilik sergileyen beş sözcük *etrafına* (87), *şaşkın şaşkın* (17), *sağına soluna* (11), *korkuyla* (8), *ürkek ürkek* (5) iken enaz eşdizimlilik sergileyen *çaresizlikle* (2), *çevreye* (2), *dikkatli* (2), *düşünceli düşünceli* (2), *endişeyle* (2) sözcükleridir. *Bak-* görme duyusunun en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *yüzüne* (1753), *iyi* (1360), *işlerine* (1231), *içine* (1200), *öyle* (1059); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *katsayılarına* (9), *şaşkınca* (10), *yaptıklarına* (10), *biletine* (11), *hadiseye* (11) şeklindedir. *Dikizle-* görme duyusuyla eşdizimlilik sergileyen bir sözcüğe ulaşılamamıştır. *Gör-* görme duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *çok* (6789), *büyük* (2232), *kabul* (1951), iyi (1927), içinde (1906); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *mürüvvetini* (15), *söndüğünü* (16), *gözünüzle* (17), *kabuslar* (17), *hâlimizi* (19) şeklindedir. *Gözetle-* görme duyu fiilinin en yüksek eşdizimlilik sergilediği sözcükler *biri* (33), *sürekli* (13), *gece gündüz* (12), *etrafı* (10), *gizli gizli* (10); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*bahçeyi* (2), *binayı* (2), *birbirini* (2), *delikten* (2), *durumu* (2) sözcükleridir. *Gözle-* görme duyu fiilinin en yüksek eşdizimlileri *artış* (216), *arasında* (124), *yolunu* (83), *içinde* (79), *özellikle* (75); en düşük eşdizimlileri *aksaklıkları* (2), *aralığından* (2) *cisimleri* (2), *dürbünle* (2), *güvercini* (2) sözcükleridir. *Gözlemle-* görme duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *artış* (25), *doğrudan* (19), *durum* (19), *olayları* (15), *yakından* (15); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *azalış* (2), *bağışıklık* (2), *bahçeleri* (2), *bulgular* (2), *çalışanları* (2) biçimindedir. *İzle-* görme duyusu fiilinin en yüksek eşdizimlileri yakından (455), *televizyon* (419), *politika* (365), *film* (351), *birbirini* (348); en düşük eşdizimlileri *bantlarını* (3), *çarpışmayı* (3), *disketi* (3), *leylekleri* (3), *sorguyu* (3) sözcükleridir. *Seyret-* görme duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *televizyon* (30), *film* (15), *etrafı* (9), *dışarıyı* (8), *hayranlıkla* (8); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *alemi* (2), *arabaları* (2), *arkasından* (2), *belgeseli* (2), *Boğaz'ı* (2) sözcükleridir.

Dinle- işitme duyu fiiliyle en çok eşdizimlilik sergileyen sözcükler *iyi* (339), *dikkatle* (260), *müzik* (620), *sözünü* (193), *sesini* (314); en az eşdizimlilik sergileyen sözcükler *huşuyla* (2), *kalbinizle* (2), *dedesinden* (3), *fısıltılarını* (3), *ilgisizce* (3) şeklindedir. *Duy*- işitme duyusunun en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ihtiyaç* (3062), *saygı* (1331), *sesini* (1292) *ilgi* (1022), *gurur* (849); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *fısıltıyı* (4), *gıcırtısını* (4), *kıpırtıyı* (4), *kükreme* (4), *çağıltısını* (5) şeklindedir. *İşit*- duyma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *dediğini* (8), *ses* (7), *azar* (5), *sesi* (5), *ağır* (4); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler*ağzından* (2), *bizzat* (2), *çığlık* 82), *duaları* (2), *fısıltısını* (2) sözcükleridir.

Kokla- koku alma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *havayı* (66), *uzun uzun* (48), *gül* (40), *saçlarını* (25), *çiçekleri* (18); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler *ağızlarını* (2), *anasonu* (2), *ayakkabıyı* (2), *bebeği* (2), *bezi* (2) şeklindedir. *Kok*- koku alma duyu fiilinin en fazla eşdizimlilik sergilediği sözcükler *mis* (26), *çok* (18), *pis* (18), *gül* (16), leş (15); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler acı acı (2), alkol (2), *amonyak* (2), *barut* (2), *başı* (2) şeklindedir. *Solu*- koku alma duyu fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcükler *derin derin* (81), *burnundan* (76), *havayı* (68), *kesik kesik* (26), *hızlı hızlı* (16); en az eşdizimlilik sergilediği sözcükler ise *derince* (2), *derinden* (2), *duman* (2), *geceyi* (2), *gündüzü* (2) sözcükleridir.

4.2. Türkiye Türkçesinde Duyu Fiillerinin Kurmuş Olduğu Eşdizimli Yapıların Anlam Merkezli Sınıflandırılması

Bu bölümde Tablo 4.2.'de TTDF'nin eşdizimlilik sergilediği sözcükler "*açık eşdizimli, sınırlı eşdizimli, deyimsel eşdizimli ve deyim*" olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Bu sınıflandırmada eşdizimli yapı içindeki sözcüklerin herhangi bir kısıtlamaya tabi olmadan rahatça yer değiştirebildikleri her iki sözcüğün de gerçek anlamda olduğu yapılar açık eşdizimlileri, sözcüklerden birinin kısıtlı-sabit olduğu yapılar sınırlı eşdizimlileri, sözcüklerden her ikisinin de sabit-kısıtlı olduğu (mecaz anlamının yanında gerçek anlamı da ifade edebilen) yapılar deyimsel eşdizimliliğin, sözcüklerden her ikisisinin de sadece mecaz anlamda kullanıldığı sözcüklerin anlamından bütünün anlamına gidilemeyen kalıplaşmış, donmuş yapılar da deyimleri göstermektedir. Eşdizimli yapıdaki sözcüklerin anlam olarak özelleşme dereceleri onları açık eşdizimlilikten deyimlere doğru taşımaktadır. Eşdizimli yapı içindeki sözcüklerin yer değiştirebilme dereceleri veya donukluğu sınıflandırmada önemli bir

ölçüttür. Tabloda (*) işareti TDK TS'de deyim olarak ifade edilen yapıları ifade etmektedir.

Tablo 4.2. TTDF'nin eşdizimlilerinin anlam sınıflandırılması

Eşdizimli Fiiller	Açık Eşdizimli	Sınırlı Eşdizimli	Deyimsel Eşdizimli	Deyimler
acı-	ayağı			
	bacağı			
	bayağı			
	boynu			
	burnu			
		canı acımak* (*çarpma, vurma vb. sonucu acı duymak*)	canı acımak* (*üzülmek, rahatsız olmak*)	
		derinden		
	dokundukça			
	eli			
		emeğine		
	feci			
	fena			
	gözleri			
	hafif			
	içi (iç: *Mide, bağırsak, karın*.)		içi acımak (*üzülmek, rahatsız olmak*) (iç: *Akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri*.)	
	kolu			
	omuzları			
	parmağı			
		ruhları		
	suratı			
	yüreği (yürek: Kalp)		yüreği acımak (üzülmek, rahatsız olmak) (yürek: Bir kimsenin ruhsal yönü, gönül.)	
acık-	çabuk			
	çok			
	iyice			
	karnı			
		kurt gibi		
ağrı-	adaleleri			
	aralıksız			
	ayağı			
	bacağı			
	başı		başı ağrımak* (*sorunu olmak, sıkıntı içinde*	

			bulunmak.)	
	baya			
	beli			
	bileği			
	boğazı			
	boynu			
	çatlarcasına			
	çenesi			
	çok			
	dişi			
	dizi			
	epeyce			
	feci			
	felaket			
	göğsü			
	gözü			
	hafif (hafif)			
	kafası			
	kalbi			
	karnı		karnı	
	kasıkları			
	kasları			
	kemikleri			
	kolları			
	korkunç			
	kötü			
	kulağı			
	midesi			
	omuzu			
	sırtı			
	stresten			
	sürekli			
	şiddetli			
	üzüntüden			
	bir yeri			
	yorgunluktan			
atıştır-	ayaküstü			
	bir şeyler			
	hızlı			
bakın-	çaresizlikle			
	çevreye			
	dikkatle			
	düşünceli düşünceli			
	endişeyle			
	etrafa			
	korkuyla			
	sağa sola			
	sıkıntıyla			
	şaşkın şaşkın			
	şaşkınlıkla			
	telaşla			
	ürkek ürkek			
	yöresine			
bak-	acele			

	aceleyle			
	acıyla			
		aç		
		(değişik-farklı-geniş) açıdan		
	adama	adama		
		adrese		
	afişlere	afişlere		
		ağabeyine		
	ağaca			
	ağlamaklı			
	ağzına	(birinin) ağzına bakmak* (*ne söyleyeceğini beklemek*)	(birinin) ağzına bakmak* (*onun sözüne göre davranmak*)	
	alaycı	alaycı		
	alık alık			
	anlamlı			
	anlamsız anlamsız			
	anlamsızca			
		anlatılanlara		
		anlayışla		
		annesine		
		ansiklopediye		
	aptal aptal			
	arabalara	arabalara		
	arada bir			
	ardına	ardına		
	ardından			
	arkadaşına	arkadaşına		
	arkasına			
	(kopyaya değil kendisine) aslına	aslına bakmak (*kökünü, kökenini, kaynağını araştırmak*)	aslına bakmak (*doğruyu, gerçeği aramak*)	
	aşağı			
	aşağıdan			
		at bakmak (*yetiştirmek, ilgilenmek*) at bakmak (*satın almak için uygun at aramak*)		
	ateşe			
		ateşine		
	aval aval			
	avluya			
	ayağa			
	ayaklarına	ayaklarına bakmak (*muayene etmek, tedavi etmek için ilgilenmek*)		
		aynada		
		aynasından		
	aynaya	aynaya bakmak (*kendisini kontrol etmek)*	aynaya bakmak (*insanın başkasını değil önce kendisini yargılaması*)	

		babasına		
	bahçeye	bahçeye		
	balıklara	balıklara		
	balkona			
	balkondan			
		başlığına		
	batıya	Batı'ya		
	baygın (baygın)			
	bebeğe	bebeğe		
		bebek		
	bedenine			
	biçimine	biçimine		
	biletine	biletine		
	birbirine (*bakışı bir şey üzerine çevirmek*)	birbirine (*bir şeyin yüzü bir yöne doğru olmak*)		
	birden			
	birine	birine		
	birini	birini		
	birlikte			
	bomboş			
	boş boş			
	boşluğa			
		boşuna		
	boyuna			
	bön bön			
		bugünden		
		bugüne		
	bulutlara			
	buruk			
		bütününe		
	büyüteçle			
	caddeye			
	cama			
	camdan			
		cebine		
		ciddi		
		cümleye		
	çaktırmadan			
		çalışmalara		
	çantasına	çantasına		
	çapkın (çapkın)			
		çaresine		
	çaresiz			
		(farklı-değişik) çerçeveden		
	çevrelerine			
		çocuk		
	dağa	dağa		
		dağılımına		
		davaya*		
		davranışlarına		
		dediğine		
		deftere		
		değerlerine		
	değişik	değişik		
	dehşetle			
	delikten			

	denize	denize		
	dercesine			
		dergilere		
		derin		
	dışarı			
	dışarıdan	dışarıdan		
	dıştan	dıştan		
	dik (dik)	dik (dik)* (çok sert bir biçimde, sert sert, öfkeli öfkeli bakmak)		
	dikkatle			
	dikkatli			
	dikkatlice			
	dimdik	dimdik		
	dişlerine	dişlerine		
	doğaya			
	doğrudan			
	doğuya	Doğu'ya		
		doktor		
	donuk (donuk)			
		dosdoğru		
	dosyaya	dosyaya		
	doya (doya)			
		duruma		
		dünyaya bakmak (*incelemek, ilgilenmek, gözetmek*)	dünyaya bakmak (*dışarıyla, çevreyle ilgilenmek*)	
	dürbünle			
		dürüst		
	düşmanca	düşmanca		
	düşünceli			
	ekrana			
		eleştirel		
	eline	eline bakmak* * (*biri "ne getirdi" diye gözlemek*)	eline bakmak* (*bir kimsenin yardımıyla geçinmek)*	
	endişeyle			
	eşyalara	eşyalara		
	eserine	eserine		
		etkisine		
	etrafa	etrafa		
		ev		
		evde		
	evine	evine bakmak (*evde bir şey aramak, evin iyi bir durumda kalması için emek vermek*)	evine bakmak (*ev halkını geçindirmek*)	
		fala bakmak* (*fal açmak*)		
		farklı		
		fikrine		
		filme		
	fotoğrafa	fotoğrafa		
	garip (garip)			
	gazeteye	gazeteye		

	geç			
	geçenlere			
		geçmişe		
		geleceğe		
	gelenlere			
		gelişimine		
		gelişmelere		
		geneline		
		geniş		
	gerek +			
	geri		geri	
	geriye		geriye* (eskiyi hatırlamak, geçmişi gözden geçirmek)	
	gıptayla			
	gizli (gizli)			
	gizlice			
	göğe			
	gökyüzüne			
	görüntüye	görüntüye		
		görünüşe		
		(eleştirel-objektif-çıplak) gözle		
		göz ucuyla* (fark ettirmeden gözlemek, belli etmemeye çalışarak başını çevirmeden yandan bakmak)		
	gözüne	gözüne (*bir arzunun gerçekleşmesi için gözleriyle birine yalvarmak*)	gözüne (*bir kimsenin üstüne titremek, emrini yerine getirmeye hazır bulunmak*)	
		(farklı) gözlerle		
		alıcı gözüyle* (*inceden inceye gözden geçirmek*)		
		kalp gözüyle		
	gururla			
	gülümsemeyle			
	gülümseyişle			
	güneşe			
	güneye	güneye		
		güvenle		
		güzel		
	güzele			
		habere		
		hadiseye		
		hâline		
		hanıma		
	hareketlerine	hareketlerine		
	haritaya			
	hasretle			
		hasta		
		hastaya		
	havaya			

		hayata		
		hayatına		
	hayranlıkla			
	hayretle			
	hayvanlara	hayvanlara		
	heyecanla			
		hor* (değersiz saymak, değer vermemek)		
		hoş		
		hoşgörüyle		
	hüzünle			
	ısrarla			
	ışığa			
		icabına * (gereğini yerine getirmek)		icabına* (*mec.* bir kimseyi yok etmek, ortadan kaldırmak.)
	içeri			
		içeriğine		
	içeriye			
	(gözlerinin) içine		(gözlerinin) içine bakmak* (*bir arzunun gerçekleşmesi için gözleriyle birine yalvarmak*)	(gözlerinin) içine bakmak* (*bir kimsenin üstüne titremek, emrini yerine getirmeye hazır bulunmak*)
		ilanlara		
	ileriye		ileriye	
	ilgiyle			
		ilişkiye		
	insanlara	insanlara		
		istatistiklere		
	istiyor+			
		işine		
		işlere		
		iyi		
	kaçamak			
	kadına	kadına		
	kağıda	kağıda		
	kameraya	kameraya		
	kapıdan			
	kapıya	kapıya		
	kara			
	karanlığa			
	kardeşine	kardeşine		
		kardeşlerine		
	karısına	karısına		
	karşıdan			
	karşıya			
		katsayılarına		
	kaygılı (kaygılı)			
	kaygıyla			
	kederle			
	kederli (kederli)			

	kendisi			
	kendine	kendine		
		keyfine* (dilediğince yaşamak, güzel vakit geçirmek)		
	keyifle			
	kırgın (kırgın)			
	kısaca			
	kıskançlıkla			
	kıyafetlere			
		kız		
	kıza			
	kızgın (kızgın)			
	kızgınlıkla			
	kızlara			
		kitaba		
		kitap		
		konuya		
		konuşmaya		
	korkuyla			
	köpeğe			
		köpek		
	kör gibi			
	kötü (kötü)			
	kusura		kusura (bakmamak)* (*hoş görmek*)	
		kuş		
		kuşbakışı		
	kuşkulu (kuşkulu)			
	kuşkuyla			
	kuşlara			
	kuzeye			
		lafa		
	lazım+			
		listeye		
		literatüre		
		maçlara		
	mahcup (mahcup)			
	mahzun (mahzun)			
	manzaraya			
	martılara			
	masaya			
	merakla			
	meraklı (meraklı)			
		meseleye		
	minnetle			
	mutfağa			
	mutlu			
		nabzına		
	nazarıyla			
	nefretle			
		neticeye		
		notlara		

		objektif		
	odaya	odaya		
		oğluna		
	okula	okula		
	olaya	olaya		
		olumlu		
		oranına		
	ormana	ormana		
	öfkeli			
	öfkeyle			
		öneriye		
	önüne		önüne* (*utanmak, utancından cevap vermemek*)	
		örneğe		
	öyle			
	öylece			
	öylesine			
		özelliklerine		
		özenle		
	özlemle			
		para		
	paraya	paraya		
	pencereden			
		penceresinden (bakış açısı)		
	pencereye			
		performansına		
		perspektiften		
		pis pis* (*karşısındakini rahatsız edici ve sinirli bir biçimde bakmak*)		
		profiline		
	raflara	raflara		
	rahat (rahat)			
		rahatına* (*hiçbir şeye aldırış etmeyerek rahatını sağlamaya çalışmak*)		
		rakamlara		
		rengine		
	resme			
		saat		
	saate			
	saatlerce			
	saçlarına	saçlarına		
	sağına (soluna)			
	sahile	sahile		
	sakin (sakin)			
	salak (salak)			
	salona	salona		
	sayfaya	sayfaya		
		sayısına		
		sektörel		
	sempatiyle			

	sert (sert)			
	sessiz			
	sessizce			
	sevecenlikle			
	sevgiyle			
	sevinçle			
	sıcak		sıcak* (*anlayışla karşılamak, olumlu değerlendirmek, ilgi duymak*)	
	sıkıntıyla			
	sinirli (sinirli)			
		siyasi		
	soğuk		soğuk	
	sokağa	sokağa		
	soluna			
		sonuca		
		soruna		
		söylenenlere		
		söze		
		sözlüğe		
		sözüne		
	suratına			
	suya			
	sürekli			
		şansa		
	şaşı			
	şaşkın (şaşkın)			
	şaşkınca			
	şaşkınlıkla			
	şefkatle	şefkatle		
	şehre			
	şekline			
	şüpheyle			
	tabii			
	tabloya			
		tadına		
		tarihe		
	tatlı (tatlı)			
	tavana			
	tebessümle			
	tedirgin			
	teker (teker)			
		teklife		
	tekrar			
	telaşla			
	telefona	telefona		
	tepeden		tepeden* (küçümsemek)	
	tepeye			
	tereddütle			
	trene			
		ters (ters)* (*düşmanca ve öfkeli bir biçimde bakmak*)		
	tersinden			
	tersten			

	tiksintiyle			
	toprağa	toprağa		
		torununa		
	tuhaf			
	ufka			
	umutla			
	umutsuzca			
		uygulamalara		
	uykulu (uykulu)			
	uzağa			
	uzaklara			
	uzaktan			
	uzun (uzun)			
		ülkelere		
	ürkek (ürkek)			
	üstten		üstten* (*kibirli, gururlu bir biçimde*)	
		üstüne		
		üzerine		
	üzgün (üzgün)			
	üzüntüyle			
		verilere		
	vitrine			
	yakından			
	yandan			
		yanlış		
		yapısına		
		yaşama		
		yaşananlara		
		yaşına		
		yaşlı		
	yavaşça			
		yazıya		
	yeniden			
		yer		
	yere			yere* (*ihtiyarların ölümü yakın olmak*)
		yerine		
	yıldızlara			
		yiyecek		
	yola	yola		
	yorgun (yorgun)			
	yukarı			
	yukarıdan		yukarıdan* (*kendini karşısındakinden üstün görmek*)	
	yumuşak			
	yüksekten		yüksekten* (*kendini karşısındakinden üstün görmek*)	
	yüzüğe			
	yüzüne			
	zavallı (zavallı)			

	zorunda+			
çiğne-	ağızda			
		anayasayı		
		anlaşmayı		
	ayağıyla			
	ayakları altında			
	besinleri			
		birbirlerini		
	böğürtlenleri			
	ciklet			
		değerleri		
		devleti		
	dişleriyle			
		düşmanı		
	ekmeği			
	gelincikleri			
	güçlükle			
		gururunu		
		hakkı		
		hakkını		
	hızlı			
		hududu		
		hukuku		
		hükmü		
		ilkeyi		
		inançlarını		
	iştahla			
	iyice			
	kabuğu			
	kaldırım		kaldırım* (şehirde yaşayarak görgüsü artmak)	
		kanunu* (*yasal olmayan iş yapmak*)		
	karanfil			
	karları			
	keçiboynuzu			
	kıtır (kıtır)			
		kuralı		
		kuralları		
	lokmayı			
		maneviyatı		
	maydanoz			
		namusu		
		onurunu		
	ot			
		özgürlükleri		
		paçavra gibi		
		paspas gibi		
		prensipleri		
	sakız			
		sınırı		
		sigarayı		
		sözleşmeyi		
		sözü		
	şapırdata			

	şapırdata			
	şeker			
		tabuları		
	toprağı			
		toprakları		
		töreyi		
		tüzüğü		
	üzümleri			
	yaprağı			
		yasağı		
		yasaları		
		yasayı		
	yavaş yavaş			
	yemekleri			
		yemini		
		yetkisini		
çimdikle-	hafifçe			
	kendini			
	kolunu			
değ-	ağıza			
	alnına			
		anılmaya		
		arşa		
	ayağı			
	bacaklarına			
		bakışları		
	başı			
	bedenine			
		bıçak		
	bileklerine			
	birbirine			
		bulutlara		
	burnu			
	cama			
		çabalarına		
	çenesi			
	çiçeklere			
	çimenlere			
	dalları			
		denemeye		
	derisine			
	dibine			
	dili			
	dizleri			
	dudakları			
	duvara			
	el		el değmemek** (kullanılmamak, dokunulmamak)	
	eli			eli* (bir şey yapmaya vakit ve fırsat bulmak)
	eline			
		emeğe		
	etine			

	gerekiyor+			
		göğe		
	göğsüne			
	gövdesine			
		göz	göz* (uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç veya hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşmek.)	
	gözüne	gözüne		
	güllere			
	hafifçe			
	halıya			
		hayata		
	kanadına			
		kayda		
	kolları			
	koluna			
		kurşun		
	kuyruğu			
		nazar		
	omuzuna			
		paraya		
	parmakları			
		riske		
		ruhuna		
	saçları			
	sakalına			
		saygıya		
	secdeye		(başı) secdeye	
	sırtı			
		sonuçlara		
		söz		
	suya			
	taş			
	tavana			
	tene			
	topuğuna			
		uğraşmaya		
	ustura		ustura	
	üstüne			
	üzerine			
	vücuduna			
	yanağına			
	yaprağına			
		yaptığına		
		yaşamaya		
	yatağa			
	yavaşça			
	yel		yel	
	yere			
		yüreğine		
	yüzeye			

	yüzü			
	yüzüne			
		zahmete		
		zorluğuna		
dikizle-	---	---	---	---
dinle-	açıklamaları			
	ağıt			
		ağzı açık		
		ağzından		
	albümü			
	alkışları			
	anıları			
	anlatılanı			
	annesini	annesini		
	arabesk			
	arkadaşını	arkadaşını		
	aval (aval)			
	ayakta			
	babasından	babasından (*öğrenmek*)		
	babasını	babasını		
	bantları			
		başını		
	başkalarını	başkalarını		
	bayıla (bayıla)			
	Beethoven			
	besteyi			
	birbirini	birbirini		
	bol (bol)			
	bön (bön)			
	canlı (canlı)			
	caz			
	cevabını			
	ciddiyetle			
	çevreyi			
	çığlıklarını			
	çocuğu	çocuğu		
	dalgaları			
	dalgın (dalgın)			
	dedesinden	dedesinden (*öğrenmek*)		
	dedesini	dedesini		
	dediklerini	dediklerini		
	dedikodu			
	defalarca			
	denizi			
	derdini			
	ders			
	dert			
	dikkatle			
	dikkatli			
	dikkatlice			
	doğru (dürüst)			
	düşüncelerini			
	efsaneleri			
		emir		

	eseri			
	etkin			
	etrafı			
	ezan			
	fıkra			
	fısıltılarını			
	fikrini			
	gençleri	gençleri		
	gitar			
	gizli (gizli)			
	gizlice			
		göğsünü		
	görüşlerini			
	gramofon			
	güzel			
	haber			
	halkı	haklı		
		hanımı		
	hastayı	hastayı		
	hayran (hayran)			
	hayranlık (içinde)			
	hayranlıkla			
	hayretle			
	hayretler (içinde)			
	heyecanla			
	hışırtısını			
	hikaye			
	hoşgörüyle			
	huşu içinde			
	huşuyla			
	hutbeleri			
	hürmetle			
	içeriyi			
	ilgisizce			
	ilgiyle			
	iniltilerini			
	insanları	insanları		
	istekle			
	ister+			
	iyi			
	iyice			
	jaz			
				kafa* (1. zihni yoran sorunlardan uzak kalmak; 2. sessiz, sakin) kalmak
	kalbini	kalbini (*Kulakla veya dinleme aletiyle hastayı muayene etmek.)*	kalbini (*Gönlüne, duygularına uymak.)*	
	kalbinin sesini	kalbinin sesini	kalbinin sesini	
	kalbinizle			
	kanalı			
		kapı		
	kararını			

	karşısındakini			
	kaset			
	kayıtları			
	keman			
		kendi kulağıyla		
	kendini		kendini* (*hastalık kuruntusu içinde bulunmak*)	kendini* (*yalnız, sakin kalmak*)
		kendisini		
	keyifle			
	kocasını	kocasını		
	konçerto			
	konferans			
	konser			
	konuşmacıyı			
	konuşmayı			
	konuştuklarını			
	konuşulanları			
	konuyu			
	kopuz			
	korkuyla			
	kös			
	kulaklıkla			
	Kur'an			
	kuzu kuzu			
	laf		laf* (*söz dinlemek*)	
	maceralarını			
	marşı			
	masal	masal		
	melodiyi			
	merakla			
	mesajı			
	mevlid			
	Mozart			
	mp3			
	muhabbeti			
	musiki			
	müşteriyi			
	müzik			
	müzisyenleri			
		nabız		
		nabzını		
	nasihat	nasihat		
	nefesini	nefesini		
	nezaketen			
	nezaketle			
	nutuk	nutuk		
	oğlunu	oğlunu		
	olayı			
	operayı			
	orkestrayı			
	öğretmeni	öğretmeni		
	öğüt	öğüt		
	öneriyi	öneriyi		
	önyargısız			
	öykü			

	öylesine			
	özenle			
	parçayı			
	piyano			
	plak			
	pop müzik			
	programı			
	pür dikkat			
	radyo			
	radyodan	radyodan		
	rock müzik			
	rüzgârı			
	saatlerce			
	sabırla			
	sakin (sakin)			
	savunmasını			
	saygıyla			
	semineri			
	senfoni			
	ses			
	sesleri			
	sessiz (sessiz)			
	sessizce			
	sessizliği			
	sevgiyle			
	sıkıntılarını			
	sıkıntıyla			
	sindire (sindire)			
	sloganları			
	soğukkanlılıkla			
	sohbet			
	soluğunu	soluğunu		
	sorunları			
	söylenenleri			
	söz		söz* (*söylenen bir sözü, verilen bir öğüdü benimsemek, davranışlarını bunlara uydurmak*)	
	stetoskopla	stetoskopla		
	sükunetle			
	sürekli			
	şarkı			
	şaşkın (şaşkın)			
	şaşkınlıkla			
	şiir			
	şikayetleri			
		tanık		
	tarafları			
	tatlı (tatlı)			
	tavsiye	tavsiye		
	tebessümle			
		telefon		
	telefondan	telefondan		
	televizyonda	televizyonda		
	televizyonu			

	telsiz	telsiz (*istihbarat*)		
	telsizden	telsizden (*herhangi bir haberi-olay-bilgiyi takip etmek*)		
	teyp			
	tıkırtılarını			
	türkü			
	usul (usul)			
		uyarıları		
		uyarıyı		
	uysal (uysal)			
	uzaktan			
	vaaz			
		vicdanının sesini		
	yağmuru			
	yayınları			
	yeterince			
	yorumu			
	yüreğini	yüreğini	yüreğini	
	yüreğinin sesini	yüreğinin sesini	yüreğinin sesini	
	yüreğiyle			
	zevkle			
	zırvalarını			
dirsekle-	birbirlerini			
dokun-	abdestsiz			
	adama			
	ağaca			
	alnına			
	anahtarına			
		anılara		
	aşkla			
	ateşe		ateşe dokunmak	
	avucuna			
	ayağına			
	bacağına			
	bam teline		bam teline* (*en çok kızacağı şeyi yapmak veya sözü söylemek*)	
	bardağa			
	bedenine			
	birbirine			
	biri			
	birbirine			
	boynuna			
	burnuna			
	cisimlere			
	çenesine			
		çıkarlarına		
	çiçeklere			
	çocuğa			
	deklanşöre	deklanşöre		
	diline			
	dirseğine			
	dişe			dişe* (işe yarar olmak, önemli

				olmak, yerinde ve anlamlı olmak)
	dizine			
	dudaklarına			
		duygularına		
	düğmeye	düğmeye		
		düşlerine		
	ekmeğe	ekmeğe		
	eli		eli	
	eline			
	elleriyle			
	eşyalara	eşyalara		
		faydası* (*yararı dokunmak*)		
	fotoğraflara			
		gizliliğine		
	gövdesine			
			göz	
	gözyaşlarına			
		gururuna* (kişiliği zedelenmek, onuru kırılmak)		
	hafif			
	hafifçe			
		haklarına		
		hayata		
		hayrı* (*yararlı olmak*)		
		haysiyetine* (*onuru incinmek*)		
		haysiyet ve şerefine		
	hayvanlara	hayvanlara		
		hislerine		
	ışığa			
		insana		
		insanlığa hayrı-yararı		
	istedi+			
		işin ucu* (*bir işten dolaylı olarak zarar görmek*)		
		iyiliği* (*yararlı olmak, yararını görmek*)		
	kağıda			
	kalbe	kalbe (sağlığını bozmak)	kalbe* (*acı veya üzüntü vermek*)	
				kanına* (*çok sinirlenmek*)
	kapıya			
	karaciğerine	karaciğerine		
	kazara			
	kendine			
	kendisine			
	kesesine		kesesine	
	kılına		kılına dokunmamak* (*bir kimseye*	

			dokunacak, zarar verecek en ufak bir davranışta bile bulunmamak.)	
	kirpiklerine			
		kişiliğine		
	kitaplara	kitaplara		
	klavyeye	klavyeye		
		kokusu		
		konuya		
		kötülüğü		
	kumaşa			
	kurbağaya			
	kuruşuna	kuruşuna dokunmamak		
	kuyruğuna			
	kütüğe			
		laf		
		mabetlere		
		malına		
		menfaate		
		meselelere		
		midesine		
		mülkiyetine		
		mülküne		
		namusuna* (*birinin namus ve onurunu olumsuz biçimde etkilemek*)		
	nazikçe			
	nesnelere			
		hassas noktasına		
		önemli noktaya		
	objeye			
	omzuna			
		onuruna* (*birinin gururunu, haysiyetini incitmek*)		
		öze		
		özeline		
	özenle			
		özgürlüklerine		
		özüne		
	paraya	paraya		
	parmağı			
	parmağıyla			
	parmaklarına			
		pasına		
	pedala	pedala		
		ruhuna		
	saçlarına	saçlarına		
		sağlığına		
		satırlarına		
	sayfalarına			
		servetine		
	sevgiyle			
	sık (sık)			

	sırtına			
		sihirli değnek		
		sinirine* (asabına dokunmak)		
		sorunlarına		
		söz		
		sözleri		
				suya sabuna* (*sakıncalı konularla ilgilenmemek, bunlardan söz etmemek, davranışlarını kimseyi incitmeyecek biçimde ayarlamak*)
				etliye sütlüye (Doğrusu karışmamaktır.)
	şefkatle			
		şeref ve haysiyetine (*Haysiyet ve onur kullanımına sözlükte yer verilmiş, şeref kullanımına yer verilmemiştir.)*		
		şerefine		
		tabulara		
	taşa			
	teline	teline		
	tene			
	tetiğe	tetiğe* (*ateş etmek*)		
	tokmağa	tokmağa		
	topa	topa		
	toprağa			
	tuşa	tuşa		
	tuvale	tuvale		
	ucuyla			
	usulca			
		vicdanlara		
		virgülüne noktasına dokunmamak* (*1. olduğu gibi; 2. hiçbir müdahale olmadan*)		
	vücuduna	vücuduna		
	yanağına			
	yanlışlıkla			
	yapraklara			
		yararı* (*yararlı olmak, kâr sağlamak*)		
	yarasına		yarasına	
		yardımı		
	yâre	yâre		
	yasak+			
	yavaşça			
	yerlere			
		yıldızlara		

	yiyeceklere	yiyeceklere		
	yüreğine	yüreğine (*gönlünü, duygularını etkilemek.)*	yüreğine* (*üzülmek*)	
	yüzeyine			
	yüzüne			
		zararı* (*kötülüğe uğratmak*)		
		zile		
don-	anında			
	ayakları	ayakları		
	ayazda			
	ayazdan			
		bakışları		
	bıyıkları			
		buz gibi		
	buzdolabında			
	buzlukta			
		dehşetten		
	elleri	elleri		
	geceleri			
		hayretten		
		hesapları		
	ilikleri	ilikleri* (*çok üşümek*)		
		ilişkileri		
	kalıpta			
	kanı			kanı* (donakalmak, çok şaşırmak)
	kaskatı			
		korkudan		
		maaşları		
	öylece			
	parmakları	parmakları		
	soğukta			
	soğuktan			
	sular			
		şaşkınlıkla		
		şaşkınlıktan		
	vücudu	vücudu		
		zaman		
doy-		bilgiye		
	bilmez+			
		futbola		
		gole		
				gözü* (*çok istenen bir şeyin yeterli miktarı elde edildikten sonra daha çoğunu istememek*)
	iyice			
	karnı			
		nefsi		
		ödüle		

duy-		acı*		
	açıkça			
	açıklama			
		açlık		
	adını			
	ağır			
		ağırlığını		
	ağladığını			
		ağrı		
		ağzından		
	ailesi			
	anında			
	aniden			
	annesi			
	anons			
	ansızın			
		antipati*		
		arzu*		
		aşk		
		azap*		
	bağırış			
		bağlılık		
	basında			
	başkaları			
	başkasından			
	başladığını			
		benliğinde		
		bezginlik		
		bıkkınlık		
	birden			
	birdenbire			
	biri			
	birinden			
		burukluk		
	cevabı			
	cıvıltıları			
	cinayeti			
		coşku		
	cümleyi			
	çağıltısını			
	çağrıyı			
	çarptığını			
	çatırtı			
		çekingenlik		
	çevreden			
	çığlık			
	çıngırak			
	dediğini			
		derinden		
	deyişini			
	doğru			
	düdüğü			
	düşüncelerini			
		eğilim		
		eksikliğini		
		eksiklik		
	emri			

		endişe		
		esef		
	etraftan			
	ezanı			
		eziklik*		
		ferahlık*		
	feryadı	feryadı		
	fısıltı			
		gaipten ses		
	geldiğini			
	gelişmeleri			
	gerçeği			
		gerek		
		gereksinim*		
	gıcırtı			
	gök gürültüsü			
		gurur*		
	güçlükle			
	gülüşmeler			
	gürültü			
		güven*		
		güvensizlik*		
	haber			
		hafiflik		
	hakikati			
		haset		
		hasret		
	havlama			
		hayal kırıklığı		
	haykırışları			
		hayranlık*		
		hayret		
		haz*		
	herkes			
		heves		
		heyecan*		
	hıçkırık			
		hınç		
	hışırtı			
		hicap*		
	hikayesini			
		his		
	homurtusunu			
	horlama			
	horultusunu			
		hoşnutluk*		
		husumet		
		huzur		
		huzursuzluk		
		hürmet		
		hüzün*		
	ıslık			
		ızdırap		
		içinde		
		içten		
		içtenlikle		
	ifade			
		ihtiyaç*		

		ilgi*		
	iliklerinde		iliklerinde*	
			iliklerine kadar	
		inanç		
	inilti			
	insanları			
	ismini			
		istek*		
	istiyor+			
	iyice			
	kahkahalar			
	kapıyı			
	kararı			
		kaygı		
	kazayı			
		keder		
	kelimeyi			
	kendi			
		keyif		
	kıpırtı	kıpırtı		
		kırgınlık		
		kıskançlık		
		kıvanç*		
		kızgınlık		
		kin*		
		koku*	koku*	
	kolayca			
	konuşma			
	konuyu			
		korku		
	korna			
	kulağı			
	kulaklarıyla	kulaklarıyla		
		kuşku*		
	küfürleri			
	kükreme			
	laf			
		lüzumunu		
		mahcubiyet		
		mecburiyetini		
	melodi			
		memnuniyet		
		memnunluk		
		merak		
		merhamet*		
	methini			
	mırıltılarını			
		minnet*		
		minnettarlık		
	miyavlama			
		muhabbet		
		mutluluk		
	müzik			
	nağmeleri			
	namını			
		nedamet*		
	nefesini	nefesini		
		nefret*		

	net			
	notayı	notayı		
	olanları			
	olayı			
		onur*		
		öfke		
	öldüğünü			
		övünç*		
		özlem*		
		özünde		
	patlama			
		pişmanlık*		
	radyodan			
	rahat			
		rahatlık		
	rahatlıkla			
		rahatsızlık*		
		ruhu		
		ruhunda		
				sağır sultan (aslı: *Mısır'daki sağır sultan bile duydu.*)*
		sanını (adını)		
		saygı*		
		sempati*		
	ses			
	sesini		sesini	
	sessizliği	sessizliği		
		sevgi		
		sevgiyle		
		sevinç		
		sıcaklığını		
	sıkça			
		sıkıntı		
		sızı		
	siren			
	sağdan soldan			
	soluğunu	soluğunu		
	sonradan			
		sorumluluk		
	soruyu			
	söylenenleri			
	söylenti			
	söz			
	sözcük			
	spikeri			
		suçluluk		
		susuzluk		
	şangırtı			
	şarkı			
		şaşkınlık		
		şefkat		
		şeref		
		şükran		
		şüphe		
		tedirginlik		
	tekrar (tekrar)			

	telefonu			
	televizyondan			
	telsizden			
		tepki*		
	tez			
	tezahüratı			
	tıkırtı			
		tiksinti		
		tutku		
	türkü			
	uğultu			
		umut		
		utanç*		
	uzaklardan			
	uzaktan			
	ününü			
		ürküntü		
		ürperti		
		üzüntü		
		varlığını		
		vicdan azabı*		
		yabancılık*		
		yakınlık*		
		yalnızlık		
	yaptığını			
	yaşadığını			
	yavaş			
	yeni			
	yeterince			
		yokluğunu		
		yorgunluk		
		yüreği		
		yüreğinde		
		yürekte		
		zevk*		
	zili			
	zor			
	zorunda+			
		zorunluluk		
döv-				
	acımasızca			
	adam			
	adamı			
		adamakıllı		
	amansızca			
	anasını			
	annesi			
	annesini			
	arkadaşlarını			
	babası			
	babasını			
		bakırı		
		biber		
		buğdayı		
		cevizi		
	copla			
		çekiçle		

	çocuğu			
	çocuk			
	çubukla			
		demiri		
			direkleri	
	dizini		dizini*	
	eşini			
		eti		
	evire çevire			
	feci			
	gardiyanlar			
	gazeteci			
	göğsünü			
	güzelce			
		halı		
		harmanı		
		havanda		
	havanda su		havanda su	
	hayvanı			
	hortumla			
	kadını			
		kahve		
		karabiber		
	kardeşini			
		kayaları		
	kayışla			
	kendini			
	kırbaçla			
		kıyıları		
	kızını			
	kürekle			
	odunla			
	oğlunu			
	palaskayla			
	postallarıyla			
		sarımsak		
	sille tokat			
	sopayla			
		surları		
		taşla		
		tavında		
	tekme tokat			
	tekmelerle			
		tohumu		
		tokmakla		
		toplarla		
	yumrukla			
dürt-	adamı			
	ayağıyla			
	ayaklarını			
	bacağını			
	başını			
	birbirlerini			
	böğrünü			
	dirseğiyle			
	eliyle			
	hafif			

	hafifçe			
	ikide bir			
		insanları		
	kolunu			
	omzunu			
	sertçe			
	sopayla			
	sürekli			
				şeytan*
	yanındakini			
ekşi-	ayran			
	dil			
	durdukça			
	mide			
		suratı		
	yoğurdu			
		yüzü		
elle-	çantasını			
	giysileri			
	oyuncakları			
	pazularını			
	saçını			
	tırnaklarını			
	yumurtayı			
	yüzü			
em-	ağzında			
	anasından			
	annesinden			
	annesini			
	anneyi			
		atmosferden		
		azot		
		boyayı		
	çiğ süt			çiğ süt*
		deri		
	dumanı	dumanı		
	emzik			
		gazı		
				helal (süt)*
		ısıyı		
		ışınları		
	iliğini			iliğini (*iliğini kemirmek**)
	iştahla			
	kan		kan	
	kolaylıkla			
		maddeyi		
	meme			
		mürekkep		
	nektarını			
		nemi		
	özsuyunu			
	özünü			
	parmak			
		radyasyon		

		rengini		
		ruhunu		
		rutubet		
		sıvıyı		
	sigarasını			
	su			
	sülük			
		sünger (gibi)		
	süratle			
	süt			
	şapırdata (şapırdata)			
	şekeri			
		teri		
		topraktan		
		tozu		
		tuzu		
		vampir (gibi)		
		yağı		
	yarayı			
	zehiri			
gıdıkla-	ayaklarını			
	başını			
	bebeği			
	boynunu			
	dokunuşlarıyla			
		duygularını		
		içini		
	karnını			
	koltuk altını			
		merakını		
	tabanlarını			
gör-				acı*
	açıdan			
	açık	açık		
		açıkça		
	adam	adam		
		âdet*		
		adım		
	ağladığını			
		alanında		
	aldığını			
		anlamda		
		anlamlı		
		anlayış		
	apaçık	apaçık		
	aracı	aracı		
	araç	araç		
	aramızda	aramızda		
	arasında			
		arkadaş		
	arkasını	arkasını		
		artış		
		arzu		
				aşağı*
	aşağıda			

	attığını			
		avantajlı		
		Avrupa		Avrupa
	aydınlık		aydınlık	
		aykırı		
	aynada			
		aynen		
		aynı		
		ayrı		
	ayrıldığını			
		ayrıntıları		
	az		az*	
	azalma	azalma		
		bağımsız		
		bağlamda		
		bağlı		
	bakınca			
	baktığını			
		basit		
		baskı		
		başarı		
		başarılı		
		başbakan		
	başında			
		beis		
	beklediğini			
	belirgin			
		benim		
	benzediğini			
		benzer		
	beraber	beraber		
	biçimde			
		bir*		
	biraz			
	birbirlerini			
	birden			
	birini			
	birlikte	birlikte		
	bizzat			
	bomboş	bomboş		
	boş	boş		
		bozukluğu		
	böyle			
		bugünleri		
	bulanık			
		bulgular		
	bütün			
		bütününü		
	büyüdüğünü			
	büyük		büyük*	
		büyüme		
		caiz		
	camdan			
	canlı			
		cazip		
		ceza*		
		ciddi		
		cumhurbaşkanı		

		çaba		
	çabuk			
	çalıştığını			
	çektiğini			
		çelişki		
		çelişkili		
	çerçevede			
	çıktığını			
	çıplak			
		çıplak (gözle)		
	çift		çift*	
		çirkin		
	çocuk	çocuk		
	çok		çok*	
		çözüm		
		dava*		
	davranışlar			
		değer		
		değerli		
		değersiz		
		değişik		
		değişiklik		
		değişim		
		demokrasi		
	deniz			
		deprem		
	dergilerde			
		derinlemesine		
		ders*		
		destek*		
	dışarıdan			
	dışında			
	dıştan			
	dibi		dibi	
	dikkatle			
		doğal		
		doğru		
		doğrudan		
		doğruyu		
	doktor		doktor	
	doktoru			
		dost		
	döndüğünü			
	dönüştüğünü			
	durduğunu			
	durumu			
	dünya		dünya** (Çok gezmiş, çok yer görmüş; *deneyimli*)	
				dünya gözü ile*
	dünyayı	dünyayı		
		düş**		
	düşman	düşman		
	düştüğünü			
		düşük		
		düşünde		
		düşüş		

		düzelme		
		düzeyde		
		edebiyat		
		eğitim		
	ekranda			
		eksik		
		eksiklik		
		emin		
		engel		
		eşit		
		etki		
		etkili		
		etkisini		
	etrafında			
	etrafta			
	ettiğini		ettiğini	
		eziyet		
		faaliyet		
		fark		
		farklılık		
		fayda		
		faydalı		
	fazla		fazla	
		fırsat		
		filmi		
		fonksiyon		
	fotoğraf			
		garip		
	gazetede	gazetede		
		geçerli		
	geçmişte			
	geçtiğini			
	geldiğini			
		geleceği		
		gelecek		
		gelecekte		
		gelişme		
		gelişmiş		
		genç		
		gerçeği		
		gerçekçi		
	gerçekten			
		gerek*		
	gerekir+			
		gerekli*		
		gereksiz*		
		gerileme		
	girdiğini			
	gittiğini			
		gizli		
		gol		
		görevi		
	gözle			
	gözleri			
		gözlerinde		
	gözleriyle		gözleriyle*	
		gücünü		
		güç		

		güçlü		
	güldüğünü			
			gün görmemek*	
	güneş		güneş*	
	güneşi			
				gününü* (*kötü bir sonla karşılaşmak, cezaya çarptırılmak.*)
		güzel		
		güzellik		
		hafif		
		hak		
		hakaret*		
		hakikati		
		hakim		
		hakir*		
		haklı		
	hâlini			
		halktan		
		hareket*		
	harita			
		hasar		
		hastalık		
		hatalarını		
		hayal		
		hayatı		
		hayır		
	hayretle			
		hayrını*		
		hazır		
	hesabını	hesabını*(*Ücretini ödemek.)*	hesabını* (*alacağını verip ilişiğini kesmek*)	hesabını* (*cezalandırmak*)
		hevesli		
		heyecanlı		
		himaye*		
		hizmet (*Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma)* hizmet* (*birisinden yardım almak*)		
			hoca	
		hor*		
		hoş*		
		hukuk		
	ışığı			
	ışık		ışık	
		ibaret		
	içerisinde			
	içinde			
	içini			
		ifade		
		ihtimali		
	ileriyi		ileriyi*	
		ilerleme		

		ilgi*		
		ilgili		
		ilginç		
		ilgisiz		
		ilişki		
		ilişkili		
		iltifat		
		imkansız		
		inanılmaz		
	insan	insan		
		insanlık		
		istekli		
		İstanbul	İstanbul	
	İstanbul'u			
	ister+			
		iş*		
		işini		işini*
	işareti			
		işkence		
		işlem*		
		işlev		
		itibar*		
	iyi	iyi		
	iyice			
		iyileşme		
	izleri			
		kabul*		
		kâbus*		
		kaçınılmaz		
	kadını			
	kaldığını			
		kalesinde gol		
	kalktığını			
	kan			
	kapalı			
	kar	kar		
	karanlık		(geleceği) karanlık	
		kararlı		
		karşı		
		karşılığını		
		karşılık		
		karşısında		
		kart* (oyunda ceza)		kart* (*dışlanmak*)
	kendi			
		kendinde		
			kendinden (mal etmek)	
		kendisi		
		kendisini		
	kısmen	kısmen		
	kızı			
	kolay			
	kolayca			
	kolaylıkla			
		komik		
		konuyu		

	koştuğunu			
	kötü	kötü		
		kötülük		
		kurs		
		küçük*		
		layık*		
		lider		
	mahkeme	mahkeme	mahkeme	
		mahzur*		
		mantıklı		
	manzara			
	manzarayı			
		masum		
		mazur*		
	medrese		medrese	
		memnun		
		merak		
		meşru		
	mevcut			
	mikroskopla			
		(iyi-kötü) muamele*		
		mübah*		
		mutlak		
	mutlu			
	mutsuz			
	mükemmel			
		mümkün		
	mümkündür+			
		münasip*		
		mürüvvetini*		
	nadir			
		nedeni		
	neşeli			
	net			
	niyetli			
		normal		
	okul		okul	
		olanaklı		
	olanları			
		olası		
	olayı			
	olduğunu			
		olumlu		
		olumsuz		
		onarım*		
		ortak		
	ortalıkta			
	oturduğunu			
		oyun		
	oyunu		oyunu (entrika, hile)	
		öğrenim		
		öğretim		
	öğretmen		öğretmen	
	öldüğünü			
		ölüm		
		ölümü		
		önem		

		önemli		
		önemsiz		
	önünde	önünde		
	önünü		önünü	
	örnek	örnek		
		örnekleri		
		örnekte		
	ötesini		ötesini	
		özdeş		
		özel		
		özellik		
	para		para*	
	parlak			
	pencereden			
		pozitif		
		problem		
		rağbet*		
	rahat			
	rahatça			
		rakip		
	renkli			
	resim			
		reva*		
	rüyada			
		rüya	rüya	
	sabit			
	sağlıklı	sağlıklı		
		sakınca		
		sakıncalı		
		sakin		
		samimi		
		savaş		
		saygı		
	serap			
		sesi		
		sessiz		
		sevgi		
	sevgiyle			
		sevimli		
	sınırlı			
	sırada			
		sıradan		
		siyasal		
		siyasi		
		soğuk		
		somut		
	sonradan	sonradan**		
		sonucu		
	sonunda			
		sonunu		
		sorun		
	söndüğünü			
		suçlu		
		şanslı		
		şaşkın		
	şehri	şehri		
	şekilde			
		şiddet		

		şirin		
		şüpheli		
		tabii		
	tablo			
	tabloda			
		tahsil*		
		takdir		
		talep		
	tam			
	tamamını	tamamını		
	tanıdık	tanıdık		
		tarihi		
		tarihte		
		tasarı		
		tavır		
		tedavi*		
		tehdit		
		tehlike		
		tehlikeli		
	televizyonda			
		tepki		
		terbiye*		
	ters			
	toplumda			
		tuhaf		
	Türkiye’yi	Türkiye’yi		
		ulaşılmaz		
		umut		
		uygulama		
		uygun*		
	uzağı		*uzağı	
		uzak		
	uzaktan			
	ürünü			
		üstün*		
	üstünde			
	üzerinde			
	üzgün			
	üzüldüğünü			
		varlık (kendinde)		
		vazife*		
	yabancı	yabancı		
	yağmur	yağmur		
		yakın		
	yakından			
		yakınlık*		
		yaklaşık		
		yaklaşım		
	yaklaştığını			
		yalnız		
	yandan			
	yandığını			
	yanında	yanında		
		yanlış		
	yansıdığını			
	yaptığını			
		yarar		
		yararlı		

		yardım*		
	yaşadığını			
		…yaşlarda		
		yaşlı		
	yattığını			
		yaz		
	yazıyı			
	yerinde	yerinde		
	yerler	yerler		
	yeterince			
		yeterli		
		yetersiz		
	yıkıldığını			
		yoksulluk		
		yol		
		yorgun		
	yukarıda			
		yüksek		
	yüzünde			
	yüzünü			
		zarar*		
		zavallı		
		zayıf		
	zor			
		zorunlu		
gözetle-	aracı			
	bahçeyi			
	binayı			
	birbirini			
	biri			
	birilerini			
	çevreyi			
	deliği			
	delikten			
	denizi			
	devamlı			
	dışarıyı			
	dikkatle			
	durumu			
	dünyayı			
	dürbünle			
	düşman			
	düşmanı			
	etrafı			
	evi			
	gece (gündüz)			
	gizli (gizli)			
	gizlice			
	herkesi			
	insanları			
		işleyişini		
	kapıyı			
	konağı			
	köşkü			
	odayı			
	oğlunu			
	ovayı			

	pencereden			
	penceresini			
	perdeyi			
	rahatça			
	rahatlıkla			
	sessizce			
	sınırı			
	sinsi (sinsi)			
	sokağı			
		suçluları		
	sürekli			
		uygulamaları		
	uzaktan			
		yangınları		
	yolu			
gözle-	açıkça			
	aileleri			
		aksaklıklar		
	alanı			
		anormallikler		
	araştırmalarda			
		artış		
		artma		
		azalış		
		azalma		
		belirtiler		
	belirtileri			
	bireylerde			
		büyüme		
	camdan			
		canlılık		
	cisimleri			
	çalışmalarda			
	çalışmaları			
	çevreyi			
	çıkışı			
	çocuklarda			
		dağılımı		
		dalgalanmalar		
		daralma		
		davranışı		
	değerleri	değerleri		
		değişiklik		
		değişim		
		değişme		
	deneylerde			
	denizi			
	dışarıdan			
	dışarıyı			
	dikkatle			
		direnç		
	doğayı			
	doğrudan			
	doları			
		durgunluk		
	durumu			
	dünyayı			

	dürbünle			
		düşme		
		düşüş		
	düzenli			
		eğilim		
	ekonomide			
	endeksi			
		enfeksiyonlar		
		enflasyon		
		etki		
	etrafı			
	evi			
	evreni			
	faaliyeti			
		farklar		
		farklılaşma		
		farklılık		
	fırsat			
		fotoğraflarla		
		gelişim		
		gelişme		
	genelinde			
		genişleme		
		gerileme		
	gezegeni			
	gizlice			
	gökyüzünü			
	günlerce			
	güvercini			
		hareketi		
		hareketlenme		
		hareketlilik		
	hayretle			
	heyecanla			
	içeriyi			
		ilişkileri		
	insanları			
		intihar		
		istikrar		
	iyi			
		iyileşme		
	kainatta			
	kapıyı			
		kasılmalar		
		katkılarını		
	kaynağını			
	kendini			
		kırgınlık		
		kısmen		
	kolayca			
	kolaylıkla			
		korelasyon		
		liberalleşme		
	merakla			
	mevzilerinden			
	mikroskopla			
	olanları			
	olayı			

		olguları		
		olumlu		
	oluşumu			
		oranları		
	oynaklığı			
	öğretmeni			
	ölçümlerde			
		önemini		
		örnekte		
		örüntü		
	özellikle			
		özellikleri		
	özlemle			
		paralellik		
	pencereden			
	pencereleri			
	rahatça			
	rahatlıkla			
		reaksiyon		
	sabırla			
	sabırsızlıkla			
		sıçrama		
	sık (sık)			
	sıkça			
	sıklıkla			
	sokağı			
		sonucu		
	stoklarında			
	süreci			
	sürekli			
		teknikleri		
	tepkileri			
		tıkanma		
		tutarsızlıklar		
	ufku			
		uyum		
	uzaktan			
	varlıklarda			
	vitrinleri			
	yakından			
		yapılanma		
	yapısında			
	yaptıklarını			
	yaşantılarını			
	yatırımlarda			
		yavaşlama		
	yeterince			
	yıldızı			
	yıllardır			
		yoğunlaşma		
	yolları			
	yollarını			
	yolu			
	yolunu			
		yumuşama		
		yükseliş		
		yükselme		

gözlemle-	açıkça			
	araştırmada			
	artış			
	azalış			
	azalma			
	bağışıklık			
	bahçeleri			
	bilinç			
	bulgular			
	çalışanları			
	çalışmada			
	çevreyi			
	çocukları			
	dağılımı			
	davranış			
	davranışlarını			
	değişiklik			
	değişim			
	dışarıdan			
	dıştan			
	dikkatli			
	doğada			
	doğayı			
	doğrudan			
	durumu			
	duygularını			
	düşünceyi			
	düşüş			
	eğilim			
	eksiklik			
	etki			
	etrafı			
	farkı			
	farklılıklar			
	fiyatı			
	fizyolojiyi			
	gelişme			
	gerçeği			
	gerginlik			
	gökyüzünde			
	gökyüzünü			
	hadiseleri			
	halkı			
	hareket			
	hastanede			
	hayretle			
	ilerleme			
	ilişki			
	insanları			
		ipuçları		
	işbaşında			
	izleri			
	kendini			
	konuyu			
	küreselleşme			
	literatürde			
	manzara			
	markaları			

	modelleri			
	mutluluğu			
	nesneleri			
	net			
	olayı			
	olgular			
	oyunları			
		pencereden		
	performans düşüklüğü			
		problemler		
	rahatlama			
	rahatlıkla			
	raporda			
	rekabet			
		sağı solu		
	sağlıklı			
	saldırganlık			
	sendikalaşma			
	serbestçe			
	sokaklarda			
	sokakta			
	sonucu			
	sorunları			
	stres			
	süreci			
	şaşkınlıkla			
	şehirlerde			
	tavır			
	tedavi			
	teknikleri			
	televizyonda			
	tepkileri			
	trafiği			
	tüketiciyi			
	unsurları			
	usulleri			
	uygulamada			
	üretimi			
	vatandaşları			
	yakından			
	yaklaşım			
	yatırımı			
	yıldızı			
	yoksulluk			
	yöntemi			
hisset-	acı			
	acıkma			
	acısını	acısını		
	acıyı			
	acıyla			
		aciz		
		acizlik		
	açıkça			
	açlık			
	ağırlığı			
	ağırlık	ağırlık		

	ağrı			
		ait		
		aldatılmış		
	alnında			
		anı		
	anında			
		anlamını		
	apaçık			
		arkasında		
		arzu		
		aşağılanmış		
		aşağılık		
		aşk		
		aşkı		
	ateş			
	kalp atışlarını			
	avucunda			
		ayrıcalıklı		
		vicdan azabı		
	bacaklarında			
		bağımsız		
		bağlılık		
		baharı		
		bakınca		
		bakışını		
		baskı		
		başarılı		
		başarısız		
		bayılacak (gibi)		
	bedeninde			
	bedenini			
	belli belirsiz			
	belirti			
		benliğini		
		kendini berbat		
	bitkin			
		kendini borçlu		
		boşluğunu		
		boşluk		
		kendini boşlukta		
	boynunda			
		buruk		
		burukluk		
	canlı			
	canlılık			
		cehennemde		
		cennette		
		cesaret		
		cesaretsiz		
		cesur		
	ciğerlerinde			
		coşku		
		çaresiz		
		çaresizlik		
	çarpıntı			
		çekimi		
	çıplak			
	damarlarında			

	dayanılmaz bir acı			
		dayanışma		
		değerli		
		değersiz		
		değişiklik		
		değişim		
		dehşeti		
	depremi			
		derinden		
	derinliğini			
		desteğini		
		dışlanmış		
	dinç			
		dingin		
		dizlerinin bağının çözüldüğünü		
	dokunduğunu			
	dolu dolu			
	doya doya			
	doyasıya			
	doyduğunu			
	doygunluk			
		durumu		
		duygu		
		duygusal		
		duyguyu		
	dürtü	dürtü		
		düşüncelerini		
		kendini eksik		
		eksikliğini		
		eksiklik		
		el gibi (yabancı)		
	elini			
		emin		
		emniyette		
		endişeli		
	enerji			
	enerjik			
	enerjiyi			
		engellenmiş		
	ensesinde			
		entelektüel		
		erdiğini		
	esintiyi			
	etkisini	etkisini		
		evinde		
		kendini ezik		
		eziklik		
	ezildiğini			
		faniliği		
		farklı		
		fazlalık		
	fazlasıyla			
	fenalaştığını			
	ferah			
	ferahlık			
		garip		

		gariplik		
		genç		
		gerçeği		
	gerçekten			
		gereksinim		
		gergin		
		gerginlik		
	göğsünde			
		gölgesinde		
		gönlünde		
		görevli		
	gövdesini			
		gözlerinde		
		gözlerini üzerinde		
	gözyaşlarını			
		gurbette		
	gücü	gücü		
	güç	güç		
	güçlü	güçlü		
	güçsüz	güçsüz		
	güneşi			
		güven		
		güvende		
		güvenli		
		güvensiz		
		güzelliğini		
	hafif	hafif		
	hafifçe			
		hafiflik		
		haklı		
		haksızlık		
	halsiz			
	halsizlik			
	hareket	hareket		
		harika		
	hasta			
	havayı			
		hayatı		
		hayranlık		
		haz		
		hazır		
		heyecan		
		hıyar gibi		
	hızla			
		hiçlik		
		horlandığını		
		hoş		
		huzur		
		kendini huzurlu		
		kendini huzursuz		
		huzursuzluk		
	hücrelerinde			
		hür		
		hüzün		
	ılık			
	ısındığını			
	ıslaklık			
	ışığı	ışığı		

	ışıltısını			
	ızdırabını	ızdırabını		
		içinde		
		içinden		
		içten		
		ihanet		
	ihtiyaç	ihtiyaç		
		ilgili		
	iliklerinde			
	iliklerine kadar			
	ister+			
	istiyor+			
	işaretleri	işaretleri		
		itilmiş		
	iyice			
	iyiden iyiye	iyiden iyiye		
	iyileşme	iyileşme		
	iyileşmiş			
		iyilik		
		kahraman gibi		
	kalbinde	kalbinde		
	kanadığını			
		kandırılmış		
		kapana kıstırılmış		
		karamsar		
	karanlık	karanlık		
	karnında			
	karşısında	karşısında		
	kasıldığını			
		kaygı		
		kazıklanmış		
		keyif		
		keyifli		
		keyifsiz		
	kımıltılar			
	kıpırdanış	kıpırdanış		
	kırgınlık	kırgınlık		
	kırıldığını			
		kıskançlık		
		kızgınlık		
		kimliksiz		
		kimsesiz		
		kirlenmiş		
	koku			
	kokuyu			
	konuşmalar			
		korku		
		korkunç (acı-zevk)		
		korumasız		
		korunmasız		
		kötü		
		köylü		
	kuruluğu			
		kuşatılmış		
	kuvvetli			
				küçük düşmüş*
	lezzet			
	lezzetini			

		lüzumu		
		mağdur		
		mahcup		
		manaları		
		masum		
		mecbur		
		mecburiyet		
		memnuniyet		
		mesut		
	midesinde			
		moralli		
		muhtaç		
		mutluluk		
		mutsuzluk		
		müdahale		
		müsterih		
	müziği			
	nabız			
	nefesini	ölümün soğuk nefesini		
	nesneyi			
		olumlu		
		sorumluluğu omuzlarında		
		öfke		
		öksüz		
		öleceğini		
		ölümü		
		önemini		
		önemli		
		önemsiz		
		özdeşim		
		özel		
		özgür		
		özgürlük		
		özgüven		
		panik		
	parmaklarını			
		pişmanlık		
		rahat		
		rahatlama		
		rahatlık		
		rahatsız		
		rahatsızlık		
		ritmi		
		ruhen		
		ruhu		
		ruhunda		
		ruhunun derinliklerinde		
		rüyada gibi		
	rüzgârı			
		saadeti		
	saçlarını			
		sağlıklı		
	sallandığını			
	sancı			
	sarsıntı			

		savunmasız		
		saygı		
		sempati		
	serinlik			
	sertliğini			
	ses			
	sesini			
	sessizliği			
		sevgi		
		sevgiyi		
		sevinç		
	sıcağı			
	sıcaklık	sıcaklık		
		sığıntı		
		sıkıntı		
		sıkıntıyı		
	sıkışma			
	sıkışmayı			
		(köşeye) sıkışmış		
	sıkıştığını			
	sızı			
	sızladığını			
		sinirlendiğini		
		sinirli		
	soğuğu			
	soğuk soğuk terlediğini			
	soğukluk	soğukluk		
	soluğunu			
		sorumluluk		
		soyutlanmış		
		sözleri		
		stres		
		kendini suçlu		
		suçluluk		
		şanslı		
		şefkat		
	şiddeti	şiddeti		
		şişman		
	tadını			
		tanıdık		
	tat			
		tedirgin		
		tedirginlik		
		tehdit (altında)		
		tehlike (altında)		
		tehlikede		
		tehlikeyi		
	temas			
	tenini			
		tepki		
		terkedilmiş		
	terlediğini			
	tesirini	tesirini		
	titrediğini			
	titreşim			
	tok			
		tuhaf		

		tuhaflık		
		tutkuyu		
	tuttuğunu			
		umut		
		umutsuz		
		utanç		
	uyandığını			
		uyarma gereği-ihtiyacı		
	uyuşukluk			
		uzak		
		ümitsiz		
	ürperti	ürperti		
	üşüme			
		üzüntü		
	varlığını			
		varlık		
		vicdanında		
	vurduğunu			
	vücudunda			
		yabancı		
		yabancılaşma		
		yabancılık		
	yakıcılığını			
		yakın		
	yakından			
	yakınında	yakınında		
		yakınlık		
		yalnız		
		yalnızlık		
	yanağında			
	yandığını			
	yanında	yanında		
	yanma			
		yapayalnız		
		(işe) yaramaz		
		yaşadığını		
		yaşamı		
		yaşlı		
	yavaş yavaş			
	yeli			
		yenik		
		yenilenmiş		
		yenilmiş		
	yeterince			
		yeterli		
		yetersiz		
		yetersizlik		
		yetişkin		
		yıpranmış		
		yokluğu		
		yokluğunu		
	kendini yorgun			
	yorgunluk			
	yumuşaklığı			
		yurdunda		
		yurttaş		
		yuvada		

		yükümlü		
		yükünü		
		yüreğinde		
	yüreğini	yüreğini		
	yüzünde			
	yüzünü	yüzünü		
		zamanı		
		zavallı		
		zayıf		
		zevk		
		zihninde		
	zinde			
	zor			
		zorunda+		
iç-				abıhayat*
	acı ilaç			
	acı kahve			
	acı su			
	aç karnına			
	adaçayı			
	afiyetle			
		afyon		
	ağızlıkla			
	akşam			
	alkol			
	alkollü içecek			
	alkolsüz içecek			
		ant*		
		aspirin		
	avuç avuç			
	avuçlarıyla			
	ayakta			
	ayran			
	az			
	bade			
	bahçede			
		balık yağı		
	balkonda			
	ballı			
	barda			
	bardak			
	bardakla			
	bardakta			
	başına dikip			
	beraber			
	biberonla			
	bir demlik			
	bir dikişte			
	bira			
	biraz			
	birlikte			
	bitki çayı			
	bol bol			
		boza		
	buzlu			
	cafede			
	cin			

	cola			
	çay			
	çeşmeden			
		çikolata		
	çok			
	çorba			
	damla (damla)			
		demli		
	demlik demlik			
	dışarıda			
	doya doya			
	elinden			
	elma suyu			
		esrar		
	evinde			
	fazla			
	fincan			
	fincanla			
	fosur fosur			
	gazoz			
	gizli (gizli)			
		güneşi		
		hap		
		haşhaş		
	havuç suyu			
	hibiskus			
	hoşafını			
	höpürdeterek			
	ıhlamur			
	ılık			
	içecek			
	içki			
	iksir			
		ilaç		
	ispirto			
	istiyor+			
	kadeh			
	kadehi			
	kadehten			
	kafede			
	kafeinli			
	kafeteryada			
	kahve			
	kakao			
			kan	
	kana kana			
			kanını	
	kanyak			
	kapuçino			
	karşılıklı			
	kâse			
	kaseden			
	kaşık			
	kaşıkla			
	kayısı suyu-hoşafı			
	kekik çayı			
	keyifle			

	kımız			
	kızılcık şerbeti			
	kulüpte			
		kokain		
	kola			
	komposto			
	konyak			
	köpüklü			
	kuşburnu			
	kür			
	lıkır lıkır			
	likör			
	limon suyu			
	limonata			
	limonlu			
	…litre			
	lokantada			
	lokur lokur			
	masada			
	matarasından			
	mereti			
	meşrubat			
	meyhanede			
	meyve suyu			
	mırra			
	musluktan			
	nane			
		nargile		
	nescafe			
		normal		
		ot		
		paket		
	panzehir			
	papatya çayı			
	pastanede			
		pekmezi		
	pınardan			
		pipo		
	pofur pofur			
		puro		
	püfür püfür			
	rakı			
	restoranlarda			
	sade			
	sahilde			
	sahlep			
	salep			
	sek			
		semaverde		
	sıcak			
	sıvı			
		sigara		
	sindire sindire			
	sirke			
	soda			
	soğuk			
	sokakta			
	soluksuz			

	su			
	susuz			
	süt			
	sütsüz			
	şalgam suyu			
	şampanya			
	şapırdata şapırdata			
	şarap			
	şekerli			
	şekersiz			
	şerbet*			
		şerefine		
	şıra			
	şişe			
	şişeden			
	şurup			
	tas			
	tatlı			
	tekila			
	testiden			
	turşu suyu			
	tuzlu			
		tütün*		
		uyuşturucu		
	viski			
	votka			
	yalnız			
	yavaş (yavaş)			
	…yudum			
	…yudumda			
		yumurta		
	zehir			
	zehri			
	zemzem			
işit-		ağır		
		ağzından		
	ah		bir dokunup bin ah	
		azar		
		bizzat		
	çığlık			
	dediğini			
	duaları			
	fısıltısını			
	gürültü			
	iyi			
	kulağı			
	kulakları			
	ses			
			söz*	
	sözleri			
	sözü			
izle-	adamı			
	adım adım			
	adımlarını			

	antrenmanı			
	araçları			
	arkadan			
	arkasından			
	askeri			
		aşamaları		
	avını			
	ayakta			
	aynadan			
		ayrıntılı		
	bahçeyi			
	bakışlarıyla			
	balıkları			
	balkondan			
		bankaları		
	bantlarını			
	basından			
		başarısızlıkları		
	belgesel			
	beyazperdede			
		bildirileri		
	birbirini			
	birlikte			
	bulutları			
		büyümesini		
	camdan			
	canlı			
	ciddiyetle			
		cinayeti		
	coşkuyla			
		çalışmaları		
	çaresiz			
	çaresizce			
	çaresizlikle			
		çarpışmayı		
		çevreyi		
	yol çizgisini			
	çizgiyi			
	çocuğu			
		dalgaları		
	dalgın dalgın			
	dansını			
		davayı		
		davranışı		
	defileyi			
		değişiklikleri		
		değişimi		
	dehşetle			
	denizi			
		depremi		
		ders		
		dersi		
	dışarıyı			
	dikkatle			
	dikkatlice			
	disketi			
	dizi			
	diziyi			

		dosyaları		
	doya doya			
		durumu		
		duruşmaları		
		dünyayı		
	dürbünle			
	düşüşü			
	düzenli			
	dvd			
	ekrandan			
		endeksi		
	endişeyle			
	eserlerini	eserlerini		
		etkilerini		
	etkinlikleri			
	etrafı			
	evini			
		evreyi		
	eylemi			
	faaliyetleri			
	festivali			
	film			
		fiyat		
	fragmanını			
	futbol			
		gazeteleri		
	geçenleri			
	geçişini			
	gelenleri			
		gelişimi		
		gelişmeleri		
	geriden			
	geziyi			
	gıptayla			
		gidişini		
	gizlice			
	gökyüzünü			
	görüntü			
		görüşmeleri		
	gösterimde			
	gösteriyi			
	gözlerini			
	gözleriyle			
	göz ucuyla			
	grafikte			
	gururla			
	günbatımını			
		gündemi		
	günlük			
	güreşi			
	güzergahı			
	haber			
		hâlini		
		hareketini		
	hassasiyetle			
	hayran hayran			
	hayranlıkla			
	hayretle			

	heyecanla			
	heyeti			
	hoşnutlukla			
	ırmağı			
	ibretle			
		ilanı		
	ilgiyle			
		inişini		
	internetten			
	İstanbul'u			
	kablolu			
	kalabalığı			
	kameralarla			
	kamerayla			
	kanalı			
		kararı		
	karıncaları			
	karşılaşmayı			
	kaset			
	kaseti			
		katliamı		
	kaygıyla			
	kayıtsızlıkla			
	kenardan			
	keyifle			
	kıskançlıkla			
		kitapları		
	klibi			
	kolaylıkla			
	koltukta			
		konferansı		
		kongreyi		
		konuşmayı		
		konuyu		
	korkuyla			
		krizi		
		kuruluşları		
	kuşkuyla			
	kuşları			
	leylekleri			
	locadan			
	maç			
		mahkemeyi		
	merakla			
		merkezi		
		mezunları		
		mimiklerini		
		modayı		
	mücadeleyi			
	naklen			
	neşeyle			
	olayı			
	olup biteni			
		oturumu		
	oyun			
	oyuncu			
	oyunu			
		öğrencileri		

		ölümünü		
	örgütü			
		örneklerini		
	özenle			
		patikayı		
	pencereden			
		performansı		
		performansını		
		piyasaları		
		politika		
	program	program		
	programı	programı		
		prosedür		
	provayı			
	pür dikkat			
		radyo		
	rahatça			
	rakipleri			
		raporu		
	reklam			
		rota		
		rotayı		
		saati		
	sabırla			
	sahnede			
	sahneyi			
	sanatçıları			
		savaşı		
		sayfalarda		
	saygıyla			
		seçimi		
		sektörü		
	serüveni			
		sesleri		
	sessiz			
	sessizce			
	sevecenlikle			
	sevgiyle			
	sevinçle			
	seyrini			
		sırayı		
	sinema			
	sinemada			
		sistemi		
		siyaset		
		siyaseti		
	soğukkanlılıkla			
	soluksuz			
		sonucu		
		sonuçları		
		sorguyu		
		söyleşiyi		
		stratejiler		
		süreci		
	sürekli			
	şaşkınlıkla			
	şenliği			
		tablodan		

		takdirle		
	tango			
		taraftarları		
		tartışmayı		
	tebessümle			
	tedirginlikle			
		teknolojiyi		
	televizyon			
		tepkileri		
	titizlikle			
	tiyatro			
		toplantıyı		
	töreni			
		trafiği		
	tribünde			
		tribünleri		
	turnuvayı			
		tutum		
	tv			
		uygulamayı		
	uzaktan			
	ücretsiz			
		ülkeleri		
	üzüntüyle			
	video			
		yağmuru		
	yakından	yakından		
		yaklaşım		
		yapılanları		
	yarışı			
	yarışma			
	yarışmayı			
	yayını			
		yazarları		
		yazılarını		
		yenilikleri		
		yetkilileri		
		yıldızları		
		yıllık		
		yol		
		yolu		
		yolunu		
	youtube			
		yönetim		
		yöntem		
		yörünge		
	zevkle			
ısın-	bayağı			
	biraz			
		birbirine		
	çabuk			
	çok			
			formaya	
	güneşle			
	güneşte			
	hava		hava	
	havalar			

	içi		içi*	
	iyice			
			kanı*	
		kemikleri		
	kışın			
	kolay			
	ortalık		ortalık	
		rolüne		
	sıcaktan			
	su			
	sular		sular	
	suyu		suyu*	
	yavaş (yavaş)			
			yüreği	
karıncalan-	ayakları			
	beyni			
	dudakları			
	parmaklarda			
		sesler		
	vücutta			
kaşı-	alnını			
	avuçlarını			
	ayağını			
	başını			
	burnunu			
		çelişkileri		
	çenesini			
	saçını			
	saçının dibini			
	durmadan			
	düşünceli düşünceli			
	elini			
	eliyle			
	ensesini			
		farklılıkları		
	göbeğini			
	göğsünü			
	gözlerini			
	hafif hafif			
	kafasını			
	karnını			
	kılları			
	kolunu			
	kulağını			
		laikliği		
		meseleleri		
		mikro-milliyetçiliği		
	parmaklarıyla			
	saçlarını			
	sakalını			
	sıkıntıyla			
	sırtını			
	sürekli			
	tatlı tatlı			
	tırnaklarıyla			

	uzun uzun			
	yanağını			
	yarayı		yarayı	
	yavaş yavaş			
kaşın-	durmaksızın			
	elleri			
	parmak araları			
	tatlı tatlı			
kokla-	ağzını		ağzını*	
	anasonu			
	ayakkabıyı			
	başını			
	bebeği			
	bezi			
	bol bol			
	burnuyla			
	çamaşırlarını			
	çayı			
	çevreyi			
	çiçeği			
	çocuğunu			
	derin derin			
	doğayı			
	doya doya			
	doyasıya			
	elini			
	elmaları			
	et			
	eter			
	etrafı			
	evlatlarını			
		fırsatı		
	fotoğraflarını			
	gelinciği			
	gömleği			
		gözlerini		
	gül			
	havayı		havayı*	
	içine çeke çeke			
	istiyor+			
	iyice			
	kafasını			
	kahve			
	kan		kan	
	karanfilleri			
	kavunu			
	kendini			
	koku			
	kolonya			
	koltuk altını			
	köpeği			
	kumları			
	mektubu			
	mendili			
	menekşe			
	merakla			

	misk			
	nane			
	nefesini			
	nergis			
	odayı			
	oğlunu			
	ot			
	pamuğu			
	parayı		parayı	
	parfüm			
	portakal			
	rutubeti			
	saçlarını			
	sevgiyle			
	sigara			
	sümbülü			
	şarabı			
	şişeyi			
	tarçını			
	tenini			
	ter			
	tiner			
	toprağı			
	tuz			
	uyuşturucu			
	uzun uzun			
	yapıştırıcı			
	yastığı			
	yavrusunu			
	yeri			
	yüzünü			
	zambak			
	zarfı			
	zırnık		zırnık* (-)	
kok-	acı (acı)			
	ağzı			
	alkol			
	amonyak			
	aseton			
	bahar			
	balık			
	barut			
	başı			
	bebek			
	benzin			
	berbat			
	buram buram			
	burcu burcu			
	çiçek			
	çilek			
	çok			
	deniz			
	et	et (*bayatlamak*)		
	feci			
	fena			
		gol		
	gül			

	güzel			
	hanımeli			
		hasret		
		hava		
		havlular		
		ırkçılık		
	içi	içi		
	içki			
	iğde			
	iğrenç			
	kahve			
	kan		kan	
	karanfil			
	kekik			
	kirli			
	kötü			
	küf			
	lağım			
	lavanta			
	leş			
	leylak			
	menekşeler			
	mis			
	naftalin			
	nefesi		açlıktan nefesi*	
	nefis			
	ortalık			
		ölüm		
	parfüm			
	pasta			
	pis			
	portakal			
	reçine			
	saçları			
	sarımsak			
	sidik			
	sigara			
	sirke			
	soğan			
	teni			
	ter			
	tertemiz			
	toprak			
	tuhaf			
	tuvalet			
	üstü			
	yanık*			
	yasemin			
	yemek			
	yumurta			
kucakla-		ağacı		
	anlayışla			
	annesini			
	arkadaşını			
		asrı		
	aşkla			
		bebeği		

	bedeni			
	birbirini			
	candan			
	coşkuyla			
		çağı		
		çantayı		
		çiçekleri		
	çocuğu			
		değerleri		
		demokrasiyi		
		doğayı		
	dostça			
		dünyayı		
	elleriyle			
		eşyaları		
		evreni		
		farklılıkları		
		geceyi		
		geçmişi		
		geleceği		
	gelenleri			
	gençleri	gençleri		
	gönülden			
		halıyı		
		halkı		
	hasretle			
		hayatı		
		hepsini		
	heyecanla			
	içten			
	içtenlikle			
		insanı		
		insanlığı		
		İstanbul'u		
	kadını			
	kardeşini			
	karısını			
	kızını			
		kitaplarını		
		kitleleri		
	köpeği			
		kupayı		
		kültürü		
		mahşeri		
	merhametle			
		milleti		
	minnetle			
	muhabbetle			
		mutluluğu		
	mutlulukla			
		odunları		
	oğlunu			
		ölümü		
	özlemle			
	rahmetiyle			
	saygıyla			
		sepeti		
	sessizce			

	sevecenlikle			
	sevgiyle			
	sevinçle			
	sıcaklıkla			
	sıkıca			
	sımsıkı			
		sonsuzluğu		
	şefkatle			
		tabiatı		
		taşları		
		toplumu		
		toprağı		
		torbaları		
	torununu			
	tutkuyla			
		yaşamı		
		yavrusunu		
		yıldızları		
okşa-	ağzını			
	alnını			
	başını			
	bedenini			
		benliğini		
		bıyıklarını		
	boğazını			
	boynunu			
	burnunu			
	çenesini			
	çiçeği			
	çocuğu	çocuğu		
	çocuğunu	çocuğunu		
	derisini			
	dirseğini			
		duygularını		
	elini			
	eliyle			
	ensesini			
	fesleğenleri			
			gönül*	
	gövdesini			
			göz	
	gözlerini		gözlerini*	
		gururunu		
	gülü			
	hafif hafif			
	hasretle			
			içini	
	istiyor+			
	kafasını			
	kalbini		kalbini	
	kanatlarını			
	karnını			
	kediyi			
	kendini			
	kolunu			
	köpeği			
	kulaklarını	kulaklarını	kulaklarını	

	kuyruğunu			
		nefsimizi		
	omzunu			
	özlemle			
	parmaklarını			
	parmaklarıyla			
	püsküllerini			
		ruhunu*		
	saçını			
	sakallarını			
	sessizce			
	sevecenlikle			
	sevgiyle			
	sevinçle			
	sırtını			
	şefkatle			
	tatlı tatlı			
	tenini			
	toprağı			
	tüylerini			
	usul usul			
	usulca			
	usulcacık			
	yanağını			
	yaprakları			
	yavaş yavaş			
	yavaşça			
	yavrusunu			
	yelesini			
			yüreğini	
		yüzüğünü		
		yüzünü		
			zevkini*	
		zülüflerini		
ovala-	ayaklarını			
	bacaklarını			
	gözlerini			
	ılık su ile			
	iyice			
	kollarını			
	özenle			
	sabunla			
	suyla			
	tuz ile			
	usul usul			
ov-	alnını			
	arap sabunuyla			
	ayağını			
	banyoyu			
	başını			
	bileklerini			
	boynunu			
	dizlerini			
	eliyle			
	ellerini			
	ensesini			

	göğsünü			
	gözlerini			
	hafifçe			
	iyice			
	karabiberle			
	karla			
	kolonyayla			
	kremlerle			
	omuzlarını			
	parmaklarıyla			
	sırtını			
	suyla			
	şakaklarını			
	tahtaları			
	tuzla			
	vücutlarını			
	yerleri			
	yüzünü			
öp-	alnından			
	alnını			
	ayaklarını			
	başını			
	çiçekleri			
	çocuğunu			
	doya doya			
	elini			
				el etek*
				etek*
	ellerinden			
	gözlerinden			
	gözlerini			
	gözünden			
	hafifçe			
	hasretle			
	herkesi			
	istedi+			
	istekle			
	istiyor+			
	kafasını			
	kardeşini			
	kılıcı			
	oğluna			
	özlemle			
	saçlarını			
	sakalını			
	samimiyetle			
	saygıyla			
	sevgiyle			
	sevinçle			
	şapur şupur			
	toprağı			
	usulca			
	yanağından			
	yanaklarından			
	yanaklarını			
	yüzünü			

sarıl-				
	ablasına			
	adama			
	anasına			
	annesine			
	arkadan			
	arkadaşına			
	aşkla			
	ayaklarına		ayaklarına	
	babasına			
	bacağına			
	bağrına			
	bandajla			
	battaniyelere			
	bebeğe			
	bedene			
	beline			
	beze			
	bezle			
	birbirlerine			
		bıçağa		
	boğazına		boğazına*	
	boynuna			
	can simidine			
	coşkuyla			
	çantasına			
	çarşafa			
	çepeçevre	çepeçevre		
	çevresi	çevresi		
	çocuğa			
	çocuklara			
	dedesine			
		değerlere		
		derslerine		
		direksiyona		
	dizlerine			
	doya doya			
	doyasıya			
		dört elle		
		dünyaya		
		düşlerine		
		düşmanlarla		
	eline		eline	
	elle			
	eşine			
	eteğine			
	etrafı	etrafı		
		ezgilere		
	gazeteye			
		gençlere		
	gırtlağına		gırtlağına*	
	gövdesine			
	güzele			
	hasretle			
		hayata		
	hevesle			
	heyecanla			

	içinden			
		içkiye		
	içten			
	içtenlikle			
	ipine		ipine	
	istedi+			
		işine		
	kağıda			
	kaleme		kaleme*	
	kardeşine			
	karısına			
		kavramlara		
	kefene		kefene	
	kıza			
	kızına			
		kitaba		
	kocasına			
	kollarıyla			
	koltuğa		koltuğa	
	koluna			
	korkuyla			
	kuma			
	kuvvetle			
	kuvvetlice			
	makaraya			
	mendile			
		milliyetçiliğe		
	muşambaya			
	naylona			
	oğluna			
	örtüye			
	özenle			
	özlemle			
	peçeteye			
	ruhuyla			
	sadakatle			
	sessiz			
	sessizce			
	sevgilisine			
	sevgiyle			
	sevinçle			
	sıkıca			
	sımsıkı			
		sigaraya		
		silaha		
	şefkatle			
	şevkle			
	tabuta			
	tel			
		telefona		
	toprağa		toprağa	
	torununa			
		tuşlara		
	tutkuyla			
	tüllere			
	vücuduna			
	yakasına		yakasına*	
		yalana		

	yaralar		yaralar	
	yastığa			
		yaşama		
	yavaşça			
	yavrusuna			
		yılana		
	yürekten			
serinle-	ayranla			
	dışarıda			
	esintiyle			
	gazeteyle			
	gece			
	gölgesinde			
	göllerde			
	hafif			
	hava			
	havalar			
	havuzda			
	içi			
	iyice			
	nehirde			
	ortalık			
	püfür püfür			
	rüzgarla			
	sonbaharda			
	suyla			
			yüreği*	
seyret-	acıyla			
	alemi			
	arabaları			
	ardından			
	arkasından			
		asemptomatik		
	aynada			
	belgesel			
	Boğaz'ı			
	camdan			
	coşkuyla			
	çevreyi			
	çizgi film			
	çocukları			
	dakikalarca			
	dalgın (gözlerle)			
	doya doya			
	dünyayı			
	etrafı			
	film			
	gıptayla			
	gidişini			
	gökyüzünü			
	gözlerini			
	gururla			
	gülümsemeyle			
	güzelliğini			
	haberleri			
	hayran (hayran)			

	hayranlıkla			
	hayretle			
	heyecanla			
	ibretle			
	insanları			
	ister+			
	istiyor+			
	iyice			
	kendini			
	keyifle			
	maç			
	manzarayı			
	merakla			
	neşeyle			
	olanları			
	olayı			
	oyuncuyu			
	oyunu			
	özlemle			
	pencereden			
	programı			
	resmini			
	rıhtımdan			
	saçlarını			
	saygıyla			
	sık (sık)			
	sinema			
	sokağı			
	suyu			
	şehri			
	tabloyu			
	televizyon			
	tv			
	uzaktan			
	vitrinleri			
	yağmuru			
		yavaş		
	yıldızları			
	yolu			
	yüksekten			
	yüzünü			
	zevkle			
sıvazla-	ağzını			
	alnını			
	arkasını		arkasını	
	başını			
	bıyığını			
	boğazını			
	burnunu			
	çenesini			
	elini			
	eliyle			
	gözünü			
	hafif			
	hafifçe			
	mermeri			
	omzunu			

	parmaklarıyla			
	posbıyıklarını			
	saçını			
	sakalını			
	sevecenlikle			
	sevgiyle			
	sırtını		sırtını*	
	suratını			
	şefkatle			
	vücudunu			
	yavaşça			
	yüzünü			
sızla-	acıdan			
	acıyla			
	bedeni			
	bilekleri			
	burnu		burnu*	
				burnunun direği*
	derinden			
	dişi			
	eli			
	hafif (hafif)			
	her yanı			
	içi		içi*	
	ince (ince)			
	inceden			
	kalbi		kalbi*	
	kemikleri			kemikleri*
		ruhu		
	tabanları			
		vicdanı		
	vücudu			
	yarası			
	yüreği		yüreği*	
solu-	atmosferi		atmosferi	
		boğa gibi		
	burnundan		burnundan*	
	derin derin			
	derince			
	derinden			
	doya doya			
	dumanı			
	düzenli			
	egzoz			
	gaz			
		geceyi		
	güçlükle			
	gündüzü			
	harıl harıl			
	havayı		havayı	
		hayatı		
	hırıl hırıl			
	hırsla			
	hızlı hızlı			
		ızdırap		

		İstanbul'u		
		kenti		
	kesik kesik			
	kokuyu			
		müzik		
	oksijen			
		ortamı		
	öfkeli öfkeli			
	öfkeyle			
		ölümü		
		özgürlük		
		sessizliği		
	sigara dumanı			
		sonsuzluğu		
	zehir			
	zorlukla			
susa-		aşka		
		barışa		
		başarıya		
		bilgiye		
				canına*
	çok			
		güzelliğe		
	hararetten			
		himmetine		
		ilgiye		
	iyice			
				kana*
				kanına*
		öğrenmeye		
		ölüme*		
		özgürlüğe		
		rahmete		
		sevgiye		
	sıcakta			
	sıcaktan			
tat-	acıyı	acıyı		
		anneliği		
		aşkı		
	baklavalardan			
	balı	başarıyı		
	çayı			
		dinginliği		
	doya doya			
	doyasıya			
		duyguyu		
	dürümü			
	ekmeği			
	et			
		eziyeti		
		galibiyeti		
		gururunu		
		güzellikleri		
		hayatı		
		hazzı		
		heyecan		

		hisleri		
		huzuru		
	içkiler			
	istiyor+			
		keyfi		
		kıvancını		
		kötülüğü		
		kültürünü		
	lezzeti			
	meyveyi			
		mutluluğu		
		nefsinde		
		neşeyi		
	nimeti	nimeti		
		ölümü		
		özgürlüğü		
		saadeti		
		sevgiyi		
		sevinci		
		sükûneti		
		şampiyonluk		
	şarabı			
		şefkati		
	şerbetini			
	tatlar			
		yalnızlığı		
		yaşamı		
	yemeği			
		yenilgiyi		
	yiyeceği			
		yoksulluğu		
	yudum yudum			
		zevki		
tekmele-	acımasızca			
	ayağıyla			
	ayaklarını			
	ayaklarıyla			
	göğsünü			
	kapıyı			
	karnını			
	kedileri			
	koltuğu			
	kutuları			
	öfkeyle			
	sandalyeyi			
	tabureyi			
titre-	ayağı			
	bacakları			
	bedeni			
	çenesi			
	dişleri			
	dizleri			
	dudakları			
	eli ayağı		eli ayağı*	
	elleri			
	gözkapakları			

	heyecandan			
		ışığı		
	içi	içi* (*çok üşümek*)	içi* (*duygulanmak*)	içi* (*özen göstermek*)
	inim inim			
	kalbi		kalbi*	
	burun kanatları			
		karanlıkta		
	korkudan			
	korkuyla			
	pır pır			
	sapır sapır			
		sesi		
	sevinçle			
	sevinçten			
	sinesi		sinesi	
	soğuk terler içinde			
	soğuktan			
	tir tir* (*çok üşümek*)		tir tir* (*çok korkmak*)	
	tiril tiril (*çok üşümek*)		tiril tiril (*çok korkmak*)	
	ürpertiyle			
			üstüne*	
			üzerine*	
	vücudu			
			yüreği*	
	yüzü			
	zangır zangır*			
tut-		aç		
		açık		
		açıkta		
		adam		
	adamı			
		ağlama		
		ağrıları		
	ağzını		ağzını*	
				ağzıyla kuş tuşa*
		ahı*		
		akılda*		
		alkış* (topluca el çırparak yüksek sesle 'yaşa, var ol' vb. sözler söyleyerek birini alkışlamak)		alkış* (*taraftar olmak, belli bir görüşten yana olmak*)
		altı		
		arabada		
		aşçı		
		ateşe		
	atıp		atıp	
	avucunda		avucunda	
		avukat*		
	ayağını			
		ayakta*		

	ayna		ayna	
	aynayı			
		ayrı*		
		ayrıcalıklı		
	bacağını			
		bağlı		
		bakıcı		
		balık		
		bankada		
	bardağı			
		basılı		
	başını			
	belini			
		bellekte		
	bıçağı			
	bileğini			
	bir arada	bir arada		
	birbirini	birbirini		
	birlikte	birlikte		
	boğazını		boğazını	
		bombardımana	bombardımana	
		boş		
	boynunu			
		boyu		
				bozulmaya yüz*
	burnunu			
		buz*		
		büro		
		bütçe		
		canlı		
		cezaevinde		
		ciddi		
	çanak		çanak*	
	çantayı			
	çapraz			
		çapraz ateşe		
	çatal			
	çenesini		çenesini*	
		çetele		
	çıtayı			
		çişini		
		çoban		
	çocuğu	çocuğu		
				çürümeye yüz*
		dadı		
				dağılmaya yüz*
		daire		
		dakika		
	dalı			
	damarı		damarı*	
		dar		
		defter*		
		değerleri		
		deliliği		
		dem		dem*
		denetime tabii		
	dengede	dengede		

	dengeli			
		deniz		
		depoda		
		derdi		
		dışarıda		
		dışında		
		dibi*		
	dik			
			dikiş	
	dikkatli			
		dilek		
	dilini		dilini*	
	dimdik			
		dinç		
	direği			
		diri		
	dirseğini			
	dizginleri		dizginleri	
		dolu		
		don		
		döviz		
		dua*		
	dümeni		dümeni*	
		düşük		
	düz			
		düzen		
		düzenli		
		düzeyde		
	düzgün	düzgün		
				el*
	elde		elde*	
	elele			
		elemanları		
		elemeye tabii		
	elinde		elinde*	
	elinden		elinden*	
	elini			
	eliyle			
			elleri	
	ensesinden			
		esir		
				eskimeye yüz*
		eş	eş*	
		eşdeğer		
		eşit		
	eteklerini			
		ev*		
		fare		
	feneri			
		ferah*		
		form		
		frekansı	frekansı	
		freni		
	gagalarıyla			
		geniş		
	gergin	gergin		
				gerilemeye yüz
	gevşek	gevşek		

		girişi		
		gizli		
	göbeğini			
	göğsünü			
		göz hapsinde		
		gözaltında*		
		gözetim altında*		
		gözlem altında		
	gözlerini			
			göz önünde*	
	gözü		gözü*	
		gözyaşlarını		
	güçlükle			
		gülme		
		günce		
		güncel		
		gündemde		
		güneşe		
		günlük*		
		güreş*		
		hafızada		
	hafifçe			
	hamuru			
		hapiste		
		hariç		
		hastanede		
		hatıra		
		hatırda		
		havada		
		hayatta		
	hayvanı	hayvanı		
		hazır		
		hedefi		
		hesabı		
		hesap*		
		hıçkırık		
		hıçkırıklarını		
		hizmetçi		
		hoca		
	hortumu			
		hoş*		
		hücrede		
		ılık		
		ısıyı		
		ıslak		
		ışığa		
		ışık*(*bir yeri ışıkla aydınlatmak*)	ışık* (*düşüncesiyle kılavuzluk etmek, konuyu aydınlatıcı düşünceler söylemek, tutacağı yolu göstermek*)	
		içerde		
		içinde		
		idrarını		

		inadı*		
		incelemeye tabii		
	ip			
	ipi			
	ipini		ipini	
	istedi+			
		istisna		
		iş*		
		işçi		
		işlemlere tabii		
		işin ucundan		
	iyice			
		kadın		
	kafa		kafa*	
	kafasını			
	kağıdı			
	kağıt	kağıt		
	kahve	kahve		
	kalbini		kalbini	
	kalem		eli kalem*	
	kalemi			
		kan*		
	kapağını			
		kapalı		
		kapıda		
	kapıları	kapıları		
	kapıyı	kapıyı		
		kar		
		karakolda		
				kararmaya yüz*
	kardeşini			
	karnını			
		kasa		
	kasıklarını			
		kayıt		
	kenarda		kenarda	
	kenarından		kenarından	
	kendini		kendini* (*dayanmak, sabretmek, kendine hâkim olmak)*	
		kısa*		
		kıskançlık		
		kıvamı		
		kilit		
		kilitli		
		kin*		
		kiralık		
	kitabı			
	kolayca			
	kolları	kolları (-)		
	kollarında			
	koltuk	koltuk		
	kolu			
	kolundan		kolundan	
	kolunu			
		kontrolünde		

		korku		
	kökleri	kökleri		
			köşebaşlarını*	
			köşeleri	
	köşesinden		köşesinden	
		krizi		
	kucağında			
	kulaklarından			
	kulpundan			
				kurumaya yüz
		kuş		
	kuvvetle			
	kuyruğu			
	kürek			
		lafa*		
		mahfuz		
		matem*		
	maya	maya	maya	
		mecbur		
		mekan	mekan*	
	mercek		mercek	
		mesken	mesken*	
		mesul*		
	meşale			
		mevduat		
	mikrofon	mikrofon		
		muaf*		
		mükellef		
		nabız		
		nabzını* (*nabzını saymak için bileğini tutmak*)	nabzını* (*düşüncesini, niyetini, eğilimini anlamaya çalışmak*)	
		nakit		
		nefes		
		nem		
		nemli		
	nesneyi			
		not*		
		nöbet*		
		nutku*		
		odayı		
	oltayı			
	oltayla			
	omzunu			
		oruç*		
		oyun	oyun (hile-entrika)	
		öğüdü		
		öksürük*		
		ölçü		
	önde		önde	
		ön-arka planda		
		özdeş		
		özellikleri		
	özenle			
	paltosunu			

		para*		
	parmağını			
	parmağıyla			
		pas* (*paslı duruma gelmek, paslanmak*)	pas* (*çalışamaz duruma gelmek*)	
	pençeleriyle			
		pis		
		piyasada		
	poşeti			
		rapor		
		rehin		
		rengi		
	resmi			
		ritim		
		rota		
		saat*		
		sabit		
	saçlarını			
		saf* (*saf bağlamak*)	saf* (*belli bir gruba katılmak*)	
		sağlam		
		sağlıklı		
		saklı		
		salon		
		sancısı* (*birdenbire ve şiddetli bir ağrı gelmek*)	sancısı* (*tedirgin olmak)*	
		saniye		
	sapından			
				sararmaya yüz*
		serin*		
		sermaye		
		sıcak		
	sıkı		sıkı*	
	sıkıca			
	sımsıkı			
		sınırlandırmaya tabii		
		sınırları		
		sınırlı		
		sır*		
		sicil		
	sigarayı			
		sigara		
	silah			
	eli silah		eli silah*	
				silinmeye yüz*
		sistemi		
		siyaset		
		soğuk		
				soğumaya yüz*
				solmaya yüz*
		soluğunu		
		sorumlu		
				sönmeye yüz*
		söz*		
		sözünü*		
		su		

		suda		
		süre		
		şahit*		
	şefkatle			
		şoför		
		tabi*		
		takım*		
		taksi		
		taraf*		
		taşa*		
		taşıt		
		tavşan		
		taze		
		tazı		
		tecritte		
		tekelinde		
		temiz*		
	ters			
			tempo*	
		tok*		
	top	top		
		topa* (*üzerine topla ateş etmek*)	topa* (*kötü eleştiri amaçlı saldırmak*)	
	toprağı			
	topu	topu		
		tutanak		
	tüfek			
				tükenmeye yüz
	ucundan			
	usulca			
		uyanık		
		uygun		
		uyku		
		uzak*		
		uzun		
		üstün*		
		vaatlerini*		
		vakit		
	yakasını		yakasını	
		yakın		
		yanında		
		yardımcı		
		yas*		
		yaşı		
	yavaşça			
		yedek		
		yedekte		
		yeğ*		
		yekûn		
		yer* (*yer ayırmak, yer kaplamak*)	yer* (*işlevi ve etkisi olmak*)	yer* (*önemli sayılmak, önemi olmak*)
		yerini		
		yerlerinde		
				yıkılmaya yüz*
		yıldız		
		yıllık		

		yol*	yol	
		yolu*		
			yolunu*	
		yosun		
	yularını		yularını	
		yurt*		
		yüce		
		yüksek		
		yükümlü		
	yükünü		yükünü*	
		yürürlükte		
				…yüz*
			yüzü	
	yüzünü			
		zabıt*		
		zaman		
	zar	zar*		
		zinde*		
	zor			
	zorla			
		zorunlu		
uyuş-	ayakları			
	bacakları			
	bedeni			
		beyni		
	duyuları			
	elleri			
	oturmaktan			
		ruhu		
	soğuktan			
	vücudu			
üşü-	açlıktan			
	akşam			
	ayağı			
	bedeni			
	biraz			
	çok			
	dışarda			
	elleri			
	epey			
	gece			
	geceleri			
	hafif			
	ıslanıp			
	içi			
	iyice			
	kardan			
	rüzgardan			
	sırtı			
	soğukta			
	sokakta			
	suda			
	yağmurda			
	vücudu			
		yüreği		

vur-	acımadan			
	acımasızca			
			açığa*	
		adam		
		ağrı		
		alaya*		
	alnına			
		alnından		
		anlamazlığa		
		aptallığa*		
	arkadan		arkadan*	
		arkadaşını		
		atı		
		attığını		
		ay		
	ayağına			
		ayağından		
		ayağını*		
		ayakkabı*		
		ayaz	ayaz*	
		ayıbını yüzüne*		
	bacağına			
		bacağından		
		balık		
				baltayı taşa*
	balyozla			
	bastonunu			
	başına	başına* (*içki, gaz veya sıcak baş ağrısı yapmak*)		başına* (*dayanamaz olmak, ne yapacağını bilemez hâle gelmek*)
		başından		
		başını		
	belden aşağı		belden aşağı*	
	beline			
		beyninden		beyninden vurulmuşa dön.*
		bıçak*		
	bileklerine			
	birbirine			
		birbirlerini		
		birini		
	boynuna			
	boynunu		boynunu*	
	böğrüne			
	burnuna			
	cama			
		canevinden		canevinden*
	cetvelle			
	cop			
		çatışmada		
	çekiç			
	çenesine		çenesine*	
	çocuğa			
	çubukla			

		dağlara		
		dalga		
			dalgaya	
		damga* (*damgalamak*)	damga* (*iz bırakmak*)	
	damgasını		…damgasını*	
		darbe*		
	davula			
	değnek		değnek	
	delice			
		deliliğe*		
				(*bir şeyden*) dem*
	demirle			
		deprem		
	dışa		dışa*	
			dışarı*	
	dibe		dibe*	
	dibine		dibine	
	diline		diline	
	dipçiklerle			
	diz			
		dizgin*	dizgin	
	dizine			
		dizini		
		dolu		
		don		
	duvara			
		duygularını açığa		
		düşmanı		
	eline			
		elini		
	elinin tersiyle			
	eliyle			
	ellerine			
		ensesinden		
	ensesine			
		espriye		
		felek		
		fırtına		
		fiske		
	fırça		fırça	
	fütursuzca			
		füzeyle		
	gagalarını			
		gelişine		
		gem* (*hayvanın ağzına gem takmak*)	gem* (*her türlü taşkınlığı, isteği, hevesi vb.ni engellemek*)	
		gemileri		
		gırgıra		
	gonga			
		göğsünden		
	göğsüne			
		gölgesi		
		gözünden		
			gözünü	

			kırpmadan	
	güm güm			
	gümbür gümbür			
		güneş		
		hançer		
				har * (*vurup harman savurmak*)
		hava		
		havadan		
		haylazlığa		
	hayvana			
		hedefi		
	hırsla			
	hızla			
	hızlı			
		ışık		
			içeriden	
		içkiye		
		iğne		
		ikramiye		
		kadını		
		kafa		
	kafalarına		kafalarına	
		kafasından		
		kahpece		
		kalbinden	kalbinden	
		kalp		
		kalçasından		
		kamçı*		
		kanat		
	kapı	kapı		
	kapıya			
		karaya* (*karaya çarpmak*)	karaya* (*denizdeki bir cisim kendini karaya atmak*)	
	karnına			
		kartal		
		kaz		
		kazma	kazma	
	kazmayla			
		keklik		
		kelepçe*		
		kellesini*		
		kement		
		kendini		
		ket*		
		kılıç		
		kıra		
	kırbacı			
		kıyıya	kıyıya	
		kilit*		
		kocasını		
	koluna			
		kolundan		
		köşeye		
	kötek	kötek		

	kötü			
		kriz		
		kumsala	kumsala	
		kurşunla		
		kuş		
	kuvvetli			
	kürekle			
	kürsüye			
	küt küt			
	kütüğe			
	levyeyle			
		leylekleri		
		lodos		
		martıyı		
	masaya			
		mevzilerini		
		milyarlar		
		milyonlar		
		mühür		
		nabız		
	neşter		neşter*	
		neşteri		
		ok		
		okla		
		oltaya*	oltaya	
	omuz			
	omzuna			
	on ikiden		on ikiden	
	öfkeyle			
		ölçüye		
	öldüresiye			
		ördek		
	parmağıyla			
	pat pat			
	pencereye			
	pıt pıt			
		pişkinliğe*		
		piyango* (*piyangoda ikramiye kazanmak*)	piyango* (*beklenmedik bir yerden büyük kazanç sağlamak*)	
		pranga*		
		ritim		
		roketle		
		rüzgâr		
		sahile*		
		sapanla		
		sekte*		
		semer* (*semeri, yük hayvanının sırtına koyup bağlamak, semerlemek, semer sırtı yaralamak*)		
		serseriliğe		
	sert			
			sıfıra	
	sırtına			

		sırtından	sırtından	
		silahla		
		sivilleri		
		soğuk		
	sopa	sopa		
		su		
	suratına		suratına	
		şakağından		
		şakaya*		
	şamar			
		şap		
	şaplak			
	şiddetle			
		tabancayla		
	tak tak			
	takır takır			
		taş		
		taşa		
	taşla			
	tavana	tavana*		
		tavşanı		
	tekme		tekme* (*ihanet etmek*)	
	tekmeyi		tekmeyi* (kovmak)	
	tık tık			
	tokat			
	tokmağı			
		top		
	topa			
	topla			
		topuğundan		
	topuk	topuk	topuk	
				turnayı gözünden*
	tüfekle			
		uçakları		
		usturaya		
	usul usul			
		üslerini		
		vole	vole	
			vurgun*	
		yalpa* (*rüzgâr, deniz ve yolun durumu dolayısıyla deniz taşıtları iki yana sallanmak, iki yana eğilerek yürümek*)	yalpa* (*dağılmak, sağa sola yayılmak*)	
	yanağına			
	yanlışlıkla			
	yavaş			
				yerden yere*
	yere		yere* (*yenmek, alt etmek*)	yere* (*kötü bir duruma sokmak*)
		yokuşa		
		yola*		
	yumruk			

		yüreği		
			yüreğinden	
	yüze		yüze*	
	yüzeye	yüzeye		
		yüzsüzlüğe		
	yüzüne		yüzüne*	
		zımba		
	zincir	zincir		
		zincire		
yakala-			açığını	
		açısını		
	adamı	adamı		
		ağlarla		
	ağzıyla			
		ahtapot		
		alabalık		
		anı		
	anında			
	aniden			
		anlamı		
		annesi		
	ansızın			
	apar topar			
	arkadan			
	arkadaşını	arkadaşını		
	arkasından			
		artış		
	asker			
		aşkı		
		atı		
			atmosfer	
			atmosferi	
		avantaj		
		avı		
		Avrupa'yı		
	ayaklarından			
	ayaklarıyla			
		ayıyı		
		ayrıntıyı		
		babası		
	bacağından			
		bakışı		
		bakışlarını		
		balık		
			bamtelini	
	baskında			
	baskınla			
		başarı		
	başından			
	bekçi			
	belgesiz			
	belinden			
		beraberliği		
	bileğinden			
	bileğini			
		bilgi		
		bilinci		

	birini			
		boğa		
	boğazından			
	boynundan			
	boynunu			
	böcek			
		bülbül		
		bütünlüğü		
		büyümeyi		
		canavarı		
		canlı		
		canlıları		
	casus			
		coşkuyu		
		çağdaşlığı		
		çağı*		
	çekirge			
	çeteyi			
			çizgi	
	çocuğu			
		çoğunluğu		
		damarı		
		değişim		
		değişimi		
		delil		
		dengeyi		
	derhal			
		detayları		
	devlet			
	diri			
	dişleriyle			
		doğruyu		
		dopingli		
		duygu		
		duyguyu		
		dünyayı		
	düşmanı			
	düşmeden			
		düşünceyi		
		düzeyi		
		eğilim		
	elebaşlarını			
	elemanları			
	eli			
	elinden			
	eliyle			
	emniyet			
	ensesinden			
		enstantane		
		eroin		
	eroinle			
	esrarla			
		eşitliği		
	eşkıya			
	evinde			
		evrenseli		
		evrenselliği		
	failleri			

	fare			
		farkı		
		fena		
		fırsat		
		finali		
		formunu		
		frekansı		
		gafil		
		galibiyet		
		geleceği		
		gelişimi		
		gelişmeleri		
	gemileri			
	genci	genci		
		gerçeği		
	gizlice			
		gol		
	gömleğinden			
		görüntü		
		gözleri		
		günceli		
		gündemi		
		güneşi		
		günü		
		güvenlik		
		güzel		
		haber		
		hakikati		
			hava	
	havada			
			havayı	
		hayatı		
		hayvanı		
		hazırlıklı		
		hazırlıksız		
		hedefi		
		heyecanı		
	hırsız			
		hızı		
	hızla			
		hoca		
		huzuru		
		ışığı		
		ışıltısını		
		ifade		
		ihtimali		
		iktidar		
		iktidarı		
	ilgililer			
		ilişki		
		imkanı		
		inceliği		
	insanları			
	ipi			
		ipucu		
		istikrar		
	istiyor+			
		işaret		

		işçiyi		
		ivme		
		iyiyi		
		izini		
		izleyiciyi		
	jandarma			
	kaçak			
	kaçakçıları			
	kaçanı			
	kaçarken			
	kadını	kadını		
			kalbinden	
		kaliteyi		
		kanaryayı		
	kanatlarından			
		kanser		
		kâr		
	kardeşini	kardeşini		
	karınca			
		kartal		
	katili			
		kedi		
		kelebek		
	kıskıvrak			
	kızı	kızı		
	kişiyi			
		kitleyi		
		kokain		
	kolay			
	kolayca			
	kolaylıkla			
	kollarıyla			
	kolundan			
	kolunu			
	komiser			
		kondisyon		
		kopya		
	koyunu			
		köpek		
		kötü		
	kulaklarından			
		kulpunu		
	kundakçı			
		kuş		
		kuvveti		
	kuyruğundan			
	kuyruğunu			
	kuzuyu			
		levrek		
		leylek		
		lideri		
	mahkum			
	makarayı			
	mal			
		marka		
		martıyı		
	memuru	memuru		
		menşeini		

	militanı			
		mizah		
		mucizeyi		
		mutluluğu		
		mükemmeli		
		müşteri		
	narkotik			
	nesneyi			
		noktayı		
		olanağı		
		olanları		
		olasılığı		
		olayı		
	omuzlarından			
	operasyonda			
	operasyonla			
		oranı		
		ortalamayı		
			ortamını	
		otobüsü		
		oyunu		
	öğrenciyi	öğrenciyi		
		ölüm		
		ölümsüzlüğü		
		öndekileri		
		önemli noktaları		
		öyküyü		
		özgünlüğü		
		özünü		
		paketleri		
		para		
		pençeleriyle		
	perçeminden			
		performans		
	pireyi			
	polis			
		popülariteyi		
		pozisyon		
		poz		
		rakamı		
		rakibini		
		refah		
		rekabet		
		riskleri		
		ritmi		
			ruh	
		rüşvet		
		rüzgârı	rüzgârı	
		saadeti		
		saati		
	saçlarından			
	sağ			
		satış		
		savunmasız		
	sayesinde			
		sektörü		
		sentez		
		sesi		

		seviye		
		seviyeyi		
	sıkıca			
	sımsıkı			
	sırtından			
		sigara		
		silah		
		skor		
		soğuk		
	sokakta			
		somon		
		sonsuzluğu		
		sonucu		
		sonunda		
	soygunda			
		standartları		
	suçluyu			
		suçunu		
		suçüstü		
		süreci		
		şampiyonluğu		
		şans		
		şöhret		
	şüphelileri			
		tadı		
		tansiyon		
	tasmasından			
		tavşan		
		teknolojiyi		
	teröristleri			
	tesadüfen			
		tilkiyi		
		tiraj		
		tonu		
		top		
		trendi		
		treni		
		turu		
	ucundan			
	ucunu			
		uygarlığı		
		uygunsuz		
	uykuda			
		uyumu		
		uyuşturucu		
		ülkeleri		
		üstünlüğü		
		üstünlük		
		vasatı		
	vicdansızı			
	yakasından			
		yalanı		
		yalanını*		
	yalnız			
		yalnızlığı		
	yaralı			
		yenileşmeyi		
	yetkililer			

		yılanı		
	yolda			
		yöntemi		
			yüreğinden	
		zaafını		
	zabıta			
		zaferi		
		zaman		
		zamanı		
	zanlıyı			
	zor			
	zorla			
yala-	ağzını			
	avucunu		avucunu*	
	bal			
	bıyıklarını			
	burnunu			
	buz			
	diliyle			
		direği		
	dondurma			
	dudağını			
	elini			
	iştahla			
	kemik		kemik	
	keyifle			
	kürkünü			
	limon			
				mürekkep*
	parmağını		parmağını	
	parmaklarını		parmaklarını	
	pekmez			
	pul			
	şapırdata şapırdata			
	şeker			
	tabakları			
	tuz			
				tükürdüğünü*
	tüylerini			
	yanaklarını			
	yaralarını			
	yavrusunu			
	yüzünü			
ye-	abur cubur			
	acı		acı	
	acıkınca			
	acılı			
	afiyetle			
	ağır (ağır)			
		aklını		
	akşamları			
	ananas			
	ayrı			
	ayva			
	ayvayı		ayvayı*	

		azar		
	badem			
	bahçede			
	baklava			
	bal			
	balık			
	ballı			
	bandıra bandıra			
	barbunya			
	başını		başını*	
	başının etini		başının etini*	
	besinleri			
	beynini		beynini	
	biber			
	biftek			
			birbirini*	
	bisküvi			
	bok		bok*	
	bol bol			
	böcek			
	börek			
	buğday			
	bulgur			
	burger			
			cepten	
	ceviz			
		ceza*		
	ciğer			
		cop		
	çabuk			
	çatır çatır			
	çekirdek			
	çerez			
	çıtır çıtır			
	çiğ çiğ		(birini) çiğ çiğ*	
	çikolata			
	çilek			
	çörek			
				damga*
		darbe	darbe* (*gücü sarsılmak; kötü, olumsuz bir duruma maruz kalmak*)	
		dayak*		
	dışarıda			
		dipçiği		
	dolma			
	domates			
	dondurma			
	doya doya			
	doyasıya			
	döner			
	dut			
			dünyayı	
	dürüm			
	ekmeğini		ekmeğini*	
	ekmek		ekmek	

	ekmekle			
	ekşi			
	elle			
	elma			
	erik			
	erken			
	et			
	etli			
	evde			
	fasulye			
	fazla			
	fındık			
				fırça*
	fıstık			
		fiske*		
		gam		
	geç			
	gıdaları			
	gofret			
		gol*		
				gözleriyle*
				gün*
		günü		
	güzel			
	güzelce			
		hakkını*		
		halt*		
	hamburger			
	hamur			
	hapur hupur			
		haraç*		
		haram*		
	haşlanmış			
	havuç			
		hazır*		
		helal		
	helva			
	her şeyi			
	hızlı			
	hurmayı			
	ısıra ısıra			
	ıspanak			
	ızgara			
			içi içini*	
	içini		içini*	
	iftarda			
		iğneyi*		
	incir			
	iskender			
	iştahla			
	iyi			
	jambon			
	kabak			
	kafayı	kafayı	kafayı*	
	kahvaltıda			
	kalamar			
	kantinde			
		karavana*		

	karpuz			
	kaşarlı			
	kaşıkla			
	kavun			
	kayısı			
	kaymağını		kaymağını*	
	kaz			
	kazandibi			
			kazık*	
	kebap			
	kek			
		kendi kendini*		
		kendini*		
	kepek			
		kesesinden*		
	kestane			
	keyifle			
	kırıntıları			
	kıtır kıtır			
	kıymalı			
	kızartma			
	kiraz			
	kokoreç			
	konserve			
	kontörü			
	köfte			
		kötek*		
	krep			
	kurabiye			
		kurşun*		
	kuş			
		kuş gibi*		
		küfür*		
	künefe			
	lahana			
	lahmacun			
	leblebi			
	lezzetli			
	limon			
	limonlu			
	lokantada			
	lokma			
	lokum			
	makarna			
		malı		
	mama			
	mantar			
	mantı			
	masada			
	menemen			
	mercimek			
	meyve			
	mısır			
	midye			
	muhallebi			
	mutfakta			
	muz			
	nane		nane*	

	nohut			
		oruç*		
	ot			
	otelde			
	öğlen			
	öğleyin			
	öğün			
	papara		papara*	
		para* (*gereksiz yere çok para harcamak, harcatmak*)	para* (*görevli bulunduğu yerin imkânlarından yararlanarak para çalmak, rüşvet almak*)	
	parmaklarını		parmaklarını*	
	pasta			
	pastanede			
	pastırma			
	patates			
	patlıcan			
	pekmez			
	peksimet			
	peynir			
	peynirli			
	pırasa			
	pide			
	pilav			
	pirinç			
	pirzola			
	pizza			
	poğaça			
	porsiyon			
	portakal			
	puding			
	püre			
		rantını		
	reçel			
	restoranda			
		rüşvet*		
	sabah			
	sağlıklı			
	sahanda			
	salata			
	salatalık			
	saman			
	sandviç			
	sarımsak			
	sarımsaklı			
	sebze			
	simit			
	sofrada			
	soğan			
	soğanlı			
	soğuk	soğuk		
		sopa*		
	sosis			
	sosisli			
	soslu			

	spagetti			
	sucuk			
	sucuklu			
	suşi			
		şamar		
	şapırdata şapırdata			
	şeftali			
	şeker			
	şekerli			
	tabakta			
	tabildot			
	tahin			
	tatlı			
	tavşan			
	tavuk			
	taze			
		tekme* (*birinin ayağından darbe almak*)	tekme* (*ihanete uğramak*)	
	tereyağı			
	tereyağlı			
	tırnak			
		tokat* (*kendine tokat vurulmak*)	tokat* (*yenilgiye uğramak, dolandırılmak*)	
	tost			
	turşu			
	tuzlu			
	tuzsuz			
	üzüm			
		vurgun*		
	yağlı			
		yağmur*		
	yalnız			
	yaş			
	yavaş (yavaş)			
	yem			
	yemek			
	yemekhanede			
	yemiş			
	yeşillik			
	yiyecekler			
	yoğurt			
		yumruk*		
	yumurta			
	zevkle			
	zeytin			
	zeytinyağlı			
		zılgıt*		
	zorla			
yokla-		adamı		
		ağrısı		
	ağzını		ağzını*	
		aklını		
	araçları			
		arkadaşını		

	arkasını			
		ataklarla		
	ayakları			
	ayrıntılı			
	başını			
	bedenini			
		bilgileri		
		birbirlerini		
	cebini			
	cetvelini			
	çenesini			
	defterini			
	dudaklarını			
	durumlarını			
	elini			
	eliyle			
	etiketleri			
	etrafı			
	giderlerini			
	göğsünü			
		gönlünü		
	gözlüğünü			
		hafızayı*		
	hafifçe			
	hayvanları			
	ışığı			
	izi			
		kaleyi		
	kapıyı			
	karnını			
	kaynakları			
		kendini*		
	kolunu			
		memuru		
	nabız		nabız*	
	omuzlarını			
	ortalığı			
	önünü			
	parayı			
	parmaklarını			
	parmaklarıyla			
	saçlarını			
	sandığı			
	sınırları			
	sonuçları			
	soruları			
	tabancasını			
	tekerleri			
	tırnaklarını			
	usul usul			
	usulca			
	uzaktan			
	üstünü			
	yakından			
	yanaklarını			
	yerini			
	yetkileri			
	yöntemi			

		yüreğini		
	yüzünü			
	zemini			
		zihnini		
yudumla-		acıyı		
	ayranı			
	birayı			
	çayı			
		gurbeti		
		ıstırabı		
	içeceklerini			
	içkiyi			
	iksir			
	kadehi			
	kahveyi			
	keyifle			
	konyağını			
	rakı			
	suyunu			
	sütü			
	şarabı			
	şerbet			
	şişeden			
	usul usul			
	viskisini			
	yavaş yavaş			
	yavaşça			
yumrukla-	başını			
	birbirlerini			
	birini			
	camı			
	direksiyonu			
	dizlerini			
	duvarları			
	eliyle			
	göğsünü			
	kapıyı			
	kendini			
	masayı			
	öfkesinden			
	rakiplerini			
	sırtını			
	topu			
	yatağı			
	yüzünü			
yut-	aceleyle			
	afyon		afyon*	
	anason			
	arpa			
	aspirin			
	avını			
	avuç avuç			
			baston	
	besini			
	bir avuç			

		blöfünü		
	çamur			
	çekirdeği			
	çiğnemeden			
	çiğneyip			
	çivi			
		dalgalar		
	dilini		dilini*	
		duman		
		gemiyi		
	güçlükle			
			hamuduyla	
	hap			
	hapı		hapı*	
	hapır hupur			
	helvayı			
	hızlı			
		hileyi		
	iğneyi			
		ilaç		
	iştahla			
	kan			
	kapsülü			
		sözcükleri		
	kıl			
	kum			
	kusmukları			
	kül			
		laf		
	leblebi			
	lıkır lıkır			
	lokma			
	löp löp			
			numarayı	
	oltayı		oltayı*	
			oyunu	
		öfkesini		
		para		
	patatesleri			
	peyniri			
	rahat			
		renkleri		
	ruj			
	sarımsak			
	sinek			
		sözcükleri		
		sözünü		
	su			
	suyla			
		toz		
	tükürük			
	yavaş yavaş			
	yemi		yemi	
	yumurtayı			
	zehir			
	zokayı		zokayı*	
zonkla-	acı acı			

	başı			
	beyni			
	damarları			
	kafası			
	kulakları			
	sinirden			
	şakakları			
	uykusuzluktan			
	yara			

Bu tabloda TTDFE anlam özelliklerine göre "*açık eşdizimli, sınırlı eşdizimli, deyimsel eşdizimli ve deyim*" olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Araştırmada tespit edilen toplam 6115 birliktelikten 3365'i açık eşdizimli, 2413'ü sınırlı eşdizimli, 276'sı deyimsel eşdizimli, 61'i deyimden oluşmaktadır.

Araştırmada en fazla eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri *gör-* (548), *bak-* (521), *hisset-* (487), *tut-* (470), *yakala-* (363); en az eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri ise *atıştır-* ve *çimdikle-* (3), *kaşın-* (4), *acı-* (5), *karıncalan-* (6) sözcüklerinden oluşmaktadır.

Açık eşdizimli grubunda en çok eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri *bak-* (228), *ye-* (228), *dinle-* (202), *gör-* (193), *hisset-* (175); en az eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri ise *atıştır-* (3), *çimdikle-* (3), doy- (3), *acık-* (4), *kaşın-* (4) sözcükleridir.

Sınırlı eşdizimli grubunda en çok eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri *gör-* (331), *hisset-* (312), *tut-* (260), *yakala-* (228), *bak-* (216); en az eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri ise *acık-* (1), *dürt-* (1), *karıncalan-* (1), *üşü-* (1), *yala-* (1) sözcüklerinden oluşmaktadır.

Deyimsel eşdizimli grubunda en çok eşdizimlilik sergileyen duyu fiilleri *tut-* (65), *vur-* (36), *gör-* (21), *ye-* (20), *yakala-* (19); en az eşdizimlilik sergileyen fiiller ise *işit-* (1), *kaşı-* (1), *kok-* (21), *öp-* (1), *sıvazla-* (1) sözcükleridir.

Deyim grubunda birliktelik sergileyen duyu fiilleri en yüksekten düşüğe doğru *tut-* (19), *vur-* (10), *dokun-* (6), *susa-* (3), *titre-* (3) şeklinde sıralanmaktadır.

4.3. Türkiye Türkçesindeki Duyu Fiillerinin Eşdizimlilerinin TDK TS'deki Görünümleri

Bu tabloda eşdizimli yapıların TS'de gösterimi, her bir duyu fiili grubundan seçilen *duy-, gör-, hisset-, kokla-, ye-* sözcükleri üzerinden belirtilmektedir. TTDF'nin eşdizimlileri TS'de üç farklı şekilde sunulmaktadır. TS'de eşdizimliler

madde başında yapılan anlam açıklamasının altında örnek olarak, madde başında sadece bir açıklama olarak ve deyimler bölümünde deyim olarak verilmiştir. TS'de eşdizimlilerin sunumu açısından bir farkındalık olduğu söylenemez. Sözlükteki eşdizimliler sezgisel yolla anlaşılabilir.

Tablo 4.3. TTDF'nin eşdizimlilerinin TS'deki sunumları

TDK TS'de Duyu Fiillerinin Anlamı	**Madde Başı İçindeki Örneklerde Gösterilen Eşdizimliler**	**Madde Başında Sadece Açıklaması Verilen Örneksiz Eşdizimliler**	**TDK TS'de Deyim Olarak Gösterilen Eşdizimliler**
duymak: 1. -i Bilgi almak, öğrenmek, haber almak: "*Bir köylüden burada avlandığınızı duydum.*" - Hâlikarnas Balıkçısı	*avlandığını duymak*	Ø	**acı çekmek (duymak)** *1) ağrı, sızı duymak: Ameliyattan sonra çok acı çekti. 2) mec. üzülmek, üzüntü içinde kalmak: 'Bu faciaya bizzat karışmışım gibi bir acı duyuyordum.' -Y. K. Karaosmanoğlu.*
2. -i İşitmek, ses almak: "*Çamaşırcı Fatma kadın annemin duymayan kulaklarına yalvarıyor*." - Yusuf Ziya Ortaç	Ø	Ø	**alaka (ilgi) duymak** **antipati duymak** *kanı kaynamamak.*
3. -i Dokunma, koklama vb. duyularla algılamak, hissetmek: "*Yüzme denilen mucizeyi ancak beş altı sene sonra avuçlarımızın içinde duyabilecektik*." - Bedri Rahmi Eyüboğlu	*avuçlarının içinde duymak*	Ø	**arzu duymak** *birine veya bir şeye karşı istek duymak.* **azap duymak** *acı çekmek, üzülmek: 'Bu şehrin, takdir fukaralarının orta malına dönüşmüş olmasından azap duyuyorum.' -A. Boysan.*
4. -i Nesnelere dokunmakla onların sıcaklık, soğukluk, sertlik, ağırlık, hareket vb. fizik durumlarından bilgi edinmek, hissetmek: *Elimin üzerinde bir böceğin gezdiğini duydum.*	*elinin üzerinde duymak*	Ø	**(bir kimseye, bir şeye) ihtiyaç duymak** *o kimse veya şey gerekli saymak.* **(bir şeyden) zevk almak (duymak)** *hoşlanmak, beğenmek: 'Yılan gibisin, insanları sokmaktan zevk alırsın.' -N. Hikmet.*
5. nesnesiz, mecaz Sezmek, fark etmek, hissetmek: "*Güzel olmasın fakat ruhu olsun, bir şey duysun*." - Hüseyin Cahit Yalçın	*(keder-sevinç-merhamet vb.) bir şey duymak*	Ø	**(bir şeye) merak sarmak (duymak, salmak)** *bir şeyi edinme, yapma veya onunla uğraşma isteğine kapılmak, bir şeye eğilim duymak: 'Bu adama, her gördüğüm vakit, merhamet ve korku ile karışık bir merak duyuyordum.' -R. N. Güntekin. 'Miralay beyimiz, emekli olduktan sonra komisyonculuğa*

			kalkan veya cins tavuk yetiştirmeye merak salan soydan değildir.' -H. Taner. **(bir şeyi) içinde duymak** *hissetmek, varlığını algılamak: 'Donmak üzere olan insanların tatlılığını içimde duymaya başladım.' -S. F. Abasıyanık.* **(birine) sempati duymak (beslemek)** birini sevimli, cana yakın bulmak*: 'Şahsıma karşı gerçek bir sempati besliyordu.' -R. H. Karay.* **eziklik duymak** kendini mahcup hissetmek. **ferahlık duymak** içinin açıklığını, rahatlığını hissetmek: *'Şimdi karşımda alevden bir duvar görüyor, içimde bir ferahlık duyar gibi oluyorum.'* -A. Ağaoğlu. **gereksinme duymak** ihtiyacı olduğunu anlamak: *'Doğrusu ya, açık havaya, yeni yüzlere, yeni sözcüklere gereksinme duyuyorum.'* -T. Uyar. **gurur duymak** gururlanmak: *'Bu acıya kendi sebebiyet verdiğini hissetmekten gurur duyuyordu.'* -H. E. Adıvar. **güven duymak (beslemek)** güvenmek, inanmak. **güvensizlik duymak** güvenmemek: *'Dikkatle dinlemiyordu bu haberleri. Aksine gittikçe artan bir güvensizlik duyuyordu söylenen sözlere.'* -N. Cumalı. **hayranlık duymak** çok beğenmek, tutkuyla bağlanmak: *'Her zaman, uyumayı düşündüğü anla uykuya dalması bir olan yapısına hayranlık duymuşumdur.'* -A. Kutlu. **haz duymak** hoşlanmak: *'O, kullanmaya*

			alışık olduğu bu şartlı eşyasını gördükçe ve elledikçe bir haz duyardı.' -A. Ş. Hisar. **heyecan duymak** heyecanlanmak. **hicap duymak (etmek)** utanmak: *'Kalem aldın kaşlarını çatmaya / Hicap ettim adın sual etmeye'* -Dadaloğlu. **hoşnutluk duymak** memnun olmak: *'Durumumdan artık kaygılanmadığımı, tersine oldukça hoşnutluk duymakta olduğumu fark ediyorum.'* -İ. Aral. **hüzün duymak** hüzünlü duruma gelmek, üzülmek. **ilgi duymak** bir işe, bir olaya, bir kimseye önem vermek, yakınlık duymak: 'Yeni istidatlara her zaman ilgi duyan bir büyük sanatçı idi.' -C. Uçuk. **iliklerinde duymak** benliğinde yoğun bir biçimde hissetmek. **istek duymak** bir şeye karşı eğilim duymak, arzulamak. **iştiyak duymak** göreceği gelmek, özlemek. **kıvanç duymak** 1) övünmek; 2) sevinmek, mutlu olmak: *'Daha sonra olacakları harfiyen bilmeme rağmen, ben bile kıvanç duyardım o an orada bulunmaktan.'* -E. Şafak. **kin duymak** birine karşı öç alma duygusunu yaşatmak veya bu duyguyu hissetmek: *'Herkes ancak bir iki düşman için kin duyar.'* -A. Ş. Hisar. **kokusunu (koku) almak (duymak)** 1) bir nesnenin kokusunu algılamak: *'Yaz yağmuru yağdığı vakit burada toprağın*

			güzel kokusunu duymak mümkündür.' -M. Ş. Esendal. 2) mec. gizli tutulan bir şeyi sezmek: *'Yılların gazetecisisin oğlum, iyi haberin kokusunu kilometrelerce uzaktan alırsın.'* -A. Ümit. **kuşku beslemek (duymak)** kuşkulanmak. **merhamet duymak** acıma veya şefkat duygusu uyanmak veya kabarmak: *'Ömrümde hiç kimseye bu kadar saf ve derin merhamet duymamıştım.'* -P. Safa. **minnet duymak** birinin iyiliğine karşı kendini ona borçlu saymak: *'Bana karşı gösterilen bu güven ve sevgiden dolayı çok minnet duymama rağmen, siyasi hayata atılmak istemiyordum.'* -H. E. Adıvar. **nedamet duymak (getirmek)** pişman olmak: *'Ben şimdi nedamet getirdim.'* -P. Safa. **nefret duymak** birinden tiksinmek, hoşlanmamak: *'Gönlümde o zamana kadar duyduğum nefret yerine büyük bir korku titriyordu.'* -M. Ş. Esendal. **onur duymak** onurlanmak: *'Piyesini sahneye koymaktan büyük onur duyduğunu söyledi.'* -C. Uçuk. **övünç duymak** iftihar etmek, kıvanmak: *'Sevgili eşini kaçırarak almış olmaktan büyük övünç duyardı.'* -H. Taner. **özlemini duymak** yürekten istemek, arzu etmek. **pişmanlık duymak (getirmek)** pişman olmak: *'Buraya kalkıp geldiğinden dolayı pişmanlık duyuyordu.' -E. E. Talu. 'Gerçekte, hükûmet görevine girmiş olduğuma pek çok pişmanlık getirdim.'* -S. Birsel. **rahatsızlık duymak**

			tedirgin olmak, huzurunun ve rahatının kaçtığını hissetmek: *'Anasını ayakta, kara, korkunç bir yüzle görünce tuhaf bir rahatsızlık duydu.'* -H. E. Adıvar. **saygı duymak (beslemek)** birine, bir şeye karşı saygı hissetmek: *'Şakır şakır yağan yağmurlara benzeyen insanlara, düşmanım da olsalar saygı duyarım.'* -N. Kemal. **takatsizlik duymak** güçsüz ve kuvvetsiz kaldığını anlamak: *'Yere uzanmak isteyecek kadar vücudunda takatsizlik duyuyordu.'* -P. Safa. **tepki duymak** bir olay veya durum karşısındaki düşüncesini söz veya davranışla belirtmek: *'Eski alışkanlıkların yanı sıra genel yaşantıya tepki duymuşlardı.'* -C. Külebi. **utanç duymak** utanmak*: 'Bundan utanç duyuyor, utanılacak pek az şey yapan birisi olarak da gerginleşiyordu.'* -T. Buğra. **vicdan azabı çekmek (duymak)** istenilmeden veya bilinçsizce yapılan kötü bir işten dolayı üzülmek, pişmanlık duymak. **yabancılık duymak** bir kimseye, bir şeye alışamamak: *'Kendisini uykuya veremiyor, her dakika yabancılık duyuyor.'* -M. Ş. Esendal. **yakınlık duymak** birine karşı sevgi veya ilgi duymak: *'İkisi de birbirlerine yakınlık duyuyorlardı.'* -R. H. Karay. **yeis duymak** üzüntü çekmek, kahrolmak**:** ***'Bu kelimeyi işitince derin bir yeis, anlatılmaz bir elem duyarım.'*** **-Ö. Seyfettin.**

görmek: 1. -i Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.	Ø	*-i Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.*	**âdet görmek** kadın aybaşı olmak.
2. -i Anlamak, kavramak, sezmek: "*Türk iradesinin ne demek olduğunu da sen göreceksin."* - Ruşen Eşref Ünaydın	iradeyi görmek	Ø	**az görmek** 1) umduğundan eksik bulmak; 2) azımsamak. (deyimsel eşdizimli) **(bir davranışı birine) reva görmek** bir davranışı, bir olayı bir kimse için uygun görmek: *'İstanbul'da işgal kuvvetleri fertlerinin halka reva görmediği cefa ve zulüm kalmamıştır.'* -Y. K. Karaosmanoğlu.
3. -i Yanına gidip konuşmak: *Bugün müdürü göreceğim.*	*müdürü görmek*	*Ø*	
4. -i Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.	*Ø*	*-i Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.*	**(bir şeyi birine) çok görmek** yadırgamak: *'Mehmetçiğimiz ayrıca anıtlara layıktır. Onun köylere kadar anıtlaştırılmasını çok görmem.'* -P. Safa. (deyimsel eşdizimli)
5. -i Belirli bir zamanın içinde bir olaya tanık olmak, yaşamak: "*Hangi memlekete gitsek resmî makamlar kadar halkın da rağbetini görürdük*." - Falih Rıfkı Atay	*rağbet görmek*	Ø	**bir tutmak (görmek)** eşit saymak, eşit görmek. **(bir yer) güneş almak (görmek)** güneş ışınlarıyla aydınlanacak durumda olmak: *'O ev güneş görmüyor. Soba yanmazsa her şey nemleniyor.'* -A. Ümit. (deyimsel eşdizimli)
6. -i Yapmak, etmek: *İş görmek. Masraf görmek.*	*iş görmek. masraf görmek*	Ø	
7. -i, -den Kendisine yapılmak, bir davranışla karşılaşmak, maruz kalmak.	Ø	*-i, -den Kendisine yapılmak, bir davranışla karşılaşmak, maruz kalmak.*	**(birinden) terbiye almak (görmek)** belli bir eğitimle yetişmek: *'Allah rahmet eyleye, ben terbiyemi anamdan aldım.'* -B. Felek.
8. -den Almak: *Birinden ders görmek.*	*ders görmek*	Ø	
9. nesnesiz Bir şeye erişmek: *Cebi para görmek.*	*cebi para görmek*	Ø	**(birini, bir şeyi) hor görmek** bir kimseye değersiz gözle bakmak: *'Çenelileri hor görmemeliyiz, gereğinde söze atılmak, konuşmak hatta epeyce konuşmak suspus oturmaktan yeğdir.'* -N. Uygur.
10. -i Çok değer vermek: *Gözü yalnız parayı görüyor.*	*yalnız para görmek*	Ø	
11. nesnesiz Bir işleme uğramak: *Teftiş görmek.*	*teftiş görmek*	Ø	**büyük görmek (bilmek, tutmak)** kendini veya başkasını olduğundan üstün saymak, yüceltmek. (deyimsel eşdizimli)
12. nesnesiz Yüzü bir yöne doğru olmak,	*güneş görmek*		**cebi para görmek**

bakmak: *Ev güneş görüyor.* 13. -i Ziyaret etmek. 14. -i Karşılaşmak, rastlaşmak. 15. -le Gözlerin görmediği durumlarda başka duyu organlarıyla algılamak: *Körler parmaklarıyla görürler.* 16. nesnesiz Sahne olmak, geçirmek: *Bu ova çok savaş gördü.* 17. -i Saymak, herhangi bir şey gibi görmek. 18. -i Gezmek: *Ankara'yı gördün mü?* 19. -i, teklifsiz konuşmada Vermek: "*Baba hiç param yok, biraz görsen beni, dediği sabahı minnetle anımsar Ali Bey."* -Nezihe Meriç 20. -i, spor Takım arkadaşlarından en uygun olanına pas atmak.	Ø Ø *parmaklarıyla görmek* *savaş görmek* *Ankara'yı görmek* *beni gör* Ø	*-i Ziyaret etmek* *-i Karşılaşmak, rastlaşmak.* Ø Ø *-i Saymak, herhangi bir şey gibi görmek.* Ø Ø *-i, spor Takım arkadaşlarından en uygun olanına pas atmak.*	parası yokken para kazanmaya başlamak. **cefa çekmek (görmek)** zulüm görmek: *'Mektubumda yazmamış mıydım, senin yüzünden ne cefalar çektiğimi?'* -O. C. Kaygılı. **ceza görmek** kendisine ceza verilmek, cezalandırılmak. **çatal görmek** net görememek, bir şeyi iki görmek. (deyimsel eşdizimli) **çift görmek** sarhoş olmak. (deyimsel eşdizimli) **dava görmek** açılan davaları incelemek ve sonuca bağlamak: *'Danıştay, davaları görmek ... ve kanunlarla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.'* -Anayasa. **ders görmek** bir konu üzerinde bir öğrenci yetkili bir kimseden bilgi edinmek. **destek görmek** yardım edilmek. **eli para görmek** eline para geçmek: *'Elli yaşlarına doğru pazarcılık yapmaya başladı; eli para gördü, yüzü güldü.'* -Ü. Dökmen. (deyimsel eşdizimli) **eyyam görmek (sürmek)** iyi günler geçirmek, mutlu zamanlar yaşamak. (deyimsel eşdizimli) **ezbere iş görmek** incelemeden gelişigüzel yapmak. **faydasını görmek** 1) yarar sağlamak: *'Faydasını gördüğümüz ve faydasını görürsek tekrar etmemizi doktor tavsiye ettiği için reçeteyi yine aldım ele.'* -N. Hikmet. 2) kâr elde etmek.

			gerek görmek yapılmasını istemek: *'İçeri giren polisin onları sorgulamaya bile gerek görmeden kurşuna dizdiğini söylediler.'* -A. Ümit. **gerekli görmek** yapılması icap etmek: *'Ruslar, gerekli gördükleri her yerde konsoloshane açabilecekle.'* -N. F. Kısakürek. **gereksiz görmek** lüzum görmemek: *'Ona danışmayı gereksiz görerek Sevim'e yöneldi.'* -N. Cumalı. **göz ucuyla görmek** fark etmek: *'Benim için dualar okuduğunu göz ucuyla görebiliyordum.'* -A. Kulin. **gözüyle görmek** bir olaya tanık olmak. (deyimsel eşdizimli) **güneş görmek** güneş ışığından yararlanır durumda olmak: *'Balık beslenen havuz mutlaka güneş görmelidir.'* -İ. H. Baltacıoğlu. (deyimsel eşdizimli) **gününü görmek** 1) kötü bir sonla karşılaşmak, cezaya çarptırılmak; 2) çocuklarının iyi, mutlu günlerini görmek; 3) aybaşı görmek. **hacet görmek** 1) gerekli bulmak, gerekli saymak: *'Kendi kuvvetlerini ve yiğitliklerini söylemeye, vaka ile tespit etmeye hacet görmüyorlar.'* -H. E. Adıvar. 2) tuvalete gitmek; 3) alışveriş yapmak. **hacetini yapmak (görmek)** küçük veya büyük abdestini yapmak. **hakaret görmek** ağır veya küçültücü davranış görmek, aşağılanmak: *'Hakkı da var, tecavüze uğramayan, hakaret görmeyen kalmıyor.'* -A. Gündüz.

			hakir görmek önemsememek, değer vermemek, küçümsemek, küçük görmek, hor görmek. **hayrını görmek** iyiliği dokunmak. **hazırlık görmek (yapmak)** hazır olmak için gereken şeyleri toplamak veya durumları sağlamak. **hesabını görmek** 1) alacağını verip ilişiğini kesmek; (deyimsel eşdizimli) 2) cezalandırmak; (deyim) 3) ücretini ödemek (sınırlı eşdizimli): *'Kemeraltı Caddesi'ne varınca arabadan inerek hesabını gördüm.'* -H. Z. Uşaklıgil. **himaye görmek** biri tarafından korunmak, kayırılmak, gözetilmek. **hizmet görmek** birisinden yardım almak: *'Değil kendisine hizmet etmeye, kendisinden herhangi bir hizmet görmeye bile tahammül edemeyeceği bir insana '-Ne istiyorsunuz?' demek yok.'* -S. F. Abasıyanık. **hoş görmek (karşılamak)** gücenilecek veya karşılık gelinecek bir davranışı hoşgörü ile karşılamak, anlayışla karşılamak, kusur saymamak: *'Bu hareketi pek hoş görmeyen Şems de onun böyle sellemehüsselam girip çıkmaması için biraz ağırca sözler söylemişti.'* -A. H. Çelebi. **ikram görmek** ağırlanmak: *'Mal müdürü, vergi kâtibi, evkaf memuru gibi her zaman işinin düşeceği nüfuzlu adamlarla senli benli konuşur, odalarına uğradıkça başköşede ikram görürdü.'* -R. H. Karay. **ileriyi görmek** uzağı görmek. (deyimsel eşdizimli) **ilgi görmek**

			ilgi çekmek. **iş görmek** 1) iş yapmak: *'Baş üstünde bir ana işlerinizi görür veya çocuklarımızı doğurur, besler ve büyütür.'* -F. R. Atay. 2) iş yapmaya uygun olmak. **işini görmek** 1) görevini yapmak: *'Bu dünyaya geldi geleli elini ılıktan soğuğa vurmamış, işini hep kurnazlıkla görmüştür.'* -Y. Kemal. 2) *mec.* dövmek; 3) *argo* öldürmek. **işlem görmek** *ekon.* herhangi bir mal, kıymetli kâğıt, döviz vb. piyasada alınmak, satılmak, değiştirilmek. **itibar görmek** 1) sayılmak, kendisine değer verilmek: *'Bütün satıcılar onu tanıdık bir yüzle karşılıyorlardı ve her yerde aşırı bir itibar görüyorduk.'* -K. Bilbaşar. 2) aranmak, istenmek. **iyilik görmek** maddi, manevi yardım görmek. **kabul görmek** kabul edilmek, onaylanmak: *'Vergin'in lakabı da sessizce kabul gördü Galata'nın düğüm düğüm dolaşık semalarında.'* -E. Şafak. **kâbus görmek** 1) korkulu rüya görmek; 2) büyük sıkıntı, korku duymak. **kırmızı kart görmek** 1) oyundan çıkarılma cezasına çarptırılmak; 2) *mec.* ciddi bir biçimde uyarılmak; 3) *mec.* dışlanmak. **korunma görmek** anlayış veya hoşgörü ile karşılanmak: *'Hiçbir düşünce ve mülahazanın ... Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği...'* -Anayasa.

			küçük görmek değer, önem vermemek: *'Bütün bu fânilikleri küçük görerek bunları ancak gönül oyalayıcı şeyler diye telakki ettiklerini gösteriyordu.'* -A. Ş. Hisar. **layık görmek** yakıştırmak, uygun görmek: *'Ben işte oyum, şimdi söylemeye layık görmediğiniz Dikmen Yıldızı...'* -A. Gündüz. **lüzumsuz görmek** gereksiz bulmak. **mahzur görmek** sakıncalı bulmak. **masraf görmek** alışveriş veya ödeme işlerini yapmak. **mazur görmek** kusura bakmamak, hoş görmek, bağışlamak, affetmek: *'Büyük işler deruhte etmemiş insanların, bu hususlaki tereddütlerini mazur görmelidir.'* -Atatürk. **muamele görmek** işlem uygulanmak, davranılmak: *'İyi muamele görmekle beraber eski neşesini kaybetmişti.'* -Y. K. Beyatlı. **mübah görmek (saymak)** hoş görmek, sakıncasız bulmak: *'Kendine mübah gördüğünü bana yasak ederek beni susturmak mı istiyordun?'* -P. Safa. **mükâfatını görmek** herhangi bir olumlu davranışın, özverinin veya bir sıkıntının iyi sonucunu elde etmek: *'Zavallı babam geçirdiği yetmiş senelik azabın mükâfatını görecek.'* -Ö. Seyfettin. **münasip görmek** uygun ve yerinde bulmak: *'Kendi çocukları hep kız olduğu için yeğeni Bilâl'i bu işe münasip gördü.'* -H. E. Adıvar. **mürüvvetini görmek**

			anne ve baba çocuklarının sevinçli günlerini görerek mutluluk duymak: *'Ne kaldı şurada alnımızın akıyla ilk torunumun mürüvvetini görmeye?'* -A. Ağaoğlu. **nankörlük görmek** nankörce davranışla karşılaşmak: *'Annen bu yalıya o kadar emek vermiş, sonra nankörlük görmüş.'* -P. Safa. **onarım görmek** onarılmak: *'Ondan sonra da birkaç kez onarım görmüştür.'* -S. Birsel. **rağbet görmek (kazanmak)** istenilmek, beğenilmek, istekle karşılanmak: *'... haftanın bir gecesinde yalnız kadınlara oynayacak kadar mahallede rağbet kazandı.'* -H. E. Adıvar. **resti görmek** ileri sürülen paranın miktarını kabul edip aynı miktarda parayı ortaya koymak. **tahsil görmek** eğitim almak: *'İyi tahsil görmüş gençlerden bir grup meydana getiririz.'* -R. N. Güntekin. **tamir görmek** onarılmak, düzeltilmek, yenilenmek: *'Köşk tamir görmekte olduğundan Gazi, bu küçük dairede oturuyordu.'* -R. E. Ünaydın. **tasvip görmek** birinin bir düşünce ve davranışı uygun, yerinde bulunmak. **tedavi görmek (olmak)** iyileşmek amacıyla sağlık uygulamalarından geçmek: *'Birkaç kez alkol tedavisi gördü ama yararı olmadı.'* -C. Külebi. **uygun görmek** yakışır, yaraşır görmek, elverişli bulmak: *'İşte Ahmet Kerim, ilk bakışında Ömer Beyefendi'nin bu eserini yırtıp sepete atmak üzereyken bu ihtimale*

			dayanarak onun gazeteye konulmasını uygun görmüştü.' - Y. K. Karaosmanoğlu. **uzağı görmek** ileride ne olacağını kestirmek. **üstün bulmak (görmek)** bir şeyi veya kimseyi başkasından daha değerli bulmak veya görmek. **vazife görmek** bir görevi yerine getirmek, sürdürmek: *'O evde ne yapacağını, ne gibi bir vazife göreceğini sana şimdi noktası noktasına anlatacağım.'* -N. F. Kısakürek. **yakınlık görmek** ilgi, sevgi görmek: *'O, Türkiye'de üç yerden yakınlık gördü.'* -Y. Z. Ortaç. **yardım görmek** destek elde etmek, bağış almak: *'Oysaki yarım saat tek bir insandan, tek bir yerden yardım görmeksizin yaralı olduğu yerde kalmış.'* -N. Uygur. **zam görmek** 1) fiyatı artmak: *Ekmek iki ayda üç defa zam gördü.* 2) ücreti artmak. **zarar görmek** kötü sonuca uğramak: *'Usulleri, kaideleri bozanların zarar görecekleri muhakkaktı.'* -Ö. Seyfettin. **zulüm görmek** kendisine eziyet edilmek.
hissetmek, -der *(hi'ssetmek), Arapça ḥiss + Türkçe etmek* 1. -*i* Fiziksel bir uyarıyı duymak: "*Hançer saplanmış gibi keskin bir sızı hissetmişti kasıklarında."* - Ayşe Kulin	*sızı hissetmek*	Ø	Ø

2. *-i* Bir şeyden etkilenmek, duymak. 3. *-i* Sezmek, farkına varmak, anlamak: "*Bu yıkılışın ona geldiğini hep hissediyorduk."* - Falih Rıfkı Atay 4. *-i, mecaz* Saymak, addetmek: "*Ömürleri boyunca hep kendilerini başkalarından sorumlu hissetmiş ve ancak böyle ayakta kalabilmiş insanlardan biriydi."* - Elif Şafak	Ø Ø *sorumlu hissetmek*	*-i Bir şeyden etkilenmek, duymak.* Ø Ø	
koklamak 1. *-i* Kokusunu duymak için bir şeyi burnuna yaklaştırmak veya bir yerin havasını içine çekmek: "*Havluyu ikinci kez koklarken kapının zilini duyuyorum."* - Ahmet Ümit **2.** *-i, mecaz* Çok az kullanmak, çok azıyla yetinmek: *Bu otomobil benzini kokluyor.*	*havluyu koklamak* *otomobil benzini koklamak*	Ø Ø	***ağzını koklamak*** *niyetini ve durumunu öğrenmek istemek. (deyimsel eşdizimli)* ***havayı koklamak*** *1) bir yere göz atmak; 2) gelişmeleri veya ortamı anlamaya çalışmak. (deyimsel eşdizimli)*
yemek 1. *-i* Ağızda çiğneyerek yutmak: "*Adam o kadar çabuk yiyor ki hizmetçi ekmek yetiştiremiyor."* - Burhan Felek 2. *-i* Aşındırmak, kemirmek, oymak, delmek: "*Neclâ onun böyle kendinden geçercesine çalıştığını gördükçe üzüntüden tırnaklarını yiyor."* - Haldun Taner 3. *-i* Isırmak: *Sivrisinekler çocuğun kollarını yemiş.*	*çabuk yemek* *tırnaklarını yemek* *sivrisinek kollarını yemek*	Ø Ø Ø	**ayvayı yemek** *argo* kötü duruma düşmek, işi bozulmak: *'Ortak bir kaderimiz var biz kadınların, sonunda ayvayı yiyen biz oluyoruz.'* -A. Kulin. (deyimsel eşdizimli) **bıçak yemek** bıçaklanmak. **(bir iş birinin) vaktini almak (yemek)** epey zaman harcanmasını gerektirmek. **(bir şeyin) kaymağını almak (yemek)** bir şeyin en büyük payını, kârını ele geçirmek. (deyimsel

			eşdizimli)
4. *-i* Batmak, çizmek, kaşındırmak, dalamak.	Ø	*-i Batmak, çizmek, kaşındırmak, dalamak.*	**birbirini yemek** iki veya daha çok kimse birbiriyle uğraşmak, birbirine kötülük etmek: *'Birbirimizi yiyecek zaman değil çocuklar.'* -R. N. Güntekin.
5. *-i* Hoşa gitmeyen kötü bir duruma uğramak, tutulmak: *"Kendini topladı ama fena yerinden gagayı yedi sanırım..."* - Memduh Şevket Esendal	*gagayı yemek*	Ø	**(birini) çiğ çiğ yemek** parçalayıp öldürecek derecede kızdığı birini tehdit etmek. (deyimsel eşdizimli)
6. *nesnesiz* Hakkı olmayan ve kendisine yasak edilmiş bulunan bir şeyi kabul etmek: *Haram yemek. Rüşvet yemek.*	*haram yemek rüşvet yemek.*	Ø	**(birinin) parasını yemek** çalışmadan bedavadan geçinmek, birinin sırtından geçinmek.
7. *-i* Harcamak, tüketmek, bitirmek: *"Mirası sen yedin, zahmeti ben çekiyorum diye latife ediyordu."* - Memduh Şevket Esendal	*mirası yemek*	Ø	**bok yemek** *kaba* yakışıksız bir iş yapmak: *'Merak etme kızım, bok yiyor o herif, dedi.'* -A. Kutlu. (deyimsel eşdizimli)
			borç yemek borçla geçinmek.
8. *-i* Yasal yoldan cezalandırılmak.	Ø	*-i Yasal yoldan cezalandırılmak.*	**ceza yemek** cezalandırılmak.
9. *-i* Birine alacağını vermemek, ödememek: *Bu adam benim yüz bin liramı yedi.*	*yüz bin lirasını yemek*	Ø	**çalım yemek** futbolda çalım ile geçilmek**.**
			çifte yemek hayvanın çiftesine maruz kalmak.
10. *-i* Başkasının parasını harcamak: *Dalkavuklar çok parasını yemişler.*	*parasını yemek*	Ø	**darbe (darbeyi) yemek** 1) gücü sarsılmak: *'Seniha'nın kaçışı üzerine en müthiş darbeyi yiyen kalp, Celis'in kalbi oldu.'* -Y. K. Karaosmanoğlu. 2) kötü, olumsuz bir duruma maruz kalmak.
11. *nesnesiz* Harcanmak, kullanılmak, sarf edilmek: *Yapımına başlanan bu yapı günde 5 ton çimento yiyor.*	*çimento yemek*	Ø	**dayak yemek** dövülmek, sopa ile dövülmek: *'Ertesi gün dayak yemiş gibi yorgun uyandım.'* -H. E. Adıvar.
12. *-i, mecaz* Sürekli üzmek, tedirgin etmek: *Bu dert beni yiyor.*	*dert yemek*		
13. *-i, argo* Gücünü kırmak, perişan etmek, mahvetmek.	Ø	*-i, argo Gücünü kırmak, perişan etmek, mahvetmek.*	**domuz gibi tıkınmak (yemek)** oburcasına çok yemek: *'Şişmanlıyorum, neden yine bir domuz gibi tıkındım?'* -A. İlhan.
14. *-i, argo* Kandırmak: *Bizi yemek, sana mı*	*bizi yeme*	Ø	**ekmeğini yemek** 1) birisinin işinde çalışarak

kaldı.			kendi geçimini sağlamak: *'Bedavadan ekmeğini yediği gazeteyi tekmeledikten sonra, aynı gazete geriye döneni tekrar bağrına nasıl basar?'* -N. F. Kısakürek. 2) geçim yönünden birisinin yardımından yararlanmak: *Oğlunun ekmeğini yiyemeden öldü. (deyimsel eşdizimli)* **gâvura kızıp oruç yemek (bozmak)** başkasına kızıp kendine zararlı olan bir iş yapmak. **gol yemek** topun kendi kalesine girmesine engel olamamak. **hak (hakkını) yemek** başkalarının hakkını vermemek: *'Hem benden haber bekleyen okuyucularımın hakkını yiyor, öteki genç okuyucularımın kalbini kırıyorum.'* -O. V. Kanık. **halt yemek** *tkz.* halt etmek: *'On beş yaşında bu haltları yerse yirmi yaşına geldiği zaman ne yapacak?'* -R. N. Güntekin. **haraç yemek (almak)** başkasının sırtından geçinmek. **haram yemek** toplumun gelenek ve göreneklerine veya dinî kurallarına aykırı olarak bir şeyi kendi yararına kullanmak, sahiplenmek. **hazırdan yemek** çalışıp kazanmaksızın elindekini harcamak: *'Hep hazırdan yiyor, içiyor, her gün Fatma Hanım'ın bin türlü bahanelerle parasını çekiyordu.'* -Ö. Seyfettin. **herze yemek** *tkz.* 1) yersiz söz söylemek; 2) gereksiz davranışta bulunmak. **hüküm yemek** mahkûm olmak: *'Üsküp'ün ceza mahkemesinde on beş sene hüküm yedi.'* -Y. K. Beyatlı.

			içini yemek çok üzülmek: *'Ahmet Kerim, o gün bu kaygı ile içini yedi durdu.'* -Y. K. Karaosmanoğlu. (deyimsel eşdizimli) **iğne yemek** iğne olmak: *'Sonunda doktorların ısrarıyla bir sürü kuduz iğnesi yedi.'* -R. Erduran. **kafasının etini yemek** başının etini yemek: *'O, keşki sıhhatli olsaydı da her gün kafamın etini yiyeydi.'* -R. N. Güntekin. **kafayı yemek** *argo* aşırı yorgunluktan bunalıma düşmek. (deyimsel eşdizimli) **karavanadan yemek** toplu durumda aynı kaptan yemek. **kendi kendini yemek** açığa vurmadan içten içe üzülmek: *'İçinde çarpışan bu iki zıt kuvvetten hangisine tabi olacağını bir türlü kestiremiyor, kendi kendini yiyip bitiriyordu.'* -H. Taner. **kendini yemek** açığa vurmadan gizli gizli üzülmek: *'Bu borcun altından nasıl kalkacağım diye kendini yiyip durmuştu.'* -Y. K. Karaosmanoğlu. **keseden yemek** herhangi bir üretim yapmadan, kâr elde etmeden, hazırda bulunan veya el altında olan varlığı harcamak. **kıtlıktan çıkmış gibi yemek** doymak bilmezcesine yemek. **kötek yemek** dövülmek, dayak yemek. **kurşun yemek** vurulmak: *'Kurşunu yer yemez, kayalardan aşağı yuvarlanmış leşi, ta derenin kucağına!'* -T. Oflazoğlu. **kuş gibi (kadar) yemek**

			çok az yemek. **küfür yemek** kendisine küfredilmek: *'Kapının eşiğinde, şiş yarasının kabuklarını ayıklayan bir Arap eteğine basıp hâlis Kur'an şivesiyle şiddetli bir küfür yedikten sonra otele döndüm.'* -F. R. Atay. **lafını yemek** verdiği sözden, söylediği sözden vazgeçmek: *'Lafımı yemem avrat, dedi, kafam kızdı mı tövbe lafımı yemem!'* -O. Kemal. **manda gibi yemek** çok ve acele ile yemek. **meydan dayağı yemek** kalabalık içinde iyice dayak yemek: *'Vallahi meydan dayağı yesem bu kadar perişan olmazdım.'* -R. N. Güntekin. **miras yemek** 1) kendine miras kalmak: *'Erkek çocuk ne kadar miras yerse kız çocuk da o kadar miras yer.'* -F. R. Atay. 2) kendine kalan mirası tüketmek: *'Son zamanlarda İzmir'deki gazinocu bir amcasından beş bin liralık bir de miras yemişti.'* -H. Taner. **nane yemek** yakışıksız bir davranışta bulunmak, uygunsuz bir iş yapmak. (deyimsel eşdizimli) **oruç yemek** oruç tutmamak. **pandik yemek** elle sarkıntılığa uğramak. **papara (paparasını) yemek** azar işitmek: *'Mebrure ... Nesrin'in paparasını yedikten sonra başını yere eğerek kuyruğunu sallayan büyük köpeği gördü.'* -P. Safa. (deyimsel eşdizimli) **para yemek** 1) gereksiz olarak çok para harcamak; 2) çok para harcatmak; 3) görevli bulunduğu yerin imkânlarından yararlanarak para çalmak, rüşvet

			almak. **parmaklarını (birlikte) yemek** yemeği çok beğenmek. (deyimsel eşdizimli) **rüşvet yemek** bir işi yapmak için birinden rüşvet almak. **sopa yemek** dövülmek, dayak yemek. **tekme yemek** 1) birinin ayağından darbe almak; 2) ihanete uğramak: *'Bu sefer de heriften bir tekme yersen bir daha belini doğrultamazsın.'* -M. Ş. Esendal. **temiz bir dayak yemek** adamakıllı dayak yemek: *'Yaramazlığı bir yana, çocukları da azdırdığı için temiz bir dayak yemiş olmalı.'* -A. Kutlu. **tıka basa yemek** mideye sıkıntı verecek kadar çok yemek. **tokat (tokadı) yemek** 1) kendine tokat vurulmak: *'Senin minimini elinden yediğim tokadın acısını yüzümde kıyamete kadar duyacağım.'* -A. N. Asya. 2) *mec.* yenilgiye uğramak: *'Acısını unutamayacakları bir tokat yediler halktan.'* -N. Cumalı. 3) *argo* dolandırılmak. **veto yemek** engellenmek, reddedilmek. **vurgun yemek** vurgun sonucu ölmek veya sakat kalmak. **yağmur yemek** yağmurda iyice ıslanmak, sırılsıklam olmak: *'Ben önde, Nezir arkada, çamurlu yoldan, yağmur yiye yiye elimdeki pilli fenerin ışığında yürüyoruz.'* -R. H. Karay. **zılgıt yemek**

			azar işitmek: *'Dün akşam benden yediği zılgıttan adamakıllı afallamış görünüyordu.'* -R. N. Güntekin.

TS'de *duy-* fiiliyle ilgili deyim olarak verilen sınırlı eşdizimliler: *acı duy-, alaka duy-, antipati duy-, arzu duy-, azap duy-, ihtiyaç duy-, zevk duy-, merak duy-, içinde duy-, sempati duy-, eziklik duy-, ferahlık duy-, gereksinme duy-, gurur duy-, güven duy-, güvensizlik duy-, hayranlık duy-, haz duy-, heyecan duy-, hicap duy-, hoşnutluk duy-, hüzün duy-, ilgi duy-, iliklerinde duy-, istek duy-, iştiyak duy-, kıvanç duy-, kin duy-, kokusunu duy-, kuşku duy-, merhamet duy-, minnet duy-, nedamet duy-, nefret duy-, onur duy-, övünç duy-, özlemini duy-, pişmanlık duy-, rahatsızlık duy-, saygı duy-,takatsizlik duy-, tepki duy-, utanç duy-, vicdan azabı duy-, yabancılık duy-, yakınlık duy-, yeis duy-* sözcüklerinden oluşur.

TS'de madde başı açıklamalarının altında *duy-* fiiliyle ilgili örnek olarak verilen eşdizimliler: *avlandığını duy-, avuçlarının içinde duy-, elinin üzerinde duy-, keder-sevinç-merhamet duy-* birlikteliklerinden oluşmaktadır.

TS'de madde başında *duy-* fiiliyle ilgili açıklama şeklinde verilen herhangi bir eşdizimli açıklaması bulunmamaktadır.

TS'de *gör-* fiiliyle ilgili deyim olarak verilen eşdizimliler: *acı gör-, acısını gör-, âdet gör-, az gör-, reva gör-, çok gör-, bir görmek-, terbiye gör-, hor gör-, büyük gör-, cebi para gör-, cefa gör-, ceza gör-, çatal gör-, çift gör-, dava gör-, ders gör-, destek gör-, eli para gör-, eyyam gör-, ezbere iş gör-, faydasını gör-, gerek gör-, gerekli gör-, gereksiz gör-, göz ucuyla gör-, gözüyle gör-, güneş gör-, hacet gör-, hacetini gör-, hakaret gör-, hakir gör-, hayrını gör-, hazırlık gör-, hesabını gör-, himaye gör-, hizmet gör-, hoş gör-, ikram gör-, ileriyi gör-, ilgi gör-, iş gör-, işini gör-, işlem gör-, itibar gör-, iyilik gör-, kabul gör-, kabus gör-, kendini aşağı gör-, kırmızı kart-, korunma gör-, küçük gör-, layık gör-, lüzumsuz gör-, mahzur gör-, mazur gör-, muamele gör-, mübah gör-, mükafatını gör-, münasip gör-, mürüvvetini gör-, nankörlük gör-, onarım gör-, rağbet gör-, resti gör-, tahsil gör-, tamir gör-, tasvip gör-, tedavi gör-, uygun gör-, uzağı gör-, üstün gör-, vazife gör-, yakınlık gör-, yardım gör-, zam gör-, zarar gör-, zulüm gör-* sözcüklerinden oluşmaktadır.

TS'de *gör-* fiiliyle ilgili madde başı açıklamalarının altında örnek olarak verilen eşdizimliler: *iradeyi gör-, müdürü gör-, rağbet gör-, iş gör-, masraf gör-,*

ders gör-, cebi para gör-, yalnız para gör-, teftiş gör-, güneş gör-, parmaklarıyla gör-, savaş gör-, Ankara'yı gör-, beni gör- sözcük birlikteliklerinden oluşmaktadır.

TS'de gör fiiliyle ilgili madde başında sadece açıklama olarak verilen örnek verilmeyen doğrudan sezgiye dayalı eşdizimliler *-i Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek* (arabayı gör-, evi gör-)*; -i Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek* (suçsuz gör-, faydalı gör-)*; -i, -den Kendisine yapılmak, bir davranışla karşılaşmak, maruz kalmak* (ihaneti gör-, arkadaşından kötülük gör-)*; -i Ziyaret etmek* (babasını gör-, akrabalarını gör-)*; -i Karşılaşmak, rastlaşmak* (okul arkadaşını gör-, komşusunu gör-)*; -i Saymak, herhangi bir şey gibi görmek* (dost gör-, kardeş gör-)*; -i, spor Takım arkadaşlarından en uygun olanına pas atmak* (kaleciyi gör-, sol beki gör-, santraforu gör-) şeklindedir.

TS'de *hisset-* fiiliyle ilgili deyim olarak verilen herhangi bir eşdizimli bulunmamaktadır.

TS'de *hisset* fiiliyle ilgili madde başı açıklamalarında örnek şeklinde verilen eşdizimliler: *sızı hisset-, sorumlu hisset-* birlikteliklerinden ibarettir.

TS'de *hisset-* fiiliyle ilgili madde başında sadece açıklama şeklinde verilen eşdizimliler *-i Bir şeyden etkilenmek, duymak* (üzüntüsünü hisset-, coşkusunu hisset-).

TS'de *kokla-* fiiliyle ilgili deyim bölümünde verilen eşdizimliler: *ağzını kokla-, havayı kokla-* birlikteliklerdir.

TS'de *kokla-* fiiliyle ilgili madde başı açıklamalarında örnek olarak verilen eşdizimliler: havluyu kokla-, benzini kokla- sözcüklerinden oluşmaktadır.

TS'de *kokla-* fiiliyle ilgili madde başında açıklama şeklinde verilen herhangi bir eşdizimli yoktur.

TS'de *ye-* fiiliyle ilgili deyimler bölümünde verilen eşdizimliler: *ayvayı ye-, bıçak ye-, vaktini ye-, birbirini ye-, (birini) çiğ çiğ ye-, başını ye-, başının etini ye-, parasını ye-, bok ye-, borç ye-, ceza ye-, çalım ye-, çifte ye-, damga ye-, darbe ye-, dayak ye-, domuz gibi ye-, ekmeğini ye-, fırça ye-, gâvura kızıp oruç ye-, gol ye-, gözle ye-, gün ye-, hak ye-, halt ye-, haraç ye-, haram ye-, hazırdan ye-, herze ye-, hüküm ye-, içi içini ye-, içini ye-, iğne ye-, kafasının etini ye-, kafayı ye-, karavanadan ye-, kendi kendini ye-, kendini ye-, keseden ye-, kıtlıktan çıkmış gibi ye-,*

kötek ye-, kurşun ye-, kuş gibi ye-, küfür ye-, lafını ye-, manda gibi ye-, meydan dayağı ye-, miras ye-, nane ye-, oruç ye-, pandik ye-, papara ye-, para ye-, parmaklarını ye-, rüşvet ye-, sopa ye-, tekme ye-, temiz bir dayak ye-, tıka basa ye-, tokat ye-, veto ye-, vurgun ye-, yağmur ye-, zılgıt ye- birlikteliklerinden oluşmaktadır.

TS'de *ye-* fiiliyle ilgili madde başı açıklamalarında örnek olarak verilen eşdizimliler: *çabuk ye-, tırnaklarını ye-, sivrisinek kollarını ye-, gagayı ye-, haram ye-, rüşvet ye-, mirası ye-, yüz bin lirasını ye-, parasını ye-, çimento ye-, dert ye-, bizi ye-* birlikteliklerinden oluşmaktadır.

TS'de *ye-* fiiliyle ilgili madde başında yalnızca açıklama şeklinde verilen eşdizimliler: *-i Batmak, çizmek, kaşındırmak, dalamak. (bacaklarını sinek ye-, kedi yüzünü ye-). -i Yasal yoldan cezalandırılmak.(cezayı ye-, hapis cezası ye-, para cezası ye-). -i, argo Gücünü kırmak, perişan etmek, mahvetmek.(hayatını ye-, ömrünü ye-, annesini-babasını ye-).*

TTDFE araştırmasında TS'de deyim olarak gösterilen bazı eşdizimlilere rastlanmamıştır. Bunlar: *takatsizlik duy- ve yeis duy-, tozpembe gör-, cefa gör-, çatalgör-, eyyam gör-, ezbere iş gör-, göz ucuyla gör-, hacet, hazırlık gör-, iyilik gör, korunma gör-, luzümsuz gör-, masraf gör-, mükafatını gör-, nankörlük gör-, resti gör-, tamir gör-, tasvip gör-, zam gör-, zulüm gör-, bıçak ye-, domuz gibi ye-, hüküm ye-, borç ye-, çalım ye-, çifte ye-, dil otu ye-, miras ye-, tıka basa ye-, vaktini ye-, veto ye-* birlikteliklerinden oluşmaktadır.

4.4. Anlam Merkezli Eşdizimlilerin Derlem Üzerindeki Sıklıkları

Tablo 4.4. TTDF'nin eşdizimlilerinin anlam merkezli görünümlerinin sıklık dağılımları

Türkiye Türkçesi Duyu Fiillerinin Anlam Merkezli Eşdizimlilik Görünümlerinin İstatiksel Dağılımı					
Duyu Fiilleri	Toplam Görünüm	Açık Eşdizimliler	Sınırlı Eşdizimliler	Deyimsel Eşdizimliler	Deyimler
1. acı-	20	14	3	3	---
2. acık-	5	4	1	---	---
3. ağrı-	42	36	4	2	---
4. atıştır-	3	3	---	---	---
5. bakın-	14	14	---	---	---
6. bak-	521	288	216	15	2
7. çiğne-	68	30	37	---	1
8. çimdikle-	3	3	---	---	---
9. değ-	91	58	26	7	---
10. dikizle-	---	---	---	---	---
11. dinle-	255	202	47	6	---
12. dokun-	188	99	75	8	6
13. don-	42	19	21	2	---
14. doy-	8	3	5	---	---

15. duy-	274	137	133	3	1
16. döv-	63	37	23	2	1
17. dürt-	20	18	1	---	1
18. ekşi-	7	5	2	---	---
19. elle-	8	8	---	---	---
20. em-	52	24	24	2	2
21. gıdıkla-	11	8	3	---	---
22. gör-	548	193	331	21	3
23. gözetle-	49	42	7	---	---
24. gözle-	170	62	108	---	---
25. gözlemle-	88	70	18	---	---
26. hisset-	487	175	312	---	---
27. iç-	191	163	28	---	---
28. işit-	18	12	5	1	---
29. izle-	295	172	123	---	---
30. ısın-	29	18	2	9	---
31. karıncalan-	6	5	1	---	---
32. kaşı-	40	34	5	1	---
33. kaşın-	4	4	---	---	---
34. kokla-	84	78	3	3	---
35. kok-	76	67	8	1	---
36. kucakla-	84	42	42	---	---
37. okşa-	78	58	10	10	---
38. ovala-	11	11	---	---	---
39. ov-	29	29	---	---	---
40. öp-	40	37	---	1	2
41. sarıl-	112	85	17	10	---
42. serinle-	20	19	---	1	---
43. seyret-	72	70	2	---	---
44. sıvazla-	28	27	---	1	---
45. sızla-	26	18	2	4	2
46. solu-	40	26	11	3	---
47. susa-	20	5	12	---	3
48. tat-	55	19	36	---	---
49. tekmele-	13	13	---	---	---
50. titre-	44	30	5	6	3
51. tut-	470	126	260	65	19
52. uyuş-	10	8	2	---	---
53. üşü-	24	23	1	---	---
54. vur-	285	94	145	36	10
55. yakala-	363	116	228	19	---
56. yala-	35	28	1	3	3
57. yaslan-	---	---	---	---	---
58. ye-	283	228	33	20	2
59. yokla-	71	52	17	2	---
60. yudumla-	23	20	3	---	---
61. yumrukla-	18	18	---	---	---
62. yut-	71	48	14	9	---
63. zonkla-	10	10	---	---	---
Toplam	6115	3.365	2.413	276	61

Araştırmada duyu fiillerinin oluşturduğu eşdizimliler en yüksekten düşüğe doğru şöyle bir sıralama izlemektedir: *gör-* (548), *bak-* (521), *hisset-* (487), *tut-* (470), *yakala-* (363), *izle-* (295), *vur-* (285), *ye-* (283), *duy-* (274), *dinle-* (255), *iç-* (191), *dokun-* (188), *gözle-* (170), *sarıl-* (112).

Araştırmada yer alan duyu fiillerinin oluşturduğu eşdizimliler en düşükten yükseğe doğru; *atıştır-* ve *çimdikle-* (3), *kaşın-* (4), *acı-* (5), *karıncalan-* (6), *ekşi-* (7), *elle-* ve *doy-* (8), *zonkla-* ve *uyuş-* (10), *gıdıkla-* ve *ovala-* (11), *tekmele-* (13), *bakın-* (14), *acı-*, *işit-*, *yumrukla-* (18) şeklinde sıralanmaktadır.

Araştırmada en çok eşdizimlilik sergileyen *gör-* (548) fiilinin oluşturduğu eşdizimlilerin 331'i sınırlı eşdizimli olarak yer alırken, 193'ü açık eşdizimli, 21'i deyimsel eşdizimli ve 3'ü deyimdir. Araştırmada yer alan *bak-* (521) fiilinin oluşturduğu eşdizimlilerin 288'i açık eşdizimli, 216'sı sınırlı eşdizimli, 15'i deyimsel eşdizimli ve 2'si deyimdir. Araştırmadaki *hisset-* (487) duyu fiilinin, 312'sinin sınırlı eşdizimli, 175'inin ise açık eşdizimli şeklinde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmada Tablo 4.5.te toplam 6115 sözcük birlikteliğinden 3365'i açık eşdizimli, 2413'ü sınırlı eşdizimli, 276'sı deyimsel eşdizimli, 61'i deyimden oluşmaktadır.

Araştırmada görme duyusu olan *dikizle-* fiili ve dokunma duyusu fiili *yaslan-* ile ilgili herhangi bir eşdizimli bulunamamıştır.

Tablo 4.5. TTDF'de duyu fiillerinin türlerine göre eşdizimlilik oluşturma değerleri

	Duyu Fiilleri	Oluşturdukları Eşdizimli Yapı Sayısı	Duyu Fiilleri	Oluşturdukları Eşdizimli Yapı Sayısı	Duyu Fiilleri	Oluşturdukları Eşdizimli Yapı Sayısı
Dokunma (Temas) Duyu Fiilleri	acı-	20	ısın-	29	sızla-	26
	acık-	5	karıncalan-	6	tekmele-	13
	ağrı-	42	kaşı-	40	titre-	44
	çimdikle-	3	kaşın-	4	tut-	470
	değ-	91	kucakla-	84	uyuş-	10
	dokun-	188	okşa-	78	üşü-	24
	don-	42	ovala-	11	vur-	285
	döv-	63	ov-	29	yakala-	363
	dürt-	20	öp-	40	yaslan-	---
	elle-	8	sarıl-	112	yokla-	71
	gıdıkla-	11	serinle-	20	yumrukla-	18
	hisset-	487	sıvazla-	28	zonkla-	10
Toplam	2795					
Görme Duyu Fiilleri	bakın-	14	gör-	548	gözlemle-	88
	bak-	521	gözetle-	49	izle-	295
	dikizle-	---	gözle-	170	seyret-	72
Toplam	1757					
Tatma Duyu Fiilleri	atıştır-	3	em-	52	yala-	35
	çiğne-	68	iç-	191	ye-	283
	doy-	8	susa-	20	yudumla-	23
	ekşi-	7	tat-	55	yut-	71
Toplam	816					

İşitme Duyu Fiilleri	dinle-	255	duy-	274	işit-	18
Toplam	547					
Koklama Duyu Fiilleri	kokla-	84	kok-	76	solu-	40
Toplam	200					
GENEL TOPLAM	6115					

Araştırmada eşdizimliliği taranan Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin 36'sı dokunma duyu fiili, 9'u görme duyu fiili, 12'si tat alma duyu fiili, 3'ü işitme duyu fiili, 3'ü koklama duyu fiili olmak üzere toplam 63 duyu fiilinden oluşmaktadır.

Araştırmada dokunma duyu fiilleri olan *acı-, acık-, ağrı-, çimdikle-, değ-, dokun-, don-, döv-, dürt-, elle-, gıdıkla-, hisset-, ısın-, karıncalan-, kaşı-, kaşın-, kucakla-, okşa-, ovala-, ov-, öp-, sarıl-, serinle-, sıvazla-, sızla-, tekmele-, titre-, tut-, uyuş-, üşü-, vur-, yakala-, yaslan-, yokla-, yumrukla-, zonkla-* toplam 36 sözcük üzerinde yapılan eşdizimlilik araştırmasında 2795 eşdizimli sözcüğe ulaşılmıştır.

Araştırmada görme duyu fiilleri olan "*bakın-, bak-, dikizle-, gör-, gözetle-, gözle-, gözlemle-, izle-, seyret-"* toplam 9 sözcük üzerinde yapılan eşdizimlilik araştırmasında 1757 eşdizimli sözcük tespit edilmiştir.

Araştırmada tat alma duyu fiilleri olan *atıştır-, çiğne-, doy-, ekşi-, em-, iç-, susa-, tat-, yala-, ye-, yudumla-, yut-* toplam 12 sözcüğün 816 eşdizimlilik oluşturduğu görülmüştür.

Araştırmada işitme duyu fiilleri olan *dinle-, duy-, işit-* sözcüklerinin oluşturduğu 547 eşdizimli belirlenmiştir.

Araştımada koklama duyu fiilleri olan *kokla-, kok-, solu-* sözcükleri toplam 200 eşdizimli oluşturmuştur.

4.5. Tartışma

Çalışmada duyu fiillerinin eşdizimlileri, eşdizimlilerin anlamsal sınıflandırması ve TDK TS'de duyu fiillerinin eşdizimlilerinin gösteriminden elde edilen temel bulgular literatüre bağlı yorumlanmıştır.

Türkçede eşdizimlilik çalışmalarında derlem üzerinden veriler çekilirken eklerin anlamın oluşumunda belirgin bir ayırt edicilik niteliğine sahip olduğu görülmektedir; *yola çık-, yoldan çık-, yer al-, yerini al-, işten çık-, işi çık-, yemek çıkar-, yemeğe çıkar-* ve benzeri örneklerde bu özellik görülebilmektedir (Kurtoğlu,

2015: 168-169). TTDF'nin eşdizimlileri tespit edilirken çekim eklerinin (ad durum ekleri) sözcüklerin anlamlarının oluşumunda ayırt edici bir rol üstlendiği görülmüştür; *arkasına bak-, arkasından bak-, ateşe bak-, ateşine bak-, ev bak-, evde bak-, kız bak-, kıza bak-, doğru gör-, doğrudan gör-, gelecek gör-, geleceği gör-, gün gör-, gününü gör-* gibi.

Eşdizimliler genelde iki sözcükten oluşmakla birlikte üç veya daha çok birimden oluşan eşdizimliler de vardır. İkiden çok birimden oluşan eşdizimliler çoklu birliktelik olarak görülebileceği gibi ikili birlik olarak da görülebilir. *Cehennem azabına dön-, kabir azabı çek-* örneklerinde *cehennem azabı ve azap çek-* yapıları kendi aralarında bir bütündür ve *dön- ve çek-* fiilleriyle ikili birliktelik özelliği sergilerler, bazı örneklerde ikili birlikteliklere indirgenme mümkün olamamaktadır (Eken, 2015: 43). TTDF'de üçlü eşdizimlilerden oluşan çoklu eşdizimlileri *adını sanını duy-, sihirli değnek dokun-, çıplak gözle bak-, gözlem altında tut-* ikili eşdizimlilere indirgemek mümkündür. "Adı sanı", "sihirli değnek", "çıplak gözle", "gözlem altı" yapıları bütün yapı özelliği sergilemekte ve çoklu eşdizimliler ikili eşdizimli olarak görülebilmektedir.

Eşdizimlilik anlam merkezli değerlendirildiğinde, eşdizimli yapıda yer alan sözcüklerin değiştirebilirliği ve anlam açıklığı veya özelleşmesi ölçütleri karşımıza çıkmaktadır. Sınırlı eşdizimlilerde yapı içerisindeki sözcüklerden biri mecaz anlamda kullanılır, anlamı özelleşir bu şekilde sözcüklerin değiştirilebilirliği kısıtlanır. Nesselhauf (2005)'te bu iki ölçütün birbiriyle ilişkili olmasına rağmen her zaman bu uyumu sergilemediğini bu tanımlamanın problemli olduğunu ifade etmiştir. TTDF'nin eşdizimlileri arandığında bu tip durumla karşılaşılmıştır. *Dokun-* duyu fiilinin mecaz anlamda kullanılması ile beraber "*iyilik, kötülük gibi kavramlarda gerçekleşmek*" manası ortaya çıkar, bu yönüyle sınırlı bir eşdizimli olarak değerlendirilebilir. Örneğin *hayrı dokun-, faydası dokun-, iyiliği dokun-, kötülüğü dokun-, yararı dokun-, zararı dokun-* gibi. Diğer bir yönüyle bakıldığında *dokun-* sözcüğünün "*iyilik ve kötülük*" ifade eden nesnelerle kullanımında bir kısıtlılık olmadığı, değiştirim söz konusu olduğu için de bu birleşimlerin serbest birleşim gibi düşünülmesi de olağandır.

Eklemeli bir dil olan Türkçede bir sözcük kökü birçok çekime girerek çok farklı şekillerde görünebilir. Eşdizimli yapıda yer alan bütün sözcükler ek alabilirler. Derlem üzerinde aynı eşdizimli değişik yüzey şekilleriyle kullanılabilir. Bu durumda eşdizimlilik sıklığı aynı eşdizimliliğin farklı yüzey yapıları üzerine geniş biçimde

dağılır. Bu dağılımdan dolayı ilgili eşdizimliliğin sıklığı da azalır (Kurtoğlu, 2016: 64). TTDF çalışmasında *gör-* fiilinin eşdizimlilerinden "*belirtiler, belirtileri, belirtisi*" sözcükleri bir sözcüğün yüzey yapıdaki farklı biçimleri olarak görülür ki bu sözcükler aynı eşdizimliliğin farklı eklerle tekrarıdır, bu örneklerde ekler sözcüğe bir anlam farklılığı katmamıştır. Bazı durumlarda aynı köke gelen ekler anlam farklılıkları oluşturabilir. *Gör-* fiilinin eşdizimlilerinden "*doğru, doğrudan, doğruyu*" sözcüklerini aynı eşdizimliliğin tekrarları olarak görmek doğru değildir, çünkü buradaki eşdizimli sözcükler aynı kökten türemiş de olsalar bu sözcükler eklerle yeni bir anlam kazanmış ve farklı birer eşdizimli yapı oluşturmuşlardır.

Anlam merkezli yaklaşım, sözcük birlikteliklerini sözlükselleşme veya deyimselleşme süreci olarak görür. Sözcük birlikteliklerinin bir tarafında serbest birleşimler diğer tarafında deyimler vardır. Sözlükselleşme sürecinde ilerledikçe birlikteliklerin çoğunlukla değiştirim kısıtlılığının arttığı ve anlam kapalılığının belirginleştiği ifade edilebilir (Doğan, 2016). TTDFE'de serbest eşdizimlilerden deyimlere uzanan süreçte oluşan değiştirim kısıtlılığı ve anlam kapalılığı gözlenebilmektedir. TTDFE'de *program izle-* birlikteliği herhangi bir eğlendirici veya bilgilendirici *yapımı seyret-* şeklinde anlamı açık, sözcüklerinin değiştirilebilir olmasıyla açık eşdizimli olarak kullanabilirken bir çalışmada daha önceden düzenlenmiş olan *planı takip et-* kullanımı sınırlı eşdizimli özelliği ile değiştirimi kısıtlı ve bir derece anlam kapalılığı taşımaktadır. *Para gör-* birlikteliği fiziken bir şeyi görmek anlamında, herhangi bir değiştirim kısıtlılığının olmadığı ve anlamın açık olduğu biçimde açık eşdizimli olarak kabul edilirken, diğer taraftan aynı birliktelik deyimsel eşdizimlilik sergileyerek *para kazanmaya başla-, para sahibi ol-* gibi bir durumu anlatır, bu anlatımda bir anlam kapalılığı ve değiştirim sınırlılığı çok açık şekilde görülür.

Kumanlı (2016)'da en son yayınlanan genel sözlük olan 2011 TS'de genel sözlüklerin niteliklerine uygun bazı yöntemlerle sözlükselleşmiş eşdizimlilerin gösterildiği ifade edilmektedir. Kumanlı, TS'de madde başı sözcüklerin tanım, açıklama ve örneklerinin verilmesinden sonra (→) işaretiyle eşdizimlilerin ve birlikte kullanımların sıralanarak sunulduğunu ifade eder. Kumanlı, bu yolun eşdizimlilik özelliği gösteren sözcüklerin madde başı olarak gösterildiği her bir bölümde uygulandığını ve eşdizimlileri meydana getiren her sözcüğün tanımından sonra bu bölümün altında eşdizimli sözcüklerin sözlük okuyucularına sunulduğunu

dile getirir. TTDFE'de ele alınan kullanım açısından da yüksek sıklık gösteren *gör-*, *bak-*, *tut-* duyu fiilleri, Kumanlı'da verilen bilgiler ışığında değerlendirildiğinde TS'de (→) işaretiyle gösterilen "birleşik sözcükler" bölümünde *gör-* fiilinin birleşik hâlleri *"içgöreç, uzgören, sıtmagörmemiş, güngörmez, dünya görmüş, umurgörmüş, ırakgörür"* sözcüklerinden oluşmaktadır. Bu birleşikler sıfat özelliği taşır, bunlardan *"uzgören, dünya görmüş"* deyimsel eşdizimli kabul edilebilirken yalnızca *umurgörmüş* sınırlı eşdizimli olarak kabul edilebilir. TS'de *bak-* duyu fiilinin (→) işaretiyle verilen birleşik sözcükler *"günebakan, aynabakar"*dan oluşur, bu iki birleşik sözcük de bir bitki ismini karşılamaktadır ve birliktelikler bir eşdizimli değildir. TS'de *tut-* duyu fiilinin (→) işaretiyle verilen birleşik sözcükler *"tutçek, vurtut, çultutmaz, yantutmaz"*dan oluşmaktadır, bu birleşik sözcüklerden *tutçek* bir araç ismidir, *vurtut* kargaşa ortamını ifade eden bir isimdir, *çultutmaz* deyimsel eşdizimli olarak kabul edilebilir, *yantutmaz* birleşiği oluşumu açısından *yan tut-* biçiminde değerlendirildiğinde sınırlı eşdizimli olarak kabul edilebilir. Buradan yola çıkarak TTDFE'de ve diğer çalışmalarda ortaya konan duyu fiillerinin bazı eşdizimlileri ile TS'de (→) işaretiyle verildiği söylenen eşdizimliler karşılaştırıldığında TS'de bu işaretle birlikte duyu fiillerinin betimlenmediği çok açık bir şekilde görülmektedir. Hâl böyleyken TS'de eşdizimlilik duyarlılığından söz etmek mümkün değildir. (→) işaretiyle *birleşik sözler* adı altında isimlere yönelik verilen birleşiklerin hepsini eşdizimli olarak nitelendiremeyiz. Sözlükte bu bölümde verilen birleşik sözcüklerin mecazlık dereceleri birbirinden farklıdır.

Doğan (2015)'te eşdizimlilik konusunda TS'de bir farkındalık olmadığını ve isim+fiil yapısındaki eşdizimlilerin sözlük bilimi yöntemine uygun şekilde değil de ekseriyetle sezgiye dayalı ve gelişigüzel verildiğini belirtir. Doğan TS'de eşdizimlilerin bazen tümüyle göz ardı edildiğini bazen fiillerin tanımı veya örnekleri içinde bazen de birleşik yapıyla karıştırılıp verildiğini, hususiyetle de deyim ve birleşik fiil olarak özensiz, noksan ve tutarsız bir biçimde değerlendirildiğini ifade eder. TTDFE ifade edilen bu görüşler açısından *gör-*, *dinle-*, *dokun-*, *iç-*, *kokla-* fiilleriyle birlikte tek tek değerlendirildiğinde şunlar görülür: TS'de *gör-* fiilinin eşdizimlileri madde başında fiilin tanımı ve örneklerinde, deyimler bölümünde görülmekteyken birleşik sözcükler bölümünde "*uzgörür (uzağı gör-), dünya görmemiş (dünya gör-), umurgörür (umur gör-)"* gibi sınırlı sayıda sıfat yapısında eşdizimliliğe rastlanır, birleşik fiiller bölümünde ise herhangi bir eşdizimliliğe

rastlanmaz. *Dinle-* duyu fiilinin eşdizimlileri sözcüğün madde başındaki tanım ve örneklerinde, ayrıca deyimler bölümünde verilmektedir, birleşik fiil ve birleşik sözcükler bölümünde herhangi bir eşdizimli bulunmamaktadır. *Dokun-* duyu fiilinin eşdizimlileri sözcüğün madde başındaki tanım ve örnekleriyle ve de deyimler başlığı altında gösterilmiştir, birleşik fiil ve birleşik sözcük bölümünde eşdizimli ifadeler görülmemektedir. *İç-* duyu fiilinin eşdizimlileri madde başındaki tanım ve örnekleriyle ve deyimlerle birlikte gösterilirken birleşik fiil ve birleşik kelime bölümünde herhangi bir eşdizimliliğe rastlanmamıştır. *Kokla-* duyu fiilinin eşdizimlileri madde başındaki tanım ve örnekleriyle verilmiştir, deyimler bölümünde sadece deyimsel eşdizimliler verilmiştir, birleşik fiil ve birleşik sözcükler bölümünde eşdizimli yapılar bulunmamaktadır. TS'de duyu fiillerinin eşdizimlileri ağırlıklı olarak deyimler bölümünde ve ilgili fiillerin tanım ve örnekleriyle sunulmaktadır, birleşik fiil ve birleşik kelime başlığı altında verilen eşdizimliler son derece sınırlıdır. TS'de duyu fiillerinin eşdizimlileri baştan savma, herhangi bir kuramsal anlayışa dayanmayan, eşdizimlilik duyarlılığı taşımayan ve sezgiye dayalı olarak tartışmaya açık bir şekilde sunulmaktadır.

Özkan (2007)'de "belirteç+fiil" eşdizimliliği çalışmasında *acı acı bak-, acı acı kok-, acımasızca vur-, açıkça duy-, açık açık gör-, adamakıllı döv-, adım adım izle-, ağzı açık dinle-, anında duy-, aptal aptal bak-, arada bir bak-, aşağı bak-, aval aval bak-, ayakta dinle-, başarılı gör-, beraber gör-, birlikte iç-, bizzat gör-, bol bol iç-, bol bol ye-, buram buram kok-, burcu burcu kok-, çabuk ye-, çaktırmadan bak-, derin derin kokla-, derin derin solu-, gizlice bak-, güzel kok-, hafifçe dokun-, hafifçe okşa-, hafifçe ov-, hayranlıkla bak-, hayranlıkla dinle-, hayranlıkla izle-, hayretle bak-, hayretle dinle-, hayretle izle-, içeri bak-, içten duy-, içtenlikle duy-, iyice çiğne-, iyice bak-, karşılıklı iç-, kesik kesik solu-, kolaylıkla gör-,ırır iç-, öylece bak-, pat pat vur-, pis pis bak-, rahatça gör-, sessiz dinle-, sessizce dinle-, sessizce bak-, sıkıca tut-, sonradan gör-, susuz iç-, şaşkınlıkla bak-, şaşkınlıkla izle-, şiddetle vur-, takır takır vur-, tatlı bak-, tatlı tatlı bak-, tatlı tatlı kaşın-, temiz tut-, ters ters bak-, usulca-usulcacık okşa-, usulca dokun-, usulca öp-, usulca tut-, usulca dokun-, usulca-usulcacık okşa-, üstten bak-, yakından bak-, yakından gör-, yakından izle-, yanlış gör-, yavaşça dokun-, yavaşça tut-, yavaşça vur-, yavaşça dokun-, yavaş yavaş okşa-, yeniden bak-, yavaş-yavaşça tut-, yavaş-yavaşça vur-, yavaş iç-, yavaşça dokun-, yavaş yavaş çiğne-, yavaş yavaş iç-, yavaş yavaş-yavaşça okşa-, yavaş- yavaş yavaş*

ısın-, yedekte tut-, yerinde gör-, yeterince gör-, zangır zangır titre-, zorla tut-, zorla ye- gibi eşdizimlileri belirlemiştir. TTDFE araştırmasında bu zarf fiil+duyu fiilleri eşdizimliliklerinin tamamına ulaşılmıştır.

Özkan (2007) sıklık merkezli eşdizimlilik çalışmasıdır. Bu çalışmada eşdizimliler veya birliktelikler anlam yönüyle tasnif edilmemiştir. *Yedekte tut-, sonradan gör-, açık açık gör-, başarılı gör-, aptal aptal bak-, içten duy-, yavaşça dokun-, çabuk ye-, sessizce dinle-, temiz tut-, üstten bak-* sözcüklerinin tümüne birden sadece eşdizimli denmiştir. TTDFE'de *yedekte tut-, açık açık gör-, başarılı gör-, içten duy-, temiz tut-* sınırlı eşdizimli; *sonradan gör-, üstten bak-* deyimsel eşdizimli; *aptal aptal bak-, yavaşça dokun-, çabuk ye-, sessizce dinle-* açık eşdizimli olarak kabul edilmiştir.

Kurtoğlu (2015)'te Türkçede ad-eylem eşdizimliliği üzerine yapılan çalışmada *bak-, duy-, gör-, iç-, tut-, vur-, ye-* duyu fiilleri ile ilgili bazı eşdizimliler tespit edilmiştir. Kurtoğlu'nun çalışmasında tespit edilen duyu fiillerinin eşdizimlilerinin tümü; *balık tut-, sözünü tut-, yerini tut-, ışık tut-, gündemde tut-, lafa tut-, takım tut-, krizi tut-, dilek tut-, kayıt tut-, mekan tut-, nöbet tut-, sır tut-, tempo tut-, yas tut-, rapor tut-, çocuk bak-, ihtiyaç duy-, ilgi duy-, zevk duy-, memnuniyet duy-, mutluluk duy-, onur duy-, özlem duy-, rahatsızlık duy-, saygı duy-, iğne vur-, şakaya vur-, dayak ye-, eğitim gör-, öğrenim gör-, rüya gör-, zarar gör-, ritim tut-, ayakkabı ayağına vur-, damga vur-, yemek ye-, çorba iç-"* birlikteliklerinden oluşmaktadır. Bu eşdizimlilerin tümü TTDFE araştırmasında tespit edilmiştir. Kurtoğlu (2015)'te ad-eylem eşdizimliliklerini Hitit Yabancılara Türkçe Öğretim Seti üzerinden ele alarak yöntembilim ve eğitim bilime yönelik bir çözümleme örneği ortaya konmuştur. Bu sebeple araştırmanın derlemi sınırlıdır. TTDFE çalışmasında kullanılan derlemin veri havuzu çok daha geniş olduğu için duyu fiillerinin eşdizimliliğine yönelik çok daha fazla eşdizimliliğe ulaşılmıştır.

Eken (2015) öğretim odaklı masal, hikâye ve romanlardan oluşturulmuş bir derlem üzerinde yapılmış olan eşdizimlilik çalışmasıdır. Bu çalışmada *gör-, bak-, tut-, vur-, ye-, çiğne-, kok-, acı-, titre-, yut-, don-, yakala-, duy-, doy-, em-* sözcüklerinden oluşan sınırlı sayıda duyu fiillinin eşdizimlileri *sakız çiğne-, hoş gör-, yas tut-, ders gör-, alkış tut-, gözü doy-, güreş tut-, nazar değ-, oruç tut-, umur gör-, gam ye-, yumuş gör-, kellesini vur-, tütün iç-, düş gör-, meme em-, şamar vur-, tepik vur-, eyer vur-, hançer vur-, leş kok-, şaplak vur-, canı acı-, dem vur-, dışa vur-, fiske*

ye-, içi titre-, kıtır ye-, kural çiğne-, pas tut-, sözünü yut-, tutanak tut-, zaman don-, dükkân tut-, fırsat yakala-, acı acı kok-, gaga ye-, lokma çiğne-, dik dik bak-, boş gözlerle bak-, tempo tut-, hakkını ye-, kilit vur-, layık gör-, not tut-, sıfıra vur-, azar ye-, keskin bak-, taraf tut-, gerek duy-, düş gör-, sıkı tut-, ayakta tut-, haz duy-, karnı doy, süt em-, yumruk vur- birlikteliklerinden oluşmaktadır. Bu eşdizimlilerden *sakız çiğne-, meme em-, lokma çiğne-, karnı doy-, süt em-* TTDFE'de açık eşdizimli olarak değerlendirilirken diğerleri sınırlı eşdizimli olarak kabul edilmiştir. TTDFE araştırmasında bu eşdizimlilerden *umur gör-, yumuş gör-, eyer vur-, tepik vur-, gaga ye-, keskin bak-, dükkân tut-* ifadelerine rastlanmamıştır.

Doğan (2016) "Türkiye Türkçesinde Fiillerin Eşdizimleri" çalışmasının sözlük bölümünde *bak-, çiğne-, dinle-, dokun-, duy-, gör-, iç-, izle-, sarıl-, susa-, titre-, tut-, vur-, ye-* duyu fiillerinin eşdizimlilerine yer verilmiştir. Çalışmada *fal bak-, tadına bak-, haritaya bak-, gazeteye bak-, olaya bak-, icabına-gereğine-lüzumuna bak-, telefona bak-, haline bak-, sözlüğe bak-, tezgaha- dükkâna bak-, kız bak-, geçmişe bak-, fotoğrafa-resme bak-, nabza-ateşe bak-, profile-sayfaya bak-, literatüre bak-, posta kutusuna bak-, deftere bak-, sonuca-neticeye bak-, duruma bak-, boşluğa bak-; sakız-ciklet çiğne-, kural çiğne-, yasak çiğne-, hukuku çiğne-, hakkı çiğne-, töreyi çiğne-, yasayı çiğne-, anayasayı çiğne-, onuru-gururu çiğne-, namusu çiğne-; söz-laf dinle-, telefon dinle-, ders dinle-, nabzı dinle-, kalbi dinle-, göğsü dinle-, vücudu dinle-, kalbini dinle-, ruhunu dinle-, tanık dinle-, kafayı dinle-, başı dinle-, dert dinle-, nutuk dinle-, vaaz dinle-, nasihat dinle-, öğüt dinle-, şeytanı dinle-; laf dokun-, zararı-yararı-hayrı-yardımı-faydası dokun-, menfaate dokun-; ihtiyaç-gereksinim duy-, saygı duy- ilgi duy-, gurur duy-, kıvanç duy-, onur duy-, mutluluk duy-, memnuniyet duy-, sevinç duy-, hayranlık duy- sempati duy-, zevk-haz duy-, güven-özgüven duy-, minnet-minnettarlık duy-, tepki duy-, huzur duy-, gerek-lüzum duy-, kuşku-şüphe-endişe-kaygı duy-, utanç-nefret duy-, üzüntü duy-, merhamet duy-, heyecan-coşku duy-, istek-arzu-tutku duy-, laf duy-, sıkıntı duy-, muhabbet-sevgi duy-, özlem duy-, hınç duy-, öfke duy-, suçluluk duy-, sorumluluk duy-, pişmanlık duy-, tedirginlik duy-, rahatsızlık duy-, güvensizlik duy-, huzursuzluk duy-, eksiklik duy-, kıskançlık duy-, merak duy-, şeref duy-, şefkat duy-, hasret duy-; zarar-yarar gör-, kabul gör-, eğitim gör-, işlem gör-, tepki gör-, işkence-şiddet-eziyet gör-, boşluk gör-, serap gör-, tehlikede gör-, vazife-görev gör-, işlev gör-, kötü muamele gör-, reva gör-, ilgi-rağbet gör-, talep gör-, gerek gör-, engel gör-, rüya-düş gör-, tedavi gör-,*

destek gör-, rüyada-düşte gör-, hayal gör-, rakip gör-, kabus gör-, saygı-itibar-değer gör-, hasar gör-, gerçekleri gör-, âdet gör-, ders gör-, hesap gör-; sigara iç-, pipo iç-, nargile iç-, ilaç iç-, içki iç-, esrar iç-, kokain iç-; yol izle-, politika izle-, yöntem izle-, strateji izle-, siyaset izle-, ders izle-, televizyon izle-, film izle-, haber izle-, belgesel izle-, tutum izle-; dünyaya sarıl-, hayata sarıl-, yaşama sarıl-, silaha sarıl-tüfeğine sarıl-, bıçağa sarıl-, telefona sarıl-, kaleme sarıl-, kitaba sarıl-, sigaraya-içkiye-uyuşturucuya sarıl-; kana susa-, başarıya susa-, bilgiye susa-; ses titre-; yolunu tut-, kendini tut-, sorumlu-mesul tut-, tempo-ritim tut-, soluğunu nefesini tut-, nabız tut-, sözü tut-, öğüdü tut-, yer-mekan-mesken tut-, topa tut-, daire tut-, maya tut-, nöbet tut-, buz tut-, taraf tut-, saf tut-, dilek tut-, ahı tut-, takım tut-, günlük tut-, defter tut-, tutanak tut-, zabıt tut-, kayıt tut-, sigara tut-, not tut-, rapor tut-, yas tut-, avukat tut-, dedektif tut-, hıçkırık tut-, hedef tut-, rota tut-, rehin tut-, esir tut-, güreş tut-, taksi tut-, nezarette-hapiste tut-, gözaltında tut-, deliliği tut-, balık tut-, oruç tut-, yolu tut-, çapraz ateşe tut-, hatırda tut-, akılda tut-, zorunlu-yükümlü-mecbur tut-, muaf tut-, istisna tut-, saat-dakika tut-, yedekte tut-, gözönünde tut-; damga-mühür vur-, damgasını vur-, açığa vur-, dışa vur-, dem vur-, dibe vur-, darbe vur-, gem vur-, kilit vur-, arkadan vur-, karaya vur-, kıyıya vur-, sahile-kumsala vur-, kapıyı vur-, sekte vur-, şakaya-espriye vur-, tekme-tokat-fiske vur-, kafa vur-, kanat vur-, hedefi vur-, ışık vur-, pişkinliğe vur-, boyun vur-, prangaya-zincir-kelepçe-zincire vur-, güneş vur-, değnek vur-, dışarı vur-, yola vur-, iğne vur-, adam vur-, neşter vur-, dalga vur-, dağa-yokuşa-kıra vur-, vurgun vur-, deliliğe vur-, nabız vur-, kalp-yürek vur-, içkiye vur-, ritim vur-, topuk vur-, sopayı vur-, gölge vur-, balık vur-, kuş vur-, saçı sıfıra vur-, yüzeye vur-, fırça vur-, rüzgâr vur-, dile vur-, ölçüye vur-, sarsıntı-deprem vur-, fren vur-, alkış vur-, havadan vur-, gırgıra-şakaya-espriye vur-, adam vur-, akla-mantığa vur-, yüze su vur-, kapı vur-; dayak ye-, sopa ye-, tokat-tekme-şamar ye-, rüşvet ye-, para ye-, gol ye-, darbe ye-, hak-haram ye-, kurşun ye-, iğne ye-, azar ye-, zılgıt ye- eşdizimlileri tespit edilmiştir. Çalışmanın sözlük bölümünde ilgili fiilin eşdizimlileri verilirken herhangi bir alfabetik sıralama yapılmamış, benzer kavramlar "*televizyon, film, haber, belgesel izle-*" şeklinde bir arada gösterilmiş, bunlardan bazıları cümle içerisinde kullanılarak örneklendirilmiştir.

Doğan (2016)'da eşdizimlilerine yer verilen duyu fiilleri sayısı ve içerikte gösterilen eşdizimliler TTDFE'ye göre daha sınırlıdır. Doğan (2016)'da "*gereğine bak-, tezgaha bak-, dükkâna bak-, posta kutusuna bak-, vücudu dinle-, ruhunu dinle-,*

şeytanı dinle-, özgüven duy-, boşluk gör-, dedektif tut-, sarsıntı vur-, fren vur-, alkış vur-, akla mantığa vur-" biçiminde verilen eşdizimlilerin haricindeki tüm eşdizimlilere TTDFE'de de ulaşılmıştır. TTDFE'deki "*adrese bak-, çaresine bak-, davaya bak-, dişlerine bak-, ev bak-, filme bak-, yazıya bak-; anlaşmayı çiğne-, değerleri çiğne-, hükmü çiğne-, inançlarını çiğne-, kaldırım çiğ-, kanunu çiğne-, sözleşmeyi çiğne-; emir dinle-, insanları dinle-, kapı dinle-, kendi kulağıyla dinle-, kendini dinle-, masal dinle-, nutuk dinle-; anılara dokun-, bam teline dokun-, çıkarlarına dokun-, deklanşöre dokun-, düşlerine dokun-, gururuna dokun-, hayata dokun-, haysiyetine dokun-, kalbe dokun-, kişiliğine dokun-, kokusu dokun-; azap duy-, bıkkınlık duy-, bağlılık duy-, çekingenlik duy-, hoşnutluk duy-, hicap duy-, husumet duy-, keyif duy-, mahcubiyet duy-; araç gör-, arzu gör-, avantajlı gör-, caiz gör-, dava gör-, deprem gör-, doğal gör-, eziyet gör-; afyon iç-, ant iç-, boza iç-, hap iç-, haşhaş iç-; aşamaları izle-, davayı izle-, değişimi izle-, depremi izle-, endeksi izle-, fiyat izle-, gazeteleri izle-; derslerine sarıl-, düşmanlarla sarıl-, gençlere sarıl-, direksiyona sarıl-, işine sarıl-; aşka susa-, ilgiye susa-, ölüme susa-, rahmete susa-, sevgiye susa-; ışığı titre-, içi titre-, karanlıkta titre-; aç tut-, adam tut-, alkış tut-, altı tut-, ayakta tut-, ayrı tut-; ağrı vur-, alaya vur-, ayakkabı ayağını vur-, bıçak vur-, canevinden vur-, dizgin vur-; aklını ye-, dipçiği ye-, ceza ye-, gam ye-, günü ye-, hazır ye-"* ve diğerleri gibi sınırlı eşdizimlilere Doğan (2016)'da yer verilmemiştir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Eşdizimlilik kavramı dilbilimi ve dil öğretimi alanlarında farklı anlayışlarla değerlendirilip tanımlanmaktadır. Eşdizimlilik çalışmalarında araştırmacılar, hedef ve metotları paralelinde bu kavramı farklı anlamlarda ve farklı terimlerle ifade etmektedir. Eşdizimlilik farklı şekillerde tanımlanmakla birlikte 20. yüzyılın ikinci yarısının başlangıcından itibaren alanda sıklık ve anlam merkezli olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmada Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin eşdizimlilerini tespit etmek için evreni temsil etme gücü yüksek olduğu düşüncesinden hareketle derlem olarak TUD tercih edilmiştir. Araştırma sözcük birlikteliklerini anlam özelliklerine dayalı betimleyen Cowie (1994) merkezinde yapılmıştır. Araştırmada TUD veri tabanında yer alan sözcük birliktelikleri sözcüklerin birleşimleriyle ortaya çıkan anlam özelliklerine göre "*açık eşdizimli, sınırlı eşdizimli*, *deyimsel eşdizimli ve salt deyimler*" şeklinde dört grupta sınıflandırılmıştır. Eşdizimlilerin tespitinde ve eşdizimlilik eğiliminde sözcüklerin sıklıkları göz önünde bulundurulmuştur.

Sözcük birliktelikleri anlam özelliklerine göre değerlendirdiğinde birliktelik gösteren yapılar arasında kalıplaşma dereceleri yönüyle belirgin bir aşamalılık görülebilir; *manzarayı gör-* (açık eşdizimli), *saygı gör-* (sınırlı eşdizimli), *mahkeme gör-* (deyimsel eşdizimli), *hesabını gör-* (deyim). Eşdizimlileri anlam merkezli olarak değerlendiren bu çalışmada da sözcük birlikteliklerinin açık eşdizimlilikten deyimlere doğru gittikçe mecaz (özel) bir anlam kazandığı görülmekte ve buna paralel olarak duyu fiillerinin oluşturduğu sözcük birlikteliklerinin açık eşdizimlilikten deyimlere doğru sıklık açısından genel olarak bir azalış sergilediği anlaşılmaktadır.

Çalışmada TUD'dan 7547 sözcük seçilmiş, bu sözcüklerden 6105'i sınıflandırılmıştır. Araştırmada sınıflandırılan sözcük birlikteliklerinin 3338'i açık eşdizimli, 2407'si sınırlı eşdizimli, 275'i deyimsel eşdizimli, 61'i deyimden oluşmaktadır.

TT'deki duyu fiillerinin eşdizimlileri belirlenirken araştırmada veri kaybı olmaması için başsözcüğün (anahtar) sağında ve solunda +5 -5 ve +4 -4 aralıkları denenerek +3 -3 aralığında karar kılınmıştır. Araştırmada eşdizimlilik sergileyen sözcüklerin çok yüksek bir oranda +1 -1 aralığında ortaya çıktığı, bu eşdizimlilik

aralığında da eşdizimli yapıların istisnalar dışında +1 aralığında oluştuğu görülmüştür. +2 -2 ve +3 -3 aralığındaki eşdizimlilik oranları düşük olmakla birlikte -2 ve -3 aralığında eşdizimli yapı tespit edilememiştir.

Çalışmada TTDF'nin eşdizimlilerinin TS'deki gösterimi ile ilgili olarak şu tespitlerde bulunulmuştur; TS'de duyu fiillerinin oluşturduğu birçok eşdizimli yapıya yer verilmemiştir. Sözlükte gösterilen eşdizimliler şu biçimlerde sunulmaktadır; eşdizimliler madde başında sözcüğün anlam açıklamasından sonra örneklerde verilmiştir, madde başında hiçbir anlam girdisi ve örnek verilmeden eşdizimli yapının fiil unsurunun anlamına eşdeğer başka bir fiille sezdirilmiş, deyimler bölümünde deyim olarak gösterilmiştir. TS'de eşdizimli yapıların sunumunda eşdizimlilik terimi hiçbir şekilde kullanılmamıştır. Bununla birlikte sözlükte yer verilen eşdizimlilerin önemli bir kısmı deyim olarak gösterilmiş, deyimsel eşdizimlilerin bir bölümü de deyim başlığı altında verilmiştir.

TTDF'nin eşdizimlilik sergilemek açısından bir zenginlik taşımakta olduğu ve birçok duyu fiilinin sözlükselleşme gösterdiği görülmüş, lakin TS'de duyu fiillerinin eşdizimlilerinin gösteriminde gerekli ve yeterli bilgi verilmediği, birçok eşdizimli yapının sözlükte yer almadığı tespit edilmiştir; *engel gör-, hasar gör-, işkence gör-* gibi.

TS'deki duyu fiillerinin bazı eşdizimlileri, sözcüklerin anlamlarını veren madde başı açıklamalarının örnekleri içerisinde yer almaktadır. Bunlara *balık tut-, modayı izle-, kriz vur-* gibi eşdizimliler örnek verilebilir.

TS'de madde başında hiçbir anlam açıklaması ve örnek verilmeden eşdizimliliğin fiil unsuruna eşdeğer bir fiil verilmektedir. Sözlük kullanıcılarının bu tip sunumlardan eşdizimli yapıya ulaşması pek mümkün değildir. Bu tip eşdizimlilere TS'de *bak-* duyu fiilinin 2. maddesindeki "2. *-e Ara-*." sunumunu örnek verebiliriz. Sözlükte bu kullanımın "*birine bak-, cebine bak-, çantaya bak-"* gibi eşdizimlilerinden herhangi birine yer verilmemiştir.

TS'de, duyu fiillerinin oluşturduğu sınırlı eşdizimliler büyük oranda deyim başlığı altında gösterilmektedir. Bu durum sözlük kullanıcılarının deyimleri algılamasında birtakım sorunlara sebep olabilir. TTDF'nin sınırlı eşdizimlilerinin deyim olarak gösterimine *keyfine bak-, gururuna dokun-, güven duy-* örnekleri verilebilir.

TS'de duyu fiillerinin deyimsel eşdizimlilerinin bir kısmı deyimler başlığı altında gösterilmektedir; *eline bak-, önüne bak-, kapana kıstır-* gibi.

Geleneksel söz dizimi olan eşdizimliler hem ana dili kullanıcıları hem de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için son derece önemlidir. Ayrıca eşdizimli yapılar dilimizin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bundan dolayı TS'lerde eşdizimlilikle ilgili gerekli duyarlılığın gösterilmesi, eşdizimli yapılara kapsayıcı bir biçimde yer verilmesi gerekmektedir. Tüm bunlardan yola çıkarak eşdizimli sözcüklerin sözlüklerde gösterimiyle ilgili yapılması gerekenler şunlardır;

a) Genel sözlüklerin "sunuş" bölümünde "eşdizimlilik" kavramıyla ilgili açıklayıcı bilgilere yer verilmeli böylelikle sözlük kullanıcılarında "eşdizimlilik" farkındalığı oluşturulmalıdır.
b) Genel sözlükte yer alacak eşdizimlilerin türleri (açık eşdizimli, sınırlı eşdizimli, deyimsel eşdizimli) dikkate alınmalıdır. Sözlüklerde karakteristik özellik gösteren sınırlı ve deyimsel eşdizimlilere yer verilmelidir.
c) Genel sözlükte, eşdizimli sözcükler "deyimler, birleşik fiiller, birleşik sözcükler, birleşik sözler (→)" başlıkları altında veya madde başı açıklamaları ve örnekleri ile değil kendilerine has adla ve de işaretle gösterilmelidir.
d) Genel sözlükte, eşdizimli sözcükler eşdizimli yapıdaki anahtar sözcüğe göre sıralanmalıdır. Örneğin *"iş gör-, işkence gör-, işlem gör-"* eşdizimlileri sözlükte *"görmek"* madde başında gösterilmelidir.
e) Duyu fiilleriyle ilgili birçok eşdizimli TS'de gösterilmemiştir. Bir sözlükbirim hâline gelmiş bu eşdizimliliklerin belirlenerek sözlüklerde yerini alması gerekmektedir.
f) Sözlüklerde eşdizimlilerin sezgi yoluyla verilmesi yolu terk edilmeli, eşdizimliler açık bir şekilde gösterilmelidir.
g) TDK genel ağ sitesinde *eşdizimli sözlük* başlığıyla elektronik bir sözlük açılmalıdır.

Altmış üç duyu fiilinin eşdizimlilik açısından incelendiği bu araştırmada, duyu fiili grupları içerisinde diğerlerinden daha çok eşdizimlilik eğilimi gösteren duyu fiili grubunun *görme duyu fiilleri*, en az eşdizimlilik sergileyen duyu fiili grubunun *koklama duyu fiilleri* olduğu tespit edilmiştir. Yıldız (2018) "Atabetü'l-Hakayık'ta Algı Fiilleri" konulu çalışmada duyu fiilleriyle ilgili dört farklı tezin verileri ve

"Atabetü'l-Hakayık"taki veriler bir araya getirilerek duyu fiilleri sıklıkları açısından karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma neticesinde sıklığı en yüksek duyu fiili *görmeye* dayalı duyu fiilleri olurken sıklığı en düşük fiiller *koklamaya* dayalı duyu fiilleri olmuştur. TTDFE çalışmasında en çok eşdizimlilik oluşturan *göz* ve *temas* fiilleri, en az eşdizimlilik sergileyen duyu fiili *koku* alma fiilidir, bu sonuçlar Yıldız (2018)'le örtüşmektedir.

Hirik (2017)'de "Türkiye Türkçesi Duyu Fiillerinde Anlam ve Kelime Sıklığı İlişkisi" üzerine yapılan araştırmada, duyu fiilleri içerisinde sıklığı en çok olan duyu fiilinin *görme duyu fiili*, sıklığı en az olan duyu fiilinin *koklama duyu fiili* olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar TTDFE'de ulaşılan sonuçlarla paralellik arz etmektedir.

Türkiye Türkçesindeki duyu fiillerinin eşdizimlilik eğilimlerinin birbirinden farklılık arz ettiği görülmüştür. Çalışmada tespit edilen, en yüksek eşdizimlilik sergileyen fiiller *gör-, bak-* sözcükleridir, bu durum duyu fiilleri içerisinde en temel ve bilginin kaynağı olan fiillerin *görme duyusu* olmasından kaynaklanmıştır. Yüksek bir eşdizimlilik sergileyen sözcüklerden biri de *hisset-* fiilidir; en az eşdizimlilik sergileyen fiiller *atıştır-, çimdikle- ve kaşın-* sözcükleridir.

TTDFE'de 63 duyu fiilinden *36* dokunma-temas fiili (%57) ve *9* görme fiili (%14) üzerine araştırma yapılmıştır. 6115 birliktelik içerisinde *36* dokunma duyusu *2795* (%46) birliktelik sergilerken, *9* görme duyusu *1757* (%29) birliktelik sergilemiştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, görme fiillerinin eşdizimlilenme eğilimi dokunma duyu fiillerinden belirgin bir şekilde daha fazladır.

Araştırmada görme duyu fiillerinden *gör-* fiilinin (193) açık eşdizimli, (331) sınırlı eşdizimli, (21) deyimsel eşdizimli, (3) deyim; *bak-* fiilinin (288) açık eşdizimli, (216) sınırlı eşdizimli, (15) deyimsel eşdizimli, (2) deyim birlikteliği sergilediği görülmektedir. Bu iki fiil sergilediği birliktelikler yönüyle karşılaştırıldığında *gör-* fiilinin (548), *bak-* fiilinden (521) daha çok birliktelik sergilediği görülmektedir. *Gör-* fiili ağırlıklı olarak sınırlı eşdizimli, *bak-* fiili ise açık eşdizimli birlikteliği oluşturmuştur.

TTDF'de birtakım eşdizimlilerin geçişken bir özelliğe sahip olduğu görülmüştür. Örneğin *aynaya bak-* eşdizimliliğinin sözcüklerinin gerçek anlamıyla kullanılmasına ve durum bağlamına göre açık eşdizimlidir. *Aynaya bak-* birlikteliği

insanın aynaya bakıp kendisini kontrol etmesi manasında da kullanılabilir, bu durumda *bak-* sözcüğü özel bir anlam kazanır ve birliktelik de sınırlı eşdizimli özelliği gösterir. *Aynaya bak-* birlikteliği bir diğer şekilde *insanın başkalarını değil de öncelikle kendisini yargılaması* anlamında her iki sözcüğün mecaz anlam kazandığı deyimsel eşdizimlidir. Bu tip eşdizimlilerin üzerinde hassasiyetle durulması ve bunların sözlüklerde anlaşılır biçimde gösterilmesi gerekmektedir.

TTDFE'de kültür ve inanç kaynaklı eşdizimlilere de rastlanmıştır. Örneğin *iç-* fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği *sigara* (1780) ve *çay* (1157) sözcükleridir, *iç-* fiilinin gösterdiği bu eşdizimlilik eğilimi dilin kullanıcısı olan toplumun yaşantısının bir tezahürüdür. *İç-* fiilinin en çok eşdizimlilik sergilediği sözcük *sigaradır*, bu durum toplum hayatında *sigarının* önemli bir yer tuttuğunun göstergesi olabilir. Sık kullanılan yapılardan bir diğeri de *çay iç-* eşdizimliliğidir. Çalışır vd., *çay* insanların iletişimine katkı sağlayan, Türk kültürünün önemli sıcak içeceklerinden biridir. *Çay* misafirlere ikramda tercih edilen ilk içecektir, bununla birlikte çay ocağı, kahvehane ve kafelerde en çok tüketilen içecek de *çay*dır, *çay* buralardaki sohbetlerin vazgeçilmez ögesidir (2019: 55). *Çay* insanlar için bir sohbet, iletişim kurma ve dinlenme aracıdır. Bu özellikleri ile *çay* dile aksederek hem *iç-* fiiliyle en çok eşdizimlilik sergileyen sözcüklerden biri hem de insanların günlük yaşamında birçok ortam ve mekanda dilinden dökülüveren geleneksel, kalıp bir ifade olmuştur.

TTDFE'de *izle-* fiiliyle kültürel anlamda anlamlı bir farklılık gösteren ve ençok eşdizimlilik sergileyen *televizyon* (419) ve *politika* (365) sözcükleri olmuştur. Arslan, ülkemizde toplum hayatına 1968 yılında giren televizyonun en yaygın iletişim aracı hâline dönüştüğünü; tüm toplum tarafından benimsenen, her sınıftan ve her kesimden çok geniş bir insan topluluğuna seslenebilen televizyonun sadece bireyleri değil, toplumu ve kültürü ciddi bir şekilde etkileme özelliğine sahip olduğunu ifade eder (2004, 1). Televizyonun bu özellikleri dile yansıyarak güçlü bir şekilde *televizyon izle-* eşdizimliliğini oluşturmuştur. Diğer yüksek bir eşdizimlilik değerine sahip olan *politika izle-* ise iki şekilde değerlendirilebilir. Bunlardan birincisi siyaset ve siyasi söylemlerin etkisi toplumu önemli derecede etkilemekte ve dilde *politika izle-* gibi güçlü bir eşdizimli yapı oluşturmaktadır. İkinci unsur ise sözcük tercihiyle ilgilidir. *Politika* TDK Sözlük'te, "1. Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa." biçiminde tanımlanır. Burada kültürümüzdeki Batı tesiri neticesinde, Arapça kökenli *siyaset*

sözcüğünün kullanımının eşanlamlısı olan İtalyanca *politika* sözcüğü karşısında azaldığı tespit edilmiştir. Araştırmada *siyaset izle-* (53) eşdizimliliğinin kullanım sıklığının *politika izle-* (365) eşdizimliliğinden çok daha düşük olduğu görülmektedir.

Kur'an- Kerim'de şeytan; şüphe ve kararsızlığa sebep olan, insanları doğru yoldan çıkaran, her zaman kötülüğe özendirip sevk eden bir kişiliği, hilekarlık ve kötülüğü temsil eder (Yeşilyurt, 2018: 16). TTDFE'de *dürt-* dokunma duyu fiiliyle ençok eşdizimlilik sergileyen sözcük şeytandır. *Şeytan dürt-* eşdizimliliği TS'de *durup dururken uygunsuz, kötü bir davranışta bulunmak* şeklinde açıklanmıştır. Bu durum veya ilgili eşdizimli dilde inanç sisteminden etkilenerek ortaya çıkmıştır.

Eşdizimli yapı içerisinde aynı kök sözcüğün farklı ekler alarak birbirinden bağımsız eşdizimlilikler oluşturduğu görülmüştür. Eşdizimli bir sözcüğün farklı ekleri alarak eşdizimlilik oluşturması sırasında bazı durumlarda anlam açısından hiçbir fark oluşmazken bazı durumlarda anlam farklılıkları ortaya çıkar ve bu biçimlerle ayrı ayrı müstakil bir eşdizimlilik oluşur, anlamsal açıdan eşdizimlileri tespit ederken bir kök sözcüğün farklı türevlerinin kök sözcüğe anlam farklılığı katıp katmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin *doğru gör-, doğrudan gör-, doğruyu gör-* birleşimlerinde kök sözcüğe gelen ekler bir anlam farklılığı oluşturduğu için bu yapılar birbirinden bağımsız, farklı bir eşdizimlilik kabul edilmeli; *fotoğraf gör-, fotoğrafı gör-, fotoğrafını gör-* birleşimlerinde kök sözcüğe gelen ekler anlam farklılığı oluşturmadığı için bu yapılar farklı bir eşdizimlilik olarak kabul edilmemelidir.

Çalışmada eşdizimli sözcüklerin metinlerdeki toplam sıklıkları ile eşdizimlilik sıklıkları arasında doğru bir orantı olmadığı belirlenmiştir. Örneğin *ye-* fiilinin eşdizimlileri olan *haram ye-* eşdizimliliğinde *haram* sözcüğü tüm metinlerde *651* kez geçerken *49* eşdizimlilik sergilemiş, *helal ye-* eşdizimliliğinde *helal* sözcüğü tüm metinlerde *1008* kez kullanılırken *30* eşdizimlilik sergilemiştir. Benzer bir şekilde *kafayı ye-* ve *başını ye-* eşdizimlilerinde de *başını* tüm metinlerde *7436* kez kullanılmış ve *52* kez eşdizimlilik göstermiş, *kafayı* tüm metinlerde *746* kez kullanılmış ve *128* kez eşdizimlillik göstermiştir.

Araştırmada sözcük birleşimlerinin sadece sıklık yönüyle değerlendirildiğinde anlam yönüyle birbirinden farklı özellikler sergileyen yapıların sağlıklı bir şekilde

etüd edilemeyeceği, eşdizimli yapıların anlam yönüyle tespiti ve sınıflandırılmasının bu yapıları daha anlaşılır kılacağı görülmüştür. Sözlük çalışmaları için de eşdizimlilik çalışmalarının anlama dayalı olması daha doğru neticeler verecektir. Sözcüklerin sıklığını ölçüt alarak yapılan araştırmalarda "*bir, şey, gibi, çok, ki, her, ama, ancak, en, ve, da, bu, ona, gerek*" ve benzeri birimlerin yüksek sıklık göstermesi yanıltıcı olabilmektedir. Bununla birlikte *gör-* fiili TUD'da +-3 aralığında sıklığa göre tarandığında: "*kendisine gör-* (382), *iki gör-* (2050), *burada gör-* (955), *Türk gör-* (804), *aslında gör-* (773), *ortaya gör-* (632), *Türkiye gör-* (552), *devam gör-* (542), *söz gör-* (512), *belli gör-* (381), *dış gör-* (279)" ifadelerinin yüksek sıklık göstermesine rağmen herhangi bir eşdizimlilik değeri taşımadığı anlaşılmaktadır.

Literatüre baktığımızda yapılan çalışmalarda derleme dayalı sözlük çalışmaları ve dil öğretimi, yöntem ve uygulama; bir derlem, özel bir metin ve belirlenen kavramlar, değerler üzerinden dillerin karşılaştırılması, eşdizimli yapılarla konuya bakış açısını tespit etme ve metinsel bağdaşıklığa dayalı metin dilbilim araştırmaları, farklı dillerden eşdizimli sözlüklerinin karşılaştırılması ve eşdizimlilik ilişkileri, dil bilgisel biçim birimlerin eşdizimlilikleri, sözcük türlerine bağlı eşdizimlilikler, YTÖ kitaplarında eşdizimlilik sunumları, art süremli çalışmalarla belli başlı tarihi metinlerdeki eşdizimlilikleri belirleme üzerinde yoğunlaşan bu çalışmaların genellikle doktora, yüksek lisans, bazı proje ve makalelerden oluştuğu, alanyazındaki çalışmaların nicelik olarak yetersiz olduğu görülmektedir. Türkiye Türkçesinin özellikle İngilizcedeki gibi eşdizimli sözlüklerinin ivedilikle oluşturulması gerekmektedir. Bunun için öncelikle sözlük çalışmalarının teşvik edilmesi Türk dilinin söz varlığına ve dil öğretimine önemli katkılar sağlayacaktır.

Türkçede eşdizimlilik çalışmalarında terimler üzerinde de bir uzlaşıdan söz etmek mümkün değildir. Derlem-bütünce, düğüm-anahtar, örnekçe-sözcükbirim, serbest sözcük birleşimi-açık eşdizimli, sınırlı eşdizimli-kısıtlı eşdizimli, eşdizimsel yapı-eşdizimsel öbek gibi farklılıklar söz konusudur. Bu durumun kavram kargaşası oluşturmaması için kavramlarla ilgili terimlerde birlik sağlanması bu alanda çalışan veya çalışacak olanlara da fayda sağlayacaktır.

Araştırmada TS'de madde başı altında ve deyim başlığıyla verilen birtakım eşdizimlilere ulaşılamamıştır, bu durum TUD'da yapılan taramalarda bu yapıların tespit edilememiş olmasından yani derlemin sınırlılıklarıyla ilgilidir, bunlara örnek olarak *masraf gör-, teftiş gör-, onarım gör-* eşdizimlileri verilebilir.

Hasılı tüm bu araştırmada duyu fiillerinin birçok eşdizimlisi yüksek oranda tespit edilmiştir, lakin bazı eşdizimli sözcüklerin de gözden kaçmış olması kuvvetle muhtemeldir. Tespit edilemeyen birtakım eşdizimlilerin bir sebebi de 1990-2013 yılları arasını içine alan, 50 milyonluk sözcüğe sahip olan TUD'dur. Türkiye Türkçesinin belirtilen yıllardan daha öncesi ve sonrasındaki metinlerin de araştırma da tespit edilemeyen birçok eşdizimliliği içinde barındırdığı çok kuvvetli bir ihtimaldir, dolayısıyla 1920'lerden günümüze kadarki metinleri içine alan yeni veri havuzlarının oluşturulması eşdizimliler için daha zengin sonuçlar verecektir. Derlem bağlamında bir diğer husus da sözcük aramalarında TUD'un bazı kısıtlıklar barındırmasıdır. Örneğin "*kok*-" fiilinin eşdizimlileriyle ilgili "*biçimbirim arama*" bölümünde hiçbir bilgiye ulaşılamamakta, ancak "*kokla*-" fiilinin eşdizimlilerine ulaşılabilmektedir. Bu sebeple derlemlerin Türkçenin tüm biçim birimlerini rahatça ve sağlıklı bir şekilde tarayabilecek yeterliliğe ulaşması önemli bir ihtiyaçtır.

6. KAYNAKÇA

Abdiraim, K. (2011). "Kırgız Türkçesinde duyu fiilleri". *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2(3). 87-102.

Adalar, D. (2004). *Anadili olarak Arapça ve Türkçenin öğretimde kullanılan metinlerin karşılaştırılması: Bir eşdizimsel örüntüleme çözümlemesi örneği.* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, 211, Ankara

Adalar, D. (2005). "Arapça ve Türkçe ders kitaplarındaki 'yardımlaşma' ve 'arkadaşlık' konulu metinlerin karşılaştırılması: bir eşdizimsel örüntüleme çözümlemesi örneği". *Dil Dergisi*. (129). 63-84.

Ağca, M. (2018). "Tarihi Türk Dili Alanlarında 'Gülmek' Fiili ve Eşdizimlileri". E. G. Naskali (ed.). *Gülmek*. (s. 277-317). İstanbul: Libra Kitap.

Ağca, M. (2019). "Tarihi metinlerin anlaşılması ve aktarımında eşdizimlilik bilgisinin önemi". *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 12-20.

Aisenstadt, E. (1981). "Restricted collocations in English lexicology and lexicography". *ITL-International Journal of Applied Linguistics*. 53 (1). 53-61.

Akalın, Ş., vd. (haz.). (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Aksan, D. (1999). *Anlambilim*. Ankara: Engin Yayınevi.

Aksan, Y. (2011). "Derlem temelli sözcük anlambilimi çalışmalarının Türkçenin eğitimine katkısı". G. Leyla Uzun ve Ümit Bozkurt (ed.). *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Araştırmalar*. (s. 345-357). Esen: Die Blaue Eule.

Aksan, Y. ve Demirhan, U. U. (2013). "Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) arayüz özellikleri: tanıtım ve uygulama". *27. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri*. 280-290.

Aksan, M. ve Demirhan, U.,U. (2017). "Bakmak eylemi ve söylem işlevleri: eşdizimlilik örüntülerinin gösterdikleri". *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi*. 14 (2). 85-107.

Aksan, Y., vd. (2014). "Web tabanlı Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)". *XVI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*. 723-730.

Alsarray, M. (2015). *Türkçe Ulusal Derlemi'nde yüksek sıklıkla kullanılan adların eşdizimlilikleri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 108, Ankara.

Altıkulaçoğlu, S. (2010). "Yabancı dil sınıflarında eşdizimli sözcük öğretimi ve anadilinin rolü". *Dil Dergisi*. (148). 37-52.

Arslan, Ş., C. (2019a). *Arap basınında eşdizimsel ifadeler.* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, 100, Kırıkkale.

Arslan Ş. C. (2019b). "Dilin anahtar yapıları eşdizimler ve arapçada eşdizim". *Doğu Araştırmaları Dergisi*. 1 (19). 68-76.

Ayabakan, M. (2015). *Türkçe sözlükte [illegible]nli ögelerin sunumu ve görünümleri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Anabilim Dalı, 244, Ankara.

Ayabakan, M. ve Elmas, N. T. (2017). "Yabancı dil öğretimi kitaplarında eşdizimli sözcüklerin sunumu". *30. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri Dilbilim Derneği Yayınları*. 163-168.

Ayan, E., ve Türkdil, Y. (2015). "Kazak Türkçesinde dokunma duyu fiilleri ve anlam zenginliği". *Electronic Turkish Studies*. 10 (4). 95-114.

Bahns, J. (1993). "Lexical collocations: a contrastive view". *ELT Journal*. 47 (1). 56-63.

Bakırlı, Ö., C. ve Düzdemiş, Ş. (2010). "E. hemingway'in "farewell to arms" adlı romanında "savaş" olgusuna bakış açısını "eşdizimlilik" çerçevesinde saptamaya yönelik bir uygulama çalışması". *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 34 (2). 76-80.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5 (2). 368-388.

Bauer, L. (1998). *Vocabulary language workbooks*. London and New York: Routledge.

Bayraktar, F., S. (2017). "Bulgarca sözlüğünde yer alan mental fiiller üzerine". *XII. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildiri Kitabı*. 458-466.

Benson M., et al. (1997). *The bbı dictionary of english word combinations*. Amsterdam: Benjamins.

Biber, D., et al. (2003). *Longman studen grammar of spoken and written English*. London: Longman.

Bulut, G. (2016). "Sıradışı eşdizimlilik: göz sözcüğü üzerine derlem temelli bir inceleme". C. Can ve A. Kilimci (ed.). *Sosyal ve Beşeri Bilimlere Küresel Yaklaşımlar*. (s. 83-95). Ankara: Detay Yayıncılık.

Can, Ö. ve Öztürk, B. (2013). "Özelleştirme ve borsa: gazete haber metinlerinde eşdizimsel örüntüler üzerine bir uygulama". *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*. 2 (7). 47-58.

Can, Ö. ve Öztürk, B. (2014). "Eşdizimlilik: kanser ve aids sözcükleri üzerinde bir uygulama çalışması". *The Journal of Academic Social Science Studies*. 25 (1). 311-318.

Cowie, A. P. (1981). "The treatment of collocations and idioms in learners'dictionaries". *Applied Linguistics*. 2 (3). 223-235.

Cowie, A., P. (Ed.). (1998). *Phraseology: theory, analysis, and applications*. New York: Oxford University Press.

Cowie, A., P. (Ed.). (1989b). *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford: Oxford University Press.

Cowie, A. P. (1994). "Phraseology". Richard E. Asher, Stephen F. Walker and J. M. Y. Simpson (eds.). in: *The encyclopedia of language and linguistics* (s. 3168-3171). Oxford: Pergamon.

Çalışkan, N. (2014). *Yüksek Sıklıktaki Adlar: Zaman Sözcük Birimi Üzerine Derlem Temelli Bir İnceleme*. Ankara: Pegem Yayınevi.

Çalışkan, N. (2019a). "Yüklem konumundaki sıfatlar ile fiilimsi tamlayıcıları arasındaki eşdizimlilik ilişkileri". *Dil Araştırmaları Dergisi*. (24), 75-88.

Çalışkan, N. (2019b). "Yabancı dil sınıflarında tümleç yan cümlelerinin öğretimi: eşdizimlilik ve semantik eğilimler temelli bir yaklaşım". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 8 (3). 1709-1741.

Çalışır, G., vd. (2019). "Çay içme kültürünün kişilerarası iletişime katkısı". *Mavi Atlas*. 7 (2). 54-87.

Çelik, T. (2014). "Füruzan'ın öyküleri ya da kadınların tarafı bir eşdizimsel çözümleme örneği". *14 Şubat Dünyanın Öyküsü Dergisi*. 128-133.

Çepni, S. (2009). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. Trabzon.

Çetinkaya, B. (2009). "Eşdizimli sözlükler". *Turkish Studies International Periodical for the Languages*. 4 (4). 196-206.

Çetinkaya, B. (2010). "Eşdizimli sözlükler ve Türkçenin eşdizimli sözlüğü" *Türkiye'de ve Dünya'da Sözlük Yazımı ve Araştırmaları Uluslararası Sempozyumu Bildirileri (İlhan Ayverdi Anısına)*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat. 406-415.

Çıkrıkçı, S. ve Akkök, E. (2014). "Türkçe boyut sıfatlarının sözlükte temsil edilen eşdizimsel görünümleri". *Dil ve Edebiyat Dergisi*. 11 (2). 1-20.

Çiçek, S. (2012). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin anlatısal metin yazma becerilerinde eşdizimsel örüntüleme görünümleri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, 219, Samsun.

Darabadi, D., M. (2018). "Nehcü'l feradis'te mental fiiller". *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 3 (1). 85-113.

Dedeoğlu, E. ve Şen, G. (2010). *İngilizce-Arapça-Türkçe Eşdizim*. Ankara: Fecr Yayınevi.

Demir, T. (2012). "İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki hikâye metinlerinde yer alan değer unsurlarının eşdizimsel örüntülemeler açısından görünümleri". *Turkish Studies*. 7 (2). 1063-1078.

Diri, B. Eşdizimlilik nedir?. Erişim: 9 Aralık 2019, https://docplayer.biz.tr/3581862-Esdizimlilik-collocation.html.

Doğan, N. (2015). "Türkçe Sözlük'te fiilsel eşdizimlilik". *Gazi Türkiyat*. (17). 67-84.

Doğan, N.(2016a*). Türkiye Türkçesinde fiillerin eşdizimleri*. Ankara: Yayınevi.

Doğan, N. (2016b). "Türkçe sözlükte sıfatların eşdizimlilik bilgisi". *XI. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı*.

Doğan, N. (2016c). "Türkçe öğrenci sözlüklerinde eşdizimlilik bilgisi". *International Journal of Language Academy*. 4 (1). 267-282.

Doğan, N. (2019a). "Türkçede dil bilgisel eşdizimlilik". *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 535-545.

Doğan, N. (2019b). "Yabancılara Türkçe öğretiminde eşdizimsel farkındalık ve öğrenicilerin eşdizim yeterlilikleri". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12 (68). 115-122.

Eken, N.T. (2015). *Anlatı metinlerinde sözcük birliktelikleri: Türkçe üzerine eğitim-öğretim ortamları hedefli gözlemler*. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Ana Bilim Dalı, 324, Ankara.

Eken, N. T. (2016). "Eşdizimlerin saptanmasına ve betimlenmesine yönelik kuram ve yaklaşımlar". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13 (33). 28-47.

Erdem, M. (2004). "Türkmen Türkçesinde mental fiillerin isteme göre anlam değişmeleri". *V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı Bildirileri Kitabı*. 939-949.

Ersoy, Y., H. (2018). "Orhun Yazıtlarında eşdizimlilik". *Köktürk Yazısının Okunuşunun 125. Yılında Orhun'dan Anadolu'ya Uluslararası Türkoloji Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 1499-1516.

Evert, S. (2005). *The statistics of word cooccurrences: word pairs and collocations*. Unpublished Ph.D. thesis, Institut für maschinelle Sprachverarbeitung Universität, Stuttgart.

Evert, S. (2008). "Corpora and collocations". *Corpus linguistics. An international handbook*. (2). 1212-1248.

Fernando, C. (1996). *Idioms and ıdiomaticity*. ABD: Oxford University Press.

Firth, J. R. (1935). "The technique of semantics". *Transactions of the Philological Society*. 34 (1). 36-73.

Firth, J. R. (1957). "Modes of meaning". John R. Firth (eds.). in: *Papers in Linguistics. 1934-1951* (s. 190-210). London: Oxford University Press.

Fontenelle, T. (1998). "Discovering significant lexical functions in dictionary entries". Anthony P. Cowie (eds.). in: *Phraseology: Theory, Analysis, and Applications* (s.188-207). Oxford: Oxford University Press.

Gitsaki, C. (1996). *The development of ESL collocational knowledge*. Unpublished Ph.D. thesis, The University of Queensland Centre for Language Teaching and Research, Brisbane.

Gündoğdu, A., E. (2019a). "Eşdizimlilik görünümleri dilde bilişsel yapılanmaya ilişkin ne söyler? Türkçede 'aşk, sevgi, sevda' sözcüklerinin derlem temelli incelenmesi". *Söylem Filoloji Dergisi*. 4 (2). 455-469.

Gündoğdu, A., E. (2019b). "Türkçede metin türünün eşdizimlilik ve anlam tercihi görünümlerine etkisi: "geniş" sıfatı örneği". *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*. 2 (1). 26-34.

Gökçe, F. (2015). "Kutadgu Bilig'de kör-"görmek": çok anlamlılık, metafor ve gramerleşme". *Türkbilig*. (29). 59-76.

Halliday, M. A. K., et al. (eds.). (2004). *Lexicology. In Lexicology and Corpus Linguistics*. London New York: Continuum.

Halliday, M. A. K. (1996). "Lexis as a linguistic level". Michael A. Kirkwood, Charles. E. Bazell, Jhon C. Catford, Robert H. Robins (eds.). in: *In memory of J.R. Firth* (s. 148-162). London: Longmans.

Halliday, M. A. K. and Hasan, R. (eds.). (1976). *Cohesion in English*. London: Longman.

Hausmann, F. J. (1984). "Wortschatzlernen ist kollokationslernen. zum lehren und lernen französischer wortverbindungen". *Praxis des neusprachlichen Unterrichts*. 31 (4). 395–406.

Hamamcı, Z. (2019). *İngilizce öğretiminde biçim odaklı modellerin eylem-ad eşdizimli sözcük öğrenimine etkisi*. Basılmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Anabilim Dalı, 331, Ankara.

Hausmann F. J. (1989). "Le dictionnaire de collocations". Franz J. Hausmann, Herbert E. Wiegand and Ladislav Zgusta (eds.). in: *Wörterbücher, dictionaries, dictionnaires. ein internationales handbuch zur lexikographie* (s. 1010–1019). Berlin/New-York: de Gruyter.

Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve dilbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: Engin Yayınevi.

Hill, J. (2000). "Revising priorities: from grammatical failure to collocational success". Michael Lewis (eds.). in: *Teaching collocation* (s.47-69). London: Language Teaching Publications.

Hill, J. and Lewis, M. (eds.). (1997). *Dictionary of Selected Collocations*. Language Teaching Publications.

Hirik, E. (2017). "Türkiye Türkçesi duyu fiillerinde anlam ve kelime sıklığı ilişkisi". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. (41). 53-74.

Hirik, E. ve Çolak, T. (2017). "Türkçe mental fiillerde çok katmanlılık". *IV. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. 261-268.

Hirik, E. (2018). *Türkiye Türkçesinde mental fiiller*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Hirik, S. (2017). "İstemsel eşdizimlilik ve kiplik ilişkisi: tahmin kiplikleri örneği". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Edebiyat Eğitim Dergisi*. 6 (2). 719-733.

Hirik, E. (2019). "Türkçede duyu fiilleri ve kılınış arasındaki ilişki". *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 805-816.

Hori, M. (2004). *Investigating Dickens' style. A collocational analysis*. Newyork: Palgrave Macmıllan.

Howarth, P., A. (1996). *Phraseology in English academic writing: some implications for language learning and dictionary making*. Lexicographica Series Maior 75. Tübingen: Max Niemeyer.

Huang, L., et al. (2017). "Dace: extracting and exploring large scale Chinese web collocations with distributed computing". *American Journal of Information Systems*. 5 (1). 27-32.

Benson, M., et al. (eds). (2009). *The BBI combinatory dictionary of English: your guide to collocations and grammar*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.

İmer, K., vd. (haz). (2011). *Dilbilim sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kalkan, N. (2016). "Başkurt Türkçesinde mental fiiller". N. N. Telitsina & J. N. Schoen (eds.). in: *Türkiyat araştırmalarının güncel sorunları* (s. 177-186). St. Petersburg: St. Petersburg Devlet Üniversitesi Türk Filolojisi Bölümü.

Kamchybekova, K. (2010). *Kırgız Türkçesinde duyu fiilleri*. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, 234, Ankara.

Kamchybekova, K. (2011). "Duyu fiillerinin anlamsal özellikleri üzerine". *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. 8 (2). 22-35.

Kamchybekova, K. (2011). "Kırgız Türkçesinde duyu fiilleri". *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2 (3). 87-102.

Karaağaç, G. (2013). *Dil bilimleri terimleri*. Ankara:Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karadağ, B., M. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eşdizimlilik*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı, 191, İstanbul.

Kayaselçuk, C. (2014). "Sıradışı eşdizimlilik: zaman sözcüğü üzerine derlem temelli bir inceleme". *V. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (TUDOK)*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları. 83-92.

Kennedy, G. (1998). *An ıntroduction to corpus linguistics*. London: Longman.

Kıran, Z. ve A. Kıran (2018). *Dilbilime giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kırmızı, Y. (2018). *Garibnâme'de insan vücuduyla ilgili adların eşdizimlilikleri ve kavramlaştırma –yüz, beniz, rûy, surat örneği-*. Basılmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, 348, Ankara.

Kjellmer, G. (1996). "Idiomen, kollokationerna och lexikonet". *Lexico-Nordica*. (3). 79–90.

Koptagel, G. (1991). *Tıpsal psikoloji*. İzmir: Güven Kitabevi Yayınları.

Korkut, E. (2018). "Eşdizimlilik, sıklık ve bağlam açısından insana verilen genel adlar: bir kişi-bir kimse". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. 15 (28), 75-89.

Kozan, O. (2019). "Dil dizgesinde eşdizimlilik: öğretim odaklı dilbilimsel betimleme örneği". *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*. 5 (2). 251-256.

Kuliev, G. K. (1998). *Semantika Glagolav Tyurkskih Yazıkah*. Baku: İzdatelstvo Akademii Nauk Azerbaydjanskoy Respubliki.

Kumanlı, M. S. (2016). "Türkçe Sözlük'te eşdizimliliklerin gösterilişi". *Gazi Türkiyat*. (18). 195-204.

Kumanlı, M. S. (2018). "Genel sözlüklerde eşdizimli yapıların verilişi". *VIII. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı*. 252-256.

Kurtoğlu, A. Ö. (2015a). *Türkçede ad-eylem eşdizimliği için istatistiksel ve anlamsal ölçütler temelinde derlem-çıkışlı bir ulamlama*. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Anabilim Dalı Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, 245, Ankara.

Kurtoğlu, Ö. A. (2015b). "Öğretim düzleminde bütünleyici bir yaklaşım savunusuyla eşdizimliliğe kuramsal bir bakış". *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi*. 13 (1). 39-70.

Kurtoğlu, Ö. A. (2017). "Türkçede ad-eylem eşdizimliliği için istatiksel ve anlamsal ölçütler temelinde derlem çıkışlı bir ulamlama". *30. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri Dilbilim Derneği Yayınları*. 219-226.

Kurt, M. (2016). *Arapça yazılı basında yer alan spor metinlerindeki eşdizimsel ifadelerin sınıflandırılması*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Arapça Öğretmenliği Bilim Dalı, 87, Ankara.

Lehecka, T. (2015). Collocation and colligation. *In Handbook of pragmatics online. Benjamins.*

Levin, B. (1993). *English verb classes and alternations*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Mel'čuk, I. A. (2006). "Explanatory combinatorial dictionary". Giandomenico Sıca (eds.). in: *Open problems in linguistics and lexicography* (s. 225-355). Milano: Polimetrica.

Mel'čuk, I. A. (1998). "Collocations and lexical functions". Anthony P. Cowie (eds.). İn: *Phraseology. Theory, analysis, and applications* (s. 23-53). Oxford: Clarendon Press.

Mert, E. L. (2013). İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan öykü metinlerindeki değerlerin eşdizimli sözcükler bağlamında incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12 (3). (s. 808-821) Erişim: 2 Mayıs 2020, http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/a rticle/view/1394/1250

Metin, S. K. ve Karaoğlan, B. (2016). "Türkiye Türkçesinde eşdizimlerin istatiksel yöntemlerle belirlenmesi". *Bilig*. (78). 253-284.

Mitchell, T. F. (1971). "Linguistic 'goings on': collocations and other lexical matters arising on the syntagmatic record". *Archivum Linguisticum*. (2). 35-69.

Nesselhauf, N. (2003). "The use of collocations by advanced learners of English and some implications for teaching". *Applied Linguistics*. 24 (2). 223-242.

Nesselhauf, N. (2005). *Collocations in a learner corpus: studies in corpus linguistics*. Amsterdam: John Benjamins.

Önder, Ş., G. (2014). *Arap dilinde eşdizim*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belagatı Bilim Dalı, 123, İstanbul.

Ördem, E. (2013) "Yabancılara Türkçe öğretiminde leksikal yaklaşım: bir eşdizimlilik çalışması modeli". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 6 (11). 905-931.

Özcan, M., S. (2017). *Mobil ortam yazılımlarının dil eğitiminde kullanımı: eşdizimsel kelime öğretimi örneği*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, 87, İstanbul.

Özdağlı, Ö., A. (2019). *Politik Söylemde Eşdizimsel Örüntüler: Parti Programları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Durum Çalışması*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Anabilim Dalı, 102, Ankara.

Özeren, M. ve Alan, İ. (2018). "Kırgız Türkçesinde mental fiiller". *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. (61). 203-224.

Özkan, B. (2007). *Türkiye Türkçesinde belirteçlerin fiillerle birliktelik kullanımları ve eşdizimliliği*. Basılmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 539, Mersin.

Özkan, B. (2010). Türkçenin öğretiminde sıfatların eşdizim sözlüğü: yöntem ve uygulama. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 1 (2). (s.51-65) Erişim: 12 Kasım 2019, http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/89713

Özkan, B. (2011). *Türkiye Türkçesinde belirteçlerle fiillerin birlikte kullanılması ve eş dizimlilik -derlem temelli bir uygulama-*. Ankara: TDK Yayınları.

Özkan, B. (2012). "Türkiye Türkçesinin eşdizim sözlüğü". *IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (2). 93-102.

Özkan, B. (2013). "Yöntem ve uygulama açısından Türkiye Türkçesi söz varlığının derlem tabanlı sözlüğü". *Bilig*. (66). 149-178.

Özkan, B. (2014). *Türkiye Türkçesi eşdizim sözlüğü'nün sayısallaştırılması, Türkçe üzerine derlem dilbilim uygulamaları*. Adana: Karahan Kitabevi.

Öztuna, S. (2014). *Katılım yükü varsayımının yabancı dilde eşdizimli sözcük öğretimindeki rolü: ingilizceyi yabancı dil olarak öğrenen üniversite hazırlık öğrencileri üzerine bir çalışma*. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim Anabilim Dalı, 235, Ankara.

Pawley, A. and Syder, F. (1983). "Two puzzles for linguistic theory: nativelike selection and nativelike fluency". Jack C. Richards and Richard W. Schmidt (eds.). in: *Language and communication longman* (s. 191-192). London: Logman.

Pilten, Ş. (2008). "Eş dizimlilik özellikleri bakımından Türk dilinde 'temiz' sözcükleri". *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. 5 (4). 24-46.

Poulsen, S. (1995*). Collocations as a language resource, a functional and cognitive study in English phraseology*. Unpublished Ph.d. Dissertation. University of Southern Denmark Institute of Language and Communication, Odense.

Sag, I. A. et al. (2002). "Multiword expressions: a pain in the neck for NLP". *In International conference on intelligent text processing and computational linguistics*. 1-15.

Sandalyeci, S. (2016). "Bir Eski Anadolu Türkçesi metni olan Şeyyat Hamza'nın Yusuf u Zeliha Mesnevisinde mental fiiller". *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 6 (12). 157-171.

Sarı, İ. (2019). "Algı fiillerinde çok anlamlılık: gör- örneği". E. Kuyma ve A. Nazlı (ed.). *Algı'ya dair*. (s.129-160). İstanbul: Kesit Yayınları.

Seçkin, K. (2019). "Edip Ahmed'in zihin dünyası: idrak fiilleri". *X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 1403-1414.

Seretan, V. (2011). *Syntax-based collocation extraction*. Geneva: Springer Science ve Business Media.

Sert, G. (2016) "Türkçe eşdizimlilik çalışmalarında terminoloji sorunu". *III. Uluslararası Sözlükbilimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 301-311.

Sınclaır, J. M. (1991). *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.

Smadja, F. (1993). "Retrieving collocations from text: xtract". *Computational Linguistics*. 19 (1), 143-177.

Soyer, S. (2006). *Arapça-Türkçe çevirilerde sözcük ve kalıplaşmış ifadeler düzeyinde eşdizimlik sorunları ve çözüm önerileri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, 79, Ankara.

Stubbs, M. (1995). "Collocations and semantic profiles. On the cause of the trouble with quantitative studies". *Functions of Language*. 2 (1). 23–55.

Stubbs, M. (2001). *Words and phrases: corpus studies of lexical semantics*. Oxford: Blackwell Publishers.

Svensén, B. (2009). *A Handbook of lexicography: the theory and practice of dictionary-making*. Cambridge: Cambridge University Press.

Şahin, S. (2012a). *Türkmen Türkçesinde mental fiiller*. Basılmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, 443, Ankara.

Şahin, S. (2012b). "Mental fiil kavramı ve Türkmen Türkçesinde mental fiiller". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 1(4). 45-62.

Seçkin, K. (2019). *Eski Türkçede mental fiiller*. Basılmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 186, Trabzon.

Taşıgüzel, S. (2004) "İlköğretim Türkçe ders kitaplarında öğretici nitelikli metinlerdeki eşdizimsel örüntülemelerin görünümü". *Dil Dergisi*. (125). 72-87.

Turan, S. (2018). *Türkçede eşdizimli eylemlerin altulam özellikleri ve bu özelliklerin Türkçe eğitim-öğretim ortamlarına aktarılması*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, 74, İzmir.

Turan, S. ve Çubukçu, F. (2019). "Dil öğretiminde sözcüksel yaklaşım ve Türkçede eşdizimli sözcüklere altulamsal bir bakış". *Ana Dili Eğitimi Dergisi*. 7 (3). 486-507.

Uğurlu, M. (2004). "Türk Lehçeleri Arasında Kelime Eş Değerliği". *Bilig*. (29). 29-40.

Van der Meer, G. (1998). "Collocation as a particular type of conventional word combinations. Their definition and character". *In Proceedings of the 8th Euralex Conference*. 4-8.

Vardar, B. vd. (haz). (2007). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Viberg, A. (2001). "Verbs of perception". Martin Haspelmath & Ekkehard König (eds.). in: Language typology and language universals. An ınternational handbook (s. 1294-1309). Berlin: De Gruyter.

Wouden, T. (2004). *Negative contexts: Collocation, polarity and multiple negation*. *Routledge*. London: Taylor & Francis e-Library.

Wray, A. (2002). *Formulaic language and the lexicon*. Cambridge: Cambridge University Press.

Yağcıoğlu, S. (1999). "Gazete köşe yazılarında eşdizimsel örüntüleme ve ideoloji". Dilbilim *Araştırmaları Dergisi*. (10). 55-64.

Yakasız, S. (2019). *Türkiye Türkçesinde isimlerin fiillerle kurduğu eşdizimler (Türkçe sözlükteki p-z madde başları).* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, 149, Samsun.

Yaylagül, Ö. (2005). "Türk runik harfli metinlerde mental fiiller". *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. 2 (1). 17-51.

Yaylagül, Ö. (2011). "Türkiye Türkçesindeki duygu fiilleri". *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. 7 (4). 100-111.

Yeşilyurt, T. (2018). “Kur’an’da cin, melek, şeytan”. *Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 2 (1). 9-21.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*. 23 (112). 7-17.

Yıldız, H. (2018). “Atebetü’l-Hakayık’ta algı fiilleri”. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*. 15 (60). 163-181.

Yıldız, H. (2016). *Eski Uygurcada mental fiiller*. Basılmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 529, Ankara.

Yaylagül, Ö. (2005). “Türk runik harfli metinlerde mental fiiller”. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. 2 (1). 17-51.

Yaylagül, Ö. (2011). “Türkiye Türkçesindeki duygu fiilleri”. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*. 7 (4). 100-111.

Yeşilyurt, T. (2018). “Kur’an’da cin, melek, şeytan”. *Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 2 (1). 9-21.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*. 23 (112). 7-17.

Yıldız, H. (2018). “Atebetü’l-Hakayık’ta algı fiilleri”. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*. 15 (60). 163-181.

Yıldız, H. (2016). *Eski Uygurcada mental fiiller*. Basılmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 529, Ankara.

ÖZ GEÇMİŞ

ORCID ID: ***orcid.org/0000-0001-8217-7464***